

**VERSLAG
OVER DE FINANCIËLE TOESTAND EN DE EVOLUTIE
VAN HET PERSONEELSBESTAND VAN
HET HOGER ONDERWIJS IN 2017**

DEEL 2 – sector universiteiten

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	2
INLEIDING	5
1 LIJST VAN DE UNIVERSITEITEN EN DE BIJZONDERE UNIVERSITAIRE INSTITUTEN.....	6
1.1 UNIVERSITEITEN.....	6
1.2 BIJZONDERE UNIVERSITAIRE INSTITUTEN.....	6
2 FINANCIERINGSBRONNEN VAN DE UNIVERSITEITEN	7
2.1 OPBRENGSTEN VERBONDEN AAN ONDERWIJS, ONDERZOEK EN DIENSTVERLENING.....	7
2.1.1 Eerste geldstroom.....	7
2.1.2 Tweede geldstroom	15
2.1.3 Derde geldstroom	19
2.1.4 Vierde geldstroom	21
2.1.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening.....	24
2.2 GIFTEN, SCHENKINGEN EN LEGATEN.....	24
3 EVOLUTIE VAN DE GELDSTROMEN VAN 2013 TOT 2017.....	26
3.1 GLOBALE EVOLUTIE VAN DE GELDSTROMEN VAN 2013 TOT 2017.....	27
3.1.1 Horizontale analyse	27
3.1.2 Verticale analyse	27
3.2 EVOLUTIE VAN DE ONDERDELEN VAN DE GELDSTROMEN VAN 2013 TOT 2017.....	28
3.2.1 Eerste geldstroom.....	28
3.2.2 Tweede geldstroom	29
3.2.3 Derde geldstroom	30
3.2.4 Vierde geldstroom	31
4 FINANCIËLE ANALYSE VAN DE JAARREKENINGEN VAN DE UNIVERSITEITEN	34
4.1 AGGREGATIE EN VERGELIJKBAARHEID	34
4.2 GEAGGREGEERDE RESULTATENREKENING (GLOBAAL).....	35
4.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten.....	37

4.2.2	Geaggregeerde bedrijfskosten	40
4.2.3	Geaggregeerd bedrijfsoverschot	43
4.2.4	Geaggregeerd financieel resultaat	44
4.2.5	Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat	44
4.2.6	Evolutie en opbouw van het geaggregeerd resultaat van het boekjaar	45
4.3	<u>GEAGGREGEERDE RESULTATENREKENING (PER AFDELING)</u>	46
4.3.1	Afdeling I. Werking	46
4.3.2	Afdeling II. Investerings	49
4.3.3	Afdeling III. Sociale voorzieningen voor studenten	52
4.3.4	Afdeling IV.1. Bijzondere onderzoeksfondsen.....	55
4.3.5	Afdeling IV.2. Andere onderzoeksfondsen.....	58
4.3.6	Afdeling V. Patrimonium	62
4.3.7	Afdeling VI. Voor orde.....	65
4.3.8	Afdeling IOB (enkel Universiteit Antwerpen).....	68
4.3.9	Afdeling IJS (enkel Universiteit Antwerpen)	70
4.3.10	Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling.....	72
4.3.11	Afdeling IX. Integratie opleidingen (enkel UGent).....	74
4.4	<u>RESULTATENREKENING: ENKELE KENGETALLEN PER UNIVERSITEIT</u>	76
4.4.1	Bedrijfsopbrengsten.....	76
4.4.2	Bedrijfskosten	80
4.4.3	Resultaten per universiteit	85
4.5	<u>GEAGGREGEERDE INVESTERINGEN EN FINANCIERING</u>	87
4.5.1	Geaggregeerde investeringen	87
4.5.2	Financiering van de investeringen.....	91
4.6	<u>INVESTERINGEN EN FINANCIERINGSMIDDELEN: ENKELE KEN-GETALLEN PER UNIVERSITEIT</u>	92
4.6.1	Aandeel van de universiteiten in de geaggregeerde investeringen	92
4.6.2	Aandeel van de universiteiten in de diverse financieringsmiddelen	92
4.7	<u>GEAGGREGEERDE BALANS</u>	94
4.7.1	Activa.....	96
4.7.2	Passiva	99
4.8	<u>GEAGGREGEERDE CASHFLOW</u>	101
4.9	<u>FINANCIËLE RATIO'S</u>	101
4.9.1	Overzicht van de geaggregeerde financiële ratio's	101
4.9.2	Liquiditeit.....	102
4.9.3	Solvabiliteit	105

4.9.4	Rentabiliteit	107
5	ANALYSE VAN DE EVOLUTIE VAN HET PERSONEELSBESTAND.....	110
5.1	<u>INLEIDING</u>	110
5.2	<u>GEAGGREGEERDE PERSONEELSFORMATIE: EFFECTIEVE TEWERKSTELLING IN 2017</u>	112
5.2.1	Geaggregeerde personeelstewerkstelling: evolutie tussen 1-2-2014 en 1-2-2018	112
5.2.2	Personeel op werkingsuitkeringen: gerealiseerde tewerkstelling	128
5.2.3	Personeel bezoldigd ten laste van andere financieringsbronnen: gerealiseerde tewerkstelling	141
5.2.4	Voltijdse eenheden personeel per subcategorie per universiteit	146
5.2.5	Enkele gendergegevens per universiteit (op 1-2-2018).....	151
5.3	<u>INSCHRIJVINGEN EN PERSONEELSTEWERKSTELLING</u>	154
5.3.1	Evolutie inschrijvingen periode 2013 tot en met 2017.....	154
5.3.2	Evolutie geaggregeerde personeelstewerkstelling 1-2-2013 tot en met 1-2-2017	155
5.3.3	Evolutie inschrijvingen versus evolutie geaggregeerde tewerkstelling	157
5.3.4	Evolutie aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling	157
5.3.5	Evolutie inschrijvingen per VTE AP/OP tewerkstelling.....	159
5.3.6	Evolutie inschrijvingen per VTE WP tewerkstelling	160
5.3.7	Evolutie inschrijvingen per VTE ATP tewerkstelling.....	161
6	CONCLUSIES.....	163
6.1	<u>FINANCIEEL LUIK</u>	163
6.2	<u>PERSONEELSBESTAND</u>	168

INLEIDING

De analyse van de financiële toestand bij de universiteiten en de evolutie van hun personeelsbestand vormt deel 2 van het verslag dat wil rapporteren over het hoger onderwijs.

De boekhoudstelsels van hogescholen en universiteiten werden recent beter op elkaar afgestemd. Er is echter een verschil in complexiteit inzake bedrijfsvoering tussen hogescholen en universiteiten. Naast de onderwijsopdracht ligt bij de universiteiten namelijk een grotere focus op onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening. De universiteiten werken daarenboven met een veel groter aandeel competitief verworven middelen.

Het voorliggend verslag, dat het negende in de rij is, wil een overzicht geven van de verschillende financieringsbronnen van de universiteiten en een financiële analyse maken van hun rekening voor het jaar 2016 en 2017. Er wordt daarenboven een vergelijking gemaakt tussen de jaarrekening 2017 en de begroting voor het jaar 2017. Ook de opbouw en evolutie van het personeelsbestand van de universiteiten maakt deel uit van de analyse. Hiervoor werd geput uit de jaarlijkse VLIR-publicaties 'Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten' (de edities 2014, 2015, 2016, 2017 en 2018).

De universiteiten hebben om redenen van goed bestuur zelf een interne controledienst ingesteld. Naast de controles door de bedrijfsrevisor en de regeringscommissaris worden de universiteiten jaarlijks onderworpen aan een gedetailleerde audit van de rekeningen door het Rekenhof en vallen alle handelingen die een budgettaire of financiële weerslag hebben onder het aanvullend toezicht van de afgevaardigde van Financiën. De meerwaarde van de voorliggende analyse en extra rapportering over de geaggregeerde jaarrekeningen bestaat erin dat het een nuttig instrument kan zijn bij de beleidsvoorbereiding.

1 LIJST VAN DE UNIVERSITEITEN EN DE BIJZONDERE UNIVERSITAIRE INSTITUTEN

1.1 UNIVERSITEITEN

Om het toezicht van de 5 universiteiten uit te oefenen, benoemde de Vlaamse Regering, conform artikel IV.95 van de Codex Hoger Onderwijs, een commissaris van de Vlaamse Regering bij iedere instelling. Eénzelfde regeringscommissaris kan bij meerdere universiteiten worden aangesteld.

Overeenkomstig artikel IV.99 van de Codex Hoger Onderwijs dient de regeringscommissaris erover te waken dat het universiteitsbestuur geen enkele beslissing neemt die het financieel evenwicht van de instelling in gevaar brengt.

BENAMING UNIVERSITEIT	AFKORTING	ZETEL	REGERINGSCOMMISSARIS
KU Leuven ¹	KU Leuven	3000 Leuven	Jozef De Cuyper
Universiteit Antwerpen	UA	2000 Antwerpen	Jan De Groof
Universiteit Gent	UGent	9000 Gent	Yannick De Clercq
Universiteit Hasselt	UHasselt	3590 Diepenbeek	Jan De Groof
Vrije Universiteit Brussel	VUB	1050 Elsene	Johan Dhondt

¹Met inbegrip van de HUB-KUB die per 1-1-2014 werd geïntegreerd in de KU Leuven

1.2 BIJZONDERE UNIVERSITAIRE INSTITUTEN

Er zijn 3 zogenaamde “bijzondere universitaire instituten”. Het zijn het Instituut voor Europese Studies (IES), het Instituut voor Joodse Studies (IJS) en het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en –beheer (IOB) (artikel III.73 van de Codex Hoger Onderwijs).

De bijzondere universitaire instituten bezitten geen rechtspersoonlijkheid. Zij vallen wat het toezicht betreft, onder de bevoegdheid van de regeringscommissaris van de initiërende universiteit.

Voor het IJS en het IOB zijn zowel de inkomsten als de uitgaven opgenomen in de exploitatierekeningen van de initiërende universiteit, zijnde de UA. Voor het IES is dit niet het geval. Een uniforme benadering is in de toekomst aangewezen.

BENAMING BIJZONDER UNIVERSITAIR INSTITUUT	AFKORTING	ZETEL	REGERINGSCOMMISSARIS
Instituut voor Europese Studies	IES	1050 Elsene	Johan Dhondt
Instituut voor Joodse Studies	IJS	2000 Antwerpen	Jan De Groof
Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer	IOB	2000 Antwerpen	Jan De Groof

2 FINANCIERINGSBRONNEN VAN DE UNIVERSITEITEN

2.1 OPBRENGSTEN VERBONDEN AAN ONDERWIJS, ONDERZOEK EN DIENSTVERLENING

2.1.1 Eerste geldstroom

De eerste geldstroom bestaat uit toelagen van de Vlaamse overheid en vormt de basisfinanciering. Deze toelagen dragen bij in de dekking van de gewone uitgaven voor onderwijs, onderzoek, maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening, de financiering van de investeringen, de afbetaling van leningen en voor de administratie van de instelling, met inbegrip van de roerende uitrustingen.

In de hiernavolgende tabel vindt u een overzicht van de verschillende onderdelen van de basisfinanciering en hun decretale basis.

Eerste geldstroom	Decretale basis*	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
Werkingsuitkeringen	Art.IV.15	742.713.273,42	100,00%	929.868.816,94	100,00%	925.351.247,58	100,00%	933.553.015,01	100,00%	974.498.910,36	100,00%
. Opstartfinanciering	Art.III.19, §1,5*	0,00	0,00%	1.000.000,00	0,11%	900.000,00	0,10%	803.520,00	0,09%	713.766,80	0,07%
. Effectieve werkmiddelen	Art.III.23-27	706.683.979,12	95,15%	852.922.752,14	91,73%	846.415.928,22	91,47%	852.449.909,17	91,31%	885.479.982,80	90,87%
. Specifieke lerarenopleiding	Art.III.32	4.817.492,82	0,65%	5.022.552,02	0,54%	5.022.552,01	0,54%	5.044.651,25	0,54%	5.121.329,96	0,53%
. Sectoraal Vormingsfonds	Art.III.34, §6	437.319,34	0,06%	458.182,48	0,05%	460.932,21	0,05%	476.400,61	0,05%	460.604,72	0,05%
. Aanvullende onderzoeksmiddelen	Art.III.39	0,00	0,00%	36.079.928,45	3,88%	41.074.943,17	4,44%	43.729.074,75	4,68%	50.120.224,50	5,14%
. Brussel-middelen	Art.III.41	1.351.299,96	0,18%	5.552.593,64	0,60%	5.215.891,97	0,56%	4.644.459,23	0,50%	4.698.001,58	0,48%
. Aanvullende uitkering humane wetenschappen	Art.III.43	888.000,00	0,12%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. Werkgeversbijdragen	Art.III.58	25.483.852,93	3,43%	25.638.000,00	2,76%	25.638.000,00	2,77%	25.779.000,00	2,76%	27.269.000,00	2,80%
. Aanmoedigingsfonds	Art.III.59-61	2.419.329,25	0,33%	2.565.808,21	0,27%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. Studiecentra Open Hoger Onderwijs	Art.III.72	632.000,00	0,09%	639.000,00	0,07%	623.000,00	0,07%	626.000,00	0,07%	636.000,00	0,07%
Vordering vakantiegeld		16.543.472,63	100,00%	21.575.298,51	100,00%	17.100.696,34	100,00%	17.174.793,86	100,00%	17.489.012,35	100,00%
Uitkeringen DGOS / VLIR-UOS		3.307.471,00	100,00%	3.311.678,93	100,00%	3.314.215,74	100,00%	3.326.753,32	100,00%	3.988.061,00	100,00%
. Opleidingskosten		3.000.000,00	90,70%	3.000.000,00	90,59%	3.000.000,00	90,52%	3.000.000,00	90,18%	0,00	0,00%
. Huisvesting studenten		307.471,00	9,30%	311.678,93	9,41%	314.215,74	9,48%	326.753,32	9,82%	165.388,00	4,15%
. Global Minds		0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	2.890.173,00	72,47%
. Organisatiekosten		0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	932.500,00	23,38%
Investeringsuitkeringen	Art.III.52 en Art.IV.15	28.141.000,00	100,00%	28.640.000,00	100,00%	29.225.557,47	100,00%	29.811.114,95	100,00%	30.926.882,46	100,00%
Sociale toelagen	Art.III.66 en Art.IV.15	16.313.999,99	100,00%	22.141.000,00	100,00%	21.027.241,29	100,00%	22.747.248,17	100,00%	23.372.399,82	100,00%
Andere overheidstoelagen en subsidies		7.735.883,07	100,00%	5.548.222,35	100,00%	6.483.863,87	100,00%	4.796.180,30	100,00%	5.327.933,15	100,00%
Totaal		814.755.100,11	100,00%	1.011.085.016,73	100,00%	1.002.502.822,29	100,00%	1.011.409.105,61	100,00%	1.055.603.199,14	100,00%

* Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013

2.1.1.1 Werkingsuitkeringen

Binnen de perken en volgens de voorwaarden van de Codex Hoger Onderwijs, deel 3. Financiering draagt de Vlaamse overheid met jaarlijkse uitkeringen bij in de financiering van de werking van de universiteiten.

Het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen is als volgt opgebouwd¹:

2.1.1.1.1 Opstartfinanciering

Op basis van artikel III.19, §1, 5° van de Codex Hoger Onderwijs ontvangen de universiteiten, die met ingang van het academiejaar 2013-2014 academische hogeschoolopleidingen integreren, vanaf 2014 elk een opstartfinanciering. Dat bedrag zal jaarlijks worden afgebouwd met 10%.

¹ In volgorde van de decretale artikelen.

Opstartfinanciering	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. KU Leuven + HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	200.000,00	20,00%	180.000,00	20,00%	160.704,00	20,00%	142.753,36	20,00%
. UA	0,00	0,00%	200.000,00	20,00%	180.000,00	20,00%	160.704,00	20,00%	142.753,36	20,00%
. UGent	0,00	0,00%	200.000,00	20,00%	180.000,00	20,00%	160.704,00	20,00%	142.753,36	20,00%
. UHasselt	0,00	0,00%	200.000,00	20,00%	180.000,00	20,00%	160.704,00	20,00%	142.753,36	20,00%
. VUB	0,00	0,00%	200.000,00	20,00%	180.000,00	20,00%	160.704,00	20,00%	142.753,36	20,00%
Totaal	0,00	0,00%	1.000.000,00	100,00%	900.000,00	100,00%	803.520,00	100,00%	713.766,80	100,00%

2.1.1.1.2 Effectieve werkingsmiddelen

De werkingsmiddelen voor de universiteiten zijn samengesteld uit 4 componenten:

- een onderwijs Sokkel;
- een variabel onderwijsdeel;
- een onderzoek Sokkel;
- een variabel onderzoeksdeel.

Het variabel onderwijsdeel is de belangrijkste component.

De verhouding per instelling tussen enerzijds "onderwijs Sokkel + variabel onderwijsdeel" en anderzijds "onderzoek Sokkel + variabel onderzoeksdeel" is gelijk aan 55% versus 45%.

De hiernavolgende tabel geeft de verdeling weer over de jaren 2013, 2014, 2015, 2016 en 2017 van de effectieve werkingsmiddelen met de absolute bedragen en de relatieve verdeling in percentages.

Effectieve werkingsmiddelen	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	1.130.165,83	0,16%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	261.555.094,03	37,01%	330.778.843,16	38,78%	326.696.731,50	38,60%	327.962.096,01	38,47%	341.514.264,84	38,57%
. UA	97.620.039,71	13,81%	120.846.338,19	14,17%	120.260.885,74	14,21%	122.476.921,57	14,37%	127.322.811,77	14,38%
. UGent	232.135.951,22	32,85%	271.002.412,51	31,77%	267.515.107,82	31,61%	266.713.383,46	31,29%	273.524.300,18	30,89%
. UHasselt	30.346.279,41	4,29%	41.202.295,97	4,83%	43.026.243,31	5,08%	45.299.895,52	5,31%	49.481.787,24	5,59%
. VUB	83.896.448,92	11,87%	89.092.862,31	10,45%	88.916.959,85	10,51%	89.997.612,61	10,56%	93.636.818,77	10,57%
Totaal	706.683.979,12	100,00%	852.922.752,14	100,00%	846.415.928,22	100,00%	852.449.909,17	100,00%	885.479.982,80	100,00%

Vanaf 2014 wordt de HUB-KU Brussel opgenomen in de KU Leuven.

Naar aanleiding van de uitvoering van het raamakkoord van 23 november 2012 tussen de Vlaamse Regering en de vakorganisaties werd in 2013 een bedrag in mindering gebracht van de decretaal voorziene toelage voor alle universiteiten.

In 2014 bevatten de effectieve werkingsmiddelen van alle universiteiten naast de decretaal voorziene toelage ook een bedrag uit de herverdeling van het provisioneel krediet.

2.1.1.1.3 Specifieke lerarenopleiding

De universiteiten ontvangen extra werkingsmiddelen voor de organisatie van de specifieke lerarenopleiding. De verdeling van het gezamenlijk bedrag gebeurt pro rata de in het voorlaatst afgelopen academiejaar verworven credits in de lerarenopleidingen van een bepaalde instelling.

Specifieke lerarenopleiding	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	2.110.100,93	43,80%	2.059.609,78	41,01%	2.320.182,15	46,20%	2.028.416,04	40,21%	2.099.717,16	41,00%
. UA	747.323,83	15,51%	837.304,26	16,67%	810.214,61	16,13%	851.111,63	16,87%	957.100,54	18,69%
. UGent	1.539.666,12	31,96%	1.772.377,29	35,29%	1.478.532,18	29,44%	1.641.538,45	32,54%	1.545.229,84	30,17%
. UHasselt	36.927,20	0,77%	21.160,37	0,42%	27.639,75	0,55%	66.591,34	1,32%	37.348,30	0,73%
. VUB	383.474,74	7,96%	332.100,32	6,61%	385.983,32	7,69%	456.993,79	9,06%	481.928,12	9,41%
Totaal	4.817.492,82	100,00%	5.022.552,02	100,00%	5.022.552,01	100,00%	5.044.651,25	100,00%	5.121.329,96	100,00%

2.1.1.1.4 Sectoraal Vormingsfonds

In het kader van het Sectoraal Vormingsfonds hoger onderwijs worden er subsidies toegekend die een bijdrage zijn in de kosten van de organisatie van nieuwe opleidings- en vormingsinitiatieven voor het personeel van de hogeronderwijsinstellingen². De verleende subsidie kan ten hoogste 50% van de gemaakte kosten dekken.

Sectoraal Vormingsfonds	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBBrussel	1.325,59	0,30%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	161.445,35	36,92%	170.498,84	37,21%	173.852,14	37,72%	180.493,89	37,89%	173.549,59	37,68%
. UA	60.162,34	13,76%	63.367,46	13,83%	66.479,01	14,42%	68.783,76	14,44%	67.534,49	14,66%
. UGent	142.580,34	32,60%	150.383,66	32,82%	148.079,09	32,13%	151.346,74	31,77%	144.700,29	31,42%
. UHasselt	18.734,79	4,28%	19.545,06	4,27%	22.776,83	4,94%	24.748,38	5,19%	25.123,89	5,45%
. VUB	53.070,93	12,14%	54.387,46	11,87%	49.745,14	10,79%	51.027,84	10,71%	49.696,46	10,79%
Totaal	437.319,34	100,00%	458.182,48	100,00%	460.932,21	100,00%	476.400,61	100,00%	460.604,72	100,00%

2.1.1.1.5 Aanvullende onderzoeksmiddelen

Op basis van artikel III.39 van de Codex Hoger Onderwijs ontvangen de universiteiten vanaf het begrotingsjaar 2014 aanvullende onderzoeksmiddelen voor de academisch gerichte hogeschoolopleidingen die met ingang van het academiejaar 2013-2014 geïntegreerd zijn in de universiteiten. De middelen worden onder de universiteiten verdeeld naar rato van het aantal opgenomen studiepunten en het aantal uitgereikte diploma's in de academisch gerichte opleidingen waarvan de onderwijsbevoegdheid is overgedragen van de hogescholen aan de universiteiten. De middelen worden met behoud van bestemming toegevoegd aan de werkingssuitkering.

Aanvullende onderzoeksmiddelen	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. KU Leuven + HUB-KUBBrussel	0,00	0,00%	18.582.827,91	51,50%	20.829.444,29	50,71%	22.042.614,38	50,41%	25.075.740,07	50,03%
. UA	0,00	0,00%	5.684.513,86	15,76%	6.431.470,90	15,66%	6.869.699,91	15,71%	7.885.520,67	15,73%
. UGent	0,00	0,00%	8.627.128,66	23,91%	10.132.456,33	24,67%	10.848.616,63	24,81%	12.549.412,96	25,04%
. UHasselt	0,00	0,00%	2.129.596,76	5,90%	2.506.088,83	6,10%	2.746.889,82	6,28%	3.245.263,90	6,47%
. VUB	0,00	0,00%	1.055.861,26	2,93%	1.175.482,82	2,86%	1.221.254,01	2,79%	1.364.286,90	2,72%
Totaal	0,00	0,00%	36.079.928,45	100,00%	41.074.943,17	100,00%	43.729.074,75	100,00%	50.120.224,50	100,00%

2.1.1.1.6 Brusselfonds - Brusselmiddelen

De Vlaamse overheid kent via het Vlaams Overlegplatform Hoger Onderwijs Brussel (VLOPHOB) subsidies toe aan projecten van Brusselse hogeronderwijsinstellingen. Het gaat om onderwijsflankerende maatregelen met als doel de grootstedelijke context te compenseren.

Vanaf het begrotingsjaar 2012 wordt door de Vlaamse overheid op basis van artikel III.41 van de Codex Hoger Onderwijs in een bijkomende financiering voorzien voor de hogeronderwijsinstellingen die een vestigingsplaats hebben in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en er initiële bachelor- of masteropleidingen organiseren.

De middelen worden verdeeld naar rato van het aantal opgenomen studiepunten. Deze middelen worden beschouwd als werkingssuitkeringen maar zijn niet vrij te besteden. Jaarlijks moet een rapport worden opgemaakt over de evolutie van een aantal parameters van de Brusselse hogeronderwijsinstellingen en dienen de instellingen aan te tonen welke inspanningen er werden geleverd en welke resultaten er werden bekomen.

² Op basis van de ministeriële besluiten van 31 januari 2013, 17 januari 2014, 15 september 2015, 28 januari 2016 en 7 februari 2017 betreffende de verdeling van de dotatie van het Sectoraal Vormingsfonds voor het hoger onderwijs voor respectievelijk de begrotingsjaren 2013, 2014, 2015, 2016 en 2017.

Brusselfonds - Brusselmiddelen	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. KU Leuven + HUB-KUBrussel	45.159,11	3,34%	1.629.164,60	29,34%	1.461.328,61	28,02%	1.278.523,21	27,53%	1.285.870,30	27,37%
. VUB	1.306.140,85	96,66%	3.923.429,04	70,66%	3.754.563,36	71,98%	3.365.936,02	72,47%	3.412.131,28	72,63%
Totaal	1.351.299,96	100,00%	5.552.593,64	100,00%	5.215.891,97	100,00%	4.644.459,23	100,00%	4.698.001,58	100,00%

2.1.1.1.7 Aanvullende uitkering humane wetenschappen

Het financieringsprobleem stelt zich duidelijker in de humane wetenschappen dan in de exacte wetenschappen. De wetenschapsfaculteiten kunnen immers veel vaker een beroep doen op de derde geldstroom en op contractonderzoek.

De universiteiten ontvangen daarom tot en met 2013 een aanvullende uitkering voor het versterken van het onderzoek in de volgende disciplines: de Historische wetenschappen, de Letteren en de Wijsbegeerte³. Een globaal bedrag wordt onder de universiteiten verdeeld op basis van het aandeel van elke universiteit in het aantal onderzoekers dat in die disciplines werkzaam is aan de betrokken universiteit en betaald wordt met andere financieringsbronnen dan de werkingsuitkering, uitgedrukt in voltijdse equivalenten.

Aanvullende uitkering humane wetenschappen	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBrussel	4.644,24	0,52%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	315.808,32	35,56%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UA	168.133,92	18,93%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UGent	289.257,12	32,57%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UHasselt	3.871,68	0,44%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. VUB	106.284,72	11,97%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Totaal	888.000,00	100,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%

2.1.1.1.8 Werkgeversbijdragen

De HUB-KUBrussel, de KU Leuven, de UA, de UHasselt en de VUB ontvangen een uitkering als bijdrage in het dekken van de kosten die voortvloeien uit de hogere loonlasten die de universiteiten moeten dragen voor hun personeelsleden vermeld in deel 5, hoofdstuk 1 en 2, van de Codex Hoger Onderwijs, in vergelijking met de loonlast die de UGent als werkgever draagt.

De HUB-KUBrussel, de KU Leuven en de VUB ontvangen daarenboven een uitkering als bijdrage in het dekken van de kosten van de door de instellingen gefinancierde aanvullende pensioenen voor de leden van het administratief en technisch personeel vermeld in artikel V.47 van de Codex Hoger Onderwijs, om voor die personeelsleden een pensioenregeling uit te werken die vergelijkbaar is met het pensioenstelsel van de openbare sector.

Werkgeversbijdragen	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBrussel	325.682,82	1,28%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	17.883.851,05	70,18%	18.319.679,95	71,46%	18.319.679,95	71,46%	18.420.431,76	71,46%	19.485.114,00	71,46%
. UA	1.023.416,87	4,02%	1.029.607,33	4,02%	1.029.607,33	4,02%	1.035.269,81	4,02%	1.095.107,35	4,02%
. UGent	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UHasselt	229.633,99	0,90%	231.023,00	0,90%	231.023,00	0,90%	232.293,54	0,90%	245.719,87	0,90%
. VUB	6.021.268,20	23,63%	6.057.689,72	23,63%	6.057.689,72	23,63%	6.091.004,89	23,63%	6.443.058,78	23,63%
Totaal	25.483.852,93	100,00%	25.638.000,00	100,00%	25.638.000,00	100,00%	25.779.000,00	100,00%	27.269.000,00	100,00%

Vanaf 2014 wordt de HUB-KUBrussel opgenomen in de KU Leuven.

³ Op basis van het ministeriële besluit van 9 juli 2013 betreffende de toekenning van aanvullende uitkeringen aan de universiteiten voor het versterken van het onderzoek in de humane wetenschappen voor het begrotingsjaar 2013.

2.1.1.1.9 Aanmoedigingsfonds

De Vlaamse overheid voorziet in de financiering van een Aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten voor de universiteiten die voldoen aan de minimale instellingsnorm voor de onderwijssoevereïteit. Uit onderstaande tabel blijkt dat de HUB-KUBrussel hiervoor niet in aanmerking komt.

De middelen van het Aanmoedigingsfonds worden door de universiteiten aangewend om gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs aan te moedigen en in het bijzonder de maatregelen te nemen die de instroom en de doorstroom bevorderen van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs.

De bedragen worden verdeeld over de verschillende universiteiten op basis van het aandeel van de onderwijssoevereïteit voor elke instelling binnen de globale onderwijssoevereïteit van de universiteiten.

Aanmoedigingsfonds	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	641.810,43	26,53%	799.804,51	31,29%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UA	489.404,53	20,23%	480.663,92	18,81%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UGent	641.810,43	26,53%	780.229,91	30,53%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UHasselt	234.197,24	9,68%	161.821,48	6,33%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. VUB	412.106,62	17,03%	333.288,39	13,04%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Totaal	2.419.329,25	100,00%	2.555.808,21	100,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%

De eerste beheersovereenkomst die door de universiteiten werd afgesloten met de Vlaamse Regering in het kader van het Aanmoedigingsfonds had een duurtijd van drie jaar en liep af op 31 december 2010. De artikelen in deel 3 van de Codex Hoger Onderwijs in verband met het Aanmoedigingsfonds garandeerden echter geen vlotte overstap van de beheersovereenkomst eerste ronde naar de volgende ronde. In het kader van het Programmadecreet bij de begroting 2011 werden hiervoor dan ook een aantal voorstellen tot decreetwijziging gedaan die onder meer inhielden dat de lopende beheersovereenkomsten met één jaar werden verlengd tot 31 december 2011. Ook in de daaropvolgende jaren werd de bestaande verdeelsleutel verlengd.

In 2015 werden de middelen van het Aanmoedigingsfonds in de basisfinanciering geïntegreerd op basis van de verdeling van deze middelen in 2014. Hiermee blijven de doelstellingen van het fonds behouden maar vervallen wel de administratieve verplichtingen.

2.1.1.1.10 Studiecentra Open Hoger Onderwijs

Op basis van artikel III.72 van de Codex Hoger Onderwijs draagt de Vlaamse overheid jaarlijks bij in de financiering van de werking van de Studiecentra Open Hoger Onderwijs. Deze worden door de Vlaamse universiteiten ingericht in Antwerpen, Brussel, Diepenbeek, Gent, Kortrijk en Leuven. Deze studiecentra bieden ondersteuning en begeleiding aan de studenten die zich in Vlaanderen hebben ingeschreven voor een cursus van de Open Universiteit Nederland.

Studiecentra Open Hoger Onderwijs	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. KU Leuven + HUB-KUBrussel	116.472,80	18,43%	115.282,80	18,04%	115.551,80	18,55%	126.502,00	20,21%	125.822,40	19,78%
. UA	182.074,40	28,81%	179.231,40	28,05%	177.244,50	28,45%	186.978,60	29,87%	194.436,00	30,57%
. UGent	183.975,60	29,11%	185.488,50	29,03%	183.349,10	29,43%	157.660,80	25,19%	153.976,80	24,21%
. UHasselt	113.892,00	18,02%	117.567,90	18,40%	108.558,50	17,43%	126.416,60	20,19%	132.031,20	20,76%
. VUB	35.585,20	5,63%	41.429,40	6,48%	38.296,10	6,15%	28.442,00	4,54%	29.733,60	4,68%
Totaal	632.000,00	100,00%	639.000,00	100,00%	623.000,00	100,00%	626.000,00	100,00%	636.000,00	100,00%

2.1.1.2 Vordering vakantiegeld

Op basis van prestaties van het voorbije jaar hebben de personeelsleden van de universiteit recht op de uitbetaling van vakantiegeld in het volgende jaar.

De subsidies van de Vlaamse overheid voor de werkingstoelage en de sociale sector dekken alleen het vakantiegeld van het lopende jaar. Daarom wordt een vordering geboekt tegenover de Vlaamse overheid.

De vordering is dus opgezet als compensatie voor het in kost boeken van de provisie vakantiegeld voor de personeelsleden van de afdeling werking en sociale sector: een kost die niet wordt gecompenseerd door een evenredige verhoging van de werkingstoelage van dat jaar.

Vordering vakantiegeld	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	1.076.911,00	6,51%	5.721.146,00	26,52%	872.221,00	5,10%	583.131,00	3,40%	536.956,00	3,07%
. UA	4.679.757,99	28,29%	4.746.066,62	22,00%	5.467.822,93	31,97%	5.517.848,02	32,13%	6.135.419,72	35,08%
. UGent	268.307,30	1,62%	239.430,46	1,11%	78.567,16	0,46%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UHasselt	141.266,84	0,85%	373.191,80	1,73%	72.325,37	0,42%	114.222,63	0,67%	88.684,07	0,51%
. VUB	10.377.229,50	62,73%	10.495.463,63	48,65%	10.609.759,88	62,04%	10.959.592,21	63,81%	10.727.952,56	61,34%
Totaal	16.543.472,63	100,00%	21.575.298,51	100,00%	17.100.696,34	100,00%	17.174.793,86	100,00%	17.489.012,35	100,00%

Bovenstaande tabel toont aan dat de bedragen met betrekking tot de vordering vakantiegeld sterk uiteenlopen tussen de verschillende instellingen. Het Rekenhof stelde vast dat de provisie vakantiegeld bij sommige instellingen steunt op de toekenning van enkel en dubbel vakantiegeld. Echter, de universiteit moet maar in enkel vakantiegeld voorzien voor het contractuele ATP en het BAP. De andere categorieën bouwen hun recht op vakantie op in het jaar zelf. De provisie is bij sommige instellingen dus ruim overschat.

In 2014 lag het bedrag bij de KU Leuven uitzonderlijk hoog door het voor de eerste maal instellen van deze vordering voor de leden van het integratiekader.

In 2016 heeft de UGent beslist om deze vordering niet meer aan te passen en constant te houden omdat de impact van de dubbele aanrekening niet meer speelt. De jaren voordien is de stijging van de voorziening vakantiegeld ten opzichte van het vorige jaar telkens opgenomen in een nieuwe vordering. De bedragen in de tabel wijzen dan ook niet op een dalende vordering maar wel een dalende stijging van de vordering tegenover de vordering van het vorige jaar. De daling heeft te maken met het feit dat het personeelseffectief van de UGent nog nauwelijks stijgt in de afdelingen I en III.

2.1.1.3 Uitkeringen DGOS⁴ / VLIR-UOS

De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) nam in 1998 het beheer op zich van de federale fondsen voor universitaire ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse universiteiten. Hiervoor werd het VLIR-secretariaat voor universitaire ontwikkelingssamenwerking opgericht (VLIR-UOS). VLIR-UOS ontvangt jaarlijks een budget van ongeveer 35 miljoen EUR van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking en is hiermee de belangrijkste financier van projecten voor ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse universiteiten.

⁴ Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking.

Ieder jaar wordt binnen het VLIR-UOS-budget een bedrag voor de Vlaamse universiteiten voorzien ter compensatie van de kosten verbonden aan de opleiding van studenten afkomstig uit ontwikkelingslanden. De verdeling van deze toelage gebeurt op basis van studentenaantallen. Voor beursstudenten wordt een hoger bedrag uitbetaald.

Opleidingskosten	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	-25.798,00	-0,86%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	1.202.168,00	40,07%	1.172.808,00	39,09%	1.297.679,00	43,26%	1.291.911,00	43,06%	0,00	0,00%
. UA	8.853,00	0,30%	202.528,00	6,75%	234.953,00	7,83%	224.723,00	7,49%	0,00	0,00%
. UGent	1.212.419,00	40,41%	953.739,00	31,79%	813.271,00	27,11%	860.079,00	28,67%	0,00	0,00%
. UHasselt	227.575,00	7,59%	173.884,00	5,80%	210.660,00	7,02%	219.830,00	7,33%	0,00	0,00%
. VUB	374.783,00	12,49%	497.041,00	16,57%	443.437,00	14,78%	403.457,00	13,45%	0,00	0,00%
Totaal	3.000.000,00	100,00%	3.000.000,00	100,00%	3.000.000,00	100,00%	3.000.000,00	100,00%	0,00	0,00%

Een materiële fout in de verdelingstabellen van 2011 en 2012 werd rechtgezet door de toelage in de overeenkomsten 2013 te compenseren met de + of – saldi van 2011 en 2012.

Met ingang van 1 januari 2017 werd het programma ‘Opleidingskosten’ stopgezet. In de plaats kwamen, op voorstel van de universiteiten, de nieuwe programma’s ‘Global Minds’ en ‘Organisatiekosten’, deelprogramma’s van het VLIR-UOS-Vijfjarenprogramma (2017-2021) België, die gefinancierd worden door de federale overheid. De middelen worden toegewezen volgens een interuniversitaire verdeelsleutel, vastgelegd door de Vlaamse universiteiten na onderling overleg binnen de werkgroep Internationalisering van de VLIR.

Het ‘Global Minds’- programma heeft een heel andere finaliteit dan het programma ‘Opleidingskosten’. Het is een programma waarmee de capaciteiten en kennis van de Vlaamse universiteiten met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking verder worden opgebouwd en verdiept. Hierbij wordt ingezet op strategische thema’s die relevant zijn voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking, waarbij aansluiting wordt gezocht bij het eigen instellingsbeleid inzake internationalisering en ontwikkelingssamenwerking.

Global Minds	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. KU Leuven + HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	1.051.213,00	36,37%
. UA	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	446.714,00	15,46%
. UGent	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	852.092,00	29,48%
. UHasselt	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	136.568,00	4,73%
. VUB	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	403.586,00	13,96%
Totaal	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	2.890.173,00	100,00%

Met het nieuwe programma ‘Organisatiekosten’ wordt financiering voorzien voor het financieel, administratief en juridisch beheer van projecten en van het opzetten van beleid en structuren in functie hiervan aan elke Vlaamse universiteit. In de praktijk komt dit vooral neer op de medefinanciering van de instellingscoördinatoren en ander (de)centraal personeel. Het is aan elke instelling om zelf te bepalen hoe deze middelen aan te wenden.

Organisatiekosten	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. KU Leuven + HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	315.272,00	33,81%
. UA	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	132.621,00	14,22%
. UGent	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	252.137,00	27,04%
. UHasselt	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	113.523,00	12,17%
. VUB	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	118.947,00	12,76%
Totaal	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	932.500,00	100,00%

Naast de hierboven vermelde budgetten is er ook subsidiëring voorzien voor een aantal onthaalhuizen en clubs voor buitenlandse studenten in Vlaanderen. Deze huizen staan niet enkel in voor de huisvesting van de studenten tijdens hun verblijf, maar zorgen ook voor psycho-sociale begeleiding, integratie in het Vlaams onderwijssysteem, sociaal-culturele activiteiten en ten slotte voor de begeleiding bij de terugkeer naar het thuisland.

Huisvesting studenten	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. KU Leuven	169.839,00	55,24%	172.338,00	55,29%	173.743,00	55,29%	182.753,00	55,93%	165.388,00	100,00%
. VUB	137.632,00	44,76%	139.340,93	44,71%	140.472,74	44,71%	144.000,32	44,07%	0,00	0,00%
Totaal	307.471,00	100,00%	311.678,93	100,00%	314.215,74	100,00%	326.753,32	100,00%	165.388,00	100,00%

2.1.1.4 Investeringsuitkeringen

Binnen de perken en volgens de modaliteiten bepaald in artikel III.52 en artikel IV.15 van de Codex Hoger Onderwijs draagt de Vlaamse overheid met jaarlijkse uitkeringen bij in de financiering van de investeringen van de universiteiten. Deze investeringsmiddelen die de universiteiten van de Vlaamse overheid ontvangen, komen echter slechts in beperkte mate tegemoet aan hun investeringsnoden.

Investeringsuitkeringen	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	179.000,00	0,64%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	11.723.000,00	41,66%	12.113.000,00	42,29%	11.549.152,45	39,52%	11.725.166,75	39,33%	12.258.357,11	39,64%
. UA	3.462.000,00	12,30%	3.523.000,00	12,30%	3.885.647,89	13,30%	4.188.262,29	14,05%	4.349.936,18	14,07%
. UGent	8.169.000,00	29,03%	8.314.000,00	29,03%	9.312.340,19	31,86%	9.209.026,47	30,89%	9.486.097,37	30,67%
. UHasselt	754.000,00	2,68%	768.000,00	2,68%	981.642,64	3,36%	1.197.396,05	4,02%	1.274.761,03	4,12%
. VUB	3.854.000,00	13,70%	3.922.000,00	13,69%	3.496.774,30	11,96%	3.491.263,39	11,71%	3.557.730,77	11,50%
Totaal	28.141.000,00	100,00%	28.640.000,00	100,00%	29.225.557,47	100,00%	29.811.114,95	100,00%	30.926.882,46	100,00%

De investeringsuitkeringen bestaan voor een deel uit investeringstoelagen en voor een deel uit investeringsmachtigingen. Als gevolg van de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten verminderen de investeringsmachtigingen van de hogescholen over een periode van 10 jaar (2015-2024) jaarlijks met 10%. In dezelfde periode wordt éénzelfde bedrag aan investeringsmachtigingen gelijkmatig toegevoegd aan de universiteiten. De regelgeving legt nominatief vast hoeveel investeringsmiddelen vanaf begrotingsjaar 2015 overgaan van de hogescholen naar de universiteiten.

2.1.1.5 Sociale toelagen

De Vlaamse overheid draagt jaarlijks met een toelage bij in de financiering van de sociale voorzieningen voor studenten op basis van artikel III.66 en artikel IV.15 van de Codex Hoger Onderwijs.

Sociale toelagen	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	197.758,86	1,21%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	5.305.416,82	32,52%	8.542.694,51	38,58%	8.319.535,83	39,57%	9.133.946,71	40,15%	9.498.397,07	40,64%
. UA	2.334.185,67	14,31%	3.220.941,81	14,55%	2.988.564,34	14,21%	3.176.872,56	13,97%	3.295.450,49	14,10%
. UGent	5.675.405,44	34,79%	6.984.185,88	31,54%	6.536.766,28	31,09%	7.252.161,13	31,88%	7.464.346,37	31,94%
. UHasselt	638.508,66	3,91%	1.074.321,24	4,85%	1.024.879,72	4,87%	1.027.830,16	4,52%	1.040.982,94	4,45%
. VUB	2.162.724,54	13,26%	2.318.856,56	10,47%	2.157.495,12	10,26%	2.156.437,61	9,48%	2.073.222,95	8,87%
Totaal	16.313.999,99	100,00%	22.141.000,00	100,00%	21.027.241,29	100,00%	22.747.248,17	100,00%	23.372.399,82	100,00%

2.1.1.6 Andere overheidstoelagen en subsidies

2.1.1.6.1 Limburg Sterk Merk (LSM)

Limburg Sterk Merk staat in voor de projectfinanciering van initiatieven die een bijdrage leveren aan de evenwichtige ontwikkeling van de provincie Limburg.

In het kader van de opstart van de opleiding rechten kreeg de UHasselt middelen van LSM.

Limburg Sterk Merk	2013	2014	2015	2016	2017
. UHasselt	2.204.508,93	1.944.086,41	2.036.363,30	1.064.049,77	979.296,02
Totaal	2.204.508,93	1.944.086,41	2.036.363,30	1.064.049,77	979.296,02

2.1.1.6.2 Kind en Gezin

De kinderdagverblijven van de universiteiten werken met eigen middelen maar daarnaast ook met middelen van Kind en Gezin (K&G). Het bedrag van deze overheidstoelage wordt bepaald op basis van het aantal opgevangen kinderen.

Kind en Gezin	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	3.856.856,81	58,91%	4.150.670,65	61,33%	3.596.592,32	55,02%	4.606.380,25	68,25%	4.145.677,27	61,44%
. UA	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UGent	1.001.974,31	15,30%	945.078,42	13,96%	933.485,16	14,28%	931.772,78	13,81%	1.018.199,88	15,09%
. UHasselt	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. VUB	1.687.884,88	25,78%	1.672.006,47	24,71%	2.006.403,16	30,70%	1.211.165,67	17,95%	1.583.337,61	23,47%
Totaal	6.546.716,00	100,00%	6.767.755,54	100,00%	6.536.480,64	100,00%	6.749.318,70	100,00%	6.747.214,76	100,00%

2.1.1.6.3 Beleidsdomein Welzijn

Via het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) wordt er subsidiëring ontvangen voor de aangeboden dienstverlening vanuit het beleidsdomein Welzijn van de Vlaamse overheid. De toelage wordt berekend op basis van het personeel dat het CAW tewerkstelt of waar het voor verantwoordelijk is.

CAW	2013	2014	2015	2016	2017
. VUB	281.953,73	222.105,42	336.490,38	203.508,35	268.765,57
Totaal	281.953,73	222.105,42	336.490,38	203.508,35	268.765,57

2.1.2 Tweede geldstroom

De tweede geldstroom is die van publieke fondsen en beurzen bestemd voor basisonderzoek. Universiteiten en aspirant bursalen kunnen er projectgeld en beurzen mee aanvragen voor onderzoek dat op zich niet streeft naar directe toepassingen. De middelen worden steeds op competitieve basis toegewezen. Deze competitie situeert zich intra- of interuniversitair en kan zich richten op verschillende niveaus van onderzoek. De gelden zijn beschikbaar voor alle disciplines van het wetenschappelijk onderzoek.

In de hiernavolgende tabel vindt u een overzicht van de verschillende onderdelen van de tweede geldstroom en hun decretale basis.

Tweede geldstroom	Decretale basis	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF)		156.018.000,00	100,00%	157.437.000,00	100,00%	154.864.000,00	100,00%	156.449.000,00	100,00%	170.830.100,00	100,00%
. BOF - toelage	BOF-besluit	120.112.000,00	76,99%	120.516.000,00	76,55%	120.240.000,00	77,64%	129.083.000,00	82,51%	143.049.100,00	83,74%
. Methusalem-financiering		20.107.000,00	12,89%	20.174.000,00	12,81%	18.111.000,00	11,69%	18.190.000,00	11,63%	18.465.900,00	10,81%
. BOF - ZAP		6.565.000,00	4,21%	7.482.000,00	4,75%	7.377.000,00	4,76%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. Tenure Track		9.234.000,00	5,92%	9.265.000,00	5,88%	9.136.000,00	5,90%	9.178.000,00	5,87%	9.315.100,00	5,45%
Interuniversitaire attractiepolen (IUAP)		13.505.628,38	100,00%	14.913.827,87	100,00%	16.085.367,56	100,00%	16.006.974,00	100,00%	7.396.923,82	100,00%
Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)		110.726.673,68	100,00%	114.209.388,88	100,00%	120.028.919,97	100,00%	111.589.104,00	100,00%	117.650.102,57	100,00%
. Agenschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (WWT) / Vlaams Agenschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO)	DW&I	2.900.780,19	100,00%	3.001.742,54	100,00%	3.460.263,02	100,00%	1.804.981,00	100,00%	1.244.200,36	100,00%
Totaal tweede geldstroom		283.151.082,25	100,00%	289.561.959,29	100,00%	294.438.550,55	100,00%	285.850.059,00	100,00%	297.121.326,75	100,00%

BOF BVR van 21-12-2012 betreffende de financiering van de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap
 DW&I Decreet van 30-4-2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid

2.1.2.1 Bijzondere onderzoeksfondsen (BOF)

Via de Bijzondere Onderzoeksfondsen beschikt elke universiteit over de middelen voor financiering van fundamenteel onderzoek. De verdeling van deze middelen gebeurt op basis van een verdeelsleutel, waarin onder meer het aantal masterdiploma's, doctoraatsdiploma's, publicaties en citaties een rol spelen. De verdeelsleutel van het lopende jaar wordt door de afdeling Kennisbeheer van het departement EWI⁵ berekend en gepubliceerd.

Het departement EWI is verantwoordelijk voor de financieringskanalen binnen de middelen van het BOF, namelijk de globale BOF-toelage, de Methusalem-financiering en de tenure track en tot 2015 ook voor het BOF-ZAP.

Elke instelling voert een eigen onderzoeksbeleid, waarbij men zowel projecten als mandaten financiert. De onderzoeksraad van de universiteit staat in voor het beleid van het BOF.

2.1.2.1.1 BOF-toelage

Elke universiteit ontvangt een toelage voor het Bijzonder Onderzoeksfonds vanwege de overheid.

BOF-toelage	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	51.828.000,00	43,15%	51.328.000,00	42,59%	49.839.000,00	41,45%	52.807.900,00	40,91%	57.720.300,00	40,35%
. UA	14.162.000,00	11,79%	14.534.000,00	12,06%	14.886.000,00	12,38%	16.380.600,00	12,69%	18.596.400,00	13,00%
. UGent	38.472.000,00	32,03%	38.517.000,00	31,96%	38.958.000,00	32,40%	41.642.200,00	32,26%	45.990.300,00	32,15%
. UHasselt	3.495.000,00	2,91%	3.820.000,00	3,17%	4.160.000,00	3,46%	4.814.800,00	3,73%	5.722.000,00	4,00%
. VUB	12.155.000,00	10,12%	12.317.000,00	10,22%	12.397.000,00	10,31%	13.437.500,00	10,41%	15.020.100,00	10,50%
Totaal	120.112.000,00	100,00%	120.516.000,00	100,00%	120.240.000,00	100,00%	129.083.000,00	100,00%	143.049.100,00	100,00%

2.1.2.1.2 Methusalem-financiering

Zelfs de meest ervaren wetenschappers blijven sterk afhankelijk van projectfinanciering en besteden kostbare tijd aan het zoeken naar noodzakelijke financiering voor hun onderzoeksgroepen. Daarom werd in 2006 de Methusalem-financiering gecreëerd.

Het Methusalem-programma geeft aan excellente onderzoekers die tijdens hun loopbaan hebben aangetoond dat ze een onderzoeksgroep kunnen leiden, een langlopende vorm van persoonsgebonden financiering om hen minder afhankelijk te maken van externe projectmatige financiering.

De universiteiten krijgen de verantwoordelijkheid om hun meest uitmuntende onderzoekers te selecteren.

De toelagen die worden toegewezen hebben een duurtijd van 7 jaar, verlengbaar na positieve evaluatie door externe peers. De omvang van de middelen is afhankelijk van de discipline. De jaarlijkse individuele toelagen bedragen minstens 400.000 EUR en hoogstens 2.000.000 EUR. Interuniversitaire samenwerking met samenvoeging van de middelen is mogelijk.

Methusalem	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	8.676.000,00	43,15%	8.592.000,00	42,59%	7.507.000,00	41,45%	7.441.500,00	40,91%	7.451.000,00	40,35%
. UA	2.371.000,00	11,79%	2.433.000,00	12,06%	2.242.000,00	12,38%	2.308.300,00	12,69%	2.400.600,00	13,00%
. UGent	6.440.000,00	32,03%	6.448.000,00	31,96%	5.868.000,00	32,40%	5.868.100,00	32,26%	5.936.800,00	32,15%
. UHasselt	585.000,00	2,91%	639.000,00	3,17%	627.000,00	3,46%	678.500,00	3,73%	738.600,00	4,00%
. VUB	2.035.000,00	10,12%	2.062.000,00	10,22%	1.867.000,00	10,31%	1.893.600,00	10,41%	1.938.900,00	10,50%
Totaal	20.107.000,00	100,00%	20.174.000,00	100,00%	18.111.000,00	100,00%	18.190.000,00	100,00%	18.465.900,00	100,00%

⁵ Departement Economie, Wetenschap en Innovatie.

2.1.2.1.3 BOF-ZAP

Het BOF-besluit creëert ruimte voor bijkomende ZAP-mandaten met voornamelijk een onderzoeksopdracht, steeds echter in combinatie met een beperkte onderwijsopdracht om de koppeling tussen onderwijs en onderzoek te verzekeren. Deze mandaten zijn voorbehouden voor aanstellingen met een omvang van minstens 80%.

Voor projecten met een looptijd van 2 tot 5 jaar ontvangen de nieuwe ZAP-leden, die voldoen aan de criteria voor de BOF-parameter 'mobiliteit en diversiteit', een startkrediet. Dit betreft een jaarlijkse minimumfinanciering van 45.000 EUR.

BOF - ZAP	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	2.833.000,00	43,15%	3.187.000,00	42,60%	3.058.000,00	41,45%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UA	774.000,00	11,79%	902.000,00	12,06%	913.000,00	12,38%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UGent	2.103.000,00	32,03%	2.391.000,00	31,96%	2.390.000,00	32,40%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UHasselt	191.000,00	2,91%	237.000,00	3,17%	255.000,00	3,46%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. VUB	664.000,00	10,11%	765.000,00	10,22%	761.000,00	10,32%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Totaal	6.565.000,00	100,00%	7.482.000,00	100,00%	7.377.000,00	100,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%

Binnen de bijzondere onderzoeksfondsen is de toelage voor BOF-ZAP in 2013 en 2014 sterk toegenomen. In 2015 zien we een lichte daling. Vanaf 2016 is er geen afzonderlijke financieringslijn meer voor bijkomende BOF-ZAP mandaten maar deze financiering wordt toegevoegd aan de BOF-basissubsidie voor de universiteiten.

2.1.2.1.4 Tenure track

Sinds 2008 hebben de universiteiten de optie om hun postdoctorale onderzoekers te laten instappen in een transparant tenure track-systeem waarbij een vaste benoeming volgt indien de mandaathouder voldoet aan duidelijke, vooraf bepaalde, benoemingscriteria.

Tenure track-docenten worden aangesteld voor een termijn van ten hoogste 5 jaar vooraleer ze benoemd worden in de graad van hoofddocent zonder nieuwe vacature. Voorwaarde is daarbij dat ze een gunstige beoordeling van hun academisch dossier krijgen. Het universiteitsbestuur legt vooraf de criteria vast voor de beoordeling van de docenten in het tenure track-stelsel en maakt deze in de universiteit bekend.

Tenure Track	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	3.984.000,00	43,14%	3.946.000,00	42,59%	3.787.000,00	41,45%	3.753.900,00	40,91%	3.758.600,00	40,35%
. UA	1.089.000,00	11,79%	1.117.000,00	12,06%	1.131.000,00	12,38%	1.164.400,00	12,69%	1.211.000,00	13,00%
. UGent	2.958.000,00	32,03%	2.961.000,00	31,96%	2.960.000,00	32,40%	2.960.200,00	32,26%	2.994.800,00	32,15%
. UHasselt	269.000,00	2,91%	294.000,00	3,17%	316.000,00	3,46%	342.300,00	3,73%	372.600,00	4,00%
. VUB	934.000,00	10,11%	947.000,00	10,22%	942.000,00	10,31%	955.200,00	10,41%	978.100,00	10,50%
Totaal	9.234.000,00	100,00%	9.265.000,00	100,00%	9.136.000,00	100,00%	9.176.000,00	100,00%	9.315.100,00	100,00%

2.1.2.2 Interuniversitaire attractiepolen (IUAP)

Het federale programma 'Interuniversitaire attractiepolen' beoogt netwerken van onderzoeksgroepen aan beide kanten van de taalgrens samen te brengen, hun kritische massa te vergroten en hun internationale positie te versterken. Het is het enige programma voor de financiering van wetenschappelijke samenwerking tussen beide landsgedeelten.

Een IUAP krijgt in principe financiering voor 5 jaar. Daarna volgt een evaluatie die aanleiding kan zijn om het netwerk opnieuw te financieren.

De middelen worden verdeeld volgens de verhouding 56% Vlaamse overheid en 44% Franse Gemeenschap. Vervolgens wordt de BOF-sleutel gebruikt voor de verdeling over de Vlaamse universiteiten.

De uitvoering van het programma IUAP is gebaseerd op een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de gemeenschappen.

IUAP	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	4.669.650,00	34,58%	6.369.185,00	42,71%	6.816.984,00	42,38%	6.815.245,00	42,58%	1.806.988,00	24,43%
. UA	862.051,00	6,38%	1.766.258,00	11,84%	1.944.044,00	12,09%	1.854.897,00	11,59%	2.236.610,00	30,24%
. UGent	6.320.216,84	46,80%	4.811.179,87	32,26%	5.216.857,21	32,43%	5.216.857,00	32,59%	2.145.474,13	29,00%
. UHasselt	464.751,00	3,44%	440.055,00	2,95%	447.974,35	2,78%	460.467,00	2,88%	134.539,95	1,82%
. VUB	1.188.959,54	8,80%	1.527.150,00	10,24%	1.659.508,00	10,32%	1.659.508,00	10,37%	1.073.311,74	14,51%
Totaal	13.505.628,38	100,00%	14.913.827,87	100,00%	16.085.367,56	100,00%	16.006.974,00	100,00%	7.396.923,82	100,00%

Fase VII van het IUAP-programma loopt van 2012 tot 2017.

2.1.2.3 Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)

Het FWO is een Stichting van Openbaar Nut die rechtspersoonlijkheid verkreeg bij koninklijk besluit van 20 januari 2006. Het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid (B.S. 06/07/2009) erkent het FWO als privaatrechtelijk vormgegeven Extern Verzelfstandigd Agentschap. Het FWO ondersteunt in Vlaanderen fundamenteel onderzoek voor alle disciplines, met inbegrip van samenwerkingsverbanden tussen de Vlaamse universiteiten en andere onderzoeksinstituten.

Het FWO financiert excellente en beloftevolle onderzoekers alsook onderzoeksprojecten na een interuniversitaire competitie en een evaluatie door binnen- en buitenlandse experts.

FWO	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBrussel	101.118,00	0,09%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	50.475.904,00	45,59%	52.490.443,00	45,96%	55.422.008,00	46,17%	50.765.324,00	45,49%	48.379.718,00	41,12%
. UA	13.638.952,00	12,32%	13.798.183,00	12,08%	14.155.866,00	11,79%	13.390.292,00	12,00%	15.245.217,00	12,96%
. UGent	32.159.454,08	29,04%	33.197.227,34	29,07%	34.654.540,84	28,87%	33.369.282,00	29,90%	40.228.747,35	34,19%
. UHasselt	2.444.785,35	2,21%	2.834.233,83	2,48%	3.359.250,71	2,80%	3.136.280,00	2,81%	3.041.880,89	2,59%
. VUB	11.906.460,25	10,75%	11.889.301,71	10,41%	12.437.254,42	10,36%	10.927.926,00	9,79%	10.754.539,33	9,14%
Totaal	110.726.673,68	100,00%	114.209.388,88	100,00%	120.028.919,97	100,00%	111.589.104,00	100,00%	117.650.102,57	100,00%

2.1.2.4 Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) / Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO)

Het IWT focust op doctoraatsbeurzen voor strategisch basisonderzoek met een economische finaliteit. De beurzen zijn samengesteld uit 2 termijnen van 2 jaar.

Per verworven IWT-specialisatiebeurs ontvangt de universiteit een benchfee ter ondersteuning van de werkingskost van de bursaal.

Bij het tijdig behalen van het doctoraatsdiploma - binnen 6 maanden na afloop van het 2de mandaat - ontvangt de bursaal ook een doctoraatspremie.

IWT / VLAIO	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	1.224.586,00	42,22%	1.522.388,00	50,72%	1.428.325,00	41,28%	903.949,00	50,08%	695.653,00	55,91%
. UA	281.534,00	9,71%	118.048,00	3,93%	386.359,00	11,17%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UGent	1.017.416,21	35,07%	963.817,79	32,11%	1.149.715,79	33,23%	824.778,00	45,69%	500.290,94	40,21%
. UHasselt	79.852,97	2,75%	92.260,29	3,07%	87.662,61	2,53%	76.254,00	4,22%	48.256,42	3,88%
. VUB	297.391,01	10,25%	305.228,46	10,17%	408.200,62	11,80%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Totaal	2.900.780,19	100,00%	3.001.742,54	100,00%	3.460.263,02	100,00%	1.804.981,00	100,00%	1.244.200,36	100,00%

Op 1 januari 2016 zijn het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie en het Agentschap Ondernemen versmolten tot het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Een deel van de activiteiten werd echter overgedragen naar het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, waaronder de doctoraatsbeurzen voor strategisch basisonderzoek. De beurzen voor de IWT-bursalen die gestart zijn vóór 1 januari 2016 worden sinds 1 januari 2016 beheerd door VLAIO. Het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek staat in voor alle nieuwe oproepen.

2.1.3 Derde geldstroom

De derde geldstroom is die voor toegepast wetenschappelijk onderzoek. Samen met of op vraag van bedrijven, overheden of particulieren gaan wetenschappers op zoek naar interessante toepassingen of innovaties.

Deze geldstroom is minder strak afgelijnd. Hiervan zullen we dan ook enkel de meest prominente onderdelen belichten.

Derde geldstroom	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. Federale overheid exclusief IUAP	32.252.406,86	10,44%	31.502.178,93	10,13%	30.778.436,56	9,04%	31.726.755,16	9,44%	36.704.573,76	10,27%
. Vlaamse overheid	149.678.720,19	48,46%	181.778.071,05	58,43%	175.145.354,00	51,42%	177.161.788,00	52,74%	179.756.063,00	50,28%
. Steden en provincies	3.301.347,48	1,07%	3.083.840,79	0,99%	2.354.766,10	0,69%	5.088.866,44	1,51%	3.159.431,04	0,88%
. Internationale organen	120.438.275,32	38,99%	88.332.097,18	28,39%	126.433.772,00	37,12%	116.261.963,00	34,61%	131.414.555,00	36,76%
. Andere overheidsbijdragen voor toegepast WO	3.195.831,89	1,03%	6.408.401,56	2,06%	5.896.719,00	1,73%	5.675.396,00	1,69%	6.456.453,00	1,81%
Totaal	308.866.581,74	100,00%	311.104.589,51	100,00%	340.609.047,66	100,00%	335.914.768,60	100,00%	357.491.075,80	100,00%

2.1.3.1 Federale overheid exclusief IUAP

In het Bulletin der Aanbestedingen worden er regelmatig onderzoeksoproepen gepubliceerd door allerlei federale administraties en instanties. Het uit te voeren onderzoek is dan ook uitermate beleidsgericht en de onderzoeksresultaten dienen geschikt te zijn voor beleidstoepassing.

Federale overheid exclusief IUAP	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	5.992.455,00	18,58%	6.750.186,00	21,43%	5.123.000,00	16,64%	6.915.331,00	21,80%	7.292.574,00	19,87%
. UA	5.868.299,00	18,19%	3.996.193,00	12,69%	5.347.563,00	17,37%	5.454.902,00	17,19%	7.274.110,00	19,82%
. UGent	19.409.263,57	60,18%	19.508.805,56	61,93%	17.732.112,71	57,61%	17.396.776,25	54,83%	19.356.498,94	52,74%
. UHasselt	131.445,14	0,41%	159.864,87	0,51%	240.587,22	0,78%	567.490,89	1,79%	649.148,46	1,77%
. VUB	850.944,15	2,64%	1.087.129,50	3,45%	2.335.173,63	7,59%	1.392.255,02	4,39%	2.132.242,36	5,81%
Totaal	32.252.406,86	100,00%	31.502.178,93	100,00%	30.778.436,56	100,00%	31.726.755,16	100,00%	36.704.573,76	100,00%

2.1.3.2 Vlaamse overheid

2.1.3.2.1 Industriële Onderzoeksfondsen (IOF)

Op 28 mei 2004 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de oprichting van het Industrieel Onderzoeksfonds aan de Vlaamse universiteiten (met uitzondering van de HUB-KUBrussel). Een overgangsbesluit voor 2006 en 2007 trad in werking op 8 december 2006. In het overgangsbesluit van 2006 werd het IOF uitgebreid tot het geheel van de associatie: de middelen worden ter beschikking gesteld aan de universiteit en de hogescho(o)l(en) die partner zijn van de associatie waartoe de universiteit behoort. Sommige associaties beslisten om de dotatie op associatieniveau te houden, andere beslisten ze bij de universiteit onder te brengen. Vanaf 2014 worden de middelen uitsluitend aan de associaties overgemaakt.

De verdeling van de dotatie voor het Industrieel Onderzoeksfonds van de verschillende associaties gebeurt via versleuteling. De verdeelsleutel combineert 7 gewogen in- en outputparameters en wordt bepaald door het aandeel van de associatie in: doctoraatsdiploma's, publicaties en citaties, de industriële contractinkomsten, de contractinkomsten uit het laatst afgesloten Europese Kaderprogramma, de aangevraagde en toegekende octrooien, het aantal gerealiseerde spin-offs en het wetenschappelijk personeelsbestand.

Het Industrieel Onderzoeksfonds, onder beheer van de IOF-Raad, sluit aan bij het valorisatiebeleid en slaat een brug tussen het strategisch basisonderzoek, technologische innovatie en industriële samenwerking. Het moet elke universiteit/hogeschool toelaten een eigen beleid te voeren dat gericht is op het opbouwen van een portefeuille aan potentieel toepassingsgerichte kennis, met economische finaliteit.

IOF	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. Associatie KULeuven	8.993.800,00	46,72%	12.861.250,00	46,42%	12.361.968,00	45,75%	12.245.381,00	45,12%	14.908.982,92	45,80%
. UA	953.653,00	4,95%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. AUHA	834.447,00	4,33%	2.572.808,00	9,29%	2.759.527,00	10,21%	2.873.473,00	10,59%	3.219.893,50	9,89%
. AUGent	5.935.900,00	30,83%	8.691.708,00	31,37%	8.623.168,00	31,92%	8.557.251,00	31,53%	10.347.222,54	31,79%
. AUHL	717.800,00	3,73%	1.002.126,00	3,62%	856.651,00	3,17%	880.801,00	3,25%	1.023.634,87	3,14%
. VUB	968.747,00	5,03%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. UAB	847.653,00	4,40%	2.581.108,00	9,32%	2.417.686,00	8,95%	2.581.094,00	9,51%	3.050.266,17	9,37%
Totaal	19.252.000,00	100,00%	27.709.000,00	100,00%	27.019.000,00	100,00%	27.138.000,00	100,00%	32.550.000,00	100,00%

2.1.3.3 Steden en provincies

Universiteiten komen in aanmerking voor financiële ondersteuning door steden en provincies voor wetenschappelijk onderzoek en technologische innovatie. Ze kunnen bij steden en provincies subsidies aanvragen voor onderzoek binnen bepaalde programma's en voor specifieke thematische studies.

Steden en provincies	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	670.214,00	20,30%	596.840,00	19,35%	780.840,00	33,16%	1.472.543,00	28,94%	712.755,00	22,56%
. UA	1.805.575,00	54,69%	862.039,00	27,95%	601.553,00	25,55%	580.086,00	11,40%	801.986,00	25,38%
. Ugent	323.318,06	9,79%	234.022,96	7,59%	355.894,38	15,11%	1.474.947,64	28,98%	1.087.904,75	34,43%
. UHasselt	353.897,22	10,72%	1.294.984,77	41,99%	507.250,10	21,54%	1.422.907,83	27,96%	529.485,42	16,76%
. VUB	148.343,20	4,49%	95.954,06	3,11%	109.128,62	4,63%	138.381,97	2,72%	27.299,87	0,86%
Totaal	3.301.347,48	100,00%	3.083.840,79	100,00%	2.354.766,10	100,00%	5.088.866,44	100,00%	3.159.431,04	100,00%

2.1.3.4 Internationale organen

2.1.3.4.1 Europese Unie

Het Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling (European Framework Programme) is het belangrijkste instrument van de Europese Unie voor het financieren van onderzoek in Europa. Het vorige, zevende kaderprogramma (KP7), liep van 2007 tot 2013. Het achtste kaderprogramma (KP8), dat loopt van 2014 tot 2020, heeft als doel het Europese beleid op het gebied van onderzoek en innovatie beter af te stemmen op de economische en sociale ambities van de Europese Unie zoals geformuleerd in de EU 2020-strategie. Omwille van de koppeling tussen KP8 en EU 2020-doelstellingen, is het achtste kaderprogramma omgedoopt tot "Horizon 2020".

Buiten de Europese kaderprogramma's worden door de verschillende directoraten-generaal van de Europese Commissie een aantal programma's voorzien voor onderzoeksfinanciering. Er zijn ook een aantal financieringsinstellingen die, al dan niet in samenwerking met de Europese Commissie, onderzoeks-initiatieven financieel ondersteunen.

Europese Unie	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	44.513.326,00	39,00%	34.403.693,00	41,68%	42.525.007,00	35,79%	49.108.344,00	44,47%	48.203.098,00	39,01%
. UA	6.284.777,00	5,51%	6.768.141,00	8,20%	10.995.083,00	9,25%	12.339.160,00	11,17%	13.814.089,00	11,18%
. UGent	43.285.081,45	37,93%	32.809.783,94	39,75%	48.484.536,60	40,81%	37.525.829,11	33,98%	43.326.104,69	35,06%
. UHasselt	3.213.503,98	2,82%	1.687.054,53	2,04%	2.208.428,79	1,86%	2.137.345,56	1,94%	1.830.490,97	1,48%
. VUB	16.826.066,45	14,74%	6.868.201,52	8,32%	14.597.374,77	12,29%	9.330.518,66	8,45%	16.397.236,97	13,27%
Totaal	114.122.754,88	100,00%	82.536.873,99	100,00%	118.810.430,16	100,00%	110.441.197,33	100,00%	123.571.019,63	100,00%

2.1.4 Vierde geldstroom

Onder de vierde geldstroom verstaan we de samenwerking met de privésector, inclusief de wetenschappelijke dienstverlening. Dit laatste staat naast het academisch onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek als derde grote opdracht ingeschreven in de Codex Hoger Onderwijs.

Vierde geldstroom	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. Contractonderzoek met de privésector	107.913.095,53	50,33%	94.378.959,00	42,93%	112.002.220,00	40,97%	118.136.615,41	42,48%	128.982.768,59	54,01%
. Onderzoek met de privésector met overheidssteun	18.988.169,26	8,86%	22.239.441,92	10,12%	25.815.414,04	9,44%	23.573.625,90	8,48%	24.164.636,56	10,12%
. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	12.499.870,03	5,83%	13.187.005,48	6,00%	14.772.793,69	5,40%	11.372.206,51	4,09%	10.956.532,36	4,59%
. Valorisatie onderzoeksresultaten	75.027.555,24	34,99%	90.032.876,63	40,95%	120.773.839,59	44,18%	125.017.147,99	44,95%	74.707.658,28	31,28%
Totaal	214.428.690,06	100,00%	219.838.283,03	100,00%	273.364.267,32	100,00%	278.099.595,81	100,00%	238.811.595,79	100,00%

2.1.4.1 Contractonderzoek met de privésector

Universiteiten sluiten met organisaties en bedrijven contracten af waarin wordt vastgelegd dat de universiteit tegen een financiële tegenprestatie onderzoek uitvoert voor deze organisatie of dit bedrijf.

De middelen die rechtstreeks afkomstig zijn van de industrie en die verworven zijn door strategische onderzoekscentra (SOC's) voor het onderzoek of onderzoeksgedeelte dat wordt uitgevoerd in de met dat strategisch onderzoekscentrum geassocieerde onderzoeksgroepen van de associatie/universiteit, worden in rekening gebracht als die inkomsten gebaseerd zijn op een contract met een handelsvennootschap en er een zichtbare overhead uitbetaald wordt aan de associatie/universiteit.

De inkomsten van onderzoekscontracten onder beheer van de strategische onderzoekscentra komen ten goede aan de onderzoeksploegen van de associatie/universiteit.

De overhead op deze contracten wordt 50/50 verdeeld over de associatie/universiteit en het strategisch onderzoekscentrum.

De associaties/universiteiten hebben inkomsten uit 3 SOC's:

- iMinds;
- het Interuniversitair Instituut voor Micro-Electronica (IMEC);
- het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB).

De SOC's vervullen een brugfunctie tussen het fundamenteel en het toegepast onderzoek. Ze spelen een belangrijke rol in de transformatie van de Vlaamse economie. Het vermarkten van hun kennis via de (mede) oprichting van spin-offs vormt hiervan een belangrijk onderdeel. De creatie van spin-offs is één van de criteria waar de SOC's aan moeten voldoen om financiering van de Vlaamse overheid te krijgen.

2.1.4.1.1 iMinds

iMinds	2013	2014	2015	2016	2017
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. KU Leuven	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. UA	393.624,45	138.174,29	55.601,69	73.613,87	0,00
. UGent	6.335.753,71	1.171.352,81	1.733.997,90	2.176.258,57	0,00
. UHasselt	434.769,87	506.042,40	45.858,62	85.936,31	0,00
. VUB	1.600.694,84	197.240,46	112.073,77	100.349,69	0,00
Totaal	8.764.842,87	2.012.809,96	1.947.531,98	2.436.158,44	0,00

Het strategisch onderzoekscentrum iMinds heeft de vorm van een virtueel onderzoeksinstituut waarbij de deelnemende onderzoeksgroepen functioneren vanuit hun eigen onderzoeksinstellingen. Het centrum wil economische en maatschappelijke meerwaarde realiseren door middel van excellent onderzoek en het creëren van menselijk kapitaal in het ICT domein.

Het centrum verricht multidisciplinair onderzoek voor het Vlaamse bedrijfsleven en de Vlaamse overheid. Dat omvat alle technologische, juridische en sociale dimensies van de ontwikkeling van ICT oplossingen. De Vlaamse overheid investeert in multidisciplinair ICT onderzoek met als doel van Vlaanderen een toonaangevende en internationaal erkende speler te maken in de informatiemaatschappij.

In 2016 wordt iMinds officieel ontbonden en geïntegreerd in IMEC. De activiteiten van iMinds krijgen een nieuwe doorstart binnen IMEC dat zo een uniek hightech onderzoekscentrum wordt voor de digitale economie dat sterker staat dan ooit.

Tussen 2006 en 2015 heeft iMinds 38 spin-offs helpen opstarten, waarvan 9 in 2012, 7 in 2013, 2 in 2014 en 1 in 2015.

2.1.4.1.2 IMEC

IMEC	2013	2014	2015	2016	2017
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. KU Leuven	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. UA	0,00	0,00	0,00	0,00	74.482,31
. UGent	1.273.332,49	862.985,52	558.602,62	636.172,17	2.869.347,32
. UHasselt	285.348,00	435.137,90	604.021,42	521.873,86	460.193,78
. VUB	0,00	0,00	0,00	0,00	90.419,96
Totaal	1.558.680,49	1.298.123,42	1.162.624,04	1.158.046,03	3.494.443,37

Het IMEC verricht onderzoek dat tot de wereldtop behoort in het domein van nano-elektronica en nanotechnologie. IMEC's onderzoek wordt toegepast in betere gezondheidszorg, slimme elektronica, hernieuwbare energie en veiliger transport.

Tussen 1986 en 2015 heeft het centrum 40 spin-offs helpen opstarten. In 2012 werden 2 nieuwe spin-offs opgericht en in 2013 zaten er weer een substantieel aantal spin-off projecten in de pijplijn. In 2014 werden 2 spin-offs opgericht en in 2015 nogmaals 3.

2.1.4.1.3 VIB

VIB	2013	2014	2015	2016	2017
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. KU Leuven	10.424.573,16	12.142.118,48	11.482.568,26	3.456.753,70	4.874.260,00
. UA	934.797,92	911.134,83	1.083.096,06	407.077,68	116.445,56
. UGent	7.303.455,92	8.013.767,12	8.714.194,05	3.731.071,87	4.563.621,46
. UHasselt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
. VUB	1.015.210,97	1.087.699,54	2.496.326,75	1.083.679,47	1.557.683,31
Totaal	19.678.037,97	22.154.719,97	23.776.185,12	8.678.582,72	11.112.010,33

Het VIB verricht baanbrekend onderzoek naar de basis van het leven, gezondheid en ziekte. De resultaten worden toegepast in geneeskunde, landbouw en industrie. VIB's belangrijkste doel is om met behulp van gentechnologisch onderzoek vernieuwende basiskennis over de normale en abnormale of pathologische processen in een cel, orgaan en organisme (mens, plant en micro-organisme) te verwerven.

Tussen 1997 en 2015 heeft het centrum 18 spin-offs helpen opstarten, waarvan 1 in 2013 en 5 in 2015. In 2012 en 2014 werd er geen nieuwe spin-off opgericht.

2.1.4.2 Onderzoek met de privésector met overheidssteun

Met Baekeland-mandaten wil het VLAIO individuele onderzoekers de kans bieden een doctoraat uit te voeren in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. Het VLAIO voorziet in cofinanciering van de personeels- en werkingskosten die gepaard gaan met de projectuitvoering. Bij het Baekeland-mandaat is enerzijds een Vlaams bedrijf betrokken dat de strategische oriëntatie bepaalt van het project en zorgt voor cofinanciering. Anderzijds staat een Vlaamse universiteit in voor de begeleiding naar en de toekenning van een doctoraat volgens de gangbare kwaliteitsnormen.

Onderzoek met de privésector met overheidssteun	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	8.994.186,00	47,37%	11.165.757,00	50,21%	15.069.926,00	58,38%	13.693.539,00	58,09%	14.445.603,00	59,78%
. UA	1.191.285,00	6,27%	931.199,00	4,19%	1.105.724,00	4,28%	2.120.499,00	9,00%	1.481.688,00	6,13%
. UGent	6.638.254,71	34,96%	6.988.940,97	31,43%	7.519.486,99	29,13%	5.756.931,51	24,42%	7.128.071,52	29,50%
. UHasselt	220.324,56	1,16%	313.536,57	1,41%	182.896,27	0,71%	205.925,07	0,87%	80.112,25	0,33%
. VUB	1.944.118,99	10,24%	2.840.008,38	12,77%	1.937.380,78	7,50%	1.796.731,32	7,62%	1.029.161,79	4,26%
Totaal	18.988.169,26	100,00%	22.239.441,92	100,00%	25.815.414,04	100,00%	23.573.625,90	100,00%	24.164.636,56	100,00%

2.1.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)

Wetenschappelijke dienstverlening omvat alle prestaties ten behoeve van derden, tegen vergoeding geleverd door de diensten van de universiteit of hieraan verbonden personen in uitoefening van hun opdracht aan de universiteit en die voortvloeien uit aan de universiteit aanwezige kennis, resultaten van wetenschappelijk onderzoek of technologie.

Deze prestaties worden zonder contract uitgevoerd of rangschikken zich binnen langlopende raamovereenkomsten.

Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	1.000,00	0,01%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	4.502.693,00	36,02%	5.230.137,00	39,66%	5.990.393,00	40,55%	5.276.613,00	46,40%	5.356.318,00	48,89%
. UA	2.084.249,00	16,67%	2.162.794,00	16,40%	2.762.716,00	18,70%	2.182.137,00	19,19%	2.327.369,00	21,24%
. UGent	5.847.833,99	46,78%	5.678.306,01	43,06%	5.930.363,08	40,14%	3.743.517,58	32,92%	3.091.863,93	28,22%
. UHasselt	64.094,04	0,51%	115.768,47	0,88%	89.321,61	0,60%	169.938,93	1,49%	180.981,43	1,65%
. VUB	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Totaal	12.499.870,03	100,00%	13.187.005,48	100,00%	14.772.793,69	100,00%	11.372.206,51	100,00%	10.956.532,36	100,00%

2.1.4.4 Valorisatie onderzoeksresultaten

Valorisatie of 'technologie' transfer is de terbeschikkingstelling van (intellectuele) eigendomsrechten op universitaire kennis door verkoop of het verlenen van de toestemming tot het gebruik ervan, aan derden (waaronder overheid en bedrijven). Op die manier wordt aan derden toegestaan deze kennis verder te ontwikkelen tot een product (in de ruimste zin van het woord) dat vervolgens wordt gecommmercialiseerd, al dan niet door dezelfde partner.

Valorisatie onderzoeksresultaten	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	72.156.037,00	96,17%	87.736.293,00	97,45%	118.715.483,00	98,30%	122.619.589,00	98,08%	71.940.402,00	96,30%
. UA	108.569,00	0,14%	99.261,00	0,11%	70.728,00	0,06%	88.723,00	0,07%	125.042,00	0,17%
. UGent	2.229.017,00	2,97%	1.929.954,57	2,14%	1.819.026,31	1,51%	2.154.260,30	1,72%	2.363.262,40	3,16%
. UHasselt	11.841,71	0,02%	7.992,56	0,01%	5.054,65	0,00%	12.203,13	0,01%	14.134,76	0,02%
. VUB	522.090,53	0,70%	259.375,50	0,29%	163.547,63	0,14%	142.372,56	0,11%	264.817,12	0,35%
Totaal	75.027.555,24	100,00%	90.032.876,63	100,00%	120.773.839,59	100,00%	125.017.147,99	100,00%	74.707.658,28	100,00%

2.1.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening

De financiële bijdrage van de overheid is niet de enige inkomstenbron van de universiteiten. Andere bronnen zijn o.a. de inschrijvingsgelden van studenten, de huuropbrengsten van de sociale sector, de opbrengsten van studentenrestaurants en de opbrengsten van boeken en cursussen.

Andere opbrengsten verbonden aan O, O & D	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KU Brussel	155.452,00	0,08%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	79.506.551,00	39,58%	81.929.438,00	39,46%	97.159.461,00	40,49%	87.671.905,00	38,25%	85.369.091,00	36,61%
. UA	31.546.433,00	15,70%	30.956.866,00	14,91%	33.875.143,00	14,12%	31.690.021,68	13,83%	31.824.172,46	13,65%
. UGent	59.485.477,79	29,61%	62.422.685,63	30,07%	72.089.020,58	30,04%	73.650.676,15	32,13%	76.537.594,14	32,82%
. UHasselt	10.219.600,63	5,09%	10.879.430,86	5,24%	12.266.217,78	5,11%	12.259.453,31	5,35%	13.664.036,73	5,86%
. VUB	19.982.900,46	9,95%	21.424.997,18	10,32%	24.548.706,05	10,23%	23.932.032,39	10,44%	25.801.756,08	11,06%
Totaal	200.896.414,88	100,00%	207.613.417,67	100,00%	239.938.548,41	100,00%	229.204.088,53	100,00%	233.196.650,41	100,00%

2.2 GIFTEN, SCHENKINGEN EN LEGATEN

De universiteiten kunnen naast de 4 geldstromen en de andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening ook uit andere bronnen middelen aantrekken voor de financiering van onderwijs en onderzoek. Dit kan door middel van externe fondsenwerving.

Externe fondsenwerving met fiscale voordelen voor de schenker kan gebeuren onder de vorm van een gift. De universiteiten kunnen zowel roerende als onroerende giften aanvaarden en zowel bestemde als onbestemde giften.

Leerstoelen in het kader van onderwijs en/of onderzoek die gefinancierd worden door een extern organisme worden beschouwd als een bestemde gift.

Personen, verenigingen of bedrijven kunnen bij middel van een schenking leergangen steunen. Leergangen hebben tot doel de universiteit de mogelijkheid te bieden – naast haar reguliere onderwijs – bepaalde thema's in haar onderwijsaanbod te belichten die vanuit wetenschappelijk, filosofisch of maatschappelijk oogpunt belangrijk zijn. Het initiatief tot organisatie van een leergang kan uitgaan van de schenker zelf of van de universiteit die de potentiële schenker benadert.

Giften, schenkingen en legaten	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
. KU Leuven	11.621.476,00	81,91%	18.580.233,00	80,21%	14.057.372,00	77,63%	13.129.929,00	67,05%	16.706.130,00	73,88%
. UA	754.256,00	5,32%	1.167.580,00	5,04%	1.176.835,00	6,50%	1.199.576,00	6,13%	3.000.126,00	13,27%
. UGent	0,00	0,00%	1.113.026,88	4,80%	0,00	0,00%	1.250.000,00	6,38%	254.637,48	1,13%
. UHasselt	299.809,69	2,11%	398.845,11	1,72%	574.079,91	3,17%	276.696,29	1,41%	448.259,80	1,98%
. VUB	1.512.956,29	10,66%	1.904.953,78	8,22%	2.298.790,70	12,70%	3.727.235,59	19,03%	2.204.353,94	9,75%
Totaal	14.188.497,98	100,00%	23.164.638,77	100,00%	18.107.077,61	100,00%	19.583.436,88	100,00%	22.613.507,22	100,00%

Op de bladzijden hiervoor werden de inkomsten die de universiteiten genereren, geanalyseerd op basis van de verschillende onderdelen waaruit een bepaalde geldstroom theoretisch is samengesteld.

In de praktijk stellen we vast dat deze theoretische cijfers niet zo maar reconcilieerbaar zijn met de cijfers in de globale resultatenrekeningen van 2013, 2014, 2015, 2016 en 2017 van de instellingen. De universiteiten splitsen bepaalde inkomstenbronnen op over verschillende posten in functie van de plaats waar de uitgaven gebeuren. Daarenboven worden niet alle inkomstenbronnen door de universiteiten op dezelfde wijze geboekt.

Hieronder vindt u een niet-exhaustieve lijst van voorbeelden:

- **Sectoraal Vormingsfonds:**

Een universiteit brengt de middelen voor het sectoraal vormingsfonds onder in afdeling I bij de werkingsuitkeringen, een andere in afdeling I onder 'Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening' en een derde boekt dit in afdeling V, etc...

- **Aanvullende onderzoeksmiddelen:**

Vier universiteiten brengen de aanvullende onderzoeksmiddelen onder in afdeling I 'Werking'. Een universiteit brengt deze middelen onder in een nieuwe afdeling IX 'Integratie'.

- **Global Minds:**

Een universiteit boekt het budget voor het programma 'Global Minds' in afdeling IV.2 'Andere onderzoeksfondsen' onder de post 'Federale Overheid exclusief IUAP', een andere boekt dit onder afdeling V 'Patrimonium' onder de post 'Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening'.

- **BOF:**

Een universiteit boekt bij het BOF ook een dotatie van de Nationale Bank.

3 EVOLUTIE VAN DE GELDSTROMEN VAN 2013 TOT 2017

De basisfinanciering vanwege de overheid zorgt ervoor dat de universiteiten hun onderwijsopdracht kunnen uitvoeren. Naast deze onderwijsopdracht ligt bij de universiteiten echter een grote focus op onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening. De financiering van het onderzoek aan de universiteiten gebeurt voornamelijk via de tweede, derde en vierde geldstroom.

Omdat de resultaten van onderzoek nuttig zijn voor de samenleving is in 2000 als onderdeel van de *Strategie van Lissabon* op EU-niveau afgesproken om minimaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) van de EU aan Research and Development (R&D) te besteden. Deze afspraak staat bekend als de *Barcelona-norm*. Ondanks de verminderde budgettaire mogelijkheden wil de Vlaamse Regering haar engagement behouden om deze norm te bereiken. De Vlaamse overheid heeft echter enkel rechtstreeks invloed op de 1% norm aan publieke financiering. De 1% norm is geen doel op zich maar wel een hefboom en een sturend instrument om de beleidsdoelstellingen te bereiken. Het doel is de publieke financiering gericht aan te wenden als hefboom om de gewenste 2% private financiering te bereiken.

Ondanks het feit dat de Vlaamse budgetten voor O&O de voorbije jaren stelselmatig werden verhoogd, blijft Vlaanderen nog steeds een eind verwijderd van de 3%-norm. De inspanningen en het gehaalde niveau van de best presterende landen en regio's van de EU liggen substantieel hoger.

Het halen van deze 3%-norm is heel belangrijk om de kenniseconomie gestalte te geven. Alleen mogen we niet vergeten dat deze norm een pure inputnorm is. Die norm bepaalt immers enkel hoeveel middelen we in O&O moeten investeren, maar zegt niets over de opbrengst die we uit die middelen mogen verwachten.

Onderzoekers proberen steeds meer hun onderzoek te commercialiseren. Technologie Transfer helpt academische onderzoeksresultaten te valoriseren en er een rendabel product van te maken. De oprichting van een spin-off is de ultieme bekroning.

Strategische onderzoekscentra stuiten vaak op de moeilijkheid om kapitaal te vinden voor de opstart van spin-offs. De Vlaamse overheid besliste om hen hierbij te ondersteunen. In 2011 trad het "Spin-off Financieringsinstrument" (SOFI) in werking. SOFI beschikt over een initieel budget van 10 miljoen EUR. De rechtstreekse investeringen bedragen ten hoogste één miljoen EUR per spin-off over een periode van twaalf maanden. Dit initiatief van toenmalig Vlaams minister voor Innovatie Ingrid Lieten wordt beheerd door PMV, een zelfstandige investeringsmaatschappij.

De overheid moet ervoor zorgen dat er een aantrekkelijk kader is voor de bedrijven om te investeren in O&O met o.a. een goed uitgebouwd en efficiënt subsidie-instrumentarium en een eenvoudige regelgeving. Ook de aanwezigheid van mensen en kennis is zeer belangrijk: goed opgeleide mensen, uitmuntende universiteiten en onderzoekscentra.

Wat hierna volgt is een poging tot evaluatie van de financiële inspanningen die werden geleverd van 2013 tot 2017 om het onderzoek te bevorderen.

3.1 Globale Evolutie van de Geldstromen van 2013 tot 2017

De hiernavolgende tabel geeft zowel een horizontaal overzicht van de verschillende geldstromen van boekjaar 2013, 2014, 2015, 2016 en 2017 als een verticaal overzicht per boekjaar:

Geldstromen	2013	Procentueel	2014	Procentueel	2015	Procentueel	2016	Procentueel	2017	Procentueel
. Eerste geldstroom	814.755.100,11	50,26%	1.011.085.016,73	55,20%	1.002.502.822,29	52,46%	1.011.409.105,61	52,92%	1.055.603.199,14	54,16%
. Tweede geldstroom	283.151.082,25	17,47%	289.561.959,29	15,81%	294.438.550,55	15,41%	285.850.059,00	14,96%	297.121.326,75	15,24%
. Derde geldstroom	308.866.581,74	19,05%	311.104.589,51	16,99%	340.609.047,66	17,82%	335.914.768,60	17,58%	357.491.075,80	18,34%
. Vierde geldstroom	214.428.690,06	13,23%	219.838.283,03	12,00%	273.364.267,32	14,31%	278.099.595,81	14,55%	238.811.595,79	12,25%
Totaal	1.621.201.454,16	100,00%	1.831.589.848,56	100,00%	1.910.914.687,82	100,00%	1.911.273.529,02	100,00%	1.949.027.197,48	100,00%

In 2017 ligt de som van de verschillende geldstromen waaruit de universiteiten hun inkomsten genereren 20,22% hoger dan in 2013. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een substantiële meeropbrengst van 327.825.743,32 EUR.

3.1.1 Horizontale analyse

Het totaal aan overheidstoelagen en subsidies – basisfinanciering (1ste geldstroom) is in 2017 met 29,56% significant gestegen ten opzichte van 2013. We spreken hier over een toename met 240.848.099,03 EUR.

De overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom) zijn in 2017 gestegen met 4,93% ten opzichte van 2013. Dit is een meeropbrengst van 13.970.244,50 EUR.

Bij de overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom) is er in boekjaar 2017 een meeropbrengst van 15,74% ten opzichte van boekjaar 2013. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 48.624.494,06 EUR.

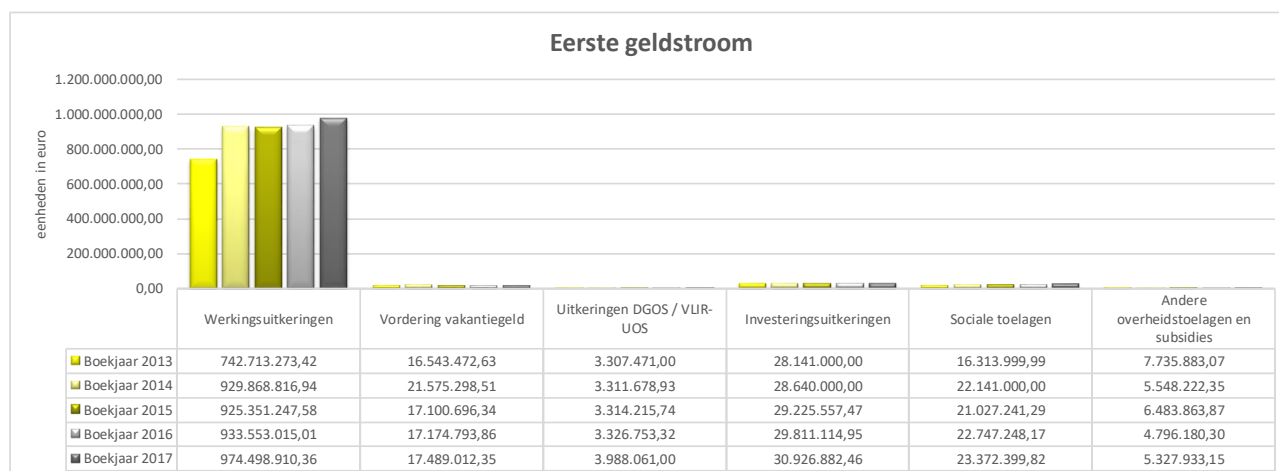
Bij het contractonderzoek met de privésector en de wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom) bedraagt de meeropbrengst 11,37% ten opzichte van 2013. We spreken hier over een toename met 24.382.905,73 EUR.

3.1.2 Verticale analyse

Wanneer we het gemiddelde nemen van 2013 tot 2017 dan genereren de universiteiten 53,00% van hun middelen uit de eerste geldstroom, 15,78% uit de tweede, 17,96% uit de derde en 13,27% uit de vierde geldstroom.

3.2 EVOLUTIE VAN DE ONDERDELEN VAN DE GELDSTROMEN VAN 2013 TOT 2017

3.2.1 Eerste geldstroom

Binnen de eerste geldstroom zijn de werkingsuitkeringen in 2017 met 31,21% of 231.785.636,94 EUR gestegen ten opzichte van 2013. Bij de vordering vakantiegeld zien we een lichte toename met 5,72% of 945.539,72 EUR. De DGOS / VLIR-UOS uitkeringen zijn in boekjaar 2017 gestegen met 20,58% of 680.590,00 EUR in vergelijking met boekjaar 2013.

In 2017 vertonen de investeringsuitkeringen een toename met 9,90% of 2.785.882,46 EUR ten opzichte van 2013. De sociale toelagen zijn in die periode met 43,27% of 7.058.399,83 EUR gestegen.

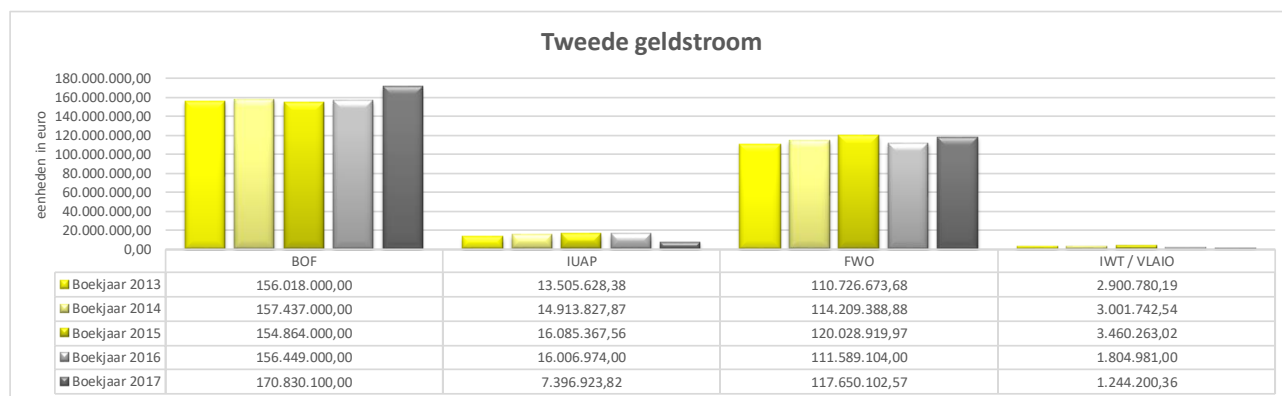
De andere overheidstoelagen en subsidies kennen in 2017 een afname met 31,13% of 2.407.949,92 EUR ten opzichte van 2013.

De hiernavolgende tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de eerste geldstroom met 240.848.099,03 EUR van 2013 tot 2017 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die eerste geldstroom:

Evolutie eerste geldstroom 2013-2017	Absoluut	Procentueel
. Werkingsuitkeringen	231.785.636,94	96,24%
. Vordering vakantiegeld	945.539,72	0,39%
. Uitkeringen DGOS / VLIR-UOS	680.590,00	0,28%
. Investeringsuitkeringen	2.785.882,46	1,16%
. Sociale toelagen	7.058.399,83	2,93%
. Andere overheidstoelagen en subsidies	-2.407.949,92	-1,00%
Totaal	240.848.099,03	100,00%

Binnen de eerste geldstroom zijn de werkingsuitkeringen voor 96,24% verantwoordelijk voor de stijging van de middelen, gevolgd door de sociale toelagen met 2,93% en de investeringsuitkeringen met 1,16%. De andere overheidstoelagen en subsidies zorgen echter voor een daling met 1,00%.

3.2.2 Tweede geldstroom

Binnen de tweede geldstroom zijn de BOF-inkomsten in 2017 met 9,49% of 14.812.100,00 EUR gestegen ten opzichte van 2013. Ze zijn procentueel het meest gestegen. Een procentuele stijging doet zich eveneens voor bij de FWO-inkomsten. Deze vertonen in 2017 een meeropbrengst van 6,25% of 6.923.428,89 EUR ten opzichte van 2013.

Het IUAP toont in boekjaar 2017 een minopbrengst van 45,23% ten opzichte van boekjaar 2013. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een minopbrengst van 6.108.704,56 EUR. De IWT/VLAIO-inkomsten zijn procentueel het meest gedaald met 57,11% of 1.656.579,83 EUR.

De hiernavolgende tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de tweede geldstroom met 13.970.244,50 EUR van 2013 tot 2017 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die tweede geldstroom:

Evolutie tweede geldstroom 2013-2017	Absoluut	Procentueel
. BOF	14.812.100,00	106,03%
. IUAP	-6.108.704,56	-43,73%
. FWO	6.923.428,89	49,56%
. IWT / VLAIO	-1.656.579,83	-11,86%
Totaal	13.970.244,50	100,00%

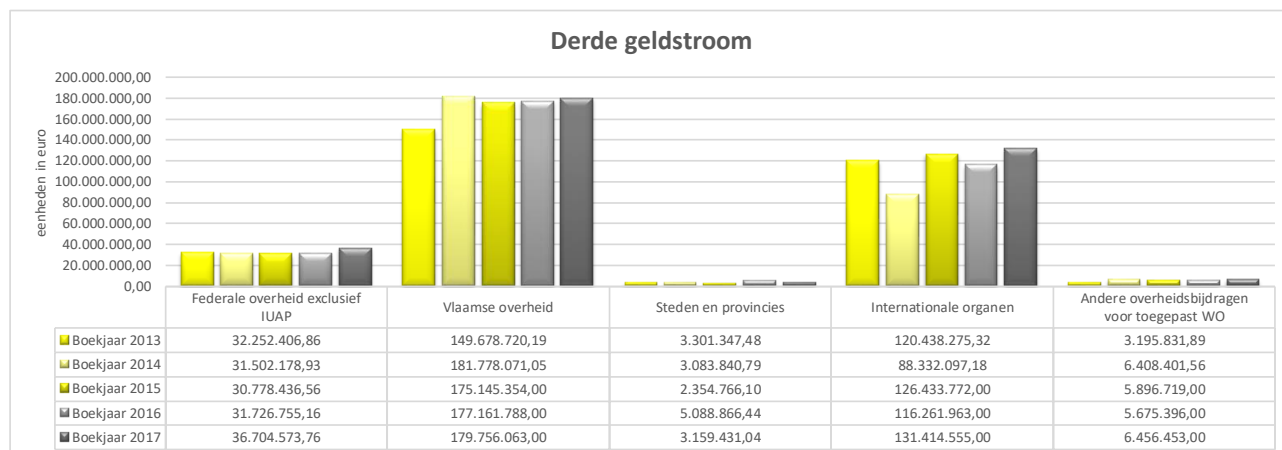
Binnen de tweede geldstroom zijn de BOF-inkomsten voor 106,03% verantwoordelijk voor de stijging van de middelen, gevolgd door de FWO-inkomsten met 49,56%. De IUAP-inkomsten zorgen voor een daling met 43,73% en de IWT/VLAIO-inkomsten met 11,86%.

De verhoging van publieke middelen voor wetenschappelijk onderzoek doet slechts voor een stuk de besparingen van de vorige jaren teniet. Het lijkt onwaarschijnlijk dat we de komende jaren substantiële budgetverhogingen mogen verwachten. Ingeval van minder middelen kan men de kennisproductie verhogen door concurrentie. Wanneer er geen middelen bijkomen, moeten de universiteiten concurreren voor de bestaande middelen. In 2008 voerde de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming een nieuw financieringsmodel in dat ervoor zorgt dat de universiteiten voor hun inkomsten met elkaar in concurrentie moeten gaan op het vlak van wetenschappelijke output en studentenaantallen.

Indien men echter met outputfinanciering gaat werken bestaat het gevaar dat kritisch onderzoek, lange-termijnprojecten of maatschappelijk relevant onderzoek ondergeschikt wordt aan onderzoek dat snel rendeert.

De kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek kan in gevaar komen wanneer ze op louter kwantitatieve wijze gemeten wordt en wanneer ze vernauwd wordt tot het aantal internationale publicaties.

3.2.3 Derde geldstroom

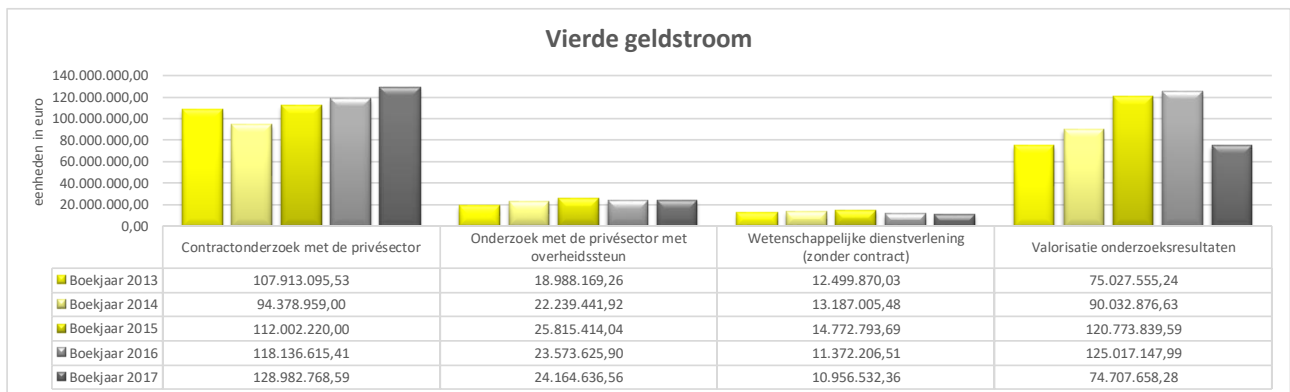
De middelen vanuit de federale overheid exclusief IUAP zijn in 2017 met 13,80% of 4.452.166,90 EUR toegenomen ten opzichte van 2013. De middelen vanuit de Vlaamse overheid zijn met 20,09% of 30.077.342,81 EUR toegenomen. Binnen de derde geldstroom dalen de middelen van steden en provincies echter met 4,30% of 141.916,44 EUR. De middelen vanuit de internationale organen zijn toegenomen met 9,11% of 10.976.729,68 EUR. De andere overheidsbijdragen voor toegepast wetenschappelijk onderzoek zijn met 102,03% of 3.260.621,11 EUR gestegen.

De hiernavolgende tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de derde geldstroom met 48.624.944,06 EUR van 2013 tot 2017 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die derde geldstroom:

Evolutie derde geldstroom 2013-2017	Absoluut	Procentueel
. Federale overheid exclusief IUAP	4.452.166,90	9,16%
. Vlaamse overheid	30.077.342,81	61,86%
. Steden en provincies	-141.916,44	-0,29%
. Internationale organen	10.976.729,68	22,57%
. Andere overheidsbijdragen voor toegepast WO	3.260.621,11	6,71%
Totaal	48.624.944,06	100,00%

Binnen de derde geldstroom is de Vlaamse overheid met 61,86% verantwoordelijk voor de stijging van de middelen, gevolgd door de internationale organen met 22,57%, de federale overheid exclusief IUAP met 9,16% en de andere overheidsbijdragen voor toegepast wetenschappelijk onderzoek met 6,71%. De steden en provincies zorgen voor een daling met 0,29%.

3.2.4 Vierde geldstroom

Binnen de vierde geldstroom zorgt het contractonderzoek met de privésector tussen 2013 en 2017 voor een toename van de middelen met 19,52% of 21.069.673,06 EUR. Het onderzoek met de privésector met overheidssteun levert 27,26% meer middelen op maar in een absoluut cijfer vertaald is dit slechts 5.176.467,30 EUR. De inkomsten uit wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract) dalen met 12,35% of 1.543.337,67 EUR. De valorisatie van onderzoeksresultaten neemt af met 0,43% of 319.896,96 EUR.

De hiernavolgende tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de vierde geldstroom met 24.382.905,73 EUR van 2013 tot 2017 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die vierde geldstroom:

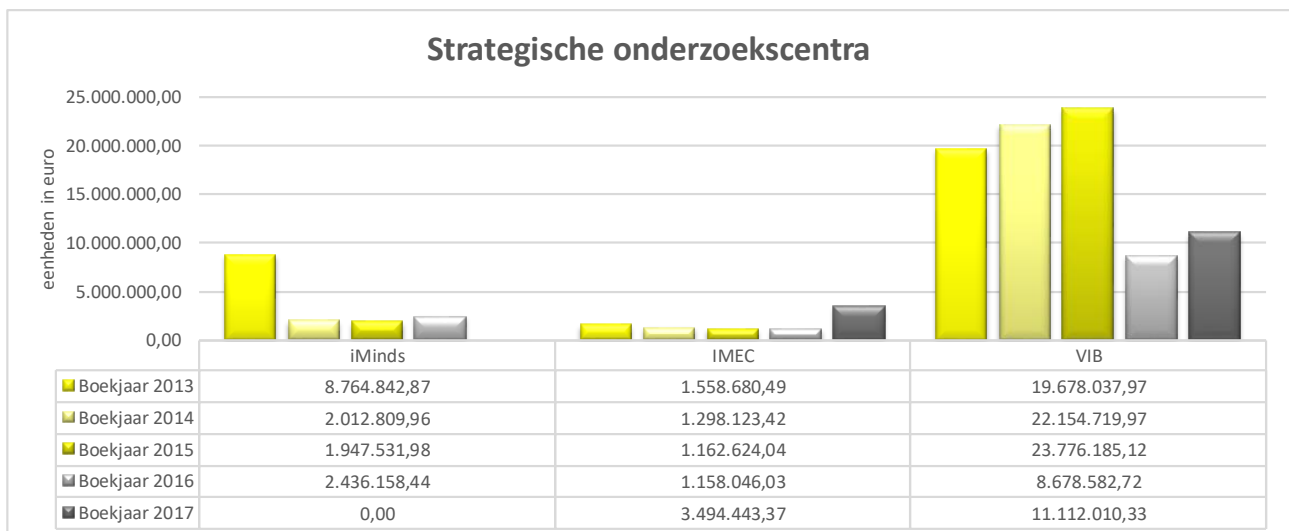
Evolutie vierde geldstroom 2013-2017	Absoluut	Procentueel
. Contractonderzoek met de privésector	21.069.673,06	86,41%
. Onderzoek met de privésector met overheidssteun	5.176.467,30	21,23%
. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	-1.543.337,67	-6,33%
. Valorisatie onderzoeksresultaten	-319.896,96	-1,31%
Totaal	24.382.905,73	100,00%

Binnen de vierde geldstroom is het contractonderzoek met de privésector voor 86,41% verantwoordelijk voor een stijging van de middelen, gevolgd door het onderzoek met de privésector met overheidssteun met 21,23%. De wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract) zorgt voor een daling met 6,33% evenals de valorisatie van onderzoeksresultaten met 1,31%.

Doordat de stijging van de publieke middelen de financieringsbehoefte niet volgt, zijn de universiteiten in toenemende mate afhankelijk van fondsen uit de privésector. Wanneer er echter te veel onderzoek wordt besteld en betaald door de industrie roept dit vragen op over de onafhankelijkheid van het onderzoek. Het gevaar bestaat dat er amper onderzoek wordt verricht dat niet nuttig is voor de privé-onderneming en zeker geen onderzoek dat tegen haar belang ingaat.

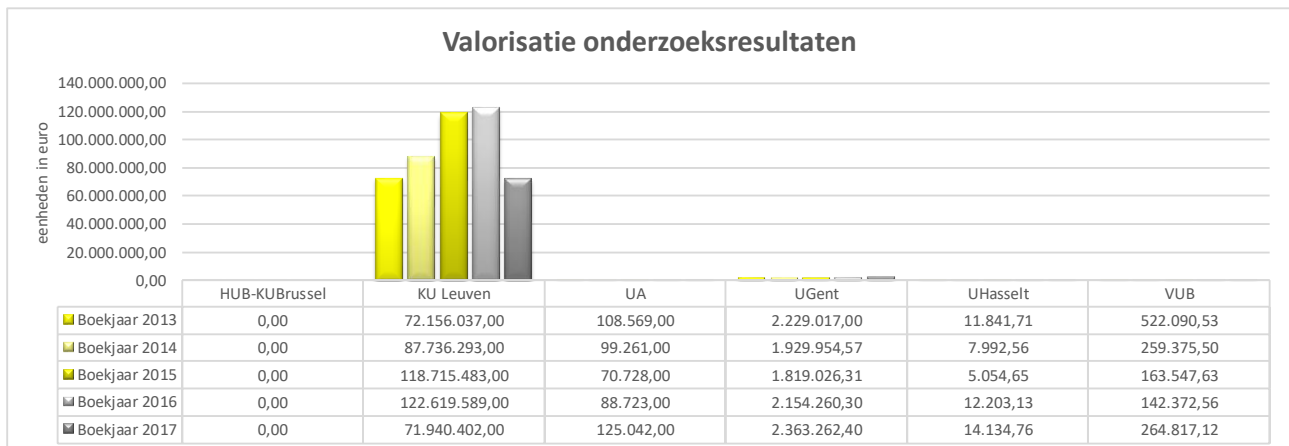
Binnen het contractonderzoek met de privésector spelen de strategische onderzoekscentra een belangrijke rol.

SOC's	2013	2014	2015	2016	2017
. iMinds	8.764.842,87	2.012.809,96	1.947.531,98	2.436.158,44	0,00
. IMEC	1.558.680,49	1.298.123,42	1.162.624,04	1.158.046,03	3.494.443,37
. VIB	19.678.037,97	22.154.719,97	23.776.185,12	8.678.582,72	11.112.010,33
Totaal	30.001.561,33	25.465.653,35	26.886.341,14	12.272.787,19	14.606.453,70

De inkomsten die de universiteiten genereren uit de drie strategische onderzoekscentra zijn in 2017 gedaald met 51,31% t.o.v. 2013. In een absoluut cijfer betekent dit een daling met 15.395.107,63 EUR.

De inkomsten uit valorisatie zijn zeer volatiel omdat ze voortvloeien uit licenties en octrooien. In een ongunstig economisch klimaat wachten bedrijven met investeringen en besteden ze ook minder onderzoek uit.

4 FINANCIËLE ANALYSE VAN DE JAARREKENINGEN VAN DE UNIVERSITEITEN

4.1 AGGREGATIE EN VERGELIJKBAARHEID

De financiële analyse werd uitgevoerd op de geaggregeerde gegevens van 5 universiteiten (+ 2 bijzondere universitaire instituten).

De geaggregeerde resultatenrekening (globaal en per afdeling) werd opgesteld conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 betreffende de boekhouding, de jaarrekening, het rekeningstelsel en de controle voor de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

Het boekjaar 2017 is het tiende jaar waarin dit nieuwe boekhoudbesluit van toepassing is. Dit maakt het mogelijk om een vergelijking te maken van de geboekte bedragen uit de deelrubrieken van de resultatenrekening met deze van de voorgaande boekjaren. De reëel geboekte cijfers van 2017 zullen daarenboven ook vergeleken worden met de begrote bedragen voor het boekjaar 2017.

De hiernavolgende bespreking zal zowel een horizontale als een verticale analyse bevatten.

Op basis van deze analyse worden er per universiteit een aantal financiële kengetallen weergegeven. Dit moet de universiteiten toelaten hun financiële gegevens te positioneren binnen de sector.

4.2 GEAGGREGEERDE RESULTATENREKENING (GLOBAAL)

RESULTATENREKENING									
Globale bedrijfs-economische resultatenrekening		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	
(eenheden euro)			2013	2014	2015	2016	2017	2017	
I.	Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	1.922.960.362	2.138.734.404	2.220.913.283	2.232.987.116	2.264.379.646	2.190.709.919
A.	Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	1.813.089.299	2.002.363.807	2.116.066.184	2.106.154.579	2.144.435.370	2.072.008.127
A.1.	Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	805.638.930	974.137.957	967.608.169	976.978.469	1.017.707.122	1.020.609.964
A.1.1.	Werkingsuitkeringen		7000	749.785.799	914.419.747	907.550.265	916.063.978	957.607.051	
A.1.2.	Uitkeringen DGOS		7001	3.333.269	3.311.679	3.314.216	3.326.753	417.525	
A.1.3.	Investeringsuitkeringen		7002	28.140.490	28.640.000	29.225.557	29.935.933	30.887.064	
A.1.4.	Sociale toelagen		7003	16.643.489	22.218.310	21.034.268	22.855.624	23.467.549	
A.1.5.	Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	7.735.883	5.548.222	6.483.864	4.796.180	5.327.933	
A.2.	Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	283.258.682	289.669.559	294.546.151	285.957.658	297.228.927	301.166.000
A.2.1.	BOF		7010	156.125.600	157.544.600	154.971.600	156.556.600	170.937.700	
A.2.2.	IUAP		7011	13.505.628	14.913.828	16.085.368	16.006.974	7.396.924	
A.2.3.	FWO		7012	110.726.674	114.209.389	120.028.920	111.589.103	117.650.103	
A.2.4.	IWT - bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	2.900.780	3.001.743	3.460.263	1.804.981	1.244.200	
A.3.	Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	308.866.582	311.104.590	340.609.049	335.914.768	357.491.075	311.072.089
A.3.1.	Federale Overheid exclusief IUAP		7020	32.252.407	31.502.179	30.778.437	31.726.755	36.704.574	
A.3.2.	Vlaamse Gemeenschap		7021	149.678.720	181.778.071	175.145.354	177.161.788	179.756.063	
A.3.2.1.	Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	50.124.202	52.518.815	46.891.693	38.514.011	34.745.163	
A.3.2.2.	IWT		70211	41.535.691	53.657.291	60.077.181	59.528.785	59.842.168	
A.3.2.3.	IOF		70212	19.446.770	27.179.194	27.019.904	27.138.001	32.542.991	
A.3.2.4.	Andere intermediaire organisaties		70213	32.021.708	38.840.996	28.387.682	32.229.578	33.536.971	
A.3.2.5.	Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	6.550.349	9.581.775	12.769.799	19.751.413	19.088.770	
A.3.3.	Steden en provincies		7022	3.301.347	3.083.841	2.354.766	5.088.866	3.159.431	
A.3.4.	Internationale organen		7023	120.438.275	88.332.097	126.433.772	116.261.963	131.414.555	
A.3.4.1.	Europese Unie		70230	114.122.755	82.536.874	118.810.430	110.441.197	123.571.020	
A.3.4.2.	Internationale instellingen		70231	6.573.793	5.481.065	6.918.228	5.487.109	7.362.201	
A.3.4.3.	Andere buitenlandse overheden		70232	(258.273)	364.158	705.114	333.656	481.334	
A.3.5.	Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	3.195.832	6.408.402	5.896.719	5.675.396	6.456.453	
A.4.	Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	214.428.690	219.838.283	273.364.267	278.099.596	238.811.596	198.642.068
A.4.1.	Contractonderzoek met de privésector		7030	107.913.096	94.378.959	112.002.220	118.136.615	128.982.769	
A.4.1.1.	Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	43.058.085	41.009.785	48.325.303	50.550.607	62.086.526	
A.4.1.2.	Contractonderzoek - vennootschappen		70301	64.855.010	53.369.175	63.676.917	67.586.009	66.896.243	
A.4.1.2.1.	Contractonderzoek - vennootschappen		703010	62.693.578	50.518.558	59.566.005	63.758.885	62.348.356	
A.4.1.2.2.	Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	37.167	69.154	224.233	122.757	87.681	
A.4.1.2.3.	Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	1.966.058	2.302.814	3.192.855	3.214.625	3.869.713	
A.4.1.2.4.	Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	158.207	478.649	693.825	489.742	590.492	
A.4.2.	Onderzoek met privé sector met overheidssteun		7031	18.988.169	22.239.442	25.815.414	23.573.626	24.164.637	
A.4.3.	Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	12.499.870	13.187.005	14.772.794	11.372.207	10.956.532	
A.4.4.	Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	75.027.555	90.032.877	120.773.840	125.017.148	74.707.658	
A.5.	Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	200.896.415	207.613.418	239.938.548	229.204.089	233.196.650	240.518.006
A.5.1.	Reguliere inschrijvingsgelden		7040	57.627.873	61.669.391	85.292.354	86.510.455	91.909.173	
A.5.2.	Andere inschrijvingsgelden		7041	19.215.548	19.274.977	21.157.245	21.841.982	23.046.122	
A.5.3.	Huuropbrengsten sociale sector		7042	20.596.696	20.495.376	21.007.127	22.068.654	21.462.613	
A.5.4.	Opbrengsten studentenrestaurants		7043	7.691.310	7.111.428	6.950.125	7.197.024	7.314.028	
A.5.5.	Opbrengsten boeken en cursussen		7044	2.799.907	2.921.071	2.843.003	2.116.900	1.841.050	
A.5.6.	Andere		7045	92.965.081	96.141.175	102.688.694	89.469.075	87.623.665	
B.	Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	(5.822.975)	16.301.671	(11.800.802)	1.467.176	(2.761.032)	5.000.000
C.	Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D.	Giften, schenkingen en legaten		73	14.188.498	23.164.639	18.107.078	19.583.437	22.613.507	17.832.732
E.	Andere bedrijfsopbrengsten		74	101.505.540	96.904.287	98.540.823	105.781.925	100.091.801	95.869.060
II.	Bedrijfskosten	(-)	60/64	(1.899.117.637)	(2.059.579.113)	(2.139.390.864)	(2.179.234.773)	(2.189.503.039)	(2.202.017.066)
A.	Aankopen goederen		60	19.212.896	21.943.220	20.633.019	14.817.788	19.041.996	38.431.478
B.	Diensten en diverse goederen		61	501.482.143	510.523.145	556.558.936	550.828.978	562.090.790	583.829.887
C.	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	1.194.797.455	1.345.235.503	1.359.991.504	1.393.045.631	1.439.938.059	1.438.745.949
C.1.	ZAP		620	290.492.276	345.242.443	348.052.726	359.981.682	366.044.679	366.834.366
C.2.	AAP		621	196.698.391	246.835.717	246.758.606	247.586.451	254.681.519	254.390.334
C.3.	ATP		622	310.962.126	334.187.721	336.233.363	349.944.877	361.945.200	362.268.247
C.4.	Gastprofessoren		623	7.283.483	10.313.679	9.474.178	10.788.234	11.540.699	10.270.447
C.5.	Contractueel AP		624	113.469.481	119.971.371	125.376.480	124.853.946	127.234.689	126.127.305
C.6.	Contractueel ATP		625	107.043.066	110.183.190	111.052.700	113.858.891	125.833.154	129.847.252
C.7.	Bursalen onderworpen aan RSZ		626	168.848.632	178.501.381	183.043.450	186.031.550	192.658.118	189.007.999
D.	Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	124.272.698	128.664.066	133.559.538	132.707.054	136.522.478	135.234.304
E.	Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	76.572	852.223	851.202	(502.772)	3.259.699	640.000
F.	Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	36.745.144	28.668.308	37.817.790	55.450.432	5.840.324	(11.471.000)
G.	Andere bedrijfskosten		640/9	22.530.730	23.692.649	29.978.875	32.887.662	22.809.693	16.606.447
III.	Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	23.842.724	79.155.291	81.522.418	53.752.343	74.876.607	0
	Bedrijfsstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	(11.307.147)

Globale bedrijfseconomische resultatenrekening		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)			2013	2014	2015	2016	2017	2017
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	54.308.217	55.032.499	69.061.553	37.504.929	43.844.784	27.567.325
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	951.830	79.754	(85.381)	185.432	402.853	1.000
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	24.454.929	24.434.350	19.699.788	15.933.282	13.346.419	18.237.400
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	28.901.458	30.518.396	49.447.146	21.386.215	30.095.512	9.328.925
V. Financiële kosten	(-)	65	(4.229.367)	(6.203.134)	(8.480.450)	(4.079.267)	(8.254.836)	(861.195)
A. Kosten van schulden		650	1.601.101	2.016.439	2.212.663	3.003.326	3.125.241	3.716.117
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	(519.001)	289.159	3.470.224	(1.512.139)	224.432	(3.936.000)
C. Andere financiële kosten		652/9	3.147.267	3.897.536	2.797.563	2.588.080	4.905.163	1.081.078
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	73.921.574	127.984.656	142.103.521	87.178.005	110.466.555	15.398.983
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	8.072.532	20.689.520	6.229.502	4.920.540	29.065.440	6.005.000
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	53.442	341.281	0	0	3.582.192	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	594.383	2.676.954	2.578.874	2.882.466	1.397.320	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	1.620.622	9.138.020	1.333.576	(1.555.179)	18.361.872	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	5.804.086	8.533.265	2.317.052	3.593.253	5.724.056	6.005.000
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	(5.373.360)	(11.208.468)	(5.637.300)	(4.590.171)	(7.188.874)	(6.480.000)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	149.506	657.695	343.209	80.537	34.373	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	1.814.319	2.627.382	2.396.823	2.326.467	2.897.981	1.475.000
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	80.497	45.958	728.954	24.500	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	3.329.037	7.877.433	2.168.314	2.158.668	4.256.520	5.005.000
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		239.273.979	219.488.110	272.330.679	327.473.764	339.505.112	277.270.198
A. Verrekeningen			99.205.742	97.045.988	126.924.852	134.770.498	150.685.950	135.260.810
B. Overschrijvingen			140.068.237	122.442.122	145.405.827	192.703.266	188.819.162	142.009.388
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(239.273.976)	(219.488.106)	(272.330.680)	(327.473.763)	(339.505.096)	(277.270.198)
A. Verrekeningen			99.153.423	97.045.986	126.928.056	135.768.958	151.626.366	135.260.810
B. Overschrijvingen			140.120.552	122.442.120	145.402.623	191.704.805	187.878.730	142.009.388
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	76.620.749	137.465.712	142.695.722	87.508.374	132.343.137	14.923.983
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	0

RESULTAATVERWERKING								
A. Te bestemmen overschot (te verwerken tekort)			117.738.281	168.905.911	170.367.173	138.422.107	171.565.413	
1. Overschot van het boekjaar		70/66	77.371.749	137.465.712	142.695.722	87.508.374	132.343.137	
2. Tekort van het boekjaar		66/70	(751.000)	0	0	0	0	
3. Overgedragen overschot van het vorige boekjaar		790	41.117.532	31.440.199	27.671.451	50.913.733	39.222.276	
4. Overgedragen tekort van het vorige boekjaar		690	0	0	0	0	0	
B. Onttrekking aan de eigen middelen	(+)		38.873.602	49.457.914	28.535.053	54.365.851	65.208.127	
1. aan het gevormd vermogen		791	375.684	817.926	588.576	2.201.556	0	
2. aan de aangelegde fondsen		792	38.497.918	48.639.988	27.946.477	52.164.295	65.208.127	
C. Toevoeging aan de eigen middelen	(-)		(108.330.459)	(155.534.709)	(123.831.206)	(136.641.997)	(188.508.231)	
1. aan het gevormd vermogen		691	0	0	0	0	2.261.595	
2. aan de aangelegde fondsen		692	108.330.459	155.534.709	123.831.206	136.641.997	186.246.636	
D. Over te dragen overschot (tekort)		693/793	48.281.424	62.829.116	75.071.020	56.145.961	48.265.308	

4.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten

4.2.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2016 – jaarrekening 2017

De horizontale analyse van de jaarrekeningen heeft tot doel na te gaan hoe de bedrijfsopbrengsten evolueerden in de periode 2016 en 2017. De vergelijking van de belangrijkste rubrieken van de bedrijfsopbrengsten wordt in de volgende tabel weergegeven.

Evolutie bedrijfsopbrengsten :		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR17-JR16	JR17-JR16
ten opzichte van jaarrekening 2016			2016	2017	absolute	relatieve
			(eenheden euro)		wijziging	wijziging
I. Bedrijfsopbrengsten		70/74	2.232.987.116	2.264.379.646	+ 31.392.530	+ 1,41 %
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	2.106.154.579	2.144.435.370	+ 38.280.791	+ 1,82 %
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	1.467.176	(2.761.032)	- 4.228.207	- 288,19 %
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	+ 0	
D. Giften, schenkingen en legaten		73	19.583.437	22.613.507	+ 3.030.070	+ 15,47 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	105.781.925	100.091.801	- 5.690.124	- 5,38 %

In 2017 liggen de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten 1,41% hoger dan in 2016. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 31.392.530 EUR. De opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening kennen de grootste groei.

4.2.1.1.1 Rubriek “opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening” als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten

De opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening worden in de onderstaande tabel weergegeven in een aantal subrubrieken per geldstroom.

Evolutie opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening :		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR17-JR16	JR17-JR16
ten opzichte van jaarrekening 2016			2016	2017	absolute	relatieve
			(eenheden euro)		wijziging	wijziging
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	2.106.154.579	2.144.435.370	+ 38.280.791	+ 1,82 %
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering		700	976.978.469	1.017.707.122	+ 40.728.653	+ 4,17 %
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek		701	285.957.658	297.228.927	+ 11.271.269	+ 3,94 %
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek		702	335.914.768	357.491.075	+ 21.576.307	+ 6,42 %
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening		703	278.099.596	238.811.596	- 39.288.000	- 14,13 %
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	229.204.089	233.196.650	+ 3.992.562	+ 1,74 %

Het totaal aan overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom) stijgt in 2017 met 4,17% of 40.728.653 EUR ten opzichte van 2016.

De overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom) stijgen in 2017 met 3,94% of 11.271.269 EUR. Dit is in de eerste plaats toe te schrijven aan een stijging van de BOF-gelden met 14.381.100 EUR, gevolgd door de FWO-gelden met 6.060.999 EUR. De IUAP-gelden dalen met 8.610.050 EUR en de IWT/VLAIO-gelden met 560.781 EUR.

In absolute cijfers is de stijging binnen de BOF-gelden het grootst bij de BOF-toelagen met 13.966.100 EUR, gevolgd door de Methusalem-gelden met 275.900 EUR en de tenure track-gelden met 139.100 EUR.

Bij de overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom) zien we een meeropbrengst van 6,42%. In absolute cijfers omgezet spreken we hier over een toename van 21.576.307 EUR. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de stijgende inbreng van de ‘internationale organen’. Deze neemt substantieel toe met 15.152.592 EUR. Alleen bij de ‘steden en provincies’ tekenen we een daling van de inbreng op met 1.929.435 EUR.

Bij het contractonderzoek met de privésector en de wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom) is er een minopbrengst van 14,13% of 39.288.000 EUR. De ‘valorisatie onderzoeksresultaten’ is namelijk gedaald met 40,24% of 50.309.490 EUR, gevolgd door de ‘wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)’ met 3,66% of 415.674 EUR. De opbrengsten uit ‘contractonderzoek met de privésector’ en ‘onderzoek met de privésector met overheidssteun’ zijn echter gestegen.

De andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening stijgen in 2017 met 1,74% of 3.992.562 EUR.

4.2.1.1.2 Rubriek “waardewijzigingen projecten in uitvoering” als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

De rubriek “waardewijzigingen projecten in uitvoering” bevat de resultaatmatige neutralisatie (matching van kosten en opbrengsten) via afdeling VIII van de lopende projecten van afdeling IV.2 waarbij niet jaarlijks op het einde van het boekjaar wordt gefactureerd. De tegenpost is de balanspost 46 “ontvangen vooruitbetalingen op projecten”.

4.2.1.1.3 Rubriek “geproduceerde vaste activa” als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

De geproduceerde vaste activa leveren geen bijdrage tot de bedrijfsopbrengsten van de universiteiten.

4.2.1.1.4 Rubriek “giften, schenkingen en legaten” als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

Giften, schenkingen en legaten brachten in 2017 meer op dan in 2016. We zien een stijging met 15,47% of 3.030.070 EUR.

4.2.1.1.5 Rubriek “andere bedrijfsopbrengsten” als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

Tijdens het boekjaar 2017 dalen de andere bedrijfsopbrengsten ten opzichte van 2016. We zien een afname met 5,38% of 5.690.124 EUR.

4.2.1.2 Horizontale analyse: begroting 2017 – jaarrekening 2017

Bij het opstellen van de begroting maken de universiteiten een raming van de bedrijfsopbrengsten.

De hiernavolgende tabel geeft de begrote en reële bedrijfsopbrengsten weer voor het boekjaar 2017.

Evolutie bedrijfsopbrengsten : ten opzichte van begroting 2017	codes	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	JR17-BG17	JR17-BG17
		2017	2017	absolute	relatieve
		<i>(eenheden euro)</i>		afwijking	afwijking
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	2.264.379.646	2.190.709.919	+ 73.669.727	+ 3,36 %
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	2.144.435.370	2.072.008.127	+ 72.427.243	+ 3,50 %
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(2.761.032)	5.000.000	- 7.761.032	- 155,22 %
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	+ 0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	22.613.507	17.832.732	+ 4.780.775	+ 26,81 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	100.091.801	95.869.060	+ 4.222.741	+ 4,40 %

We stellen vast dat de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten 3,36% hoger liggen dan de gebudgetteerde bedrijfsopbrengsten. De opbrengsten werden dus onderschat bij de begrotingsopmaak. Deze afwijking is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de aanzienlijke meeropbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

4.2.1.3 Verticale analyse: jaarrekening 2016 – jaarrekening 2017

De verticale analyse van de jaarrekeningen geeft een beeld van de evolutie van de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfsopbrengsten in de periode 2016 en 2017. Zoals uit de hiernavolgende tabellen blijkt, zijn de verschuivingen minimaal.

Bedrijfsopbrengsten	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)		2013	2014	2015	2016	2017	2017
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.922.960.362	2.138.734.404	2.220.913.283	2.232.987.116	2.264.379.646	2.190.709.919
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.813.089.299	2.002.363.807	2.116.066.184	2.106.154.579	2.144.435.370	2.072.008.127
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(5.822.975)	16.301.671	(11.800.802)	1.467.176	(2.761.032)	5.000.000
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	14.188.498	23.164.639	18.107.078	19.583.437	22.613.507	17.832.732
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	101.505.540	96.904.287	98.540.823	105.781.925	100.091.801	95.869.060

Bedrijfsopbrengsten	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
% aandeel in de bedrijfsopbrengsten		2013	2014	2015	2016	2017	2017
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	94,29 %	93,62 %	95,28 %	94,32 %	94,70 %	94,58 %
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	- 0,30 %	0,76 %	- 0,53 %	0,07 %	- 0,12 %	0,23 %
C. Geproduceerde vaste activa	72	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0,74 %	1,08 %	0,82 %	0,88 %	1,00 %	0,81 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	5,28 %	4,53 %	4,44 %	4,74 %	4,42 %	4,38 %

In 2016 realiseren de universiteiten de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten voor 94,32% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

Giften, schenkingen en legaten vormen slechts 0,88% van de totale bedrijfsopbrengsten.

De universiteiten realiseren de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten in 2017 voor 94,70% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Dit is iets meer dan in 2016. De basisfinanciering door de overheid blijft de belangrijkste opbrengstenbron.

Giften, schenkingen en legaten stijgen tot 1,00% van de totale bedrijfsopbrengsten.

4.2.1.4 Verticale analyse: begroting 2017 – jaarrekening 2017

Uit de verticale analyse blijkt dat de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2017 de begrote structuur vrij goed benadert.

Bedrijfsopbrengsten	codes	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
<i>(eenheden euro)</i>		2017	2017
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	2.264.379.646	2.190.709.919
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	2.144.435.370	2.072.008.127
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(2.761.032)	5.000.000
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	22.613.507	17.832.732
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	100.091.801	95.869.060

Bedrijfsopbrengsten	codes	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
<i>% aandeel in de bedrijfsopbrengsten</i>		2017	2017
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	100,00 %	100,00 %
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	94,70 %	94,58 %
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	- 0,12 %	0,23 %
C. Geproduceerde vaste activa	72	0,00 %	0,00 %
D. Giften, schenkingen en legaten	73	1,00 %	0,81 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	4,42 %	4,38 %

4.2.2 Geaggregeerde bedrijfskosten

4.2.2.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2016 – jaarrekening 2017

De horizontale analyse van de jaarrekeningen heeft tot doel na te gaan hoe de bedrijfskosten evolueerden in de periode 2016 en 2017. De vergelijking van de belangrijkste rubrieken van de bedrijfskosten wordt in de hiernavolgende tabel weergegeven.

Evolutie bedrijfskosten :	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR17-JR16	JR17-JR16
		2016	2017	absolute	relatieve
<i>ten opzichte van jaarrekening 2016</i>		<i>(eenheden euro)</i>		wijziging	wijziging
II. Bedrijfskosten	60/64	2.179.234.773	2.189.503.039	+ 10.268.266	+ 0,47 %
A. Aankopen goederen	60	14.817.788	19.041.996	+ 4.224.208	+ 28,51 %
B. Diensten en diverse goederen	61	550.828.978	562.090.790	+ 11.261.813	+ 2,04 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.393.045.631	1.439.938.059	+ 46.892.428	+ 3,37 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	132.707.054	136.522.478	+ 3.815.424	+ 2,88 %
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	(502.772)	3.259.699	+ 3.762.471	+ 748,35 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	55.450.432	5.840.324	- 49.610.108	- 89,47 %
G. Andere bedrijfskosten	640/9	32.887.662	22.809.693	- 10.077.969	- 30,64 %

In 2017 liggen de geaggregeerde bedrijfskosten 0,47% hoger dan in 2016. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meerkost van 10.268.266 EUR. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen vormen de grootste kostenpost.

4.2.2.1.1 Rubriek "aankopen goederen" als deelrubriek van de bedrijfskosten

Deze rubriek betreft aankopen die op de balans worden geactiveerd (machines, installaties, uitrusting, meubilair,...) en waarop wordt afgeschreven. De kosten voor de aankoop van goederen stijgen in 2017 met 28,51% of 4.224.208 EUR.

4.2.2.1.2 Rubriek “diensten en diverse goederen”

Deze rubriek betreft aankopen die onmiddellijk in de kosten worden geboekt. De kosten voor diensten en diverse goederen stijgen in 2017 met 11.261.813 EUR. Dit is een stijging met 2,04%. De stijging van deze kosten kan toegeschreven worden aan een brede waaier van factoren: hogere energieprijzen, duurdere onderhoudscontracten, stijgende kosten voor de herstelling van gebouwen,....

4.2.2.1.3 Rubriek “bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen”

De kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen stijgen in 2017 met 46.892.428 EUR. Dit is een stijging met 3,37%. In absolute cijfers is de stijging van deze kost het grootst voor het ATP met 12.000.323 EUR, gevolgd door het contractueel ATP met 11.974.263 EUR, het AAP met 7.095.068 EUR, de bursalen onderworpen aan RSZ met 6.626.568 EUR, het ZAP met 6.062.997 EUR, het contractueel AP met 2.380.743 EUR en ten slotte de gastprofessoren met 752.465 EUR. Procentueel gezien is de stijging het grootst bij het contractueel ATP met 10,52%.

4.2.2.1.4 Rubriek “afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA”

De kosten voor afschrijvingen en waardeverminderingen op OK / IVA / MVA kennen in 2017 een stijging van 3.815.424 EUR. Dit is een stijging met 2,88%.

4.2.2.1.5 Rubriek “waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen”

In 2017 zien we een waardevermindering op voorraden en handelsvorderingen met 748,35% of 3.762.471 EUR.

4.2.2.1.6 Rubriek “voorzieningen voor risico's en kosten”

De kosten voor voorzieningen voor risico's en kosten vertonen in 2017 een opvallende daling met 49.610.108 EUR. Dit is een substantiële daling met 89,47%.

4.2.2.1.7 Rubriek “andere bedrijfskosten”

In deze rubriek vinden we kosten van taksen, provincie- en gewestbelasting, autobelasting, onroerende voorheffing,.... De andere bedrijfskosten dalen in 2017 met 10.077.969 EUR. Dit is een daling met 30,64%.

4.2.2.2 **Horizontale analyse: begroting 2017 – jaarrekening 2017**

Bij het opstellen van de begroting maken de universiteiten een raming van de bedrijfskosten.

De hiernavolgende tabel geeft de begrote en reële bedrijfskosten weer voor het boekjaar 2017.

Evolutie bedrijfskosten : ten opzichte van begroting 2017	codes	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	JR17-BG17	JR17-BG17
		2017	2017	absolute	relatieve
		(eenheden euro)		afwijking	afwijking
II. Bedrijfskosten	60/64	2.189.503.039	2.202.017.066	- 12.514.027	- 0,57 %
A. Aankopen goederen	60	19.041.996	38.431.478	- 19.389.483	- 50,45 %
B. Diensten en diverse goederen	61	562.090.790	583.829.887	- 21.739.097	- 3,72 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.439.938.059	1.438.745.949	+ 1.192.109	+ 0,08 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	136.522.478	135.234.304	+ 1.288.174	+ 0,95 %
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	3.259.699	640.000	+ 2.619.699	+ 409,33 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	5.840.324	(11.471.000)	+ 17.311.324	+ 150,91 %
G. Andere bedrijfskosten	640/9	22.809.693	16.606.447	+ 6.203.246	+ 37,35 %

De reële bedrijfskosten liggen net onder het begrote niveau in 2017. Het werkelijke kostenbedrag is 0,57% lager dan het geraamde bedrag. In een absoluut cijfer stemt dit overeen met een minkost van 12.514.027 EUR.

Onderbesteding van de voorziene budgetten is in absolute cijfers het grootst bij de rubriek 'diensten en diverse goederen' met 21.739.097 EUR, gevolgd door de rubriek 'aankopen goederen' met 19.389.483 EUR.

Een budgetoverschrijding situeert zich echter in 5 van de 7 rubrieken van de bedrijfskosten. In absolute cijfers is zij het grootst voor de rubriek 'voorzieningen voor risico's en kosten' met 17.311.324 EUR, gevolgd door de rubriek 'andere bedrijfskosten' met 6.203.246 EUR.

4.2.2.3 Verticale analyse: jaarrekening 2016 – jaarrekening 2017

De verticale analyse van de jaarrekeningen geeft een beeld van de evolutie van de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfskosten in de periode 2016 en 2017.

Bedrijfskosten	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
<i>(eenheden euro)</i>		2016	2017
II. Bedrijfskosten	60/64	2.179.234.773	2.189.503.039
A. Aankopen goederen	60	14.817.788	19.041.996
B. Diensten en diverse goederen	61	550.828.978	562.090.790
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.393.045.631	1.439.938.059
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	132.707.054	136.522.478
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	(502.772)	3.259.699
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	55.450.432	5.840.324
G. Andere bedrijfskosten	640/9	32.887.662	22.809.693

Bedrijfskosten	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
<i>% aandeel in de bedrijfskosten</i>		2016	2017
II. Bedrijfskosten	60/64	100,00 %	100,00 %
A. Aankopen goederen	60	0,68 %	0,87 %
B. Diensten en diverse goederen	61	25,28 %	25,67 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	63,92 %	65,77 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	6,09 %	6,24 %
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	- 0,02 %	0,15 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	2,54 %	0,27 %
G. Andere bedrijfskosten	640/9	1,51 %	1,04 %

Uit de tabel hierboven blijkt dat in 2016 de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen 63,92% van de bedrijfskosten voor hun rekening nemen en de diensten en diverse goederen 25,28%.

Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen maken 65,77% van het totale kostenplaatje uit in 2017, gevolgd door diensten en diverse goederen met 25,67%.

4.2.2.4 Verticale analyse: begroting 2017 – jaarrekening 2017

Uit verticale analyse blijkt dat de begrote structuur van de bedrijfskosten van het boekjaar 2017 goed aansluit bij de werkelijke kostenstructuur. De uitvoering van de begroting heeft geen fundamentele verschuivingen in de structuur van de bedrijfskosten veroorzaakt.

Bedrijfskosten	codes	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
<i>(eenheden euro)</i>		2017	2017
II. Bedrijfskosten	60/64	2.189.503.039	2.202.017.066
A. Aankopen goederen	60	19.041.996	38.431.478
B. Diensten en diverse goederen	61	562.090.790	583.829.887
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.439.938.059	1.438.745.949
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	136.522.478	135.234.304
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	3.259.699	640.000
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	5.840.324	(11.471.000)
G. Andere bedrijfskosten	640/9	22.809.693	16.606.447

Bedrijfskosten	codes	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
<i>% aandeel in de bedrijfskosten</i>		2017	2017
II. Bedrijfskosten	60/64	100,00 %	100,00 %
A. Aankopen goederen	60	0,87 %	1,75 %
B. Diensten en diverse goederen	61	25,67 %	26,51 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	65,77 %	65,34 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	6,24 %	6,14 %
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	0,15 %	0,03 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	0,27 %	- 0,52 %
G. Andere bedrijfskosten	640/9	1,04 %	0,75 %

4.2.3 **Geaggregeerd bedrijfsoverschot**

Het bedrijfsoverschot is het verschil tussen de bedrijfsopbrengsten en de bedrijfskosten.

Het geaggregeerde bedrijfsoverschot is het resultaat dat alle universiteiten samen behalen uit hun courante activiteiten.

In het boekjaar 2016 realiseerde de sector een bedrijfsoverschot van 53.752.343 EUR. In het boekjaar 2017 zien we het bedrijfsoverschot met 39,30% stijgen naar 74.876.607 EUR.

Ten opzichte van de begroting 2017 valt het effectief gerealiseerde bedrijfsoverschot in 2017 gunstig uit. Met een afwijking van 86.183.753 EUR of 762,21% doet de sector het heel wat beter dan voorzien. De bedrijfsopbrengsten werden in de begroting met 3,36 % onderschat.

Evolutie bedrijfsoverschot / bedrijfstekort : · ten opzichte van jaarrekening 2016 · ten opzichte van begroting 2017	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR17-JR16	JR17-JR16	BG - Boekjaar	JR17-BG17	JR17-BG17
		2016	2017	absolute	relatieve	2017	absolute	relatieve
		(eenheden euro)		wijziging	wijziging	(eenheden euro)	afwijking	afwijking
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	2.232.987.116	2.264.379.646	+ 31.392.530	+ 1,41 %	2.190.709.919	+ 73.669.727	+ 3,36 %
II. Bedrijfskosten	60/64	2.179.234.773	2.189.503.039	+ 10.268.266	+ 0,47 %	2.202.017.066	- 12.514.027	- 0,57 %
III. Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort	(+) / (-) 70/64	53.752.343	74.876.607	+ 21.124.264	+ 39,30 %	(11.307.147)	+ 86.183.753	+ 762,21 %

4.2.4 Geaggregeerd financieel resultaat

Het financieel resultaat is het verschil tussen de financiële opbrengsten en de financiële kosten.

In boekjaar 2017 stijgen de financiële opbrengsten met 16,90% en de financiële kosten met 102,36%.

Ten opzichte van de begroting 2017 valt het effectief geaggregeerd financieel resultaat hoger uit. De onderschatting van het financieel resultaat in 2017 bedraagt 8.883.818 EUR of 33,27%.

Evolutie financiële opbrengsten / kosten : · ten opzichte van jaarrekening 2016 · ten opzichte van begroting 2017	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR17-JR16	JR17-JR16	BG - Boekjaar	JR17-BG17	JR17-BG17
		2016	2017	absolute	relatieve	2017	absolute	relatieve
		(eenheden euro)		wijziging	wijziging	(eenheden euro)	afwijking	afwijking
IV. Financiële opbrengsten	75	37.504.929	43.844.784	+ 6.339.855	+ 16,90 %	27.567.325	+ 16.277.459	+ 59,05 %
V. Financiële kosten	65	4.079.267	8.254.836	+ 4.175.569	+ 102,36 %	861.195	+ 7.393.641	+ 858,53 %
Financieel resultaat	(+) / (-) 75/65	33.425.662	35.589.948	+ 2.164.287	+ 6,47 %	26.706.130	+ 8.883.818	+ 33,27 %

4.2.5 Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat

Het uitzonderlijk resultaat is het verschil tussen de uitzonderlijke opbrengsten en de uitzonderlijke kosten.

Deze component van het totale resultaat van de universiteiten geeft de resultaten weer die noch aan het bedrijfs- noch aan het financieel resultaat kunnen worden toegewezen.

Het gaat hier om opbrengsten en kosten als gevolg van éénmalige operaties die niets te maken hebben met de gebruikelijke activiteiten van de universiteiten.

In 2017 realiseerden de universiteiten samen een uitzonderlijk resultaat dat 6.521,87% hoger ligt dan in 2016.

Bij alle universiteiten is er een stijging van de uitzonderlijke opbrengsten. Deze stijging is in absolute cijfers het grootst bij de KU Leuven (+12.862.945 EUR), gevolgd door de UA (+6.708.165 EUR), de UHasselt (+3.582.192 EUR), de UGent (+588.415 EUR) en ten slotte de VUB (+403.183 EUR). Het stijgen van de uitzonderlijke kosten is in de eerste plaats toe te schrijven aan de UGent (+1.124.893 EUR), gevolgd door de KU Leuven (+811.912 EUR), de UA (+582.859 EUR) en de VUB (+123.357 EUR). Bij de UHasselt (-44.319 EUR) dalen deze kosten.

Evolutie uitzonderlijke opbrengsten / kosten : · ten opzichte van jaarrekening 2016 · ten opzichte van begroting 2017	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR17-JR16	JR17-JR16	BG - Boekjaar	JR17-BG17	JR17-BG17
		2016	2017	absolute	relatieve	2017	absolute	relatieve
		(eenheden euro)		wijziging	wijziging	(eenheden euro)	afwijking	afwijking
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	4.920.540	29.065.440	+ 24.144.900	+ 490,70 %	6.005.000	+ 23.060.440	+ 384,02 %
VIII Uitzonderlijke kosten	66	4.590.171	7.188.874	+ 2.598.703	+ 56,61 %	0	+ 7.188.874	BG = 0
Uitzonderlijk resultaat	(+) / (-) 76/66	330.368	21.876.566	+ 21.546.197	+ 6521,87 %	6.005.000	+ 15.871.566	+ 264,31 %

4.2.6 Evolutie en opbouw van het geaggregeerd resultaat van het boekjaar

Het resultaat dat de universiteiten behalen uit al hun activiteiten is positief. Zowel in 2016 als in 2017 kunnen ze hun boekjaar samen afsluiten met een overschot.

Het geaggregeerde resultaat van het boekjaar is opgebouwd uit 3 componenten: het bedrijfsoverschot (70/64), het financieel resultaat (75/65) en het uitzonderlijk resultaat (76/66).

Aangezien zowel het bedrijfsoverschot, het financieel resultaat als het uitzonderlijk resultaat gestegen is, stellen we in 2017 een vooruitgang vast van het geaggregeerd resultaat met 51,23%.

Het positieve resultaat dat de universiteiten in 2017 behaalden is veel gunstiger dan in de begroting 2017 werd voorzien. Het effectief gerealiseerde resultaat ligt namelijk 786,78% hoger dan begroot. Zowel het bedrijfsoverschot, het financieel resultaat als het uitzonderlijk resultaat liggen substantieel hoger dan voorzien.

Evolutie overschot / tekort van het boekjaar :	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR17-JR16	JR17-JR16	BG - Boekjaar	JR17-BG17	JR17-BG17
		2016	2017	absolute	relatieve	2017	absolute	relatieve
		(eenheden euro)		wijziging	wijziging	(eenheden euro)	afwijking	afwijking
. ten opzichte van jaarrekening 2016								
. ten opzichte van begroting 2017								
III. Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort	(+) / (-) 70/64	53.752.343	74.876.607	+ 21.124.264	+ 39,30 %	(11.307.147)	+ 86.183.753	+ 762,21 %
Financieel resultaat	(+) / (-) 75/65	33.425.662	35.589.948	+ 2.164.287	+ 6,47 %	26.706.130	+ 8.883.818	+ 33,27 %
Uitzonderlijk resultaat	(+) / (-) 76/66	330.368	21.876.566	+ 21.546.197	+ 6521,87 %	(475.000)	+ 22.351.566	+ 4705,59 %
IX. Overschot / Tekort van het boekjaar	(+) / (-) 70/66	87.508.374	132.343.137	+ 44.834.762	+ 51,23 %	14.923.983	+ 117.419.153	+ 786,78 %

4.3 GEAGGREGEERDE RESULTATENREKENING (PER AFDELING)

4.3.1 Afdeling I. Werking

In de afdeling Werking stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2017 met 38.004.142 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 4,25% t.o.v. het boekjaar 2016. De bedrijfskosten stijgen in 2017 met 27.105.164 EUR. Dit betekent een meerkost van 2,93% t.o.v. het boekjaar 2016. Aangezien in 2017 de bedrijfsopbrengsten sneller stijgen dan de bedrijfskosten noteren de universiteiten samen dan ook een bedrijfstekort dat 10.898.977 EUR of 35,52% lager ligt dan in 2016.

In 2016 noteren we een financiële opbrengst van 14 EUR. In 2017 is dit slechts 8 EUR. De financiële kosten dalen in 2017 met 259.792 EUR of 44,41% t.o.v. het boekjaar 2016.

Het tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening daalde in 2017 met 11.158.762 EUR of 35,68%.

In 2017 tekent geen enkele universiteit uitzonderlijke opbrengsten of uitzonderlijke kosten op. Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen is er een overschot van het boekjaar 2017 van 8.923.410 EUR. Dit is een stijging met 13.244.913 EUR of 306,49% t.o.v. het tekort van het boekjaar 2016.

De bedrijfsopbrengsten liggen 1.833.800 EUR of 0,20% hoger dan begroot in 2017. De bedrijfskosten liggen 25.084.711 EUR of 2,57% lager dan begroot. Dit is in de eerste plaats toe te schrijven aan een onderbesteding voor de post 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' van 17.304.327 EUR of 2,21%, gevolgd door de onderbesteding voor de post 'aankopen goederen' van 4.052.489 EUR of 23,30% en 'diensten en diverse goederen' van 3.195.693 EUR of 1,83%.

In 2017 bestaan de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen respectievelijk voor 43,05% uit ZAP, 36,60% uit ATP, 17,28% uit AAP, 1,30% uit gastprofessoren, 0,89% uit contractueel AP, 0,84% uit contractueel ATP en 0,04% uit bursalen onderworpen aan RSZ. In de begroting 2017 waren de voorziene kosten 42,56% voor ZAP, 36,68 % voor ATP, 18,17% voor AAP, 1,10% voor gastprofessoren, 0,86% voor contractueel AP, 0,61% voor contractueel ATP en 0,02% voor bursalen onderworpen aan RSZ.

In vergelijking met de begroting zijn de kosten voor ZAP, AAP en ATP minder dan begroot. De kosten voor gastprofessoren, contractueel AP en ATP en bursalen onderworpen aan RSZ liggen hoger dan begroot.

De onderbesteding t.o.v. de begroting in de uitgavencategorie ZAP kan verschillende oorzaken hebben:

- permanent niet-bezette formatieplaatsen;
- fractionele niet-bezettingen (sabbatical, herleiding omvang opdracht, vrij in afwachting van afhandeling vacature,...);
- bezette betrekkingen waarvan de titularis verder een post-doc FWO-mandaat vervult (recuperatie van het niet-bezoldigde gedeelte);
- tijdelijke bevrozing en omzetting naar aanstellingen lastens de saldi van voorgaande jaren.

Hoewel in de begroting 2017 voor de afdeling Werking een tekort van het boekjaar van 6.484.883 EUR werd voorzien, eindigen de universiteiten samen in werkelijkheid met een overschot van het boekjaar van 8.923.410 EUR. Dit is 15.408.293 EUR of 237,60% beter dan begroot.

RESULTATENREKENING								
Afdeling I. Werking (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR - Boekjaar 2016	JR - Boekjaar 2017	BG - Boekjaar 2017	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	769.425.773	894.345.977	885.590.847	893.280.916	931.285.058	929.451.258
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	761.633.054	891.316.772	882.689.074	890.486.462	928.602.950	927.718.782
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	752.406.557	881.686.113	873.308.567	881.531.265	919.736.532	917.977.158
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	746.005.984	877.613.446	868.590.947	877.571.214	918.546.022	
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	3.025.798	3.000.000	3.000.000	3.000.000	252.137	
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	3.374.775	1.072.667	1.717.620	960.051	938.373	
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	0	
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	0	0	0	0	0	0
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	0	0	0	0	0	
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	
A.3.2.2. IWT		70211	0	0	0	0	0	
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	0	0	0	0	0	
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	
A.3.3. Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	
A.3.4. Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	
A.3.4.1. Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	24	0	0	0	0	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	24	0	0	0	0	
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	24	0	0	0	0	
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	0	
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	0	0	0	0	0	
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	9.226.473	9.630.659	9.380.507	8.955.197	8.866.418	9.741.624
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	3.340	3.060	512	3.613	2.430	
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	60	0	4.235	8.467	8.070	
A.5.6. Andere		7045	9.223.073	9.627.599	9.375.761	8.943.118	8.855.918	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	27.997	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	7.764.722	3.029.205	2.901.772	2.794.454	2.682.108	1.732.476
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(803.719.412)	(898.998.283)	(899.083.602)	(923.968.128)	(951.073.292)	(976.158.003)
A. Aankopen goederen		60	14.757.904	14.277.673	13.601.607	13.921.841	13.340.193	17.392.682
B. Diensten en diverse goederen		61	150.587.260	146.215.747	152.781.449	156.987.463	171.315.410	174.511.103
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	638.120.373	736.370.570	731.692.645	750.256.832	766.179.591	783.483.918
C.1. ZAP		620	265.965.575	310.037.576	309.190.267	320.240.552	329.856.601	333.426.908
C.2. AAP		621	109.450.693	137.871.900	134.961.827	132.884.519	132.403.634	142.359.626
C.3. ATP		622	244.766.045	264.410.199	265.681.210	274.447.660	280.434.572	287.358.206
C.4. Gastprofessoren		623	6.648.828	8.634.918	8.284.183	9.060.856	9.954.081	8.617.845
C.5. Contractueel AP		624	3.884.313	6.328.700	6.598.086	6.900.886	6.827.022	6.774.544
C.6. Contractueel ATP		625	7.404.920	8.865.340	6.739.570	6.446.869	6.414.679	4.766.790
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	0	221.938	237.503	275.490	289.002	180.000
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	186.437	76.860	(107.305)	96.176	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	(40.362)	1.396.293	(244.469)	2.273.407	(585.614)	(72.000)
G. Andere bedrijfskosten		640/9	294.237	551.562	1.175.511	635.890	727.537	842.300
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	0	0	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(34.293.638)	(4.652.306)	(13.492.756)	(30.687.211)	(19.788.234)	(46.706.745)

Afdeling I. Werking (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR - Boekjaar 2016	JR - Boekjaar 2017	BG - Boekjaar 2017	
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	(64)	0	258	14	8	0
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	(64)	0	258	14	8	0
V. Financiële kosten	(-)	65	(53.472)	(60.471)	(82.592)	(585.038)	(325.246)	(47.000)
A. Kosten van schulden		650	345	1.306	2.032	501.382	250.431	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemeningen -)		651	(0)	0	(0)	0	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9	53.126	59.166	80.560	83.656	74.815	47.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	0	0	0	0	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(34.347.174)	(4.712.777)	(13.575.090)	(31.272.235)	(20.113.473)	(46.753.745)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	129.917	0	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	832	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	129.085	0	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	(1.000.000)	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	1.000.000	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		62.307.516	61.406.778	64.055.940	80.091.949	77.843.046	75.322.935
A. Verrekeningen			9.920.025	5.989.058	7.145.770	7.661.294	7.262.510	4.973.013
B. Overschrijvingen			52.387.490	55.417.719	56.910.169	72.430.655	70.580.535	70.349.922
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(32.491.084)	(33.786.219)	(43.048.566)	(53.141.216)	(48.806.163)	(35.054.073)
A. Verrekeningen			9.499.880	12.006.146	14.437.391	16.615.536	12.643.142	12.028.839
B. Overschrijvingen			22.991.204	21.780.073	28.611.175	36.525.680	36.163.021	23.025.234
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	0	21.907.781	7.432.284	0	8.923.410	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	(4.400.825)	0	0	(4.321.503)	0	(6.484.883)

4.3.2 Afdeling II. Investerings

In de afdeling Investerings dalen de bedrijfsopbrengsten in 2017 met 2.830.491 EUR. Dit betekent een minopbrengst van 7,09% t.o.v. het boekjaar 2016. Er is in 2017 namelijk een substantiële daling van 'andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening' bij twee universiteiten. De opbrengsten in de afdeling Investerings bestaan echter voornamelijk uit investeringsuitkeringen. In 2016 bedragen de investeringsuitkeringen 74,97% van de bedrijfsopbrengsten, in 2017 stijgt dit naar 83,26%.

De bedrijfskosten stijgen in 2017 met 2.031.417 EUR. Dit betekent een meerkost van 5,88% t.o.v. het boekjaar 2016. Deze kosten hebben voor 51,96% betrekking op de aankoop van goederen en voor 48,28% op diensten en diverse goederen. De kosten voor de aankoop van goederen zijn licht gedaald met 191.277 EUR of 1,00% t.o.v. het boekjaar 2016. De kosten voor diensten en diverse goederen daarentegen zijn gestegen met 2.041.581 EUR of 13,06%.

De bedrijfsopbrengsten dalen en de bedrijfskosten stijgen waardoor de universiteiten een bedrijfsoverschot optekenen in deze afdeling dat 4.861.908 EUR of 90,69% kleiner is dan het bedrijfsoverschot in 2016.

De financiële opbrengsten stijgen in 2017 met 237.004 EUR of 22,10%. De financiële kosten stijgen eveneens met 229.360 EUR of 15,38%.

Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening daalt in 2017 met 4.854.264 EUR of 98,23% t.o.v. het boekjaar 2016.

De uitzonderlijke opbrengsten stijgen met 3.915.059 EUR of 189,52% in 2017. De uitzonderlijke kosten stijgen met 3.279.864 EUR of 100,00%.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen stijgt het overschot van het boekjaar 2017 met 7.942.343 EUR of 13,13% t.o.v. het boekjaar 2016.

De bedrijfsopbrengsten zijn 9.986.271 EUR of 21,21% lager dan begroot. De reële bedrijfskosten liggen 40.049.985 EUR of 52,25% lager dan begroot. De aankoop van goederen ligt namelijk 60,81% lager dan voorzien. Dit is echter hoofdzakelijk toe te schrijven aan twee universiteiten. De kosten voor diensten en diverse goederen liggen 37,14% lager dan voorzien. Dit komt door één universiteit.

De financiële opbrengsten werden onderbegroot met 49.934 EUR of 3,96%. Dit betekent dat er meer meerwaarden zijn gerealiseerd op de effecten dan voorzien. De financiële kosten werden overbegroot met 100.888 EUR of 5,54%. Hieronder vinden we o.a. de minderwaarden op de realisatie van effecten.

Het overschot van het boekjaar 2017 werd zwaar onderbegroot met 63.205.043 EUR of 1.211,79%.

RESULTATENREKENING

Afdeling II. Investerings (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	
		2013	2014	2015	2016	2017	2017	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	35.684.235	36.256.883	44.233.629	39.929.548	37.099.057	47.085.328
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	32.852.912	32.526.432	40.701.966	35.178.907	32.548.991	43.346.328
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	31.108.490	28.640.000	29.225.557	29.935.933	30.887.064	31.837.328
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	28.140.490	28.640.000	29.225.557	29.935.933	30.887.064	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	2.968.000	0	0	0	0	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	1.443.719	441.055	1.100.593	747.604	705.692	10.997.000
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	1.443.719	441.055	1.100.593	747.604	705.692	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	0
A.3.2.2. IWT		70211	0	0	0	0	0	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	1.443.719	441.055	1.100.593	747.604	705.692	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	0
A.3.4. Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	703	5.965	676	0	0	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	703	5.965	676	0	0	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	703	5.965	676	0	0	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	0	0
A.4.4. Valoriseringsresultaten		7033	0	0	0	0	0	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	300.000	3.439.413	10.375.139	4.495.370	956.235	512.000
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	0
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	0	0	0	0	0	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	0	0	0	0	0	0
A.5.6. Andere		7045	300.000	3.439.413	10.375.139	4.495.370	956.235	0
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	0	0	0	0	226.835	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	2.831.322	3.730.451	3.531.663	4.750.641	4.323.230	3.739.000
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(39.977.913)	(42.287.342)	(44.751.948)	(34.568.598)	(36.600.015)	(76.650.000)
A. Aankopen goederen		60	25.127.579	24.659.490	30.532.485	19.210.242	19.018.965	48.525.000
B. Diensten en diverse goederen		61	14.837.491	17.615.696	14.372.611	15.630.572	17.672.152	28.115.000
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	596	5.414	10.324	15.564	6.447	0
C.1. ZAP		620	0	0	0	0	0	0
C.2. AAP		621	0	0	0	0	0	0
C.3. ATP		622	0	0	0	0	0	0
C.4. Gastprofessoren		623	0	0	0	0	0	0
C.5. Contractueel AP		624	0	0	0	0	0	0
C.6. Contractueel ATP		625	596	5.414	10.324	15.564	6.447	0
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	0	0	0	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	0	(170.282)	(321.958)	(142.863)	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9	12.247	6.741	6.810	34.178	45.313	10.000
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	0	5.360.950	499.042	0
Bedrijfsstekort	(-)	64/70	(4.293.678)	(6.030.458)	(518.319)	0	0	(29.564.672)

Afdeling II. Investerings		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)			2013	2014	2015	2016	2017	2017
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	1.418.013	956.363	3.529.601	1.072.430	1.309.434	1.259.500
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	108.083	84.000	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	466.351	304.847	284.679	219.035	172.218	439.500
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	951.661	651.517	3.244.921	745.312	1.053.216	820.000
V. Financiële kosten	(-)	65	(1.447.118)	(1.383.803)	(1.505.598)	(1.491.504)	(1.720.864)	(1.821.752)
A. Kosten van schulden		650	1.417.670	1.360.975	1.406.035	1.450.918	1.645.064	1.650.752
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	9.994	6.712	5.557	2.235	644	0
C. Andere financiële kosten		652/9	19.454	16.115	94.006	38.351	75.157	171.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	0	1.505.684	4.941.876	87.612	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(4.322.783)	(6.457.897)	0	0	0	(30.126.924)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	1.941.887	7.245.151	1.503.472	2.065.774	5.980.833	5.005.000
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	332.078	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	1.284.669	1.353.555	433.597	119.855	3.061.955	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	657.218	5.559.518	1.069.875	1.945.919	2.918.878	5.005.000
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	(657.218)	(6.629.393)	0	0	(3.279.864)	(5.005.000)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	657.218	6.629.393	0	0	3.279.864	5.005.000
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		41.501.793	15.142.552	26.659.281	56.720.387	67.211.522	37.745.774
A. Verrekeningen			1.522.270	1.930.157	1.388.469	2.417.826	22.026.912	19.673.521
B. Overschrijvingen			39.979.523	13.212.394	25.270.812	54.302.561	45.184.610	18.072.253
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(3.492.118)	(605.026)	(1.511.906)	(3.249.507)	(1.579.229)	(2.403.021)
A. Verrekeningen			1.930.118	543.026	1.511.906	2.011.507	1.246.229	2.070.021
B. Overschrijvingen			1.562.000	62.000	0	1.238.000	333.000	333.000
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	34.971.562	8.695.386	28.156.531	60.478.530	68.420.873	5.215.830
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	0

4.3.3 Afdeling III. Sociale voorzieningen voor studenten

In de afdeling Sociale voorzieningen voor studenten dalen de bedrijfsopbrengsten in 2017 met 285.150 EUR. Dit betekent een minopbrengst van 0,52% t.o.v. het boekjaar 2016.

Het grootste deel van de opbrengsten in deze afdeling bestaat uit sociale toelagen en uit huuropbrengsten van de sociale sector. In boekjaar 2016 bedragen de sociale toelagen 41,79% van de bedrijfsopbrengsten, in 2017 zien we een toename naar 43,10%. De huuropbrengsten van de sociale sector nemen 36,12% voor hun rekening in 2016 en dit daalt naar 34,22% in boekjaar 2017.

De bedrijfskosten stijgen in 2017 met 1.950.591 EUR of 4,14%. Deze stijging is in de eerste plaats toe te schrijven aan een stijging van de kosten voor diensten en diverse goederen met 1.646.024 EUR of 7,14%, gevolgd door een stijging van de kosten voor de post bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen van het contractueel ATP met 548.209 EUR of 4,40% en van de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen van het ATP met 533.829 EUR of 7,08%.

Evenals in 2016 is er een bedrijfsoverschot in 2017. We noteren echter een daling met 2.235.741 EUR of 29,51%.

De financiële opbrengsten dalen in 2017 met 57.018 EUR of 29,56% en de financiële kosten dalen met 52.188 EUR of 3,27%.

In 2017 is er een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening dat 2.240.571 EUR of 36,29% lager ligt dan in 2016.

In 2017 liggen de uitzonderlijke opbrengsten 1.600 EUR of 100,00% lager dan in 2016. In 2016 en 2017 zijn er geen uitzonderlijke kosten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen daalt het overschot van het boekjaar in 2017 substantieel met 5.885.550 EUR of 59,58% t.o.v. 2016.

In het boekjaar 2017 liggen de bedrijfsopbrengsten 1.000.851 EUR of 1,81% lager dan begroot. De bedrijfskosten liggen 5.613.625 EUR of 10,26% lager dan begroot. Voor de post 'aankopen goederen' is er 452.069 EUR of 12,32% minder uitgegeven dan voorzien. Voor 'diensten en diverse goederen' is er een minuitgave van 4.260.427 EUR of 14,72%. De post 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' kostte 838.233 EUR of 3,83% minder dan begroot.

In 2017 liggen de financiële opbrengsten 97 EUR of 0,07% lager dan begroot. De financiële kosten liggen 3.811 EUR of 0,25% lager dan voorzien.

De universiteiten genereren in 2017 samen een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening dat 4.616.486 EUR of 675,39% hoger ligt dan begroot.

Het overschot van het boekjaar ligt 2.022.113 EUR of 102,64% hoger dan begroot.

RESULTATENREKENING

Afdeling III. Sociale Voorzieningen voor Studenten								
(eenheden euro)								
codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar		
	2013	2014	2015	2016	2017	2017		
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	47.363.038	52.642.763	51.510.599	54.728.583	54.443.433	55.444.284
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	44.221.450	49.263.217	48.162.136	51.534.725	51.203.269	52.814.576
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	16.989.013	22.562.359	21.381.038	23.195.754	23.773.737	23.448.379
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	307.471	311.679	314.216	326.753	165.388	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	16.644.250	22.250.680	21.066.822	22.869.001	23.464.262	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	37.292	0	0	0	144.087	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	0	0	0	0	0	0
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	0	0	0	0	0	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	0
A.3.2.2. IWT		70211	0	0	0	0	0	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	0	0	0	0	0	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	0
A.3.4. Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	0	0	0	1.750	0	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	0	0	0	0	0	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	1.750	0	0
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	0	0	0	0	0	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	27.232.437	26.700.857	26.781.098	28.337.221	27.429.532	29.366.197
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	0
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	59.418	55.797	70.126	66.645	69.098	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	17.765.256	18.148.135	18.485.016	19.767.478	18.632.604	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	7.691.310	7.111.384	6.950.125	7.196.836	7.313.433	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	61.391	128.670	46.726	92.402	29.609	0
A.5.6. Andere		7045	1.655.062	1.256.871	1.229.105	1.213.860	1.384.788	0
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	3.141.588	3.379.547	3.348.463	3.193.858	3.240.164	2.629.708
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(43.923.576)	(49.015.392)	(47.942.812)	(47.152.649)	(49.103.240)	(54.716.865)
A. Aankopen goederen		60	3.284.949	3.260.333	3.812.115	3.817.068	3.217.557	3.669.626
B. Diensten en diverse goederen		61	21.148.415	25.745.875	24.503.948	23.040.709	24.686.733	28.947.160
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	19.276.202	19.779.062	19.428.981	19.987.234	21.069.273	21.907.506
C.1. ZAP		620	0	0	0	0	0	0
C.2. AAP		621	0	0	0	0	0	0
C.3. ATP		622	6.842.254	6.744.075	6.991.293	7.538.007	8.071.836	7.798.000
C.4. Gastprofessoren		623	0	0	0	0	0	0
C.5. Contractueel AP		624	0	0	0	0	0	0
C.6. Contractueel ATP		625	12.433.949	13.034.986	12.437.688	12.449.228	12.997.437	14.109.506
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	0	0	0	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	2.208	(2.208)	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9	214.009	227.914	199.977	307.638	129.677	192.572
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	3.439.462	3.627.372	3.567.786	7.575.934	5.340.193	727.420
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	0

Afdeling III. Sociale Voorzieningen voor Studenten (eenheden euro)		codes	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR - Boekjaar 2016	JR - Boekjaar 2017	BG - Boekjaar 2017
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	365.378	304.702	166.189	192.896	135.878	135.975
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	285.455	248.882	193.811	170.502	131.235	36.900
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	79.923	55.820	(27.621)	22.394	4.643	99.075
V. Financiële kosten	(-)	65	(1.748.435)	(1.715.479)	(1.690.768)	(1.595.304)	(1.543.116)	(1.546.927)
A. Kosten van schulden		650	466.123	403.954	365.022	323.442	280.452	308.466
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	15.745	6.493	3.098	892	490	0
C. Andere financiële kosten		652/9	1.266.567	1.305.032	1.322.648	1.270.970	1.262.174	1.238.461
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	2.056.405	2.216.595	2.043.207	6.173.525	3.932.954	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	(683.532)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	0	0	307.936	1.600	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	1.600	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	307.936	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	(250)	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	250	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		12.789.084	13.580.751	15.594.147	14.413.635	15.133.933	13.393.725
A. Verrekeningen			4.652.563	4.965.426	4.916.176	4.528.205	5.113.821	3.874.745
B. Overschrijvingen			8.136.522	8.615.325	10.677.971	9.885.430	10.020.112	9.518.979
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(8.808.593)	(9.007.979)	(7.862.699)	(10.710.929)	(15.074.607)	(10.740.024)
A. Verrekeningen			8.780.220	8.645.414	7.603.689	10.675.875	15.056.429	10.740.024
B. Overschrijvingen			28.373	362.565	259.010	35.054	18.178	0
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	6.036.896	6.789.117	10.082.591	9.877.831	3.992.281	1.970.168
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	0

4.3.4 Afdeling IV.1. Bijzondere onderzoeksfondsen

In de afdeling Bijzondere onderzoeksfondsen stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2017 met 14.665.121 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 8,88% t.o.v. het boekjaar 2016.

Er is in de eerste plaats een toename van de overheidstoelagen voor het fundamenteel basisonderzoek:

- BOF-toelage: +13.966.100 EUR of 10,82%
- Methusalem-financiering: +275.900 EUR of 1,52%
- Tenure track: +139.100 EUR of 1,52%

De andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening stijgen in 2017 met 298.938 EUR of 3,49%, gevolgd door de andere bedrijfsopbrengsten met 2.282 EUR of 21,49%.

De bedrijfskosten stijgen in 2017 met 3.422.983 EUR of 2,69%. De oorzaak hiervan is in de eerste plaats de stijging van de kosten voor 'diensten en diverse goederen' met 1.773.147 EUR of 6,78%. De kosten van 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' stijgen met 1.310.685 EUR of 1,35% en deze voor 'aankopen goederen' met 348.788 EUR of 9,28%. De stijging van de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen is in absolute cijfers het grootst bij de 'bursalen onderworpen aan RSZ' met 1.980.923 EUR, gevolgd door het 'AAP' met 1.102.776 EUR en het 'ATP' met 148.086 EUR. De kosten voor de 'gastprofessoren', het 'contractueel AP' en het 'contractueel ATP' dalen. Evenals in 2016 zijn er geen kosten voor het 'ZAP'. De andere bedrijfskosten dalen met 9.637 EUR of 27,11%.

De universiteiten tekenen in de afdeling Bijzondere onderzoeksfondsen in 2017 een bedrijfsoverschot op van 49.369.316 EUR t.o.v. 38.127.179 EUR in 2016. Dit is een stijging met 11.242.137 EUR of 29,49%.

Er zijn geen financiële opbrengsten in 2017. De financiële kosten dalen met 1.515 EUR of 25,27%.

Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening stijgt in 2017 met 11.243.653 EUR of 29,49% t.o.v. 2016.

Evenals in het boekjaar 2016 zijn er in 2017 geen uitzonderlijke opbrengsten. Er zijn evenmin uitzonderlijke kosten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen tekenen de universiteiten in 2017 een overschot van het boekjaar op. Ten opzichte van het boekjaar 2016 is er wel een substantiële stijging met 6.967.013 EUR of 96,51%.

In vergelijking met de begroting 2017 vallen de reële bedrijfsopbrengsten hoger uit. De onderschatting bedraagt 8.468.625 EUR of 4,94%.

De totale bedrijfskosten werden overbegroot met 11.000.821 EUR of 7,78%. Alleen de kosten voor 'aankopen goederen' evenals de 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' van het AAP liggen iets hoger dan in de begroting werd voorzien. De hoofdreden voor afwijkingen t.o.v. het voorziene budget is dat het moeilijk is om bij de opmaak van de begroting in te schatten hoe de projectnoden zullen evolueren en hieraan gelinkt de evolutie van de kosten.

Hoewel in de begroting 2017 voor de afdeling Bijzondere onderzoeksfondsen een tekort van het boekjaar van 2.236.768 EUR werd voorzien, eindigen de universiteiten samen in werkelijkheid uiteindelijk met een overschot van het boekjaar van 14.185.714 EUR.

RESULTATENREKENING								
Afdeling IV.1. Bijzondere Onderzoeksfondsen (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR - Boekjaar 2016	JR - Boekjaar 2017	BG - Boekjaar 2017	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	164.159.937	166.955.296	163.797.140	165.153.814	179.818.935	171.350.310
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	163.992.340	166.896.687	163.773.520	165.143.197	179.806.035	171.336.310
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	166.494	1.038.670	0	0	0	0
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	166.494	1.038.670	0	0	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	0	0	0	0	0	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	156.125.600	157.544.600	154.971.600	156.556.600	170.937.700	161.996.000
A.2.1. BOF		7010	156.125.600	157.544.600	154.971.600	156.556.600	170.937.700	
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	0	0	0	18.600	1.400	0
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	0	0	0	18.600	1.400	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	0
A.3.2.2. IWT		70211	0	0	0	0	0	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	0	0	0	18.600	1.400	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	0
A.3.4. Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	0	0	(2.217)	0	0	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	0	0	0	0	0	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	(2.217)	0	0	0
A.4.4. Valorisatie Onderzoekresultaten		7033	0	0	0	0	0	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	7.700.246	8.313.417	8.804.138	8.567.997	8.866.935	9.340.310
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	0
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	0	0	0	0	0	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	0	0	0	0	0	0
A.5.6. Andere		7045	7.700.246	8.313.417	8.804.138	8.567.997	8.866.935	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	167.598	58.609	23.620	10.618	12.900	14.000
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(129.042.496)	(127.598.639)	(129.325.235)	(127.026.636)	(130.449.619)	(141.450.440)
A. Aankopen goederen		60	5.506.086	3.638.925	3.322.380	3.758.586	4.107.374	3.443.000
B. Diensten en diverse goederen		61	28.177.071	27.176.294	27.655.700	26.134.413	27.907.560	32.334.334
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	95.343.210	96.760.036	98.313.897	97.098.092	98.408.777	105.635.106
C.1. ZAP		620	10.713	18.702	0	0	0	0
C.2. AAP		621	10.679.704	10.380.349	9.539.799	9.919.359	11.022.135	10.891.000
C.3. ATP		622	3.794.385	2.838.371	2.673.473	2.336.474	2.484.560	2.718.000
C.4. Gastprofessoren		623	140.474	131.676	251.596	436.792	315.793	393.000
C.5. Contractueel AP		624	15.088.583	14.996.234	16.625.900	15.070.152	13.998.043	16.420.091
C.6. Contractueel ATP		625	6.045.262	6.279.856	5.898.385	5.931.997	5.204.004	6.426.202
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	59.584.089	62.114.848	63.324.746	63.403.319	65.384.242	68.786.813
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	(20.802)	574	(574)	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9	36.932	22.811	33.832	35.545	25.908	38.000
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	35.117.441	39.356.657	34.471.905	38.127.179	49.369.316	29.899.870
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	0

Afdeling IV.1. Bijzondere Onderzoeksfondsen (eenheden euro)		codes	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR - Boekjaar 2016	JR - Boekjaar 2017	BG - Boekjaar 2017
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	83	0	22	0	0	0
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	83	0	22	0	0	0
V. Financiële kosten	(-)	65	(6.486)	(4.081)	(4.323)	(5.996)	(4.481)	(6.000)
A. Kosten van schulden		650	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	0	(1)	0	0	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9	6.486	4.082	4.323	5.996	4.481	6.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	35.111.038	39.352.576	34.467.605	38.121.182	49.364.835	29.893.870
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	26.196	671.383	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	6.196	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	20.000	671.383	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	(130)	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	130	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		16.019.781	17.649.466	20.286.753	19.306.843	19.259.718	21.570.234
A. Verrekeningen			(229.937)	(78.976)	3.007.732	536.925	(129.431)	367.000
B. Overschrijvingen			16.249.718	17.728.442	17.279.021	18.769.918	19.389.148	21.203.234
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(48.204.397)	(49.646.069)	(51.649.735)	(50.209.324)	(54.438.839)	(53.700.872)
A. Verrekeningen			8.582.216	7.509.035	9.788.302	7.566.192	9.460.668	9.330.000
B. Overschrijvingen			39.622.181	42.137.034	41.861.433	42.643.133	44.978.171	44.370.872
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	2.952.488	8.027.356	3.104.623	7.218.701	14.185.714	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	(2.236.768)

4.3.5 Afdeling IV.2. Andere onderzoeksfondsen

In de afdeling Andere onderzoeksfondsen stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2017 met 6.316.791 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 0,86% t.o.v. het boekjaar 2016.

De overheidstoelagen voor toegepast wetenschappelijk onderzoek zijn namelijk met 22.085.183 EUR of 6,95% gestegen in 2017 t.o.v. 2016. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de grotere inbreng van de internationale organen. Het contractonderzoek met de privésector en de wetenschappelijke dienstverlening zijn echter goed voor een daling van de opbrengsten in 2017 met 14.393.736 EUR of 5,30%. Dit is o.a. het gevolg van de afnemende valorisatie van onderzoeksresultaten. De overheidstoelagen voor fundamenteel basisonderzoek dalen eveneens met 2.616.238 EUR of 2,03%.

De stijging van de bedrijfsopbrengsten in 2013, 2014 en 2015 in deze afdeling is voor een deel toe te schrijven aan een gewijzigde presentatie van de overhead, op basis van gemaakte afspraken tussen de universiteiten in de VLIR. In het verleden werden de opbrengsten in de afdeling Andere onderzoeksfondsen netto gepresenteerd, d.w.z. na aftrek van overhead (die rechtstreeks in de afdeling Patrimonium werd geboekt).

Vanaf 2009 worden de bruto opbrengsten getoond onder de bedrijfsopbrengsten en wordt de overhead via de post interne verrekeningen overgeboekt naar het patrimonium.

De bedrijfskosten stijgen in 2017 met 10.814.610 EUR of 1,82%. De grootste toename in absolute cijfers zien we bij de kosten voor 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' (+14.629.151 EUR). Binnen deze post stijgen de kosten voor het ATP (+8,92%) het meest, gevolgd door de kosten voor het AAP (+7,28%), het contractueel AP (+5,90%), de bursalen onderworpen aan RSZ (+4,00%), het contractueel ATP (+3,62%) en ten slotte de gastprofessoren (+1,77%). De kosten voor het ZAP dalen met 16,22%. De kosten voor 'diensten en diverse goederen' stijgen eveneens (+4.315.354 EUR).

In 2017 stijgen zowel de financiële opbrengsten als de financiële kosten.

Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening daalt in 2017 met 5.088.109 EUR t.o.v. 2016. Dit is een daling met 3,63%.

De uitzonderlijke opbrengsten stijgen in 2017 met 2.445.192 EUR of 304,17%. Er waren geen uitzonderlijke kosten in deze afdeling, noch in 2016, noch in 2017.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen tussen afdelingen boeken de universiteiten in 2017 een overschot van het boekjaar dat 6.000.539 EUR of 6,60% hoger ligt dan in 2016.

In het boekjaar 2017 liggen de reële bedrijfsopbrengsten 74.031.838 EUR of 11,07% hoger dan begroot.

Het is moeilijk om de opbrengsten van de 2de, 3de en 4de geldstroom correct te begroten omdat het gaat over opbrengsten uit onderzoeksprojecten en projecten van wetenschappelijk dienstbetoon en deze kunnen erg fluctueren van jaar tot jaar.

Voor de tweede geldstroom voorzag de begroting 8.589.207 EUR of 6,36% meer dan de reële opbrengst, voor de derde geldstroom 45.468.214 EUR of 15,44% minder en voor de vierde geldstroom 34.709.550 EUR of 15,62% minder dan de reële opbrengst. Bij de derde en de vierde geldstroom is het spanningsveld tussen de begroting en de werkelijke opbrengsten dus erg groot.

De werkelijke bedrijfskosten liggen 46.191.344 EUR of 8,24% hoger dan begroot in 2017.

De financiële opbrengsten liggen 152.247 EUR hoger dan begroot en de financiële kosten 674.034 EUR hoger. Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening is in werkelijkheid 27.318.708 EUR hoger dan voorzien.

Het overschot van het boekjaar is 39.321.493 EUR of 68,34% hoger dan gebudgetteerd.

RESULTATENREKENING

Afdeling IV.2. Andere Onderzoeksfondsen		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	
(eenheden euro)			2013	2014	2015	2016	2017	2017	
I.	Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	635.940.137	660.419.990	741.565.633	736.434.846	742.751.637	668.719.799
A.	Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	623.270.493	647.341.479	731.427.228	724.515.967	730.565.446	659.437.799
A.1.	Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	0	0	0	0	0	0
A.1.1.	Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2.	Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3.	Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4.	Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5.	Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	0	0	0	0	0	0
A.2.	Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	127.072.724	132.086.193	139.094.470	129.154.031	126.537.793	135.127.000
A.2.1.	BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2.	IUAP		7011	13.379.172	14.682.664	15.853.033	15.822.670	7.805.336	
A.2.3.	FWO		7012	110.791.043	114.403.209	119.789.637	111.532.573	117.456.206	
A.2.4.	IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	2.902.509	3.000.320	3.451.800	1.798.789	1.276.252	
A.3.	Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	288.586.545	295.421.765	316.784.007	317.811.830	339.897.013	294.428.799
A.3.1.	Federale Overheid exclusief IUAP		7020	31.806.201	30.763.036	30.628.765	31.139.905	36.269.955	
A.3.2.	Vlaamse Gemeenschap		7021	149.395.146	176.654.177	172.727.228	173.514.479	172.457.459	
A.3.2.1.	Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	49.243.925	51.078.569	45.460.536	36.361.629	31.970.574	
A.3.2.2.	IWT		70211	39.834.652	51.091.090	58.957.400	58.291.014	58.064.603	
A.3.2.3.	IOF		70212	19.304.925	27.483.510	26.933.839	26.894.191	32.734.764	
A.3.2.4.	Andere intermediaire organisaties		70213	34.463.359	37.419.234	28.605.655	32.833.844	30.489.918	
A.3.2.5.	Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	6.548.284	9.581.775	12.769.799	19.133.802	19.197.601	
A.3.3.	Steden en provincies		7022	3.460.627	2.306.423	2.250.987	4.130.668	3.597.371	
A.3.4.	Internationale organen		7023	100.865.214	79.419.936	105.652.063	103.501.493	121.312.781	
A.3.4.1.	Europese Unie		70230	94.377.157	74.029.524	98.140.207	97.936.590	113.049.741	
A.3.4.2.	Internationale instellingen		70231	6.783.537	5.133.426	6.891.439	5.339.378	7.337.674	
A.3.4.3.	Andere buitenlandse overheden		70232	(295.480)	256.986	620.417	225.525	925.366	
A.3.5.	Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	3.059.357	6.278.194	5.524.964	5.525.285	6.259.447	
A.4.	Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	201.918.083	213.556.855	268.352.036	271.347.286	256.953.550	222.244.000
A.4.1.	Contractonderzoek met de privésector		7030	95.633.721	93.002.048	114.875.397	116.263.641	128.942.829	
A.4.1.1.	Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	43.132.160	40.177.919	48.390.854	51.031.835	61.650.288	
A.4.1.2.	Contractonderzoek - vennootschappen		70301	52.501.561	52.824.129	66.484.543	65.231.806	67.292.541	
A.4.1.2.1.	Contractonderzoek - vennootschappen		703010	50.405.434	50.021.502	62.397.116	61.443.678	62.758.192	
A.4.1.2.2.	Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	(16.287)	70.984	178.570	101.269	66.529	
A.4.1.2.3.	Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	1.966.058	2.298.761	3.186.953	3.220.468	3.866.332	
A.4.1.2.4.	Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	146.356	432.882	721.904	466.392	601.488	
A.4.2.	Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	19.297.252	22.013.831	26.061.175	23.214.947	24.370.674	
A.4.3.	Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	12.441.028	13.138.981	14.725.692	11.262.747	10.778.040	
A.4.4.	Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	74.546.082	85.401.995	112.689.773	120.605.951	92.862.007	
A.5.	Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	5.693.141	6.276.666	7.196.713	6.202.468	7.177.090	7.638.000
A.5.1.	Reguliere inschrijvingsgelden		7040	323.385	33.202	46.647	50.421	20.134	
A.5.2.	Andere inschrijvingsgelden		7041	969.951	1.128.478	592.281	842.096	733.780	
A.5.3.	Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	
A.5.4.	Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	
A.5.5.	Opbrengsten boeken en cursussen		7044	3.713	328	960	725	55.741	
A.5.6.	Andere		7045	4.396.093	5.114.659	6.556.826	5.309.578	6.367.436	
B.	Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C.	Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D.	Giften, schenkingen en legaten		73	9.264.106	11.134.230	8.350.309	9.953.752	10.364.970	8.025.000
E.	Andere bedrijfsopbrengsten		74	3.405.538	1.944.281	1.788.097	1.965.127	1.821.222	1.257.000
II.	Bedrijfskosten	(-)	60/64	(530.707.333)	(556.519.888)	(586.224.933)	(595.695.818)	(606.510.428)	(560.319.084)
A.	Aankopen goederen		60	29.187.264	30.826.546	34.085.564	36.561.575	33.230.784	31.166.050
B.	Diensten en diverse goederen		61	160.326.214	164.765.345	175.246.130	176.263.741	180.579.095	163.336.851
C.	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	325.305.300	342.681.970	352.976.838	354.490.400	369.119.551	348.020.183
C.1.	ZAP		620	18.573.595	20.053.834	23.160.972	23.646.242	19.810.624	17.834.023
C.2.	AAP		621	64.316.210	72.809.224	74.651.213	75.617.575	81.119.114	73.376.000
C.3.	ATP		622	23.648.134	24.237.216	24.666.788	24.823.898	27.037.447	24.448.000
C.4.	Gastprofessoren		623	497.154	613.362	459.695	601.990	612.654	422.000
C.5.	Contractueel AP		624	84.090.818	84.788.489	87.507.168	88.018.752	93.209.788	90.521.000
C.6.	Contractueel ATP		625	36.997.179	37.027.199	35.469.898	32.677.610	33.861.264	34.390.160
C.7.	Bursalen onderworpen aan RSZ		626	97.182.211	103.152.647	107.061.104	109.104.333	113.468.660	107.029.000
D.	Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E.	Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F.	Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	7.150	(7.150)	0	(332.785)	0
G.	Andere bedrijfskosten		640/9	15.888.556	18.238.877	23.923.551	28.380.101	23.913.784	17.796.000
III.	Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	105.232.804	103.900.102	155.340.700	140.739.028	136.241.209	108.400.714
	Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	0

Afdeling IV.2. Andere Onderzoeksfondsen		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)			2013	2014	2015	2016	2017	2017
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	93.848	70.299	343.362	182.258	202.247	50.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	441	4.746	37.290	31.595	52.575	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	17.157	2.286	1.085	3.208	1.486	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	76.250	63.267	304.987	147.454	148.185	50.000
V. Financiële kosten	(-)	65	(730.350)	(714.702)	(1.081.790)	(631.755)	(1.242.034)	(568.000)
A. Kosten van schulden		650	9.973	7.735	8.080	2.385	1.758	6.000
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	12	103	262	542	68	0
C. Andere financiële kosten		652/9	720.365	706.865	1.073.449	628.827	1.240.209	562.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	104.596.303	103.255.698	154.602.272	140.289.531	135.201.422	107.882.714
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	1.687.996	9.567.065	3.189.403	803.889	3.249.081	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	5.954	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	951.521	6.555.353	2.264.617	578.889	3.249.081	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	730.521	3.011.712	924.786	225.000	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	(265.656)	(7.352)	(612.592)	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	612.592	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	265.656	7.352	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		(4.193.959)	(9.340.981)	(16.324.048)	(7.672.758)	5.014.580	(14.305.000)
A. Verrekeningen			(15.853.853)	(23.965.410)	(33.366.490)	(28.807.308)	(25.219.243)	(28.549.000)
B. Overschrijvingen			11.659.894	14.624.429	17.042.442	21.134.550	30.233.823	14.244.000
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(37.303.241)	(40.552.505)	(41.999.691)	(42.562.488)	(46.606.370)	(36.040.494)
A. Verrekeningen			33.937.135	34.898.066	35.177.408	36.720.698	41.031.471	31.340.494
B. Overschrijvingen			3.366.106	5.654.440	6.822.283	5.841.790	5.574.899	4.700.000
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	64.521.442	62.921.925	98.855.345	90.858.174	96.858.713	57.537.220
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	0

4.3.6 Afdeling V. Patrimonium

In de afdeling Patrimonium stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2017 met 9.243.399 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 3,27% t.o.v. het boekjaar 2016.

De bedrijfskosten stijgen in 2017 met 9.537.100 EUR of 2,82%. Zowel de kosten voor het aankopen van goederen (+3.309.440 EUR) als voor de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (+14.104.916 EUR) gaan de hoogte in.

Het bedrijfstekort is in 2017 met 293.701 EUR of 0,53% toegenomen t.o.v. 2016.

De financiële opbrengsten liggen 6.102.062 EUR of 18,25% hoger dan in boekjaar 2016. De financiële kosten stijgen met 4.198.113 EUR of 39,90%.

Evenals in 2016 tekenen de universiteiten samen een tekort op uit de gewone bedrijfsuitoefening. We zien wel een daling van het tekort met 1.610.248 EUR of 4,97% t.o.v. 2016.

In 2017 liggen de uitzonderlijke opbrengsten 23.962.030 EUR of 420,52% hoger dan in boekjaar 2016. Dit is echter hoofdzakelijk toe te schrijven aan één universiteit. De uitzonderlijke kosten stijgen met 298.998 EUR of 126,03%.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen tekenen de universiteiten samen een tekort op van het boekjaar in 2017. We zien wel een daling met 14.788.853 EUR of 71,52% t.o.v. 2016.

In de begroting werden de bedrijfsopbrengsten 14.237.855 EUR of 5,13% lager geschat dan de reële opbrengsten. De meeropbrengst is het grootst bij de 'andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening' (+5.198.916 EUR), gevolgd door de 'andere bedrijfsopbrengsten' (+2.810.609 EUR), de 'giften, schenkingen en legaten' (+1.840.556 EUR), de 'eerste geldstroom' (+1.726.188 EUR), de 'derde geldstroom' (+1.666.817 EUR) en ten slotte de 'vierde geldstroom' (+995.010 EUR).

In boekjaar 2017 ligt het totale bedrag van de reële bedrijfskosten 64.172 EUR of 0,02% hoger dan de begrote kosten. Bij analyse blijkt dat dit in de eerste plaats toe te schrijven is aan de stijging van de kosten voor het 'aankopen van goederen' met 4.376.265 EUR of 6,47%. De bedrijfskosten voor 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' zijn 2.781.671 EUR of 1,94% hoger dan begroot. Er is een onderbegroting van de kosten voor het AAP, het ATP en het contractueel AP. Bij de 'diensten en diverse goederen' is er daarentegen een overbegroting van de kosten met 8.432.948 EUR of 6,35%.

Het begrote bedrijfstekort ligt 14.173.682 EUR of 20,30% hoger dan het reële.

De financiële opbrengsten liggen in werkelijkheid 16.920.961 EUR of 74,79% hoger dan in de begroting 2017. De financiële kosten liggen 5.695.841 EUR of 63,11% hoger. Het werkelijke tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening ligt 25.398.801 EUR of 45,18% lager dan het gebudgetteerde tekort.

De uitzonderlijke opbrengsten liggen 28.660.226 EUR of 2.866,02% hoger dan begroot. Daar waar er geen uitzonderlijke kosten werden voorzien in 2017, tekenden de universiteiten er samen wel voor 536.247 EUR op.

Het tekort van het boekjaar van 45.237.050 EUR dat in de begroting 2017 was voorzien, werd in werkelijkheid een tekort van het boekjaar van 5.889.014 EUR. Dit is dus 39.348.036 EUR beter dan voorzien.

RESULTATENREKENING								
Afdeling V. Patrimonium (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR - Boekjaar 2016	JR - Boekjaar 2017	BG - Boekjaar 2017	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	237.637.299	248.753.682	275.867.131	282.277.924	291.521.323	277.283.468
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	149.645.214	156.255.721	183.292.772	177.424.747	194.433.550	184.846.860
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	1.969.939	2.268.511	2.377.469	2.442.404	7.214.815	5.488.627
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	1.969.939	2.268.511	2.377.469	2.442.404	7.214.815	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	(240)	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	(240)	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	1.340.251	1.441.919	1.348.187	2.183.545	2.133.107	466.290
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	3.805	0	0	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	1.309.253	1.258.491	1.296.156	1.232.411	1.255.697	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	416.964	331.267	376.903	312.972	327.313	0
A.3.2.2. IWT		70211	892.490	927.223	919.253	919.253	919.160	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	(200)	0	0	0	9.224	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	186	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	40.000	45.500	45.500	45.500	45.500	0
A.3.4. Internationale organen		7023	(9.002)	134.122	6.531	905.634	831.910	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	(25.349)	50.751	6.531	905.634	831.910	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	16.347	83.371	0	0	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	1.471.970	1.274.676	1.186.894	1.514.919	2.258.078	1.263.068
A.4.1. Contractonderzoek met de privé-sector		7030	(142.727)	27.471	142.409	73.378	119.245	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	(142.727)	(3.857)	124.048	(1.622)	99.117	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	31.328	18.361	75.000	20.128	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	31.328	18.361	75.000	20.128	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	(3.355)	0	0	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	50.952	60.830	61.421	107.709	178.492	0
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	1.563.745	1.186.375	986.419	1.333.832	1.960.340	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	144.863.054	151.270.616	178.380.222	171.283.879	182.827.791	177.628.875
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	54.210.833	58.343.709	80.548.782	81.576.372	86.807.444	0
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	18.351.520	18.090.437	20.230.821	20.838.261	22.169.330	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	2.831.440	2.370.951	2.525.591	2.711.423	2.809.959	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	850	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	2.734.744	2.792.073	2.791.083	2.015.306	1.747.630	0
A.5.6. Andere		7045	66.734.518	69.673.446	72.283.946	64.142.517	69.292.578	0
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	8.844.955	13.358.291	9.527.247	17.841.806	11.648.288	9.807.732
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	79.147.131	79.139.670	83.047.112	87.011.371	85.439.485	82.628.876
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(273.964.469)	(284.097.336)	(324.724.657)	(337.631.594)	(347.168.694)	(347.104.522)
A. Aankopen goederen		60	42.286.119	51.895.286	65.664.558	68.747.400	72.056.840	67.680.575
B. Diensten en diverse goederen		61	110.339.044	114.198.768	135.047.237	134.562.277	124.455.701	132.888.649
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	110.673.817	115.910.019	122.429.636	132.417.478	146.522.394	143.740.723
C.1. ZAP		620	394.698	221.528	546.317	437.140	231.173	348.000
C.2. AAP		621	11.812.796	13.242.476	13.785.587	14.363.813	15.227.363	13.288.000
C.3. ATP		622	31.383.376	31.795.280	32.866.925	35.433.606	38.341.163	35.977.322
C.4. Gastprofessoren		623	468.950	426.702	263.950	288.410	254.104	525.000
C.5. Contractueel AP		624	10.345.027	11.724.606	12.831.917	13.324.256	12.848.654	10.378.132
C.6. Contractueel ATP		625	44.085.537	45.982.273	49.707.534	55.601.003	66.298.150	69.540.630
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	12.183.432	12.517.153	12.427.406	12.969.251	13.321.787	13.683.639
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	161.883	101.827	301.961	73.262	1.335.919	140.000
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	3.271.506	(1.762.401)	(596.893)	(672.574)	(150.194)	(262.000)
G. Andere bedrijfskosten		640/9	7.232.101	3.753.836	1.878.159	2.503.751	2.948.033	2.916.575
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	0	0	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(36.327.170)	(35.343.654)	(48.857.526)	(55.353.670)	(55.647.371)	(69.821.053)

Afdeling V. Patrimonium		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)			2013	2014	2015	2016	2017	2017
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	47.904.506	69.607.246	115.689.975	33.444.899	39.546.961	22.626.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	957.833	63.686	(115.813)	52.475	266.278	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	24.870.853	25.196.036	81.789.901	16.524.158	14.299.132	18.226.000
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	22.075.821	44.347.525	34.015.887	16.868.265	24.981.550	4.400.000
V. Financiële kosten	(-)	65	(4.067.937)	(4.121.379)	(6.634.718)	(10.522.294)	(14.720.407)	(9.024.566)
A. Kosten van schulden		650	40.344	99.758	691.188	1.719.563	1.734.912	1.771.899
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	598.990	558.153	376.615	367.763	(55.773)	164.000
C. Andere financiële kosten		652/9	3.428.604	3.463.469	5.566.914	8.434.968	13.041.268	7.088.667
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	7.509.398	30.142.214	60.197.731	0	0	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	(32.431.066)	(30.820.818)	(56.219.619)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	8.179.821	14.963.672	5.435.654	5.698.196	29.660.226	1.000.000
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	40.461	500	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	5.449.773	9.779.751	2.736.686	4.275.863	10.326.040	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	2.689.588	5.183.421	2.698.968	1.422.334	19.334.186	1.000.000
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	(1.505.964)	(1.499.076)	(2.248.709)	(237.249)	(536.247)	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	100.000	258.638	0	0	215.000	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	80.395	24.500	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	1.405.964	1.240.438	2.168.314	212.749	321.247	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		110.257.540	120.751.187	161.892.215	164.421.377	154.601.505	143.382.531
A. Verrekeningen			99.707.889	108.373.654	144.047.014	148.598.025	141.475.119	135.121.531
B. Overschrijvingen			10.549.651	12.377.534	17.845.201	15.823.352	13.126.386	8.261.000
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(107.890.182)	(83.036.113)	(122.882.259)	(158.129.125)	(158.793.680)	(133.399.961)
A. Verrekeningen			36.176.895	31.471.013	56.004.075	57.523.665	65.627.134	66.331.432
B. Overschrijvingen			71.713.287	51.565.100	66.878.184	100.605.460	93.166.546	67.068.529
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	16.550.613	81.321.884	102.394.632	0	0	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	(20.677.867)	(5.889.014)	(45.237.050)

4.3.7 Afdeling VI. Voor orde

In de afdeling Voor orde dalen de bedrijfsopbrengsten in 2017 met 12.218.490 EUR of 40,15% t.o.v. boekjaar 2016.

De bedrijfskosten dalen in 2017 met 725.995 EUR of 3,46%.

Aangezien de bedrijfsopbrengsten sneller dalen dan de bedrijfskosten is er in 2017 een bedrijfstekort. Dit in tegenstelling tot 2016 waar de universiteiten samen een bedrijfsoverschot optekenen.

De financiële opbrengsten dalen in 2017 met 61.845 EUR of 30,34%. De financiële kosten dalen met 56.334 EUR of 52,99%. De kosten zijn o.a. gerealiseerde minderwaarden op de portefeuilles.

In tegenstelling tot 2016 is er een tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening in 2017. In absolute cijfers betekent dit een daling met 11.498.008 EUR of 120,56% t.o.v. het boekjaar 2016.

De uitzonderlijke opbrengsten bedragen 33.475 EUR. Er zijn geen uitzonderlijke kosten in 2017.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen zien we een tekort van het boekjaar in 2017 van 2.208.255 EUR. Dat is 124,71% minder dan het overschot van het boekjaar in 2016.

De bedrijfsopbrengsten werden in 2017 met 3.538.693 EUR of 16,27% overbegroot.

De bedrijfskosten werden eveneens overbegroot. De universiteiten boekten samen 1.602.914 EUR of 7,33% minder kosten in de afdeling Voor orde dan voorzien.

Er werd in de begroting 2017 een bedrijfstekort voorzien van 117.100 EUR maar in werkelijkheid realiseerden de universiteiten een bedrijfstekort van 2.052.879 EUR. Dit is 1.653,10% meer dan begroot.

De financiële opbrengsten liggen 193.882 EUR lager dan begroot en de financiële kosten 160.022 EUR lager.

De universiteiten realiseerden in 2017 een tekort van het boekjaar van 2.208.255 EUR terwijl er 0 EUR werd begroot.

RESULTATENREKENING

Afdeling VI. Voor Orde (eenheden euro)		codes	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR - Boekjaar 2016	JR - Boekjaar 2017	BG - Boekjaar 2017	
I.	Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	32.399.980	17.028.709	21.064.451	30.433.797	18.215.307	21.754.000
A.	Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	27.120.655	11.608.755	15.539.488	23.612.915	11.568.649	17.386.000
A.1.	Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	0	0	0	0	0	0
A.1.1.	Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2.	Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3.	Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4.	Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5.	Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	0	0	0	0	0	0
A.2.	Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	(74.013)	331.704	213.935	128.061	(117.515)	0
A.2.1.	BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2.	IUAP		7011	(74.013)	331.704	210.363	114.587	(104.041)	0
A.2.3.	FWO		7012	0	0	0	13.474	(13.474)	0
A.2.4.	IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	3.572	0	0	0
A.3.	Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	21.473.267	9.496.639	14.957.320	23.100.556	8.618.306	17.200.000
A.3.1.	Federale Overheid exclusief IUAP		7020	1.233.032	1.296.719	326.971	303.754	1.007.403	0
A.3.2.	Vlaamse Gemeenschap		7021	1.002.470	517.796	1.953.466	2.694.028	371.128	0
A.3.2.1.	Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	1.020.568	563.385	1.677.098	1.729.471	(583.979)	0
A.3.2.2.	IWT		70211	400.010	714.519	606.392	682.156	690.949	0
A.3.2.3.	IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4.	Andere intermediaire organisaties		70213	320.786	39.196	(106.604)	0	0	0
A.3.2.5.	Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	(738.894)	(799.303)	(223.420)	282.401	264.158	0
A.3.3.	Steden en provincies		7022	75.610	123.882	55.499	28.045	24.029	0
A.3.4.	Internationale organen		7023	19.162.155	7.509.879	12.621.385	20.089.163	7.181.079	0
A.3.4.1.	Europese Unie		70230	18.670.244	7.595.763	12.449.836	19.705.023	6.701.831	0
A.3.4.2.	Internationale instellingen		70231	368.430	37.597	169.016	384.140	150.024	0
A.3.4.3.	Andere buitenlandse overheden		70232	123.481	(123.481)	2.533	0	329.225	0
A.3.5.	Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	48.363	0	(14.435)	34.667	0
A.4.	Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	163.520	1.087.419	1.041.948	1.065.180	979.420	66.000
A.4.1.	Contractonderzoek met de privésector		7030	161.748	1.089.191	37.382	1.994.015	979.420	0
A.4.1.1.	Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	73.651	956.391	144.170	1.690.199	1.021.363	0
A.4.1.2.	Contractonderzoek - vennootschappen		70301	88.097	132.800	(106.788)	303.816	(41.943)	0
A.4.1.2.1.	Contractonderzoek - vennootschappen		703010	78.390	132.800	(106.788)	303.816	(41.943)	0
A.4.1.2.2.	Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3.	Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4.	Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	9.707	0	0	0	0	0
A.4.2.	Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	52.558	75.730	0	0
A.4.3.	Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	0	0
A.4.4.	Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	1.772	(1.772)	952.008	(1.004.565)	0	0
A.5.	Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	5.557.882	692.992	(673.715)	(680.882)	2.088.439	120.000
A.5.1.	Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	0
A.5.2.	Andere inschrijvingsgelden		7041	7.205	(39)	(11)	6.092	5.698	0
A.5.3.	Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	0
A.5.4.	Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	0
A.5.5.	Opbrengsten boeken en cursussen		7044	0	0	0	0	0	0
A.5.6.	Andere		7045	5.550.677	693.031	(673.704)	(686.974)	2.082.741	0
B.	Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C.	Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D.	Giften, schenkingen en legaten		73	(372.163)	461	10.485	1.282.619	782.526	0
E.	Andere bedrijfsopbrengsten		74	5.651.487	5.419.494	5.514.478	5.538.263	5.864.132	4.368.000
II.	Bedrijfskosten	(-)	60/64	(30.118.012)	(16.783.481)	(25.282.947)	(20.994.181)	(20.268.186)	(21.871.100)
A.	Aankopen goederen		60	136	4.029	708	1.387	375.316	3.000
B.	Diensten en diverse goederen		61	25.763.840	12.597.385	20.819.501	16.436.260	15.671.096	17.680.100
C.	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	4.313.218	4.142.773	4.458.910	4.460.099	4.205.062	4.188.000
C.1.	ZAP		620	4.089.133	4.016.367	4.325.995	4.266.994	3.978.458	4.000.000
C.2.	AAP		621	0	0	0	0	0	0
C.3.	ATP		622	0	0	0	5.974	(524)	0
C.4.	Gastprofessoren		623	0	0	0	0	0	0
C.5.	Contractueel AP		624	0	0	0	0	0	10.000
C.6.	Contractueel ATP		625	142.096	126.406	132.915	187.131	215.488	178.000
C.7.	Bursalen onderworpen aan RSZ		626	81.989	0	0	0	11.640	0
D.	Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E.	Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F.	Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	0	0	0	0	0
G.	Andere bedrijfskosten		640/9	40.817	39.294	3.828	96.435	16.712	0
III.	Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	2.281.968	245.228	0	9.439.616	0	0
	Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	(4.218.495)	0	(2.052.879)	(117.100)

Afdeling VI. Voor Orde		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)			2013	2014	2015	2016	2017	2017
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	347.187	1.511.635	5.608.717	203.813	141.968	335.850
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	3.172	1.511	10.190	13.990	7.865	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	344.015	1.510.124	5.598.528	189.824	134.103	335.850
V. Financiële kosten	(-)	65	(66.834)	(883.041)	(43.794)	(106.312)	(49.978)	(210.000)
A. Kosten van schulden		650	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9	66.834	883.041	43.794	106.312	49.978	210.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	2.562.321	873.822	1.346.428	9.537.118	0	8.750
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	(1.960.890)	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	0	0	0	0	33.475	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	33.475	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		341.315	23.934	106.858	8.974	34.755	0
A. Verrekeningen			(322.098)	417	106.858	8.284	35.005	0
B. Overschrijvingen			663.413	23.517	0	690	(250)	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(1.032.384)	(400.723)	(297.992)	(611.214)	(315.596)	(8.750)
A. Verrekeningen			198.631	308.180	285.282	573.875	306.846	0
B. Overschrijvingen			833.753	92.543	12.710	37.339	8.750	8.750
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	1.871.252	497.033	1.155.293	8.934.878	0	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	(2.208.255)	0

4.3.8 Afdeling IOB (enkel Universiteit Antwerpen)

RESULTATENREKENING								
Afdeling IOB (enkel UAntwerpen) (eenheden euro)	codes	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR - Boekjaar 2016	JR - Boekjaar 2017	BG - Boekjaar 2017	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	2.231.125	2.254.410	2.305.985	2.341.235	2.361.170	2.351.000
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	2.215.641	2.228.606	2.283.803	2.312.037	2.332.753	2.351.000
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	2.184.000	2.197.000	2.153.000	2.162.000	2.195.000	2.186.000
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	2.184.000	2.197.000	2.153.000	2.162.000	2.195.000	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	0	0	0	0	0	0
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	0	0	0	0	0	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	0
A.3.2.2. IWT		70211	0	0	0	0	0	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	0	0	0	0	0	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	0
A.3.4. Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	0	0	0	0	0	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	0	0	0	0	0	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	0	0
A.4.4. Valoriseringsresultaten		7033	0	0	0	0	0	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	31.641	31.606	130.803	150.037	137.753	165.000
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	0
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	31.278	31.359	38.315	41.338	43.720	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	0	0	0	0	0	0
A.5.6. Andere		7045	363	247	92.488	108.699	94.033	0
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	15.484	25.804	22.182	29.198	28.417	0
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(2.286.327)	(2.513.218)	(2.594.201)	(2.447.575)	(2.342.849)	(2.565.000)
A. Aankopen goederen		60	46.370	49.861	56.057	48.649	0	69.000
B. Diensten en diverse goederen		61	287.476	267.703	256.213	259.245	244.813	266.000
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	1.952.481	2.195.654	2.281.931	2.139.681	2.098.036	2.230.000
C.1. ZAP		620	814.561	923.049	1.082.120	908.778	1.039.734	1.065.000
C.2. AAP		621	516.534	536.029	567.312	566.097	581.786	631.000
C.3. ATP		622	298.518	336.181	244.152	326.065	335.850	379.000
C.4. Gastprofessoren		623	0	0	0	2.859	0	0
C.5. Contractueel AP		624	194.789	289.611	320.913	242.953	102.383	155.000
C.6. Contractueel ATP		625	128.079	110.784	67.434	92.929	38.283	0
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	0	0	0	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9	0	0	0	0	0	0
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	0	0	18.321	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(55.202)	(258.808)	(288.216)	(106.340)	0	(214.000)

Afdeling IOB (enkele UA Antwerpen)		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)			2013	2014	2015	2016	2017	2017
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	0	0	0	0	0	1.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	1.000
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	0	0	0	0	0	0
V. Financiële kosten	(-)	65	0	0	(28)	0	(3)	0
A. Kosten van schulden		650	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9	0	0	28	0	3	0
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	0	0	0	18.318	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(55.202)	(258.808)	(288.244)	(106.340)	0	(213.000)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	0	0	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	(69)	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	69	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		443.926	446.242	387.614	382.211	320.741	360.000
A. Verrekeningen			2.400	3.880	7.800	26.700	36.244	0
B. Overschrijvingen			441.526	442.362	379.814	355.511	284.497	360.000
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(219.346)	(206.085)	(214.969)	(180.221)	(164.711)	(170.000)
A. Verrekeningen			215.698	201.272	207.469	175.221	160.711	170.000
B. Overschrijvingen			3.648	4.813	7.500	5.000	4.000	0
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	169.309	0	0	95.650	174.348	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	(18.651)	(115.599)	0	0	(23.000)

4.3.9 Afdeling IJS (enkel Universiteit Antwerpen)

RESULTATENREKENING

Afdeling IJS (enkel UAntwerpen)		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	
(eenheden euro)			2013	2014	2015	2016	2017	2017	
I.	Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	185.145	190.963	186.092	181.018	180.649	182.000
A.	Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	184.110	190.963	186.092	180.770	180.201	182.000
A.1.	Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	176.000	177.000	173.000	174.000	177.000	176.000
A.1.1.	Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	0
A.1.2.	Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3.	Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4.	Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	0
A.1.5.	Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	176.000	177.000	173.000	174.000	177.000	0
A.2.	Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1.	BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2.	IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3.	FWO		7012	0	0	0	0	0	0
A.2.4.	IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3.	Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	0	0	0	0	0	0
A.3.1.	Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	0
A.3.2.	Vlaamse Gemeenschap		7021	0	0	0	0	0	0
A.3.2.1.	Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	0
A.3.2.2.	IWT		70211	0	0	0	0	0	0
A.3.2.3.	IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4.	Andere intermediaire organisaties		70213	0	0	0	0	0	0
A.3.2.5.	Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	0
A.3.3.	Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	0
A.3.4.	Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	0
A.3.4.1.	Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	0
A.3.4.2.	Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	0
A.3.4.3.	Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5.	Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4.	Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	0	0	0	0	0	0
A.4.1.	Contractonderzoek met de privésector		7030	0	0	0	0	0	0
A.4.1.1.	Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.	Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.1.	Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.2.	Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3.	Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4.	Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2.	Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	0
A.4.3.	Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	0	0
A.4.4.	Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	0	0	0	0	0	0
A.5.	Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	8.110	13.963	13.092	6.770	3.201	6.000
A.5.1.	Reguliere inschrijvingsgelden		7040	0	0	0	0	0	0
A.5.2.	Andere inschrijvingsgelden		7041	8.110	5.870	5.190	6.770	3.201	0
A.5.3.	Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	0
A.5.4.	Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	0
A.5.5.	Opbrengsten boeken en cursussen		7044	0	0	0	0	0	0
A.5.6.	Andere		7045	0	8.093	7.902	0	0	0
B.	Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C.	Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D.	Giften, schenkingen en legaten		73	0	0	0	0	0	0
E.	Andere bedrijfsopbrengsten		74	1.035	0	0	248	448	0
II.	Bedrijfskosten	(-)	60/64	(228.633)	(183.938)	(166.601)	(164.314)	(173.340)	(183.000)
A.	Aankopen goederen		60	749	517	1.212	1.230	1.011	3.000
B.	Diensten en diverse goederen		61	98.142	50.789	62.720	31.485	71.992	67.000
C.	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	129.742	132.632	102.669	131.599	100.337	113.000
C.1.	ZAP		620	15.000	2.535	0	7.900	8.598	9.000
C.2.	AAP		621	0	0	0	0	0	0
C.3.	ATP		622	0	0	0	0	0	0
C.4.	Gastprofessoren		623	6.273	20.370	24.568	24.046	21.053	12.000
C.5.	Contractueel AP		624	19.798	26.656	22.697	21.593	15.006	29.000
C.6.	Contractueel ATP		625	36.259	41.026	44.465	45.877	55.680	63.000
C.7.	Bursalen onderworpen aan RSZ		626	52.412	42.045	10.939	32.183	0	0
D.	Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E.	Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F.	Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	0	0	0	0	0
G.	Andere bedrijfskosten		640/9	0	0	0	0	0	0
III.	Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	7.025	19.491	16.704	7.309	0
	Bedrijfstekort	(-)	64/70	(43.488)	0	0	0	0	(1.000)

Afdeling IJS (enkele UAntwerpen)		codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)			2013	2014	2015	2016	2017	2017
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	0	0	0	0	0	0
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	0	0	0	0	0	0
V. Financiële kosten	(-)	65	(75)	(42)	(27)	(20)	(12)	0
A. Kosten van schulden		650	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9	75	42	27	20	12	0
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	6.983	19.464	16.684	7.297	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(43.563)	0	0	0	0	(1.000)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	0	0	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		500	400	395	600	300	0
A. Verrekeningen			0	0	0	0	0	0
B. Overschrijvingen			500	400	395	600	300	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(15.048)	(15.009)	(16.571)	(13.888)	(19.904)	0
A. Verrekeningen			15.048	15.009	0	13.888	18.489	0
B. Overschrijvingen			0	0	16.571	0	1.415	0
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	0	0	3.288	3.396	0	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	(58.111)	(7.626)	0	0	(12.307)	(1.000)

4.3.10 Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling

RESULTATENREKENING								
Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling								
(eenheden euro)								
	codes	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR - Boekjaar 2016	JR - Boekjaar 2017	BG - Boekjaar 2017	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	(8.904.999)	18.226.640	(10.975.536)	(17.571.928)	(40.488.101)	(29.058.000)
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	1.114.739	3.076.085	2.242.793	(10.032.510)	(33.997.651)	(33.558.000)
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	(3.032.208)	27.849	836.055	(535.143)	(5.423.497)	350.000
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	207.568	(37.718)	805.834	420.508	(85.443)	
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	
A.1.4. Sociale toelagen		7003	(265.654)	232.522	(32.554)	(13.377)	3.287	
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	(2.974.122)	(166.955)	62.775	(942.274)	(5.341.341)	
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	134.371	(292.937)	266.145	118.966	(128.811)	4.043.000
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	
A.2.2. IUAP		7011	200.470	(100.540)	21.971	69.718	(304.371)	
A.2.3. FWO		7012	(64.370)	(193.820)	239.283	43.056	207.611	
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	(1.729)	1.423	4.891	6.192	(32.051)	
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	(3.977.200)	4.303.212	6.418.941	(7.947.366)	6.135.557	(12.020.000)
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	(786.826)	(561.381)	(177.299)	283.096	(572.784)	
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	(3.471.867)	2.906.552	(1.932.089)	(1.045.334)	4.964.686	
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	(557.255)	545.594	(622.844)	109.939	3.031.254	
A.3.2.2. IWT		70211	408.540	924.460	(405.865)	(363.637)	167.456	
A.3.2.3. IOF		70212	141.845	(304.317)	85.161	243.810	(191.773)	
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	(4.205.957)	941.511	(1.211.961)	(1.370.470)	2.330.737	
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	740.959	799.303	223.420	335.024	(372.988)	
A.3.3. Steden en provincies		7022	(274.889)	608.036	2.780	884.654	(507.468)	
A.3.4. Internationale organen		7023	419.909	1.268.160	8.153.794	(8.234.327)	2.088.784	
A.3.4.1. Europese Unie		70230	1.100.703	860.836	8.213.857	(8.106.049)	2.987.537	
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	(594.521)	176.670	(142.227)	(236.409)	(125.497)	
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	(86.274)	230.654	82.164	108.131	(773.257)	
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	136.475	81.845	371.755	164.546	162.339	
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	10.874.390	3.913.368	2.784.929	4.170.460	(21.379.452)	(24.931.000)
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	12.259.626	254.284	(3.053.644)	(194.418)	(1.058.725)	
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	(5.726)	(126.633)	(334.446)	(2.169.805)	(684.242)	
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	12.265.352	380.917	(2.719.198)	1.975.387	(374.483)	
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	12.209.754	332.927	(2.742.684)	1.936.391	(388.021)	
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	53.454	(1.830)	45.663	21.488	21.152	
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	4.053	5.902	(5.843)	3.382	
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	2.144	45.766	(28.079)	23.350	(10.996)	
A.4.2. Onderzoek met privé sector mét overheidssteun		7031	(309.083)	225.611	(294.964)	282.949	(206.037)	
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	7.890	(12.806)	(12.102)	0	0	
A.4.4. Valorisatie Onderzoeksresultaten		7033	(1.084.043)	3.446.279	6.145.640	4.081.929	(20.114.689)	
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	(2.884.614)	(4.875.406)	(8.063.277)	(5.839.427)	(13.201.448)	(1.000.000)
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	36.127	(37.864)	(35.056)	5.999	1.852	
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	(215.274)	(39.984)	220.011	37.168	18.866	
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	(23.709)	(3.480)	(410.248)	20.050	
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	44	0	188	(254)	
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	0	0	0	0	0	
A.5.6. Andere		7045	(2.705.467)	(4.773.892)	(8.244.753)	(5.472.534)	(13.241.962)	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	(5.822.975)	16.301.671	(11.800.802)	1.467.176	(2.761.032)	5.000.000
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	(3.576.397)	(1.328.343)	219.036	(9.494.741)	(409.112)	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	(620.366)	177.227	(1.636.564)	488.147	(3.320.306)	(500.000)
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(41.119.211)	(43.882.756)	(40.747.341)	(51.940.937)	(5.975.051)	19.199.916
A. Aankopen goederen		60	(100.984.259)	(106.669.440)	(130.443.667)	(131.250.190)	(126.306.043)	(133.520.455)
B. Diensten en diverse goederen		61	(12.019.882)	(8.093.189)	(3.673.889)	(6.510.480)	(8.400.242)	(3.810.000)
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	(2.410.668)	(456.664)	(763.258)	2.397.665	276.947	(1.277.765)
C.1. ZAP		620	(416.987)	548.134	94.688	331.429	68.141	(215.025)
C.2. AAP		621	(350.011)	67.572	(223.228)	460.678	(376.433)	(233.654)
C.3. ATP		622	197.074	237.933	(1.030.182)	553.443	(276.125)	(988.883)
C.4. Gastprofessoren		623	(601.443)	29.010	(22.105)	133.205	20.489	55.228
C.5. Contractueel AP		624	(684.340)	(88.234)	165.844	427.367	69.673	572.839
C.6. Contractueel ATP		625	(241.088)	(1.362.686)	530.025	399.387	668.536	361.420
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	(313.873)	111.608	(278.300)	92.155	102.667	(829.691)
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	124.272.698	128.664.066	133.559.538	132.707.054	136.522.478	135.234.304
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	(85.312)	563.958	472.382	(468.729)	1.827.604	500.000
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	33.534.802	29.024.483	38.839.367	54.171.557	7.051.780	(11.137.000)
G. Andere bedrijfskosten		640/9	(1.188.169)	849.542	2.756.868	894.061	(4.997.472)	(5.189.000)
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	0	0	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(50.024.210)	(25.656.116)	(51.722.877)	(69.512.865)	(46.463.152)	(9.858.084)

Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling (eenheden euro)		codes	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR - Boekjaar 2016	JR - Boekjaar 2017	BG - Boekjaar 2017
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	4.179.266	(17.417.747)	(56.276.572)	2.408.619	2.508.290	3.159.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	(6.444)	11.322	(6.858)	(6.721)	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	(1.188.060)	(1.319.211)	(62.579.878)	(997.611)	(1.265.517)	(465.000)
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	5.373.769	(16.109.858)	6.310.164	3.412.951	3.773.807	3.624.000
V. Financiële kosten	(-)	65	3.891.359	2.680.701	2.564.026	10.859.142	11.351.378	12.363.050
A. Kosten van schulden		650	(333.355)	142.712	(259.700)	(994.364)	(787.376)	(21.000)
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	(1.143.741)	(282.301)	3.084.691	(1.883.572)	279.003	(4.100.000)
C. Andere financiële kosten		652/9	(2.414.264)	(2.541.113)	(5.389.017)	(7.981.206)	(10.843.005)	(8.242.050)
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	0	0	0	0	5.663.966
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(41.953.585)	(40.393.161)	(105.435.424)	(56.245.103)	(32.603.485)	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	(5.734.877)	(11.757.751)	(4.206.963)	(3.648.920)	(9.858.175)	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	8.703	0	0	3.582.192	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	594.383	2.676.954	2.578.874	2.882.466	1.397.320	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	(6.065.341)	(8.550.639)	(4.101.325)	(6.531.386)	1.691.321	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	(263.918)	(5.892.769)	(2.684.513)	0	(16.529.008)	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	(2.944.323)	(2.072.397)	(2.776.000)	(4.352.923)	(3.372.763)	(1.475.000)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	149.506	657.695	343.209	80.537	34.373	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	1.714.319	2.368.744	2.396.823	2.326.467	2.682.981	1.475.000
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	80.497	45.958	35.967	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	1.000.000	(1.000.000)	0	1.945.919	655.409	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		(193.517)	(172.217)	(328.476)	(199.454)	43.498	(200.000)
A. Verrekeningen			(193.517)	(172.217)	(328.476)	(199.454)	43.498	(200.000)
B. Overschrijvingen			0	0	0	0	0	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		193.517	171.935	362.076	199.454	(43.498)	250.000
A. Verrekeningen			(193.517)	(171.935)	(362.076)	(199.454)	43.498	(250.000)
B. Overschrijvingen			0	0	0	0	0	0
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	0	0	0	0	0	4.238.966
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	(50.632.784)	(54.223.592)	(112.384.786)	(64.246.946)	(45.834.422)	0

4.3.11 Afdeling IX. Integratie opleidingen (enkel UGent)

RESULTATENREKENING								
Afdeling IX. Integratie opleidingen (enkel UGent)								
(eenheden euro)								
codes	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR - Boekjaar 2016	JR - Boekjaar 2017	BG - Boekjaar 2017		
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	6.838.691	41.659.090	45.767.312	45.797.363	47.191.178	46.146.472
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	6.838.691	41.659.090	45.767.312	45.797.363	47.191.178	46.146.472
A.1. Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	3.670.646	35.540.455	38.153.484	38.072.256	39.146.472	39.146.472
A.1.1. Werkingsuitkeringen		7000	3.405.753	35.805.348	38.153.484	38.072.256	39.146.472	39.146.472
A.1.2. Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	0
A.1.3. Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	0
A.1.4. Sociale toelagen		7003	264.893	(264.893)	0	0	0	0
A.1.5. Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	0	0	0	0	0	0
A.2. Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1. BOF		7010	0	0	0	0	0	0
A.2.2. IUAP		7011	0	0	0	0	0	0
A.2.3. FWO		7012	0	0	0	0	0	0
A.2.4. IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	0
A.3. Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	0	0	0	0	0	0
A.3.1. Federale Overheid exclusief IUAP		7020	0	0	0	0	0	0
A.3.2. Vlaamse Gemeenschap		7021	0	0	0	0	0	0
A.3.2.1. Ministerie Vlaamse Gemeenschap		70210	0	0	0	0	0	0
A.3.2.2. IWT		70211	0	0	0	0	0	0
A.3.2.3. IOF		70212	0	0	0	0	0	0
A.3.2.4. Andere intermediaire organisaties		70213	0	0	0	0	0	0
A.3.2.5. Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap		70214	0	0	0	0	0	0
A.3.3. Steden en provincies		7022	0	0	0	0	0	0
A.3.4. Internationale organen		7023	0	0	0	0	0	0
A.3.4.1. Europese Unie		70230	0	0	0	0	0	0
A.3.4.2. Internationale instellingen		70231	0	0	0	0	0	0
A.3.4.3. Andere buitenlandse overheden		70232	0	0	0	0	0	0
A.3.5. Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek		7024	0	0	0	0	0	0
A.4. Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)		703	0	0	0	0	0	0
A.4.1. Contractonderzoek met de privésector		7030	0	0	0	0	0	0
A.4.1.1. Contractonderzoek - non profit organisaties		70300	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2. Contractonderzoek - vennootschappen		70301	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.1. Contractonderzoek - vennootschappen		703010	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.2. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch		703011	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.3. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II		703012	0	0	0	0	0	0
A.4.1.2.4. Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV		703013	0	0	0	0	0	0
A.4.2. Onderzoek met privé sector met overheidssteun		7031	0	0	0	0	0	0
A.4.3. Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)		7032	0	0	0	0	0	0
A.4.4. Valoriseringsresultaten		7033	0	0	0	0	0	0
A.5. Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		704	3.168.045	6.118.634	7.613.828	7.725.107	8.044.706	7.000.000
A.5.1. Reguliere inschrijvingsgelden		7040	3.057.529	3.330.344	4.731.981	4.877.663	5.079.742	4.100.000
A.5.2. Andere inschrijvingsgelden		7041	0	0	0	0	0	0
A.5.3. Huuropbrengsten sociale sector		7042	0	0	0	0	0	0
A.5.4. Opbrengsten studentenrestaurants		7043	0	0	0	0	0	0
A.5.5. Opbrengsten boeken en cursussen		7044	0	0	0	0	0	0
A.5.6. Andere		7045	110.517	2.788.291	2.881.847	2.847.443	2.964.964	2.900.000
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering		71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa		72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten		73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten		74	0	0	0	0	0	0
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(4.030.257)	(37.698.841)	(38.546.587)	(37.644.344)	(39.838.325)	(40.198.969)
A. Aankopen goederen		60	0	0	0	0	0	0
B. Diensten en diverse goederen		61	1.937.073	9.982.732	9.487.317	7.993.293	7.886.480	9.493.690
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	2.093.184	27.714.037	29.058.930	29.650.987	31.951.645	30.705.279
C.1. ZAP		620	1.045.988	9.420.718	9.652.367	10.142.647	11.051.351	10.366.459
C.2. AAP		621	272.464	11.928.168	13.476.096	13.774.410	14.703.920	14.078.362
C.3. ATP		622	32.341	3.588.465	4.139.704	4.479.750	5.516.423	4.578.602
C.4. Gastprofessoren		623	123.248	457.642	212.292	240.076	362.525	245.373
C.5. Contractueel AP		624	530.493	1.905.310	1.303.955	847.987	164.120	1.266.699
C.6. Contractueel ATP		625	10.277	72.592	14.464	11.296	73.187	11.546
C.7. Bursalen onderworpen aan RSZ		626	78.372	341.142	260.053	154.821	80.120	158.237
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)		631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)		634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten		640/9	0	2.071	340	63	200	0
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	2.808.434	3.960.249	7.220.725	8.153.019	7.352.853	5.947.503
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	0

Afdeling IX. Integratie opleidingen (enkel UGent)		codes	JR - Boekjaar 2013	JR - Boekjaar 2014	JR - Boekjaar 2015	JR - Boekjaar 2016	JR - Boekjaar 2017	BG - Boekjaar 2017
(eenheden euro)								
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	0	0	0	0	0	0
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	0	0	0	0	0	0
V. Financiële kosten	(-)	65	(20)	(837)	(837)	(185)	(70)	0
A. Kosten van schulden		650	0	(1)	6	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9	20	837	831	185	70	0
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	2.808.414	3.959.413	7.219.888	8.152.834	7.352.783	5.947.503
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	1.841.592	0	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	1.841.592	0	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		0	0	0	0	41.515	0
A. Verrekeningen			0	0	0	0	41.515	0
B. Overschrijvingen			0	0	0	0	0	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(11.100)	(2.404.313)	(3.208.367)	(8.865.304)	(13.662.500)	(6.003.003)
A. Verrekeningen			11.100	1.620.761	2.274.609	4.091.955	6.031.750	3.500.000
B. Overschrijvingen			0	783.552	933.757	4.773.349	7.630.750	2.503.003
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	4.638.907	1.555.100	4.011.521	0	0	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	(712.470)	(6.268.203)	(55.500)

4.4 RESULTATENREKENING: ENKELE KENGETALLEN PER UNIVERSITEIT

4.4.1 Bedrijfsopbrengsten

De hiernavolgende tabellen geven een overzicht van de totale bedrijfsopbrengsten in de boekjaren 2016 en 2017 alsook van de belangrijkste componenten ervan per universiteit.

- **Aandeel van de totale bedrijfsopbrengsten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

In het boekjaar 2016 bedragen de bedrijfsopbrengsten van de universiteiten samen 2.232.987.116 EUR. De KU Leuven verwerft het hoogste individuele aandeel (44,84%) in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten van de universiteiten en de UHasselt het laagste individuele aandeel (3,99%).

In het boekjaar 2017 stijgen de bedrijfsopbrengsten van de universiteiten samen naar 2.264.379.646 EUR. Het individuele aandeel van de KU Leuven in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten daalt lichtjes, terwijl dit van de andere universiteiten toeneemt. Het aandeel van de KU Leuven blijft het grootst (43,28%) en dit van de UHasselt (4,31%) het kleinst.

- **Aandeel van de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening bedragen in het boekjaar 2016 de som van 2.106.154.579 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 43,70% voor haar rekening en de UHasselt 4,29%.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de UHasselt (101,48%) en het kleinst bij de KU Leuven (91,91%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt 94,32% in het boekjaar 2016.

In het boekjaar 2017 stijgt de geaggregeerde opbrengst verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening naar 2.144.435.370 EUR. Het aandeel van de KU Leuven hierin daalt licht t.o.v. het boekjaar 2016 terwijl dit van de andere instellingen toeneemt. Het aandeel van de KU Leuven daalt naar 41,91% en het blijft het hoogst, het aandeel van de UHasselt blijft het laagst met 4,35%.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de UGent (98,92%) en het kleinst bij de KU Leuven (91,70%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen stijgt naar 94,70% in boekjaar 2017.

- **Aandeel van de waardewijzigingen projecten in uitvoering per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde waardewijzigingen projecten in uitvoering zorgen in 2016 voor een opbrengst van 1.467.176 EUR. De range van de uiterste waarden van het procentuele aandeel van elke universiteit hierin varieert van -156,11% bij de VUB tot +257,98% bij de UGent.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de UGent (0,59%) en het kleinst bij de UHasselt (-2,33%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt 0,07% in het boekjaar 2016.

In 2017 zorgen de geaggregeerde waardewijzigingen projecten in uitvoering voor een minopbrengst van 2.761.032 EUR. De range van de uiterste waarden van het procentuele aandeel van elke universiteit hierin varieert van -115,34% bij de KU Leuven tot +211,52% bij de UGent.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de UHasselt (2,91%) en het kleinst bij de VUB (-2,27%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt -0,12% in het boekjaar 2017.

- **Aandeel van de geproduceerde vaste activa per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

In het boekjaar 2016 en 2017 genereert er geen enkele universiteit opbrengsten uit deze component.

- **Aandeel van giften, schenkingen en legaten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde opbrengsten verbonden aan giften, schenkingen en legaten bedragen in het boekjaar 2016 de som van 19.583.437 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 67,05% voor haar rekening. Hierna volgt de VUB met 19,03%, de UGent met 6,38%, de UA met 6,13% en ten slotte de UHasselt met 1,41%.

In het boekjaar 2017 stijgt de geaggregeerde opbrengst naar 22.613.507 EUR. Het aandeel van de KU Leuven hierin stijgt naar 73,88%.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is in het boekjaar 2016 het grootst bij de VUB (1,61%), gevolgd door de KU Leuven (1,31%), de UA (0,44%), de UHasselt (0,31%) en ten slotte de UGent (0,20%). In het boekjaar 2017 is het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit het grootst bij de KU Leuven (1,70%), gevolgd door de UA (1,04%), de VUB (0,92%), de UHasselt (0,46%) en ten slotte de UGent (0,04%).

De geaggregeerde opbrengsten van giften, schenkingen en legaten bedragen slechts 0,88% van de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten van de universiteiten in 2016 en ze stijgen in 2017 naar 1,00%.

- **Aandeel van andere bedrijfsopbrengsten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde andere bedrijfsopbrengsten leveren 105.781.925 EUR op in het boekjaar 2016 en dalen naar 100.091.801 EUR in het boekjaar 2017.

De range van het procentuele aandeel van elke universiteit hierin varieert in 2016 van 61,57% bij de KU Leuven tot 0,45% bij de UHasselt. In 2017 daalt het aandeel van de KU Leuven (61,41%) hierin, gevolgd door de VUB (14,64%) en dit van de UA (10,19%). Dit van de UGent (12,67%) en de UHasselt (1,10%) stijgt.

Het relatieve belang van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit schommelt sterk van universiteit tot universiteit. In 2016 tekent de VUB de hoogste waarde op met 6,80% en de UHasselt de laagste met 0,54%. In 2017 tekent de KU Leuven de hoogste waarde op met 6,27% en de UHasselt opnieuw de laagste met 1,12%.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt 4,74% in 2016 en daalt naar 4,42% in 2017.

Bedrijfsopbrengsten per universiteit - Boekjaar 2016

	Bedrijfsopbrengsten		Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek, dienstverlening - RR 70		Waardewijzigingen projecten in uitvoering - RR 71		Giften, schenkingen en legaten		Andere bedrijfsopbrengsten	
	RR 70/74		RR 70		RR 71		RR 73		RR 74	
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ
<i>(absolute bedragen in eenheden euro)</i>										
KU Leuven	1.001.276.987	44,84 %	920.289.097	43,70 %	2.725.262	185,75 %	13.129.929	67,05 %	65.132.699	61,57 %
Universiteit Gent	638.175.947	28,58 %	619.857.019	29,43 %	3.785.067	257,98 %	1.250.000	6,38 %	13.283.861	12,56 %
Universiteit Antwerpen	273.526.995	12,25 %	261.823.689	12,43 %	(680.870)	- 46,41 %	1.199.576	6,13 %	11.184.600	10,57 %
Universiteit Hasselt	89.102.478	3,99 %	90.416.859	4,29 %	(2.071.819)	- 141,21 %	276.696	1,41 %	480.742	0,45 %
Vrije Universiteit Brussel	230.904.709	10,34 %	213.767.916	10,15 %	(2.290.465)	- 156,11 %	3.727.236	19,03 %	15.700.023	14,84 %
Aggregatie Univ	2.232.987.116	100,00 %	2.106.154.579	100,00 %	1.467.176	100,00 %	19.583.437	100,00 %	105.781.925	100,00 %
Rekenkundig gemiddelde	446.597.423	3,99 %	421.230.916	95,76 %	293.435	- 0,54 %	3.916.687	0,77 %	21.156.385	4,00 %
Laagste waarde	89.102.478	3,99 %	90.416.859	4,29 %	(2.290.465)	- 2,33 %	276.696	1,41 %	480.742	0,45 %
Hoogste waarde	1.001.276.987	44,84 %	920.289.097	43,70 %	3.785.067	257,98 %	13.129.929	67,05 %	65.132.699	61,57 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten
 % Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR |70/74| van de universiteit

Bedrijfsopbrengsten per universiteit - Boekjaar 2017

	Bedrijfsopbrengsten		Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek, dienstverlening - RR 70		Waardewijzigingen projecten in uitvoering - RR 71		Giften, schenkingen en legaten		Andere bedrijfsopbrengsten	
	RR 70/74		RR 70		RR 71		RR 73		RR 74	
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ
<i>(absolute bedragen in eenheden euro)</i>										
KU Leuven	980.121.415	43,28 %	898.768.956	41,91 %	3.184.557	- 115,34 %	16.706.130	73,88 %	61.461.772	61,41 %
Universiteit Gent	657.478.387	29,04 %	650.379.388	30,33 %	(5.840.201)	- 211,52 %	254.637	1,13 %	12.684.563	12,67 %
Universiteit Antwerpen	289.543.603	12,79 %	273.860.454	12,77 %	2.484.686	- 89,99 %	3.000.126	13,27 %	10.198.337	10,19 %
Universiteit Hasselt	97.659.874	4,31 %	93.273.639	4,35 %	(2.839.406)	- 102,84 %	448.260	1,98 %	1.098.570	1,10 %
Vrije Universiteit Brussel	239.576.366	10,58 %	228.152.932	10,64 %	(5.429.479)	- 2,27 %	2.204.354	9,75 %	14.648.559	14,64 %
Aggregatie Univ	2.264.379.646	100,00 %	2.144.435.370	100,00 %	(2.761.032)	- 0,12 %	22.613.507	100,00 %	100.091.801	100,00 %
Rekenkundig gemiddelde	452.875.929	4,31 %	428.887.074	95,19 %	(552.206)	0,19 %	4.522.701	0,83 %	20.018.360	3,79 %
Laagste waarde	97.659.874	4,31 %	93.273.639	4,35 %	(5.840.201)	- 2,27 %	254.637	1,13 %	1.098.570	1,10 %
Hoogste waarde	980.121.415	43,28 %	898.768.956	41,91 %	3.184.557	211,52 %	16.706.130	73,88 %	61.461.772	61,41 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten
 % Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR |70/74| van de universiteit

4.4.2 Bedrijfskosten

De hiernavolgende tabellen geven een overzicht van de totale bedrijfskosten in de boekjaren 2016 en 2017 alsook van de belangrijkste componenten ervan per universiteit.

- **Aandeel van de totale bedrijfskosten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

In het boekjaar 2016 bedragen de bedrijfskosten van de universiteiten samen 2.179.234.773 EUR. De KU Leuven verwerft het hoogste individuele aandeel (43,81%) in de geaggregeerde bedrijfskosten van de universiteiten en de UHasselt het laagste individuele aandeel (3,96%).

In het boekjaar 2017 stijgen de bedrijfskosten naar 2.189.503.039 EUR. Het individuele aandeel van de KU Leuven (42,65%) in de geaggregeerde bedrijfskosten neemt af, dat van de andere instellingen neemt toe. Het aandeel van de KU Leuven blijft het grootst (42,65%) en dit van de UHasselt het kleinst (4,22%).

- **Aandeel van de kosten voor de aankoop van goederen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor de aankoop van goederen bedragen 14.817.788 EUR in 2016. In 2017 stijgt het bedrag van deze kosten substantieel naar 19.041.996 EUR.

Het procentueel aandeel van de kosten voor de aankoop van goederen in de geaggregeerde bedrijfskosten is het hoogst bij de KU Leuven, zowel in 2016 (39,91%) als in 2017 (58,56%). Evenals in 2016 heeft de UA in 2017 geen enkel aandeel in deze kosten.

In 2016 is het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit het grootst bij de VUB (2,27%) en het kleinst bij de UA (0,00%). In 2017 is dit aandeel eveneens het grootst bij de VUB (1,78%) en het kleinst bij de UA (0,00%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteiten samen bedraagt 0,68% in het boekjaar 2016 en stijgt naar 0,87% in het boekjaar 2017.

- **Aandeel van de kosten voor diensten en diverse goederen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor diensten en diverse goederen bedragen in het boekjaar 2016 de som van 550.828.978 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 42,47% voor haar rekening, gevolgd door de UGent (31,38%), de UA (12,27%), de VUB (10,14%) en ten slotte de UHasselt (3,75%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UGent (27,35%) en het kleinst bij de UHasselt (23,92%).

In het boekjaar 2017 stijgen de geaggregeerde kosten in deze rubriek naar 562.090.790 EUR. Het aandeel van de KU Leuven (42,74%), de VUB (10,35%) en de UHasselt (4,29%) hierin is gestegen t.o.v. 2016. Het aandeel van de UGent (30,75%) en de UA (11,87%) is gedaald. Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit blijft het grootst bij de UGent (26,86%) en is het kleinst bij de UA (23,95%).

De geaggregeerde kosten voor diensten en diverse goederen bedragen 25,28% van de bedrijfskosten van de universiteiten samen in het boekjaar 2016 en 25,67% in het boekjaar 2017.

- **Aandeel van de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen bedragen in het boekjaar 2016 de som van 1.393.045.631 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 42,01% voor haar rekening, gevolgd door de UGent (29,00%), de UA (13,44%), de VUB (11,23%) en ten slotte de UHasselt (4,32%). Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UHasselt (69,75%) en het kleinst bij de KU Leuven (61,30%).

In het boekjaar 2017 zijn de geaggregeerde kosten in deze rubriek gestegen naar 1.439.938.059 EUR. Het aandeel van de UGent (29,05%) is gestegen, gevolgd door dit van de UA (13,48%) en de UHasselt (4,37%). Het aandeel van de KU Leuven (41,93%) en dit van de VUB (11,18%) hierin is gedaald. Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UA (69,66%) en is het kleinst bij de KU Leuven (64,65%).

Het procentueel aandeel van de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteiten samen bedraagt 63,92% in het boekjaar 2016 en het stijgt naar 65,77% in het boekjaar 2017.

Deze rubriek is dus duidelijk de zwaarste kostenpost voor de sector.

- **Aandeel van afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten en op immateriële en materiële vaste activa per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA bedragen in het boekjaar 2016 de som van 132.707.054 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 40,02% voor haar rekening, gevolgd door de UGent (32,84%), de UA (12,79%), de VUB (10,42%) en de UHasselt (3,93%). Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UGent met 6,90% en het kleinst bij de KU Leuven met 5,56%.

In het boekjaar 2017 zijn de geaggregeerde kosten in deze rubriek gestegen naar 136.522.478 EUR. Het aandeel van de KU Leuven (41,30%) hierin is gestegen evenals dit van de UA (13,10%). Het aandeel van de UGent (31,56%), de VUB (10,26%) en de UHasselt (3,78%) is gedaald.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UGent met 6,70% en het kleinst bij de UHasselt met 5,59%.

Het geaggregeerde aandeel van deze rubriek stabiliseerde zich op 6,09% van de bedrijfskosten van de universiteiten samen in 2016 en op 6,24% in 2017.

- **Aandeel van waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde cijfers verbonden aan deze rubriek worden in het boekjaar 2016 gerealiseerd door vier van de vijf instellingen. Het gaat om een waardevermeerdering van 502.772 EUR. Hiervan neemt de UGent 116,88% voor haar rekening, gevolgd door de UA (21,34%), de VUB (8,89%) en de KU Leuven (-47,12%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de KU Leuven (+0,02%) en het kleinst bij de UGent (-0,09%).

In 2017 boeken vier van de vijf instellingen samen een waardevermindering van 3.259.699 EUR in deze post. Hiervan neemt de UGent 57,32% voor haar rekening, gevolgd door de UA (41,06%), de KU Leuven (1,28%) en de VUB (0,35%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UA (0,48%) en het kleinst bij de VUB (0,00%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteiten samen bedraagt -0,02% in 2016 en 0,15% in 2017.

Deze rubriek vormt dus de kleinste kostenpost voor de sector.

- **Aandeel van de kosten voor voorzieningen voor risico's en kosten**

In het boekjaar 2016 bedragen de kosten voor voorzieningen voor risico's en kosten 55.450.432 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 83,03 % voor haar rekening. In het boekjaar 2017 dalen de voorzieningen voor risico's en kosten substantieel naar 5.840.324 EUR. Hiervan neemt de VUB 45,91% voor haar rekening.

Het geaggregeerde aandeel van deze rubriek stabiliseerde zich op 2,54% van de bedrijfskosten van de universiteiten samen in 2016 en op 0,27% in 2017.

- **Aandeel van de andere bedrijfskosten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

In 2016 bedragen de andere bedrijfskosten 32.887.662 EUR. De KU Leuven is verantwoordelijk voor 91,80% hiervan, gevolgd door de UGent (4,19%), de VUB (3,85%), de UHasselt (0,10%). Het aandeel van de UA is het kleinst met 0,07%. In 2017 dalen de andere bedrijfskosten naar 22.809.693 EUR. Het aandeel van de KU Leuven (88,89%) hierin daalt, evenals dit van de UHasselt (0,01%). Het aandeel van de UGent (5,79%), de VUB (4,72%) en de UA (0,59%) hierin stijgt.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is zowel in 2016 als in 2017 het grootst bij de KU Leuven. In 2016 is dit het kleinst bij de UA en in 2017 bij UHasselt.

In het boekjaar 2016 bedroeg het aandeel van deze rubriek in de totale bedrijfskosten van de sector 1,51% om in 2017 te dalen naar 1,04%.

Bedrijfskosten per universiteit - Boekjaar 2016

(absolute bedragen in eenheden euro)	Bedrijfskosten RR (60/64)		Aankoop goederen RR (60)		Diensten en diverse goederen RR (61)		Bezoedigen, sociale lasten en pensioenen - RR (62)		Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/WVA - RR (630)		Waardeverminderingen op voorraden en handlevorderingen - RR (631/3)		Voorzieningen voor risico's en kosten - RR (634/9)		Andere bedrijfskosten RR (640/9)	
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ
KU Leuven	954.695.352	43,81 %	5.913.774	39,91 %	23.930.643	42,47 %	585.264.795	42,01 %	53.115.905	40,02 %	236.902	-47,12 %	46.042.600	83,03 %	30.190.733	91,80 %
Universiteit Gent	692.005.935	29,06 %	3.399.951	22,95 %	17.860.662	31,38 %	403.959.307	29,00 %	43.577.978	32,84 %	(537.654)	-0,09 %	7.418.457	13,38 %	1.376.636	4,19 %
Universiteit Antwerpen	272.887.773	12,52 %	1	0,00 %	67.560.393	12,27 %	187.160.925	13,44 %	68,59 %	16,974,970	12,79 %	-0,04 %	1.278.875	2,31 %	22.914	0,07 %
Universiteit Hasselt	86.263.409	3,96 %	214.640	1,45 %	20.634.449	3,75 %	60.172.648	4,32 %	69,75 %	5.209.865	3,63 %	0	0,00 %	0	0,00 %	
Vrije Universiteit Brussel	233.382.304	10,71 %	5.289.422	35,70 %	55.842.831	10,14 %	156.487.357	11,23 %	7,05 %	13.831.936	10,42 %	(44.715)	889 %	710.500	1,28 %	
Aggregatie Univ	2.179.234.773	100,00 %	14.817.788	100,00 %	590.828.978	100,00 %	1.393.045.631	100,00 %	63,92 %	33.707.064	100,00 %	(502.772)	-0,02 %	55.450.432	100,00 %	
Laagste waarde	86.263.409	3,96 %	1	0,00 %	20.634.449	3,75 %	60.172.648	4,32 %	61,30 %	5.209.865	3,63 %	(537.654)	-0,03 %	0	0,00 %	
Hoogste waarde	954.695.352	43,81 %	5.913.774	39,91 %	23.930.643	42,47 %	585.264.795	42,01 %	69,75 %	53.115.905	40,02 %	236.902	116,08 %	46.042.600	83,03 %	

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten
 % Bk = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfskosten RR (60/64) van de universiteit

Bedrijfskosten per universiteit - Boekjaar 2017

(absolute bedragen in eenheden euro)	Bedrijfskosten RR (60/64)		Aankoop goederen RR (60)		Diensten en diverse goederen RR (61)		Bezoedigen, sociale lasten en pensioenen - RR (62)		Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/WVA - RR (630)		Waardeverminderingen op voorraden en handlevorderingen - RR (631/3)		Voorzieningen voor risico's en kosten - RR (634/9)		Andere bedrijfskosten RR (640/9)	
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ
KU Leuven	933.862.109	42,65 %	11.150.271	58,56 %	240.250.146	42,74 %	603.747.219	41,93 %	56.386.064	41,30 %	41.739	1,28 %	2.010.765	34,43 %	20.275.915	88,89 %
Universiteit Gent	663.500.727	29,39 %	3.354.401	17,62 %	172.864.978	30,75 %	418.322.925	29,05 %	65,01 %	43.088.064	31,56 %	1.868.349	5,732 %	2.681.211	45,91 %	
Universiteit Antwerpen	278.592.621	12,72 %	(2)	-0,00 %	66.710.559	11,87 %	194.054.171	13,48 %	69,66 %	17.880.427	13,10 %	1.388.330	4,106 %	(1.523.179)	-26,11 %	
Universiteit Hasselt	92.412.033	4,22 %	247.523	1,30 %	28.115.804	4,29 %	62.890.062	4,37 %	68,05 %	5.165.077	3,78 %	0	0,00 %	(8.000)	-0,01 %	
Vrije Universiteit Brussel	241.135.479	11,01 %	4.289.804	22,53 %	58.149.303	10,35 %	160.933.692	11,18 %	66,74 %	14.002.866	10,26 %	11.281	0,35 %	2.681.527	45,91 %	
Aggregatie Univ	2.189.919.919	100,00 %	19.041.996	100,00 %	562.090.790	100,00 %	1.439.918.059	100,00 %	65,77 %	136.522.478	100,00 %	3.259.699	100,00 %	5.840.324	100,00 %	
Rekenkundig gemiddelde	497.900.668	23,20 %	3.808.339	20,00 %	112.418.158	20,57 %	287.987.612	20,00 %	66,82 %	27.304.486	20,00 %	651.940	0,16 %	1.168.065	0,24 %	
Laagste waarde	92.412.033	4,22 %	(2)	-0,00 %	28.115.804	4,29 %	62.890.062	4,37 %	64,65 %	5.165.077	3,78 %	0	0,00 %	(1.523.179)	-26,11 %	
Hoogste waarde	933.862.109	42,65 %	11.150.271	58,56 %	240.250.146	42,74 %	603.747.219	41,93 %	69,66 %	56.386.064	41,30 %	1.868.349	5,732 %	2.681.527	45,91 %	

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten
 % Bk = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfskosten RR (60/64) van de universiteit

4.4.3 Resultaten per universiteit

Het overzicht van de resultaten per universiteit wordt hieronder weergegeven.

- **Overschot/tekort van het boekjaar**

De universiteiten realiseerden in het boekjaar 2016 samen een geaggregeerd overschot van 87.508.374 EUR. De KU Leuven realiseerde met een overschot van 60.722.363 EUR de hoogste score in de sector, de VUB de laagste score met 1.730.911 EUR.

In het boekjaar 2017 is er een stijging van het geaggregeerd overschot van de universiteiten. In absolute cijfers betekent dit een overschot van 132.343.137 EUR. De KU Leuven realiseerde nogmaals de hoogste score met 70.967.724 EUR. De laagste score werd evenals in 2016 behaald door de VUB met een overschot van 7.963.521 EUR.

- **Bedrijfsoverschot/tekort**

Vier universiteiten boeken een bedrijfsoverschot in 2016. De KU Leuven neemt 86,66% van het door de sector in 2016 gerealiseerde bedrijfsoverschot voor haar rekening, gevolgd door de UGent (11,48%), de UHasselt (5,28%) en ten slotte de UA (1,19%). Alleen de VUB heeft een bedrijfstekort (-4,61%).

In het boekjaar 2017 realiseren eveneens vier universiteiten een bedrijfsoverschot. De KU Leuven neemt nu 61,78% van het geaggregeerde bedrijfsoverschot voor haar rekening, gevolgd door de UGent (18,67%), de UA (14,63%) en de UHasselt (7,01%). Alleen de VUB heeft nogmaals een bedrijfstekort (-2,08%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot van het boekjaar RR[70/66] van de universiteiten samen bedraagt 61,43% in 2016 en daalt naar 56,58% in 2017.

- **Financieel resultaat**

De sector realiseerde in 2016 een goed financieel resultaat met 33.425.662 EUR. In 2017 scoren de universiteiten nog iets beter met 35.589.948 EUR.

Het procentueel aandeel van het financieel resultaat in het overschot van het boekjaar RR[70/60] van de universiteiten samen bedraagt 38,20% in 2016 en daalt naar 26,89% in 2017.

- **Uitzonderlijk resultaat**

In 2016 tekenen de universiteiten samen een positief uitzonderlijk resultaat op van 330.368 EUR. In 2017 stijgt dit echter substantieel naar 21.876.566 EUR.

Het procentueel aandeel van het uitzonderlijk resultaat in het overschot van het boekjaar RR[70/60] van de universiteiten samen bedraagt 0,38% in 2016 en 16,53% in 2017.

Overschot / Tekort van het boekjaar per universiteit - Boekjaar 2016

<i>(absolute bedragen in eenheden euro)</i>	Overschot / Tekort van het boekjaar - RR 70/66		Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort RR 70/64			Financieel resultaat RR 75/65			Uitzonderlijk resultaat RR 76/66		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T
KU Leuven	60.722.363	69,39 %	46.581.635	86,66 %	76,71 %	15.650.081	46,82 %	25,77 %	(1.509.354)	- 456,87 %	- 2,49 %
Universiteit Gent	16.923.684	19,34 %	6.170.012	11,48 %	36,46 %	10.843.766	32,44 %	64,07 %	(90.095)	- 27,27 %	- 0,53 %
Universiteit Antwerpen	3.694.823	4,22 %	639.222	1,19 %	17,30 %	1.948.663	5,83 %	52,74 %	1.106.938	335,06 %	29,96 %
Universiteit Hasselt	4.436.594	5,07 %	2.839.070	5,28 %	63,99 %	1.647.730	4,93 %	37,14 %	(50.206)	- 15,20 %	- 1,13 %
Vrije Universiteit Brussel	1.730.911	1,98 %	(2.477.595)	- 4,61 %	- 143,14 %	3.335.422	9,98 %	192,70 %	873.085	264,28 %	50,44 %
Aggregatie Univ	87.508.374	100,00 %	53.752.343	100,00 %	61,43 %	33.425.662	100,00 %	38,20 %	330.368	100,00 %	0,38 %
Rekenkundig gemiddelde	17.501.675		10.750.469		10,26 %	6.685.132		74,49 %	66.074		15,25 %
Laagste waarde	1.730.911	1,98 %	(2.477.595)	- 4,61 %	- 143,14 %	1.647.730	4,93 %	25,77 %	(1.509.354)	- 456,87 %	- 2,49 %
Hoogste waarde	60.722.363	69,39 %	46.581.635	86,66 %	76,71 %	15.650.081	46,82 %	192,70 %	1.106.938	335,06 %	50,44 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten
 % O/T = procentueel aandeel van de rubriek in de overschot / tekort van het boekjaar RR |70/66| van de universiteit

Overschot / Tekort van het boekjaar per universiteit - Boekjaar 2017

<i>(absolute bedragen in eenheden euro)</i>	Overschot / Tekort van het boekjaar - RR 70/66		Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort RR 70/64			Financieel resultaat RR 75/65			Uitzonderlijk resultaat RR 76/66		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T
KU Leuven	70.967.724	53,62 %	46.259.306	61,78 %	65,18 %	14.166.720	39,81 %	19,96 %	10.541.679	48,19 %	14,85 %
Universiteit Gent	22.663.233	17,12 %	13.977.661	18,67 %	61,68 %	9.312.146	26,17 %	41,09 %	(626.573)	- 2,86 %	- 2,76 %
Universiteit Antwerpen	19.580.734	14,80 %	10.950.982	14,63 %	55,93 %	1.397.511	3,93 %	7,14 %	7.232.244	33,06 %	36,94 %
Universiteit Hasselt	11.167.925	8,44 %	5.247.771	7,01 %	46,99 %	2.343.849	6,59 %	20,99 %	3.576.305	16,35 %	32,02 %
Vrije Universiteit Brussel	7.963.521	6,02 %	(1.559.113)	- 2,08 %	- 19,58 %	8.369.723	23,52 %	105,10 %	1.152.911	5,27 %	14,48 %
Aggregatie Univ	132.343.137	100,00 %	74.876.607	100,00 %	56,58 %	35.589.948	100,00 %	26,89 %	21.876.566	100,00 %	16,53 %
Rekenkundig gemiddelde	26.468.627		14.975.321		42,04 %	7.117.990		38,86 %	4.375.313		19,11 %
Laagste waarde	7.963.521	6,02 %	(1.559.113)	- 2,08 %	- 19,58 %	1.397.511	3,93 %	7,14 %	(626.573)	- 2,86 %	- 2,76 %
Hoogste waarde	70.967.724	53,62 %	46.259.306	61,78 %	65,18 %	14.166.720	39,81 %	105,10 %	10.541.679	48,19 %	36,94 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten
 % O/T = procentueel aandeel van de rubriek in de overschot / tekort van het boekjaar RR |70/66| van de universiteit

4.5 GEAGGREGEEERDE INVESTERINGEN EN FINANCIERING

4.5.1 Geaggregeerde investeringen

4.5.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2016 – jaarrekening 2017

De universiteiten investeerden tijdens het boekjaar 2017 samen 208.417.306 EUR. Dit is een stijging met 10.613.032 EUR of 5,37% t.o.v. het boekjaar 2016.

De toename van de geaggregeerde investeringen is in 2017 in absolute cijfers het grootst bij de financiële vaste activa. Bij de materiële vaste activa zien we een lichte daling en dit respectievelijk in de rubriek 'installaties, machines en uitrusting' (-10.742.356 EUR), 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (-4.468.456 EUR), 'overige materiële vaste activa' (-3.414.586 EUR) en 'leasing en soortgelijke rechten' (-140.235 EUR). De investeringen stijgen in de rubriek 'terreinen en gebouwen' (+15.373.251 EUR) en 'meubilair en rollend materieel' (+2.058.279 EUR).

Op het moment van de jaarafsluiting wordt nagekeken welke werken al opgeleverd zijn en deze worden dan overgeboekt naar de rubriek 'terreinen en gebouwen'.

Ten opzichte van 2016 zien de investeringen in '**terreinen en gebouwen**' er in 2017 uit als volgt:

KU Leuven :	+ 11.372.679 EUR
VUB :	+ 6.785.029 EUR
UHasselt :	+ 1.846.913 EUR
UGent :	+ 488.438 EUR
UA :	- 5.119.809 EUR

De substantiële stijging van de post '**terreinen en gebouwen**' in 2017 is dus in de eerste plaats toe te schrijven aan de KU Leuven, gevolgd door de VUB, de UHasselt en de UGent.

Zolang activa niet in gebruik worden genomen en afgeschreven, dienen ze geboekt te worden op de post 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen'.

Ten opzichte van 2016 zien de investeringen in '**activa in aanbouw en vooruitbetalingen**' er in 2017 uit als volgt:

VUB :	+ 16.500.812 EUR
UHasselt:	+ 1.475.964 EUR
KU Leuven :	+ 746.069 EUR
UGent :	- 9.140.174 EUR
UA :	- 14.051.126 EUR

De daling van de post 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' in 2017 is dus in de eerste plaats toe te schrijven aan de UA, gevolgd door de UGent.

De daling van de post '**leasing en soortgelijke rechten**' in 2017 is uitsluitend toe te schrijven aan de UGent (-140.235 EUR).

De post ‘overige materiële vaste activa’ daalt bij vier van de vijf universiteiten. De daling is het grootst bij de UHasselt (-3.748.106 EUR), gevolgd door de KU Leuven (-321.480 EUR), de UA (-157.573 EUR) en de VUB (-13.069 EUR). Bij de UGent stijgt deze post (+825.642 EUR).

De daling van de post ‘installaties, machines en uitrusting’ is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de KU Leuven (-10.781.892 EUR), gevolgd door de UGent (-1.740.440 EUR) en de UA (-24.268 EUR). Alleen de VUB (+1.205.968 EUR) en de UHasselt (+598.276 EUR) tekenen in 2017 een stijging op van de investeringen in ‘installaties, machines en uitrusting’.

Bij drie van de vijf universiteiten stellen we in 2017 een daling vast van de investeringen in ‘meubilair en rollend materieel’. Deze is het grootst bij de KU Leuven (-1.736.852 EUR), gevolgd door de UA (-407.504 EUR) en ten slotte de UHasselt (-61.020 EUR). Deze post stijgt echter aanzienlijk bij de UGent (+4.178.109 EUR) en in mindere mate bij de VUB (+85.546 EUR).

In tegenstelling tot de materiële vaste activa stijgen de geaggregeerde financiële vaste activa in 2017 aanzienlijk. Dit is toe te schrijven aan drie van de vijf universiteiten. De stijging is het grootst bij de KU Leuven (+11.548.226 EUR), gevolgd door de UA (+910.267 EUR) en de UGent (+58.779 EUR). Bij de VUB (-310.771 EUR) en de UHasselt (-652.464 EUR) dalen ze.

Evolutie bruto investeringen : ten opzichte van jaarrekening 2016	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR17-JR16	JR17-JR16
		2016	2017	absolute	relatieve
		(eenheden euro)		wijziging	wijziging
I. Oprichtingskosten		0	0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa		1.184.662	1.577.759	+ 393.098	+ 33,18 %
III. Materiële vaste activa		188.398.409	187.064.307	- 1.334.103	- 0,71 %
A. Terreinen en gebouwen		47.512.459	62.885.710	+ 15.373.251	+ 32,36 %
B. Installaties, machines en uitrusting		69.043.507	58.301.151	- 10.742.356	- 15,56 %
C. Meubilair en rollend materieel		4.882.536	6.940.815	+ 2.058.279	+ 42,16 %
D. Leasing en soortgelijke rechten		218.021	77.786	- 140.235	- 64,32 %
E. Overige materiële vaste activa		13.493.065	10.078.479	- 3.414.586	- 25,31 %
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen		53.248.821	48.780.365	- 4.468.456	- 8,39 %
IV. Financiële vaste activa		8.221.203	19.775.240	+ 11.554.037	+ 140,54 %
A. Verbonden entiteiten		0	0	+ 0	
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		4.469.975	3.842.424	- 627.551	- 14,04 %
C. Andere financiële vaste activa		3.751.229	15.932.816	+ 12.181.587	+ 324,74 %
Bruto investeringen		197.804.274	208.417.306	+ 10.613.032	+ 5,37 %

4.5.1.2 Horizontale analyse: jaarrekening 2017 – begroting 2017

De universiteiten hadden samen voor het boekjaar 2017 een bedrag aan investeringen begroot van 226.334.312 EUR. In werkelijkheid werd er echter voor 208.417.306 EUR geïnvesteerd. Dit is 17.917.006 EUR of 7,92% minder dan begroot.

Er werd opmerkelijk minder geïnvesteerd in materiële vaste activa dan voorzien. De posten waar de meest significante afwijkingen werden vastgesteld tussen de begrote bedragen voor 2017 en de effectief geboekte bedragen zijn enerzijds ‘terreinen en gebouwen’ en anderzijds ‘activa in aanbouw en voortuitbetalingen’.

Er werd in realiteit veel minder geïnvesteerd in ‘terreinen en gebouwen’ (-75.957.705 EUR) dan initieel werd begroot en veel meer in ‘activa in aanbouw en vooruitbetalingen’ (+34.175.365 EUR). De vijf universiteiten investeerden allen minder in ‘terreinen en gebouwen’ dan voorzien. De grootste afwijking doet zich voor bij de VUB waar er 37.286.204 EUR minder werd geïnvesteerd dan begroot, gevolgd door de KU Leuven (-12.954.261 EUR), de UGent (-9.782.615 EUR), de UA (-9.321.196 EUR) en ten slotte de UHasselt (-6.613.430 EUR). Drie universiteiten investeerden meer in ‘activa in aanbouw en vooruitbetalingen’ dan voorzien. In de eerste plaats de VUB (+26.739.609 EUR), gevolgd door de KU Leuven (+25.192.023 EUR) en de UHasselt (+1.560.687 EUR). De UGent (-19.316.954 EUR) investeerde echter substantieel minder in deze post en de UA helemaal niet.

Vier universiteiten investeerden meer in ‘installaties, machines en uitrusting’ dan voorzien. De grootste afwijking doet zich voor bij de VUB (+5.236.455 EUR), gevolgd door de UGent (+1.979.717 EUR), de KU Leuven (+1.071.739 EUR) en de UHasselt (+899.814 EUR). Alleen de UA investeerde minder dan begroot (-646.546 EUR). De UGent (+4.271.820 EUR) investeerde opvallend meer in ‘meubilair en rollend materieel’ dan begroot en de UHasselt (-9.867.106 EUR) substantieel minder in ‘overige materiële vaste activa’.

In tegenstelling tot de materiële vaste activa werd er in 2017 veel meer geïnvesteerd in financiële vaste activa dan voorzien. Dit is echter hoofdzakelijk toe te schrijven aan de KU Leuven (+12.692.251 EUR), gevolgd door de UGent (+3.301.565 EUR).

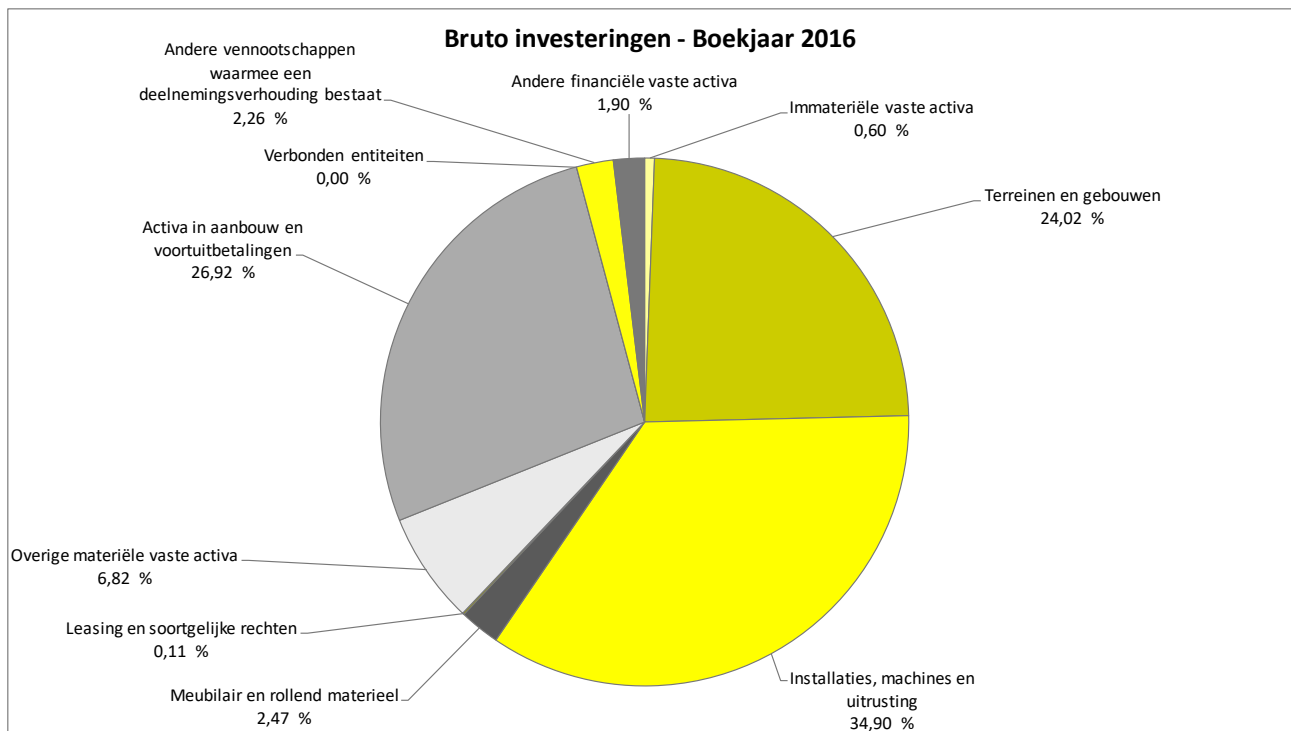
Evolutie bruto investeringen : ten opzichte van begroting 2017	codes	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar	JR17-BG17	JR17-BG17
		2017	2017	absolute	relatieve
		<i>(eenheden euro)</i>		afwijking	afwijking
I. Oprichtingskosten		0	0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa		1.577.759	488.000	+ 1.089.759	+ 223,31 %
III. Materiële vaste activa		187.064.307	223.591.312	- 36.527.006	- 16,34 %
A. Terreinen en gebouwen		62.885.710	138.843.415	- 75.957.705	- 54,71 %
B. Installaties, machines en uitrusting		58.301.151	49.759.972	+ 8.541.179	+ 17,16 %
C. Meubilair en rollend materieel		6.940.815	2.554.519	+ 4.386.296	+ 171,71 %
D. Leasing en soortgelijke rechten		77.786	1.501.000	- 1.423.214	- 94,82 %
E. Overige materiële vaste activa		10.078.479	16.327.406	- 6.248.927	- 38,27 %
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen		48.780.365	14.605.000	+ 34.175.365	+ 234,00 %
IV. Financiële vaste activa		19.775.240	2.255.000	+ 17.520.240	+ 776,95 %
A. Verbonden entiteiten		0	(90.000)	+ 90.000	+ 100,00 %
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		3.842.424	2.345.000	+ 1.497.424	+ 63,86 %
C. Andere financiële vaste activa		15.932.816	0	+ 15.932.816	BG = 0
Bruto investeringen		208.417.306	226.334.312	- 17.917.006	- 7,92 %

4.5.1.3 Verticale analyse: jaarrekening 2016 - jaarrekening 2017

Tijdens het boekjaar 2016 had 57,76% van de investeringen betrekking op onroerende goederen. Om tot dit percentage te komen werd de som gemaakt van de investeringen in ‘terreinen en gebouwen’ (24,02%), ‘overige materiële vaste activa’ (6,82%) en ‘activa in aanbouw en vooruitbetalingen’ (26,92%).

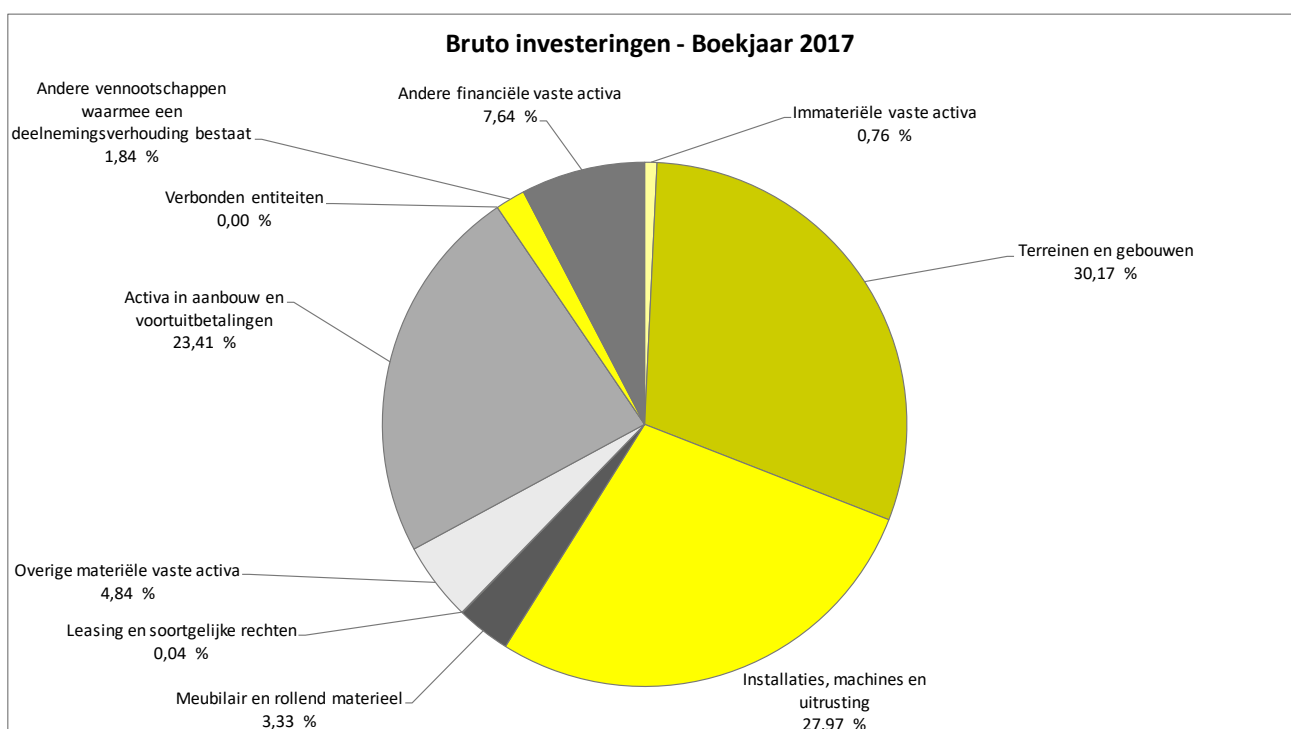
Het aandeel van de investeringen in ‘installaties, machines en uitrusting’ bedraagt 34,90%, dat in ‘meubilair

en rollend materieel' 2,47%.

Na het maken van de som van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (30,17%), 'overige materiële vaste activa' (4,84%) en 'activa in aanbouw en voortuitbetalingen' (23,41%) blijkt dat tijdens het boekjaar 2017 de investeringen die betrekking hadden op onroerende goederen gestegen zijn naar 58,42%.

Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 27,97%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 3,33%.

4.5.2 Financiering van de investeringen

De basisfinanciering vanuit afdeling II Investerings dekt meestal slechts een fractie van het instandhoudingsbudget dat nodig is. De opbrengsten van de afdeling II volstaan niet om de investeringskosten te dragen. Bijgevolg moeten de andere afdelingen bijdragen in deze kosten via inkomende verrekeningen vanuit bijvoorbeeld de afdeling III Sociale voorzieningen voor Studenten en de afdeling V Patrimonium. De impact van de ESR bepalingen, waardoor het aangaan van investeringen mogelijk de schuldgraad van de Vlaamse overheid impacteert, verzwaart de context.

Het investeringsvolume lag in 2017 hoger dan in 2016. Er diende dan ook een groter bedrag gefinancierd te worden.

In het boekjaar 2017 financieren de universiteiten het leeuwenandeel van hun investeringen met eigen middelen (76,45%) en met kapitaalsubsidies (11,20%). Alleen door de VUB werd er in 2017 een beroep gedaan op vreemde middelen. De vroeger opgebouwde financiële reserves (geldbeleggingen en liquide middelen) worden nog steeds eerst aangesproken om de investeringen te financieren.

Ten opzichte van 2016 is de financiering van de investeringen met eigen middelen gedaald met 727.660 EUR of 0,45%. De financiering met kapitaalsubsidies is gestegen met 2.775.332 EUR of 13,49%.

Het investeringsvolume van de universiteiten samen is gestegen en de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen is eveneens gestegen per eind 2017. De financiële reserves van de universiteiten bedragen 2.372.313.817 EUR per eind 2017 t.o.v. 2.170.311.648 EUR in 2016.

In het boekjaar 2017 werd er 8.486.723 EUR meer gefinancierd met eigen middelen dan begroot en 19.850.680 EUR minder gefinancierd met kapitaalsubsidies dan begroot.

Evolutie financiering :	JR - Boekjaar		JR17-JR16	JR17-JR16	BG - Boekjaar	JR17-BG17	JR17-BG17
	2016	2017	absolute wijziging	relatieve wijziging	2017	absolute afwijking	relatieve afwijking
. ten opzichte van jaarrekening 2016							
. ten opzichte van begroting 2017	(eenheden euro)				(eenheden euro)		
I. Eigen middelen	160.059.182	159.331.521	- 727.660	- 0,45 %	150.844.798	+ 8.486.723	+ 5,63 %
II. Vreemde middelen	9.215.714	21.590.363	+ 12.374.649	+ 134,28 %	28.660.408	- 7.070.045	- 24,67 %
III. Kapitaalsubsidies	20.571.989	23.347.320	+ 2.775.332	+ 13,49 %	43.198.000	- 19.850.680	- 45,95 %
IV. Andere	7.957.390	4.148.101	- 3.809.289	- 47,87 %	3.630.106	+ 517.995	+ 14,27 %
Financiering	197.804.274	208.417.306	+ 10.613.032	+ 5,37 %	226.333.312	- 17.916.006	- 7,92 %

Financiering	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
% aandeel in de financiering	2016	2017	2017
I. Eigen middelen	80,92 %	76,45 %	66,65 %
II. Vreemde middelen	4,66 %	10,36 %	12,66 %
III. Kapitaalsubsidies	10,40 %	11,20 %	19,09 %
IV. Andere	4,02 %	1,99 %	1,60 %
Financiering	100,00 %	100,00 %	100,00 %

4.6 INVESTERINGEN EN FINANCIERINGSMIDDELEN: ENKELE KEN- GETALLEN PER UNIVERSITEIT

De hiernavolgende tabellen geven een overzicht van de investeringen en de financieringsmix per universiteit voor de boekjaren 2016 en 2017.

4.6.1 Aandeel van de universiteiten in de geaggregeerde investeringen

De totale sector investeerde 197.804.274 EUR in het boekjaar 2016. De KU Leuven was de belangrijkste investeerder met 72.909.966 EUR of 36,86%. De UHasselt realiseerde het kleinste investeringsbedrag met 8.179.944 EUR of 4,14% van het totale investeringsvolume.

In het boekjaar 2017 investeerden de universiteiten samen 208.417.306 EUR. De KU Leuven blijft de belangrijkste investeerder met 83.342.024 EUR of 39,99%. De UHasselt realiseerde nogmaals het kleinste investeringsbedrag met 7.597.802 EUR of 3,65% van het totale investeringsvolume.

4.6.2 Aandeel van de universiteiten in de diverse financieringsmiddelen

Zowel in het boekjaar 2016 als in het boekjaar 2017 gebruikten alle universiteiten eigen middelen voor de financiering van hun investeringen. In beide boekjaren gebruikt de UGent het hoogste percentage eigen middelen en de UHasselt het laagste percentage eigen middelen voor de financiering van haar investeringen.

In 2016 deed alleen de VUB (9.215.714 EUR) een beroep op vreemde middelen, in 2017 was dit eveneens alleen de VUB (21.590.363 EUR).

In 2016 wendden vier universiteiten kapitaalsubsidies aan. Alleen de VUB doet dit niet. In 2017 financierden alle universiteiten hiermee hun investeringen. De UHasselt financierde hiermee niet minder dan 56,24% van haar investeringsvolume, gevolgd door de KU Leuven met 16,26%, de VUB met 10,00%, de UA met 4,13% en ten slotte de UGent met 0,42%.

In 2016 doen de KU Leuven, de UHasselt en de VUB een beroep op andere financieringsmiddelen. Voor de UHasselt is dit met 58,40% zelfs de grootste financieringsbron voor haar investeringen. In 2017 doen alleen de KU Leuven en de UHasselt hierop een beroep.

Bruto investeringen en financiering per universiteit - Boekjaar 2016

	Bruto investeringen			Eigen middelen			Vreemde middelen			Kapitaalsubsidies			Andere		
	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv
	<i>(absolute bedragen in eenheden euro)</i>														
KU Leuven	72.909.966	36,86 %	77,69 %	56.646.798	35,39 %	77,69 %	0	0,00 %	0,00 %	14.073.825	68,41 %	19,30 %	2.189.343	27,51 %	3,00 %
Universiteit Gent	58.615.883	29,63 %	99,62 %	58.391.601	36,48 %	99,62 %	0	0,00 %	0,00 %	224.282	1,09 %	0,38 %	0	0,00 %	0,00 %
Universiteit Antwerpen	37.461.898	18,94 %	90,39 %	33.861.898	21,16 %	90,39 %	0	0,00 %	0,00 %	3.600.000	17,50 %	9,61 %	0	0,00 %	0,00 %
Universiteit Hasselt	8.179.944	4,14 %	8,91 %	728.852	0,46 %	8,91 %	0	0,00 %	0,00 %	2.673.882	13,00 %	32,69 %	4.777.210	60,03 %	58,40 %
Vrije Universiteit Brussel	20.636.584	10,43 %	50,54 %	10.430.033	6,52 %	50,54 %	9.215.714	100,00 %	44,66 %	0	0,00 %	0,00 %	990.837	12,45 %	4,80 %
Aggregatie Univ	197.804.274	100,00 %	80,92 %	160.059.182	100,00 %	80,92 %	9.215.714	100,00 %	4,66 %	20.571.989	100,00 %	10,40 %	7.957.390	100,00 %	4,02 %
Rekenkundig gemiddelde	39.560.855		65,43 %	32.011.836		65,43 %	1.843.143		8,93 %	4.114.398		12,40 %	1.591.478		13,24 %
Laagste waarde	8.179.944	4,14 %	8,91 %	728.852	0,46 %	8,91 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
Hoogste waarde	72.909.966	36,86 %	99,62 %	58.391.601	36,48 %	99,62 %	9.215.714	100,00 %	44,66 %	14.073.825	68,41 %	32,69 %	4.777.210	60,03 %	58,40 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerde bedrag van de universiteiten

% Inv = procentueel aandeel van de rubriek in de bruto investeringen van de universiteit

Bruto investeringen en financiering per universiteit - Boekjaar 2017

	Bruto investeringen			Eigen middelen			Vreemde middelen			Kapitaalsubsidies			Andere		
	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv
	<i>(absolute bedragen in eenheden euro)</i>														
KU Leuven	83.342.024	39,99 %	82,52 %	68.772.079	43,16 %	82,52 %	0	0,00 %	0,00 %	13.549.752	58,04 %	16,26 %	1.020.193	24,59 %	1,22 %
Universiteit Gent	53.146.002	25,50 %	99,58 %	52.921.720	33,21 %	99,58 %	0	0,00 %	0,00 %	224.282	0,96 %	0,42 %	0	0,00 %	0,00 %
Universiteit Antwerpen	19.348.885	9,28 %	95,87 %	18.548.885	11,64 %	95,87 %	0	0,00 %	0,00 %	800.000	3,43 %	4,13 %	0	0,00 %	0,00 %
Universiteit Hasselt	7.597.802	3,65 %	2,59 %	196.720	0,12 %	2,59 %	0	0,00 %	0,00 %	4.273.173	18,30 %	56,24 %	3.127.909	75,41 %	41,17 %
Vrije Universiteit Brussel	44.982.593	21,58 %	42,00 %	18.892.117	11,86 %	42,00 %	21.590.363	100,00 %	48,00 %	4.500.113	19,27 %	10,00 %	0	0,00 %	0,00 %
Aggregatie Univ	208.417.306	100,00 %	76,45 %	159.331.521	100,00 %	76,45 %	21.590.363	100,00 %	10,36 %	23.347.320	100,00 %	11,20 %	4.148.101	100,00 %	1,99 %
Rekenkundig gemiddelde	41.683.461		64,51 %	31.866.304		64,51 %	4.318.073		9,60 %	4.669.464		17,41 %	829.620		8,48 %
Laagste waarde	7.597.802	3,65 %	2,59 %	196.720	0,12 %	2,59 %	0	0,00 %	0,00 %	224.282	0,96 %	0,42 %	0	0,00 %	0,00 %
Hoogste waarde	83.342.024	39,99 %	99,58 %	68.772.079	43,16 %	99,58 %	21.590.363	100,00 %	48,00 %	13.549.752	58,04 %	56,24 %	3.127.909	75,41 %	41,17 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerde bedrag van de universiteiten

% Inv = procentueel aandeel van de rubriek in de bruto investeringen van de universiteit

4.7 GEAGGREGEERDE BALANS

BALANS							
ACTIVA	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)		2013	2014	2015	2016	2017	2017
VASTE ACTIVA	20/28	1.422.383.698	1.471.700.744	1.547.501.597	1.604.294.070	1.659.841.484	1.679.334.830
I. Oprichtingskosten	20	0	0	0	0	0	0
II. Immateriële vaste activa	21	2.467.911	2.919.014	1.786.238	1.441.732	1.661.739	1.223.680
III. Materiële vaste activa	22/27	1.398.463.977	1.446.901.335	1.522.492.374	1.576.562.751	1.630.828.314	1.647.787.740
A. Terreinen en gebouwen	22	993.881.933	970.466.018	1.063.104.546	1.158.191.503	1.212.723.016	1.205.339.697
B. Installaties, machines en uitrusting	23	160.042.023	150.441.822	142.800.063	155.983.828	160.748.174	160.507.677
C. Meubilair en rollend materieel	24	29.454.142	30.042.586	31.084.489	33.601.641	38.243.307	33.445.585
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	67.248.050	71.553.443	72.683.560	69.880.791	66.871.823	64.027.163
E. Overige materiële vaste activa	26	52.010.800	49.985.699	50.346.995	52.047.736	49.105.809	53.433.184
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen	27	95.827.029	174.411.768	162.472.722	106.857.252	103.136.185	131.034.433
IV. Financiële vaste activa	28	21.451.809	21.880.396	23.222.986	26.289.588	27.351.430	30.323.410
A. Verbonden entiteiten	280/1	3.525.562	3.414.992	4.300.000	4.300.000	4.212.769	4.123.000
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	3.300.000	3.300.000	3.300.000	3.300.000	3.300.000	3.300.000
2. Vorderingen	281	225.562	114.992	1.000.000	1.000.000	912.769	823.000
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	13.426.662	13.122.022	12.394.183	13.784.882	13.447.502	19.814.430
1. Deelnemingen	282	13.001.662	12.165.416	11.515.482	12.777.217	12.911.570	18.848.430
2. Vorderingen	283	425.000	956.606	878.701	1.007.665	535.932	966.000
C. Andere financiële vaste activa	284/8	4.499.585	5.343.383	6.528.803	8.204.706	9.691.159	6.385.980
1. Aandelen	284	3.077.229	3.926.133	5.274.526	6.827.144	8.673.087	
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	1.422.356	1.417.250	1.254.277	1.377.562	1.018.072	
VLOTTE ACTIVA	29/58	1.914.386.803	2.099.049.896	2.302.620.394	2.437.017.243	2.626.441.661	2.320.473.723
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	3.372.987	9.935.264	8.559.281	12.086.306	20.696.184	6.831.090
A. Handelsvorderingen	290	0	0	0	0	0	0
B. Overige vorderingen	291	3.372.987	9.935.264	8.559.281	12.086.306	20.696.184	6.831.090
VI. Voorraden en projecten in uitvoering	3	5.532.021	2.622.086	2.427.553	2.230.273	2.336.570	2.364.590
A. Voorraden	30/36	2.355.280	2.302.806	2.210.899	2.029.042	2.135.339	2.163.360
B. Projecten in uitvoering	37	3.176.741	319.280	216.654	201.231	201.231	201.230
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	297.436.473	301.400.856	299.472.218	241.580.961	218.493.458	254.189.003
A. Handelsvorderingen	40	167.186.094	164.813.016	172.213.258	162.776.000	134.565.144	143.174.823
B. Overige vorderingen	41	130.250.380	136.587.841	127.258.961	78.804.961	83.928.314	111.014.180
VIII. Geldbeleggingen	51/53	1.470.036.343	1.646.119.634	1.842.769.791	1.953.527.648	2.108.427.602	1.869.381.800
IX. Liquide middelen	54/58	122.437.013	123.334.580	136.383.755	216.784.000	263.886.215	178.247.010
X. Overlopende rekeningen	490/1	15.571.966	15.637.477	13.007.795	10.808.055	12.601.631	9.460.230
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	3.336.770.501	3.570.750.641	3.850.121.991	4.041.311.313	4.286.283.145	3.999.808.553

BALANS

PASSIVA	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(eenheden euro)		2013	2014	2015	2016	2017	2017
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.589.991.988	2.719.110.348	2.873.050.353	2.972.806.959	3.133.604.255	2.959.391.958
I. Gevormd vermogen	10	286.498.649	286.261.766	286.035.066	286.660.352	291.638.268	286.660.350
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	1.361.689	0	0	0	0	0
IV. Aangelegde fondsen	13	2.185.834.913	2.302.267.586	2.435.579.513	2.551.003.389	2.708.295.285	2.554.344.140
A. Onbeschikbare Fondsen	130						
B. Beschikbare Fondsen	131						
V. Overgedragen overschot (overgedragen tekort)	14	48.281.416	62.829.114	75.071.018	56.145.959	48.265.610	37.023.997
VI. Kapitaalsubsidies	15	68.015.322	67.751.882	76.364.757	78.997.259	85.405.092	81.363.470
VOORZIENINGEN	16	173.745.230	201.757.539	239.575.329	294.905.884	300.677.213	276.884.000
VII. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	173.745.230	201.757.539	239.575.329	294.905.884	300.677.213	276.884.000
A. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	46.206.514	55.553.256	73.217.170	82.342.648	78.786.969	
B. Belastingen	161	0	0	0	0	0	0
C. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	55.224.757	73.290.796	93.226.033	125.508.257	143.998.963	
D. Sociaal Passief	163	0	0	0	0	0	0
E. Veiligheid en milieu verplichtingen	164	13.216.141	15.408.732	15.608.201	15.236.301	8.071.715	
F. Overige risico's en kosten	165	59.097.818	57.504.755	57.523.925	71.818.678	69.819.566	
SCHULDEN	17/49	573.033.279	649.882.754	737.496.310	773.598.466	852.001.677	763.534.595
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	56.707.561	79.362.802	140.004.941	132.000.477	147.050.634	148.732.780
A. Financiële schulden	170/4	50.702.373	75.442.463	138.203.541	131.007.311	146.705.706	147.739.610
1. Achtergestelde leningen	170	0	0	0	0	0	0
2. Niet-achtergestelde obligatieleningen	171	0	0	58.208.333	54.934.000	51.651.000	
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	40.614.296	43.141.194	45.412.475	43.975.460	42.511.859	
4. Kredietinstellingen	173	9.727.246	32.291.354	30.082.733	27.847.851	49.105.000	
5. Overige leningen	174	360.831	9.916	4.500.000	4.250.000	3.437.847	
B. Handelsschulden	175	0	0	0	0	0	0
C. Overige schulden	178/9	6.005.188	3.920.338	1.801.401	993.166	344.928	993.170
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	467.662.707	518.879.497	567.732.212	606.831.429	657.527.678	580.443.285
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	7.175.474	6.435.586	10.490.815	8.572.309	60.616.235	10.406.450
B. Financiële schulden	43	21.500.010	66.696.120	68.764.616	68.785.705	68.726.068	66.802.865
1. Kredietinstellingen	430/8	21.500.010	66.696.120	68.764.616	68.785.705	68.726.068	66.802.865
2. Overige leningen	439	0	0	0	0	0	0
C. Handelsschulden	44	76.948.170	92.500.953	90.630.369	99.057.301	93.531.019	102.644.840
D. Ontvangen vooruitbetalingen op projecten	46	143.317.742	127.876.156	173.687.467	174.617.927	183.058.154	185.618.800
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	187.889.274	197.064.681	198.923.647	223.303.631	216.412.562	189.585.330
1. Belastingen	450/3	43.302.954	48.828.140	54.650.480	61.131.430	53.074.473	
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	144.586.320	148.236.541	144.273.166	162.172.200	163.338.089	
F. Overige schulden	48	30.832.037	28.306.001	25.235.298	32.494.556	35.183.641	25.385.000
X. Overlopende rekeningen	492/3	48.663.011	51.640.456	29.759.156	34.766.560	47.423.366	34.358.530
Correctie wegens afrondingsverschillen		4	(1)	(1)	4	(1)	(2.000)
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	3.336.770.501	3.570.750.641	3.850.121.991	4.041.311.313	4.286.283.145	3.999.808.553

4.7.1 Activa

4.7.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2016 – jaarrekening 2017 – begroting 2017

De totale balanswaarde van alle universiteiten samen bedraagt eind 2017 de som van 4.286.283.145 EUR tegenover 4.041.311.313 EUR op 31 december 2016. Dit is een stijging met 244.971.831 EUR of 6,06%.

Zowel de vaste activa als de vlottende activa leverden een bijdrage aan deze groei.

Evolutie balans - ACTIVA : · ten opzichte van jaarrekening 2016 · ten opzichte van begroting 2017	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR17-JR16	JR17-JR16	BG - Boekjaar	JR17-BG17	JR17-BG17
		2016	2017	absolute	relatieve	2017	absolute	relatieve
		(eenheden euro)		wijziging	wijziging	(eenheden euro)		afwijking
VASTE ACTIVA	20/28	1.604.294.070	1.659.841.484	+ 55.547.413	+ 3,46 %	1.679.334.830	- 19.493.346	- 1,16 %
I. Oprichtingskosten	20	0	0	+ 0		0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	21	1.441.732	1.661.739	+ 220.007	+ 15,26 %	1.223.680	+ 438.059	+ 35,80 %
III. Materiële vaste activa	22/27	1.576.562.751	1.630.828.314	+ 54.265.563	+ 3,44 %	1.647.787.740	- 16.959.425	- 1,03 %
IV. Financiële vaste activa	28	26.289.588	27.351.430	+ 1.061.842	+ 4,04 %	30.323.410	- 2.971.980	- 9,80 %
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	2.437.017.243	2.626.441.661	+ 189.424.418	+ 7,77 %	2.320.473.723	+ 305.967.938	+ 13,19 %
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	12.086.306	20.696.184	+ 8.609.878	+ 71,24 %	6.831.090	+ 13.865.094	+ 202,97 %
VI. Voorraden en projecten in uitvoering	3	2.230.273	2.336.570	+ 106.298	+ 4,77 %	2.364.590	- 28.020	- 1,18 %
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	241.580.961	218.493.458	- 23.087.503	- 9,56 %	254.189.003	- 35.695.545	- 14,04 %
VIII Geldbeleggingen + IX. Liquide middelen	51/58	2.170.311.647	2.372.313.817	+ 202.002.170	+ 9,31 %	2.047.628.810	+ 324.685.007	+ 15,86 %
X. Overlopende rekeningen	490/1	10.808.055	12.601.631	+ 1.793.576	+ 16,59 %	9.460.230	+ 3.141.401	+ 33,21 %
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	4.041.311.313	4.286.283.145	+ 244.971.831	+ 6,06 %	3.999.808.553	+ 286.474.592	+ 7,16 %

De geaggregeerde vaste activa bedragen op 31 december 2017 de som van 1.659.841.484 EUR. Dit is een stijging t.o.v. 2016 met 55.547.413 EUR of 3,46%. Deze stijging is te verklaren door een substantiële toename van de materiële vaste activa met 54.265.563 EUR of 3,44% en een kleine toename van de financiële vaste activa met 1.061.842 EUR of 4,04% en de immateriële vaste activa met 220.007 EUR of 15,26%.

De post **'terreinen en gebouwen'** binnen de geaggregeerde materiële vaste activa stijgt in 2017 het meest in waarde met 54.531.513 EUR. De waardevermeerdering van 'terreinen en gebouwen' is het grootst bij de KU Leuven (+40.951.165 EUR), gevolgd door de UGent (+10.536.795 EUR), de VUB (+3.856.991 EUR) en de UHasselt (+599.143 EUR). De UA (-1.412.582 EUR) tekent een daling in waarde op van deze post.

Binnen de geaggregeerde materiële vaste activa is er eveneens een toename in absolute cijfers van de post **'installaties, machines en uitrusting'** met 4.764.346 EUR. De waardevermeerdering van 'installaties, machines en uitrusting' is het grootst bij de UGent (+1.859.945 EUR), gevolgd door de KU Leuven (+1.490.268 EUR), de UHasselt (+734.994 EUR), de UA (+538.361 EUR) en ten slotte de VUB (+140.778 EUR).

De waarde van de post **'meubilair en rollend materieel'** stijgt met 4.641.666 EUR. Deze waardestijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de UGent (+4.517.253 EUR) en in bijkomende orde aan de UA (+178.207 EUR) en de VUB (+68.832 EUR). Bij de UHasselt (-22.162 EUR) en de KU Leuven (-100.464 EUR) zien we een waardevermindering.

Binnen de geaggregeerde materiële vaste activa is er in het boekjaar 2017 een afname van de post '**leasing en soortgelijke rechten**' met 3.008.968 EUR. Deze waardedaling is uitsluitend toe te schrijven aan de KU Leuven (-339.407 EUR), de UGent (-1.873.947 EUR) en de VUB (-795.613 EUR).

De post '**overige materiële vaste activa**' gaat eveneens omlaag in 2017 met 2.941.927 EUR. Een waardevermindering doet zich voor bij de KU Leuven (-6.719.009 EUR) en de UA (-61.593 EUR). Bij de UHasselt (+3.160.152 EUR), de UGent (+514.068 EUR) en de VUB (+164.456 EUR) zien we een stijging van de waarde.

Binnen de geaggregeerde materiële vaste activa daalt de post '**activa in aanbouw en vooruitbetalingen**' in het boekjaar 2017 het meest met 3.721.067 EUR. De waardevermindering is het grootst bij de KU Leuven (-23.182.216 EUR), gevolgd door de UGent (-8.839.148 EUR). De VUB (+26.739.609 EUR) en de UHasselt (+1.560.687 EUR) tekenen daarentegen een waardevermeerdering op.

De financiële vaste activa van de universiteiten bestaan in hoofdzaak uit deelnemingen in het kapitaal van ondernemingen. Wat de financiële vaste activa onderscheidt van de geldbeleggingen is dat bij de financiële vaste activa er meestal inspraak is in het bestuur van de andere onderneming. Toch worden ook andere aandelen, die om strategische redenen worden aangehouden, onder de financiële vaste activa geboekt.

De geaggregeerde financiële vaste activa zijn in 2017 met 1.061.842 EUR gestegen. De grootste toename doet zich voor bij de KU Leuven (+482.896 EUR), gevolgd door de UHasselt (+408.939 EUR), de VUB (+203.330 EUR) en de UA (+53.960 EUR). Bij de UGent dalen de financiële vaste activa (-87.282 EUR).

Opvallend binnen de geaggregeerde vlottende activa is het grote bedrag aan geldbeleggingen en liquide middelen. Deze beide posten moeten samen worden bekeken. In functie van de situatie op de financiële markten en de financiële noden van de universiteit worden geldbeleggingen omgezet naar liquide middelen en omgekeerd.

De som van de geldbeleggingen en liquide middelen bedraagt in 2016 op geaggregeerd niveau 2.170.311.647 EUR en stijgt in 2017 met 202.002.170 EUR of 9,31% naar 2.372.313.817 EUR.

In de overlopende rekeningen worden opbrengsten toegewezen aan het boekjaar 2017 die pas ontvangen zijn in 2018 en worden kosten die in 2017 gemaakt zijn voor het boekjaar 2018 overgedragen.

In de begroting 2017 stellen we voor de geaggregeerde vaste activa een overschatting met 19.493.346 EUR of 1,16% vast. De geaggregeerde materiële vaste activa werden namelijk met 16.959.425 EUR overbegroot. De niet effectief uitgevoerde investeringen van hoofdzakelijk de UGent (-24.803.162 EUR) en in mindere mate de UA (-9.108.164 EUR) zijn hiervan de oorzaak.

De geaggregeerde vlottende activa werden in de begroting 2017 onderschat en dit ter waarde van 305.967.938 EUR of 13,19%. In absolute bedragen is de afwijking het grootst bij de som van de 'geldbeleggingen en liquide middelen' met 324.685.007 EUR. Deze onderschatting van de vlottende activa gaat op voor vier van de vijf universiteiten. Ze is het grootst bij de UGent met 127.031.112 EUR, gevolgd door de KU Leuven met 122.101.326 EUR en de UA met 31.646.978 EUR. Ze is het kleinst bij de VUB met 26.141.595 EUR. Alleen bij de UHasselt was er een lichte overschatting met 953.073 EUR.

4.7.1.2 Verticale analyse: jaarrekening 2016 – jaarrekening 2017 – begroting 2017

In de verticale analyse wordt elke balansrubriek geplaatst t.o.v. het balanstotaal, met als doel zicht te krijgen op de structuurwijzigingen binnen de samenstelling van de activa en de passiva.

ACTIVA	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(% aandeel in balanstotaal)		2013	2014	2015	2016	2017	2017
VASTE ACTIVA	20/28	42,63 %	41,22 %	40,19 %	39,70 %	38,72 %	41,99 %
I. Oprichtingskosten	20	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
II. Immateriële vaste activa	21	0,07 %	0,08 %	0,05 %	0,04 %	0,04 %	0,03 %
III. Materiële vaste activa	22/27	41,91 %	40,52 %	39,54 %	39,01 %	38,05 %	41,20 %
A. Terreinen en gebouwen	22	29,79 %	27,18 %	27,61 %	28,66 %	28,29 %	30,13 %
B. Installaties, machines en uitrusting	23	4,80 %	4,21 %	3,71 %	3,86 %	3,75 %	4,01 %
C. Meubilair en rollend materieel	24	0,88 %	0,84 %	0,81 %	0,83 %	0,89 %	0,84 %
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	2,02 %	2,00 %	1,89 %	1,73 %	1,56 %	1,60 %
E. Overige materiële vaste activa	26	1,56 %	1,40 %	1,31 %	1,29 %	1,15 %	1,34 %
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen	27	2,87 %	4,88 %	4,22 %	2,64 %	2,41 %	3,28 %
IV. Financiële vaste activa	28	0,64 %	0,61 %	0,60 %	0,65 %	0,64 %	0,76 %
A. Verbonden entiteiten	280/1	0,11 %	0,10 %	0,11 %	0,11 %	0,10 %	0,10 %
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	0,10 %	0,09 %	0,09 %	0,08 %	0,08 %	0,08 %
2. Vorderingen	281	0,01 %	0,00 %	0,03 %	0,02 %	0,02 %	0,02 %
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	0,40 %	0,37 %	0,32 %	0,34 %	0,31 %	0,50 %
1. Deelnemingen	282	0,39 %	0,34 %	0,30 %	0,32 %	0,30 %	0,47 %
2. Vorderingen	283	0,01 %	0,03 %	0,02 %	0,02 %	0,01 %	0,02 %
C. Andere financiële vaste activa	284/8	0,13 %	0,15 %	0,17 %	0,20 %	0,23 %	0,16 %
1. Aandelen	284	0,09 %	0,11 %	0,14 %	0,17 %	0,20 %	
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	0,04 %	0,04 %	0,03 %	0,03 %	0,02 %	
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	57,37 %	58,78 %	59,81 %	60,30 %	61,28 %	58,01 %
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	0,10 %	0,28 %	0,22 %	0,30 %	0,48 %	0,17 %
A. Handelsvorderingen	290	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
B. Overige vorderingen	291	0,10 %	0,28 %	0,22 %	0,30 %	0,48 %	0,17 %
VI. Voorraden en projecten in uitvoering	3	0,17 %	0,07 %	0,06 %	0,06 %	0,05 %	0,06 %
A. Voorraden	30/36	0,07 %	0,06 %	0,06 %	0,05 %	0,05 %	0,05 %
B. Projecten in uitvoering	37	0,10 %	0,01 %	0,01 %	0,00 %	0,00 %	0,01 %
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	8,91 %	8,44 %	7,78 %	5,98 %	5,10 %	6,36 %
A. Handelsvorderingen	40	5,01 %	4,62 %	4,47 %	4,03 %	3,14 %	3,58 %
B. Overige vorderingen	41	3,90 %	3,83 %	3,31 %	1,95 %	1,96 %	2,78 %
VIII. Geldbeleggingen	51/53	44,06 %	46,10 %	47,86 %	48,34 %	49,19 %	46,74 %
IX. Liquide middelen	54/58	3,67 %	3,45 %	3,54 %	5,36 %	6,16 %	4,46 %
X. Overlopende rekeningen	490/1	0,47 %	0,44 %	0,34 %	0,27 %	0,29 %	0,24 %
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	3.336.770.501	3.570.750.641	3.850.121.991	4.041.311.313	4.286.283.145	3.999.808.553

De vaste activa bedragen 39,70% van het balanstotaal in de jaarrekening 2016 en 38,72% van het balanstotaal in de jaarrekening 2017. De vlottende activa bedragen 60,30% in 2016 en 61,28% in 2017. De verhouding vast/vlottend blijft dus ongeveer dezelfde.

Bij de vaste activa valt het grote aandeel op van de materiële vaste activa. Vooral de component 'terreinen en gebouwen' is hiervoor verantwoordelijk.

Bij de vlottende activa springt het grote aandeel van de 'geldbeleggingen' in het oog.

De begrote balansstructuur wijkt enigszins af van wat effectief in 2017 gerealiseerd werd. In de begroting 2017 was een verschuiving van vlottende naar vaste activa voorzien. In realiteit zien we de omgekeerde beweging.

4.7.2 Passiva

4.7.2.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2016 – jaarrekening 2017 – begroting 2017

Evolutie balans - PASSIVA : · ten opzichte van jaarrekening 2016 · ten opzichte van begroting 2017	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR17-JR16	JR17-JR16	BG - Boekjaar	JR17-BG17	JR17-BG17
		2016	2017	absolute	relatieve	2017	absolute	relatieve
		(eenheden euro)		wijziging	wijziging	(eenheden euro)	afwijking	afwijking
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.972.806.959	3.133.604.255	+160.797.296	+ 5,41 %	2.959.391.958	+174.212.297	+ 5,89 %
I. Gevormd vermogen	10	286.660.352	291.638.268	+ 4.977.916	+ 1,74 %	286.660.350	+ 4.977.917	+ 1,74 %
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	0	0	+ 0		0	+ 0	
IV. Aangelegde fondsen	13	2.551.003.389	2.708.295.285	+ 157.291.896	+ 6,17 %	2.554.344.140	+ 153.951.145	+ 6,03 %
V. Overgedragen overschot (overgedragen tekort)	14	56.145.959	48.265.610	- 7.880.349	- 14,04 %	37.023.997	+ 11.241.613	+ 30,36 %
VI. Kapitaalsubsidies	15	78.997.259	85.405.092	+ 6.407.833	+ 8,11 %	81.363.470	+ 4.041.622	+ 4,97 %
VOORZIENINGEN	16	294.905.884	300.677.213	+ 5.771.329	+ 1,96 %	276.884.000	+ 23.793.213	+ 8,59 %
SCHULDEN	17/49	773.598.466	852.001.677	+ 78.403.212	+ 10,13 %	763.534.595	+ 88.467.082	+ 11,59 %
VIII Schulden op meer dan één jaar	17	132.000.477	147.050.634	+ 15.050.157	+ 11,40 %	148.732.780	- 1.682.146	- 1,13 %
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	606.831.429	657.527.678	+ 50.696.249	+ 8,35 %	580.443.285	+ 77.084.393	+ 13,28 %
X. Overlopende rekeningen	492/3	34.766.560	47.423.366	+ 12.656.806	+ 36,41 %	34.358.530	+ 13.064.836	+ 38,03 %
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	4.041.311.313	4.286.283.145	+ 244.971.831	+ 6,06 %	3.999.808.553	+ 286.474.592	+ 7,16 %

Het geaggregeerde **eigen vermogen** van de sector bedraagt 2.972.806.959 EUR in 2016 en stijgt met 5,41% naar 3.133.604.255 EUR in 2017. Het eigen vermogen stijgt namelijk bij de vijf universiteiten en dit is toe te schrijven aan een sterke toename van de aangelegde fondsen. Koploper hierbij is de KU Leuven met een stijging van het eigen vermogen met 88.809.718 EUR, gevolgd door de UGent (+30.269.956 EUR), de UA (+19.736.370 EUR), de VUB (+11.187.240 EUR) en ten slotte de UHasselt (+10.794.012 EUR).

De geaggregeerde **voorzieningen voor risico's en kosten** stijgen in 2017 met 1,96%. Dit is toe te schrijven aan de KU Leuven, de UGent en de VUB. De grootste toename doet zich voor bij de UGent (+2.681.211 EUR). De post 'grote herstellings- en onderhoudswerken' stijgt het meest.

De geaggregeerde **schulden** liggen 10,13% hoger in 2017 dan in 2016.

Er is een daling van de 'schulden op meer dan één jaar' bij vier van de vijf universiteiten maar bij de UHasselt stijgen deze significant met 23.400.000 EUR.

Er is een stijging van de 'schulden op ten hoogste één jaar' bij vier universiteiten maar het meest bij de UGent (+50.332.083 EUR), gevolgd door de VUB (+9.924.884 EUR), de UA (+4.099.968 EUR) en de UHasselt (+1.143.893 EUR). Bij de KU Leuven dalen deze schulden met 14.804.579 EUR.

Bij het opstellen van de begroting 2017 werd het geaggregeerde eigen vermogen onderschat met 5,89%. Bij alle universiteiten ligt het eigen vermogen hoger dan begroot. De onderbegroting is het grootst bij de KU Leuven (+94.486.125 EUR), gevolgd door de UGent (+31.258.627 EUR), de VUB (+23.763.818 EUR), de UA (+20.165.423 EUR) en ten slotte de UHasselt (+4.538.304 EUR).

De voorzieningen voor risico's en kosten werden met 8,59% onderbegroot en dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de KU Leuven (+19.528.268 EUR), gevolgd door de UGent (+3.456.033 EUR) en de VUB (+2.007.531 EUR). Bij de UA en de UHasselt werden deze voorzieningen overbegroot.

De geaggregeerde schulden vallen in de realiteit 11,59% hoger uit dan begroot in 2017. De spanning tussen de begrote en de effectieve schulden is het grootst bij de UGent (+63.511.594 EUR), gevolgd door de KU Leuven (+15.246.619 EUR), de VUB (+7.195.499 EUR) en ten slotte de UA (+3.973.177 EUR). De UHasselt is de enige universiteit die minder schulden heeft dan begroot.

4.7.2.2 Verticale analyse: jaarrekening 2016 – jaarrekening 2017 – begroting 2017

In 2016 bestaan de passiva voor 73,56% uit eigen vermogen, 7,30% uit voorzieningen en 19,14% uit schulden. De structuuranalyse van de passiva in 2017 toont kleine verschuivingen met 73,11% eigen vermogen, 7,01% voorzieningen en 19,88% schulden. Ondanks de lichte daling blijft het eigen vermogen van de sector aanzienlijk en de financiële onafhankelijkheid groot.

PASSIVA	codes	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar	BG - Boekjaar
(% aandeel in balanstotaal)		2013	2014	2015	2016	2017	2017
EIGEN VERMOGEN	10/15	77,62 %	76,15 %	74,62 %	73,56 %	73,11 %	73,99 %
I. Gevormd vermogen	10	8,59 %	8,02 %	7,43 %	7,09 %	6,80 %	7,17 %
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	0,04 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
IV. Aangelegde fondsen	13	65,51 %	64,48 %	63,26 %	63,12 %	63,19 %	63,86 %
A. Onbeschikbare Fondsen	130						
B. Beschikbare Fondsen	131						
V. Overgedragen overschot (overgedragen tekort)	14	1,45 %	1,76 %	1,95 %	1,39 %	1,13 %	0,93 %
VI. Kapitaalsubsidies	15	2,04 %	1,90 %	1,98 %	1,95 %	1,99 %	2,03 %
VOORZIENINGEN	16	5,21 %	5,65 %	6,22 %	7,30 %	7,01 %	6,92 %
VII. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	5,21 %	5,65 %	6,22 %	7,30 %	7,01 %	6,92 %
A. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	1,38 %	1,56 %	1,90 %	2,04 %	1,84 %	
B. Belastingen	161	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
C. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	1,66 %	2,05 %	2,42 %	3,11 %	3,36 %	
D. Sociaal Passief	163	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
E. Veiligheid en milieu verplichtingen	164	0,40 %	0,43 %	0,41 %	0,38 %	0,19 %	
F. Overige risico's en kosten	165	1,77 %	1,61 %	1,49 %	1,78 %	1,63 %	
SCHULDEN	17/49	17,17 %	18,20 %	19,16 %	19,14 %	19,88 %	19,09 %
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	1,70 %	2,22 %	3,64 %	3,27 %	3,43 %	3,72 %
A. Financiële schulden	170/4	1,52 %	2,11 %	3,59 %	3,24 %	3,42 %	3,69 %
1. Achtergestelde leningen	170	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
2. Niet-achtergestelde obligatieleningen	171	0,00 %	0,00 %	1,51 %	1,36 %	1,21 %	
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	1,22 %	1,21 %	1,18 %	1,09 %	0,99 %	
4. Kredietinstellingen	173	0,29 %	0,90 %	0,78 %	0,69 %	1,15 %	
5. Overige leningen	174	0,01 %	0,00 %	0,12 %	0,11 %	0,08 %	
B. Handelsschulden	175	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
C. Overige schulden	178/9	0,18 %	0,11 %	0,05 %	0,02 %	0,01 %	0,02 %
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	14,02 %	14,53 %	14,75 %	15,02 %	15,34 %	14,51 %
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	0,22 %	0,18 %	0,27 %	0,21 %	1,41 %	0,26 %
B. Financiële schulden	43	0,64 %	1,87 %	1,79 %	1,70 %	1,60 %	1,67 %
1. Kredietinstellingen	430/8	0,64 %	1,87 %	1,79 %	1,70 %	1,60 %	1,67 %
2. Overige leningen	439	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
C. Handelsschulden	44	2,31 %	2,59 %	2,35 %	2,45 %	2,18 %	2,57 %
D. Ontvangen vooruitbetalingen op projecten	46	4,30 %	3,58 %	4,51 %	4,32 %	4,27 %	4,64 %
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	5,63 %	5,52 %	5,17 %	5,53 %	5,05 %	4,74 %
1. Belastingen	450/3	1,30 %	1,37 %	1,42 %	1,51 %	1,24 %	
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	4,33 %	4,15 %	3,75 %	4,01 %	3,81 %	
F. Overige schulden	48	0,92 %	0,79 %	0,66 %	0,80 %	0,82 %	0,63 %
X. Overlopende rekeningen	492/3	1,46 %	1,45 %	0,77 %	0,86 %	1,11 %	0,86 %
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	3.336.770.501	3.570.750.641	3.850.121.991	4.041.311.313	4.286.283.145	3.999.808.553

4.8 GEAGGREGEERDE CASHFLOW

De geaggregeerde resultatenrekening geeft het resultaat van het boekjaar weer. In de geaggregeerde balans wordt de liquiditeitspositie (som van de geldbeleggingen en de liquide middelen) op 31 december van het boekjaar weergegeven. De geaggregeerde cashflowanalyse heeft tot doel een inzicht te geven in de bronnen en in de aanwending van de geldmiddelen en verschaft zo een verklaring voor de mutatie in de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen.

De geaggregeerde cashflowanalyse kan voor het boekjaar 2017 echter nog niet gebeuren aangezien er nog geen uniforme gegevens van de verschillende universiteiten voorhanden zijn.

4.9 FINANCIËLE RATIO'S

Bij de beoordeling van het financieel evenwicht van de universiteiten wordt aandacht besteed aan de liquiditeit, de solvabiliteit en de rentabiliteit. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van enkele ratio's.

4.9.1 Overzicht van de geaggregeerde financiële ratio's

Financiële ratio's	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
<i>(teller en noemer in eenheden euro)</i>	2016	2017
Liquiditeitsratio's		
1. Netto werkingsmiddelen	1.808.063.525	1.936.160.632
2. Quick ratio	3,97	3,94
3. Liquiditeit van de werkingschulden	64 dagen	59 dagen
Resultatenratio's		
1. Netto marge (1) : Bedrijfsoverschot/Bedrijfstekort / Bedrijfsopbrengsten	2,41 %	3,31 %
2. Netto marge (2) : Overschot/Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening / Bedrijfsopbrengsten	3,90 %	4,88 %
3. Netto marge (3) : Overschot/Tekort van het boekjaar / Bedrijfsopbrengsten	3,92 %	5,84 %
4. Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort tegenover Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	5,50 %	7,36 %
5. Cashflow van het boekjaar tegenover Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	34,70 %	35,43 %
Solvabiliteitsratio's		
1. Graad van financiële onafhankelijkheid	73,56 %	73,11 %
2. Algemene schuldgraad	35,94 %	36,78 %
3. Dekkingsratio van het vreemd vermogen op lange termijn door de cashflow van het boekjaar	79,42 %	80,54 %
4. Omgekeerde dekkingsratio van het vreemd vermogen op lange termijn door de cashflow van het boekjaar	15 maanden	15 maanden

In de volgende bespreking wordt aandacht besteed aan de drie luiken van het financieel evenwicht. Telkens wordt voor de gehele sector het geaggregeerd bedrag en het rekenkundig gemiddelde berekend. Tevens wordt per jaar ook de laagste waarde en hoogste waarde gerealiseerd door een individuele universiteit weergegeven.

4.9.2 Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in welke mate de universiteit aan haar betalingsverplichtingen op korte termijn kan voldoen (bv. de kortetermijnschulden tegenover kredietinstellingen, leveranciers, contractuele personeelsleden,...). De gehanteerde instrumenten voor het beoordelen van de liquiditeit zijn de netto-werkingsmiddelen, de quick ratio en de liquiditeit van de werkingsschulden.

- **Netto-werkingsmiddelen**

De netto-werkingsmiddelen worden bekomen door een gecorrigeerde berekening van de beperkte vlottende activa min het vreemd vermogen op korte termijn.

De overlopende rekeningen van het actief werden opgesplitst in over te dragen kosten (490) en verkregen opbrengsten (491). De overlopende rekeningen van het passief werden opgesplitst in toe te rekenen kosten (492) en over te dragen opbrengsten (493).

De minst liquide middelen, namelijk de rubrieken 'voorraden' en 'over te dragen kosten', worden niet meegerekend in de beperkte vlottende activa. De schulden op korte termijn worden eveneens gecorrigeerd. Er wordt alleen rekening gehouden met de cash-schulden.

Codes uit de Balans:

$$40/41 + 51/53 + 54/58 + 491 - 42/48 - 492$$

De geaggregeerde netto-werkingsmiddelen van de universiteiten bedragen 1.936.160.632 EUR voor het boekjaar 2017 ten opzichte van 1.808.063.525 EUR in 2016. Dit betekent een stijging met 128.097.107 EUR of 7,08%. De sector beschikt dus over een stevige buffer om een eventuele vertraging in de inning van de kortetermijnvorderingen op te vangen zonder dat dit de betaling van de kortetermijnverbintenissen in gevaar brengt. De bekomen waarde duidt op een stevige liquiditeitspositie. De berekening van de netto-werkingsmiddelen leverde voor alle universiteiten een positief resultaat op.

Het rekenkundig gemiddelde geeft een netto-werkingskapitaal weer van 387.232.126 EUR per universiteit in 2017. Het laagste bedrag aan netto-werkingsmiddelen bedraagt 104.564.797 EUR en werd gerealiseerd door de UHasselt. Het hoogste bedrag aan netto-werkingsmiddelen bedraagt 1.198.392.005 EUR en werd gerealiseerd door de KU Leuven.

Netto werkingsmiddelen		
gunstige liquiditeit = positieve netto werkingsmiddelen		
(eenheden euro)	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
	2016	2017
Aggregatie Univ	1.808.063.525	1.936.160.632
Rekenkundig gemiddelde	361.612.705	387.232.126
Laagste waarde	76.765.809	104.564.797
Hoogste waarde	1.109.475.187	1.198.392.005

- **Quick ratio**

Bij de quick ratio worden de componenten van de netto-werkingsmiddelen relatief uitgedrukt:

beperkte vlottende activa gecorrigeerd voor de minst liquide middelen
vreemd vermogen op korte termijn gecorrigeerd voor bepaalde schulden

Deze ratio geeft een goede liquiditeitssituatie weer bij een waarde van minimaal één. Dit betekent dat de beperkte vlottende activa dan groter of gelijk zijn aan het bedrag van de kortetermijnschulden.

Codes uit de balans:
$\frac{40/41 + 51/53 + 54/58 + 491}{42/48 + 492}$

Er waren eind 2017 voldoende middelen voorhanden om 3,94 maal de lopende kortetermijnverplichtingen te dekken. Dit is een sterke ratio. De reële noden werden dus ruimschoots gedekt voor de sector in zijn geheel. Bij gepaste financiering van de geplande investeringen hoeft de sector in de nabije toekomst geen betalingsproblemen te vrezen.

Het rekenkundig gemiddelde geeft een quick ratio weer van 4,71 per universiteit in 2017. De UGent haalt de laagste waarde met 2,05. De best scorende universiteit is voor het achtste jaar op rij de UHasselt met 8,76. De range tussen de hoogste en de laagste waarde is dus erg groot. Dit betekent dat de liquiditeitspositie van de individuele universiteiten sterk kan verschillen.

Quick ratio		
bevredigende liquiditeit = waarde minimaal één		
	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
	2016	2017
Aggregatie Univ	3,97	3,94
Rekenkundig gemiddelde	4,31	4,71
Laagste waarde	2,25	2,05
Hoogste waarde	7,24	8,76

- **Liquiditeit van de werkingsschulden**

Het aantal dagen leverancierskrediet drukt het aantal dagen uit dat de sector krijgt/neemt voor de betaling van zijn werkingsschulden.

Werkingsschulden op ten hoogste één jaar (handelsschulden) x 365 dagen

Inkopen inclusief BTW

Codes uit de Balans en de RR:

Balans 44 x 365

RR60 + RR61

Het aantal dagen leverancierskrediet voor de sector bedraagt 59 in het boekjaar 2017 tegenover 64 in het boekjaar 2016. Het kortere betalingsuitstel kan geïnterpreteerd worden als een blijk van dalend vertrouwen van de leveranciers in de universiteiten.

Het rekenkundig gemiddelde bedraagt 63 per universiteit in 2017. De UA behaalt de laagste waarde met 38. De best scorende universiteit in 2017 is de VUB met 98, gevolgd door de UGent met 74.

Liquiditeit van de werkingsschulden		
	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
(aantal dagen)	2016	2017
Aggregatie Univ	64	59
Rekenkundig gemiddelde	62	63
Laagste waarde	41	38
Hoogste waarde	89	98

Liquiditeitsratio's

	Netto werkingssmiddelen <i>(eenheden euro)</i>		Quick ratio		Liquiditeit van de werkingsschulden <i>(aantal dagen)</i>	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
KU Leuven	1.109.475.187	1.198.392.005	5,97	6,79	48	44
Universiteit Gent	243.194.467	256.738.524	2,25	2,05	89	74
Universiteit Antwerpen	109.267.919	126.988.712	2,86	3,01	41	38
Universiteit Hasselt	76.765.809	104.564.797	7,24	8,76	47	60
Vrije Universiteit Brussel	269.360.143	249.476.594	3,25	2,93	85	98
Aggregatie Univ	1.808.063.525	1.936.160.632	3,97	3,94	64	59
Rekenkundig gemiddelde	361.612.705	387.232.126	4,31	4,71	62	63
Laagste waarde	76.765.809	104.564.797	2,25	2,05	41	38
Hoogste waarde	1.109.475.187	1.198.392.005	7,24	8,76	89	98

4.9.3 Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio's peilen naar de mate waarin de universiteiten in staat zijn hun financiële verplichtingen (op korte en lange termijn) na te komen. Dit wordt gemeten met behulp van de graad van financiële onafhankelijkheid en de algemene schuldgraad.

- **Graad van financiële onafhankelijkheid**

De graad van financiële onafhankelijkheid wordt berekend als de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen.

$$\frac{\text{Eigen vermogen}}{\text{Totaal der passiva}}$$

Codes uit de Balans:

10/15

10/49

In het boekjaar 2017 financieren de universiteiten zich samen voor 73,11% met eigen vermogen. De sector is dus slechts voor 26,89% afhankelijk van vreemd vermogen en beschikt dus over een sterke financiële onafhankelijkheid.

Alle universiteiten hebben een eigen vermogen dat groter is dan het vreemd vermogen. De VUB heeft de laagste graad van financiële onafhankelijkheid met 68,23% eigen vermogen en moet een beroep doen op 31,77% vreemd vermogen. De UHasselt behaalt in 2017 de hoogste graad van financiële onafhankelijkheid met 81,56% eigen vermogen en slechts 18,44% vreemd vermogen.

Financiële ratio's - Solvabiliteitsratio's		JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
		2016	2017
Graad van financiële onafhankelijkheid		73,56 %	73,11 %
T	Eigen vermogen	2.972.806.959	3.133.604.255
N	Totaal der passiva	4.041.311.309	4.286.283.146

Graad van financiële onafhankelijkheid		
hoe groter de ratiowaarde, hoe kleiner de afhankelijkheid van vreemd vermogen		
	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
	2016	2017
Aggregatie Univ	73,56 %	73,11 %
Rekenkundig gemiddelde	77,39 %	74,90 %
Laagste waarde	68,66 %	68,23 %
Hoogste waarde	92,50 %	81,56 %

- **Algemene schuldgraad**

De algemene schuldgraad is de verhouding van het vreemd vermogen tot het eigen vermogen.

Vreemd vermogen

Eigen vermogen

Codes uit de Balans:

16 + 17/49

10/15

Berekend op de geaggregeerde balansgegevens toont deze ratio aan dat in de jaarrekening 2017 tegenover elke 100 EUR eigen vermogen er 36,78 EUR schulden staan. De gemiddelde algemene schuldgraad bedraagt 34,25%. In 2017 noteert de VUB de hoogste schuldgraad met 46,56% en de UHasselt de laagste met 22,61%.

Financiële ratio's - Solvabiliteitsratio's		JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
		2016	2017
Algemene schuldgraad		35,94 %	36,78 %
T	Vreemd vermogen	1.068.504.350	1.152.678.890
N	Eigen vermogen	2.972.806.959	3.133.604.255

Algemene schuldgraad		
hoe groter de schuldgraad, hoe minder gunstig de solvabiliteit		
	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
	2016	2017
Aggregatie Univ	35,94 %	36,78 %
Rekenkundig gemiddelde	30,66 %	34,25 %
Laagste waarde	8,10 %	22,61 %
Hoogste waarde	45,65 %	46,56 %

Solvabiliteitsratio's

	Graad van financiële onafhankelijkheid		Graad van financiële afhankelijkheid		Algemene schuldgraad	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
KU Leuven	72,81 %	74,16 %	27,19 %	25,84 %	37,35 %	34,85 %
Universiteit Gent	72,55 %	69,58 %	27,45 %	30,42 %	37,84 %	43,71 %
Universiteit Antwerpen	80,42 %	80,97 %	19,58 %	19,03 %	24,34 %	23,51 %
Universiteit Hasselt	92,50 %	81,56 %	7,50 %	18,44 %	8,10 %	22,61 %
Vrije Universiteit Brussel	68,66 %	68,23 %	31,34 %	31,77 %	45,65 %	46,56 %
Aggregatie Univ	73,56 %	73,11 %	26,44 %	26,89 %	35,94 %	36,78 %
Rekenkundig gemiddelde	77,39 %	74,90 %	22,61 %	25,10 %	30,66 %	34,25 %
Laagste waarde	68,66 %	68,23 %	7,50 %	18,44 %	8,10 %	22,61 %
Hoogste waarde	92,50 %	81,56 %	31,34 %	31,77 %	45,65 %	46,56 %

4.9.4 Rentabiliteit

In het bedrijfsleven is de rentabiliteit één van de parameters die meten hoe goed het winstobjectief wordt gehaald. Voor de non-profit sector ligt dit anders. Daar komt het er op aan om de maatschappelijke doelstellingen zo optimaal mogelijk te verwezenlijken met de beschikbare middelen. Overschotten zijn in dit oogpunt indicatief voor de kwaliteit van het gevoerde beleid en het kostenbewustzijn.

Bij de interpretatie van het resultaat moet voorzichtigheid aan de dag worden gelegd. De overschotten die worden gerealiseerd vormen immers geen vrije beleidsruimte voor het bestuur van de universiteit omdat er veelal concrete bestemmingen en engagementen tegenover staan.

Bij de beoordeling van de rentabiliteitspositie van universiteiten samen wordt nagegaan of de opbrengsten toereikend waren om alle kosten te dekken. Bij het uitvoeren van deze analyse wordt gebruik gemaakt van drie ratio's. Bij deze ratio's, de zogenaamde netto-marges, worden de diverse overschotten geplaatst t.o.v. de totale bedrijfsopbrengsten.

- **Netto-marges**

In de netto-marges wordt het bedrijfsoverschot of het bedrijfstekort, het overschot of het tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening en het overschot of het tekort van het boekjaar gerelateerd aan de totale bedrijfsopbrengsten.

De geaggregeerde netto-marges geven een positief beeld.

Financiële ratio's - Resultatenratio's		JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
		2016	2017
Netto marge (1)		2,41 %	3,31 %
T	Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort	53.752.343	74.876.607
N	Bedrijfsopbrengsten	2.232.987.116	2.264.379.646
Netto marge (2)		3,90 %	4,88 %
T	Overschot / Tekort uit de gewone activiteit	87.178.005	110.466.555
N	Bedrijfsopbrengsten	2.232.987.116	2.264.379.646
Netto marge (3)		3,92 %	5,84 %
T	Overschot / Tekort van het boekjaar	87.508.374	132.343.137
N	Bedrijfsopbrengsten	2.232.987.116	2.264.379.646

De rentabiliteitspositie voor het boekjaar 2017 van de individuele universiteiten is niet onverdeeld positief.

- **Netto-marge 1:**
 - vier universiteiten hebben een bedrijfsoverschot, de VUB heeft een bedrijfstekort,
 - netto-marge 1 ligt in 2017 bij alle universiteiten hoger dan in 2016,
 - de UHasselt behaalt met 5,37% de hoogste waarde en de VUB met -0,65% de laagste;
- **Netto-marge 2:**
 - alle universiteiten hebben een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening,
 - netto-marge 2 ligt in 2017 bij vier universiteiten hoger dan in 2016,
 - de financiële verrichtingen leveren een positieve bijdrage want netto-marge 2 ligt bij alle universiteiten hoger dan netto-marge 1,
 - de UHasselt behaalt met 7,77% de hoogste waarde en de VUB met 2,84% de laagste;
- **Netto-marge 3:**
 - alle universiteiten hebben een overschot van het boekjaar,
 - netto-marge 3 ligt in 2017 bij alle universiteiten hoger dan in 2016,
 - de invloed van de uitzonderlijke verrichtingen is in 2017 positief bij 4 van de 5 universiteiten,
 - de UHasselt behaalt met 11,44% de hoogste waarde en de VUB met 3,32% de laagste.

Netto marge		
hoe hoger de ratiowaarde, hoe gunstiger de rentabiliteit		
	JR - Boekjaar	JR - Boekjaar
	2016	2017
Netto marge (1)		
Aggregatie Univ	2,41 %	3,31 %
Rekenkundig gemiddelde	1,59 %	3,07 %
Laagste waarde	- 1,07 %	- 0,65 %
Hoogste waarde	4,65 %	5,37 %
Netto marge (2)		
Aggregatie Univ	3,90 %	4,88 %
Rekenkundig gemiddelde	3,05 %	4,92 %
Laagste waarde	0,37 %	2,84 %
Hoogste waarde	6,22 %	7,77 %
Netto marge (3)		
Aggregatie Univ	3,92 %	5,84 %
Rekenkundig gemiddelde	3,16 %	6,44 %
Laagste waarde	0,75 %	3,32 %
Hoogste waarde	6,06 %	11,44 %

Resultatenratio's

	Netto marge (1)		Netto marge (2)		Netto marge (3)	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
KU Leuven	4,65 %	4,72 %	6,22 %	6,17 %	6,06 %	7,24 %
Universiteit Gent	0,97 %	2,13 %	2,67 %	3,54 %	2,65 %	3,45 %
Universiteit Antwerpen	0,23 %	3,78 %	0,95 %	4,26 %	1,35 %	6,76 %
Universiteit Hasselt	3,19 %	5,37 %	5,04 %	7,77 %	4,98 %	11,44 %
Vrije Universiteit Brussel	- 1,07 %	- 0,65 %	0,37 %	2,84 %	0,75 %	3,32 %
Aggregatie Univ	2,41 %	3,31 %	3,90 %	4,88 %	3,92 %	5,84 %
Rekenkundig gemiddelde	1,59 %	3,07 %	3,05 %	4,92 %	3,16 %	6,44 %
Laagste waarde	- 1,07 %	- 0,65 %	0,37 %	2,84 %	0,75 %	3,32 %
Hoogste waarde	4,65 %	5,37 %	6,22 %	7,77 %	6,06 %	11,44 %

5 ANALYSE VAN DE EVOLUTIE VAN HET PERSONEELSBESTAND

5.1 INLEIDING

Dit luik van het rapport behandelt de evolutie van het personeelsbestand. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de desbetreffende passage uit artikel IV.122 van de Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013 zoals gewijzigd (hierna CHO)⁶. Net zoals in de vorige edities worden hoofdzakelijk, maar niet uitsluitend, geaggregeerde personeelsgegevens weergegeven en besproken. In beperkte mate wordt er ook ingegaan op personeelsgegevens per universiteit. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de genderproblematiek. Ten slotte komt ook nog de student-personeelratio aan bod.

Inzake personeelscijfers kan er gewerkt worden met twee soorten gegevens. Enerzijds zijn er de cijfers van de voorziene bezetting of personeelsformatie⁷, anderzijds deze van de feitelijke of effectieve bezetting (tewerkstelling)⁸. De gegevens met betrekking tot de voorziene bezetting kan men uit de begrotingen halen. Hiermee wordt in dit rapport evenwel niet gewerkt omdat ze geen weergave zijn van de werkelijk verrichte prestaties en bovendien beperkt zijn tot de personeelsleden die bezoldigd worden ten laste van de werkingsuitkeringen, wat derhalve een onvolledig beeld zou geven. Daarom werd ervoor geopteerd om te werken met de cijfergegevens met betrekking tot de feitelijke bezetting. Deze zijn afkomstig uit de jaarlijkse VLIR-publicatie 'Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten' en de cijfers die de instellingen daartoe aan de VLIR hebben bezorgd. Het is belangrijk om erop te wijzen dat de gegevens van de VLIR gebaseerd zijn op een momentopname, namelijk een telling op 1 februari. Als basis voor dit rapport werd logischer wijze geopteerd voor de telling op 1-2-2018 omdat deze datum het dichtst aansluit bij het boekjaar 2017, voorwerp van dit rapport. Bij sommige universiteiten hanteert men de cijfers van 1-2-2018 zelfs voor opname in de jaarrekening van 2017. Ook de tellingen op datum van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017 worden meegenomen teneinde inzicht te verschaffen in bepaalde tendensen. Sinds het academiejaar 2013-2014 zijn de academische hogeschoolopleidingen volledig geïntegreerd in de universiteiten. Dit betekent dat het integratiekader nu voor alle behandelde jaren opgenomen is in de personeelsgegevens waardoor de vergelijkingsbasis nu voor ieder behandeld jaar dezelfde is.

⁶ Met de goedkeuring op 1 maart 2019 van het decreet tot wijziging van de regelgeving betreffende het toezicht op en bepaalde organisatorische aspecten van het hoger onderwijs wordt dit artikel IV.122 opgeheven en vervangen door een nieuw artikel. Dit artikel bevat evenwel dezelfde opdracht en treedt bovendien pas in werking op 1 september 2019.

⁷ Het personeelsaantal dat de universiteit voorziet volgens de regels van de Codex Hoger Onderwijs (inzonderheid artikel IV. 18) en gepreciseerd door artikel 12 van het BVR van 21 december 2007.

⁸ Dit zijn de feitelijke personeelsleden (titularissen op de stoel) en hun feitelijke plaatsvervangers waarvoor er een salaris werd uitbetaald. Beide groepen worden uiteraard slechts voor hun feitelijke tewerkstellingsratio meegeteld.

Met verwijzing naar de voormelde publicatie van de VLIR kan men bij de universiteiten een onderscheid maken tussen enerzijds personeelsleden ten laste van de werkingsuitkeringen (het zelfstandig academisch personeel of ZAP, het onderwijzend personeel uit het integratiekader, het assiterend academisch personeel of AAP, een gedeelte van het administratief en technisch personeel of ATP en het administratief en technisch personeel uit het integratiekader)⁹ en anderzijds personeelsleden die bezoldigd worden ten laste van andere bronnen dan de werkingsuitkeringen (het wetenschappelijk personeel of WP en een deel van het ATP¹⁰).

Van de gastprofessoren worden enkel de bezoldigde meegenomen in dit verslag. Ook de leden van het ZAP die met pensioen gaan, en een deel van hun activiteiten van onderwijs, onderzoek of wetenschappelijke dienstverlening voortzetten en hiervoor een vergoeding van de universiteit ontvangen ten laste van de werkingsuitkeringen¹¹ worden meegenomen.

Tot de groep van personeelsleden, bezoldigd via andere financieringsbronnen dan de werkingsuitkeringen behoren eveneens:

- de doctoraatsbursalen en postdoctorale onderzoekers met beurs, mits zij onder toepassing van de RSZ vallen;
- de personeelsleden werkzaam op de universiteiten, maar rechtstreeks door financierende (onderzoeks)instellingen betaald;
- de personeelsleden, werkzaam in de sociale sector, indien ze door de universiteit worden bezoldigd.

Het uitdrukken van personeelsaantallen in voltijdse eenheden (VTE's)¹² levert het meest correcte en minst vertekende beeld op. Dit neemt niet weg dat personeelsaantallen uitgedrukt in "hoofden" en met name vooral de evolutie in de verhouding "voltijdse" versus "deeltijdse personeelsleden" interessante informatie kunnen opleveren. Daarom wordt aan beide benaderingswijzen aandacht besteed. Analyses m.b.t. de leeftijdsstructuur worden meestal in hoofden weergegeven.

De gegevens met betrekking tot de inschrijvingen werden door het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen¹³ op 8 februari 2019 aangeleverd. Vandaag kan men immers zeer gedetailleerde studentengegevens uit de Databank Hoger Onderwijs (DHO 2.0) halen. De link inschrijvingen – personeel wordt dan gelegd om de student-personeelratio te berekenen.

⁹ In het rapport wordt zowel aandacht besteed aan personeelsaantallen inclusief integratiekader als exclusief integratiekader. Naast de personeelsleden op het integratiekader is er nog een zeer beperkt en eigenlijk te verwaarlozen aantal niet statutaire personeelsleden overgekomen van de hogescholen. Deze worden enkel apart vermeld bij de gedetailleerde bespreking van ambten en graden. Afhankelijk of het hier gaat om onderzoekers of ondersteunend personeel worden deze personen gerekend bij het WP of bij het ATP.

¹⁰ We spreken hierna van ATP (I) als we ATP bezoldigd ten laste van de werkingsuitkeringen bedoelen en ATP (II) als we ATP bezoldigd ten laste van andere financieringsbronnen bedoelen.

¹¹ Zie artikel V.44. §2 van de Codex Hoger Onderwijs.

¹² Met het aantal voltijdse eenheden wordt het percentage van tewerkstelling op het telmoment bedoeld, waarbij een voltijdse eenheid gelijk is aan 100%.

¹³ Verder afgekort als AHOVOKS.

5.2 GEAGGREGEERDE PERSONEELSFORMATIE: EFFECTIEVE TEWERKSTELLING IN 2017¹⁴

5.2.1 Geaggregeerde personeelstewerkstelling: evolutie tussen 1-2-2014 en 1-2-2018

Het totale personeelsbestand van de universiteiten (bezoldigd ten laste van de werkingsuitkeringen en van andere financieringsgroepen) zoals omschreven in de inleiding, kan worden opgedeeld in vijf grote groepen, namelijk het academisch personeel dat bestaat uit het zelfstandig academisch personeel en het assiterend academisch personeel (AP = ZAP + AAP), het integratiekader onderwijzend personeel, het wetenschappelijk personeel (WP), het administratief- en technisch personeel (ATP) en het integratiekader administratief- en technisch personeel.

5.2.1.1 Evolutie in VTE's

PERSONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017 (absoluut)

Personeelstewerkstelling · ten opzichte van 1-2-2014 · ten opzichte van 1-2-2015 · ten opzichte van 1-2-2016 · ten opzichte van 1-2-2017	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018	1/2/18-1/2/14	1/2/18-1/2/15	1/2/18-1/2/16	1/2/18-1/2/17
	voltijdse eenheden					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assiterend academisch personeel	4.866,41	5.098,75	5.199,47	5.335,78	5.365,48	+499,07	+266,73	+166,01	+29,70
Integratiekader onderwijzend personeel	1.098,75	893,20	787,25	707,60	642,00	-456,75	-251,20	-145,25	-65,60
Wetenschappelijk personeel	10.929,30	11.138,06	11.167,41	11.193,71	11.498,33	+569,03	+360,27	+330,92	+304,62
Administratief en technisch personeel	7.525,07	7.660,67	7.775,36	8.026,61	8.223,53	+698,46	+562,86	+448,17	+196,92
Integratiekader administratief en technisch personeel	261,45	212,65	190,70	178,05	176,55	-84,90	-36,10	-14,15	-1,50
Totale personeelstewerkstelling	24.680,98	25.003,33	25.120,19	25.441,75	25.905,89	1.224,91	902,56	785,70	464,14

PERSONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017 (relatief)

Personeelstewerkstelling · ten opzichte van 1-2-2014 · ten opzichte van 1-2-2015 · ten opzichte van 1-2-2016 · ten opzichte van 1-2-2017	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018	1/2/18-1/2/14	1/2/18-1/2/15	1/2/18-1/2/16	1/2/18-1/2/17
	voltijdse eenheden					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assiterend academisch personeel	4.866,41	5.098,75	5.199,47	5.335,78	5.365,48	+ 10,26 %	+ 5,23 %	+ 3,19 %	+ 0,56 %
Integratiekader onderwijzend personeel	1.098,75	893,20	787,25	707,60	642,00	- 41,57 %	- 28,12 %	- 18,45 %	- 9,27 %
Wetenschappelijk personeel	10.929,30	11.138,06	11.167,41	11.193,71	11.498,33	+ 5,21 %	+ 3,23 %	+ 2,96 %	+ 2,72 %
Administratief en technisch personeel	7.525,07	7.660,67	7.775,36	8.026,61	8.223,53	+ 9,28 %	+ 7,35 %	+ 5,76 %	+ 2,45 %
Integratiekader administratief en technisch personeel	261,45	212,65	190,70	178,05	176,55	- 32,47 %	- 16,98 %	- 7,42 %	- 0,84 %
Totale personeelstewerkstelling	24.680,98	25.003,33	25.120,19	25.441,75	25.905,89	+ 4,96 %	+ 3,61 %	+ 3,13 %	+ 1,82 %

Op 1-2-2018 stelden de Vlaamse universiteiten over alle personeelscategorieën en statuten heen 25.905,89 VTE's tewerk. Sinds de eerste publicatie van het sectorverslag universiteiten (2008-2009) is het globale personeelsaantal almaar toegenomen. Nadat de stijging gedurende enkele jaren steeds minder uitgesproken was, is ze de jongste jaren weer iets meer in intensiteit toegenomen. Ten opzichte van de vorige telling was er op 1-2-2018 een stijging van 464,14 VTE's of 1,82%.

Er is op 1-2-2018 een (soms beperkte) stijging vast te stellen bij zowel het AP, WP als het ATP, waarbij het WP het sterkst groeide. Het integratiekader (OP en ATP) daalt verder wat geheel logisch is. Met uitzondering van het zeer beperkte aantal personeelsleden dat er ingevolge artikel

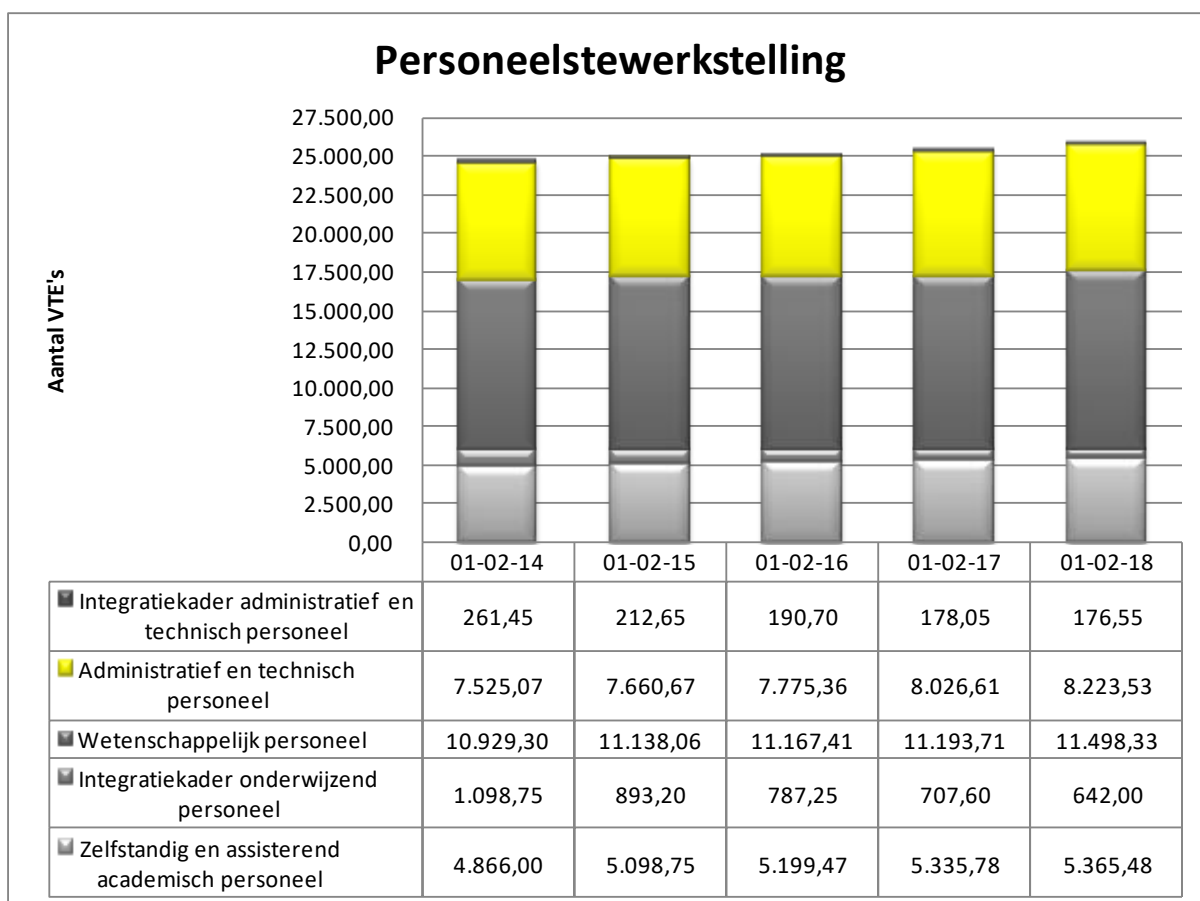
¹⁴ Telling op 1-2-2018. Voor een verklaring hiervan: zie punt 5.1 INLEIDING.

V.220.§ 2 van de CHO nog naar overgedragen is, kan dit integratiekader sinds 1-2-2013 in principe geen nieuwe personeelsleden meer verkrijgen. Bovendien heeft een deel van de personeelsleden inmiddels een plaats gekregen op het kader van de universiteiten en zijn er uiteraard ook uitdiensttredingen.

Op 1-2-2018 bedroeg het aantal AP-leden 5.365,48 VTE's¹⁵. Hiermee steeg deze groep opnieuw, eerder bescheiden, met 29,70 VTE's of 0,56%. De groep was nooit eerder zo talrijk. Ook het WP en het ATP pieken, en dit nog overtuigender met respectievelijk 11.498,33 VTE's (+ 304,62 VTE's of 2,72%) en 8.223,53 VTE's (+ 196,92 VTE's of 2,45%).

De integratiekaders gaan er kwantitatief verder op achteruit, vooral dan het integratiekader OP dat op 1-2-2018 nog goed was voor 642 VTE's, wat een daling van 9,27% betekent. Het integratiekader ATP telde op 1-2-2018 nog 176,55 VTE's, wat een kleine daling van 0,84% betekende in vergelijking met een jaar eerder. Zoals vermeld is de daling geheel verklaarbaar doordat dit grotendeels een uitdovende groep is. Aangezien er ook personeelsleden verschuiven van het integratiekader naar het kader van één van de universiteiten zelf, fungeren de verschillende groepen ten dele als communicerende vaten.

Grafisch voorgesteld geven deze cijfers het volgende beeld:

¹⁵ Hoewel gastprofessoren eigenlijk niet tot het AP behoren, zijn ze wel – althans de bezoldigde onder hen – opgenomen in de cijfers van de VLIR en bijgevolg ook in dit verslag.

De onderlinge verhouding kunnen we per jaar aflezen in de hiernavolgende tabel waarin de aandelen werden omgezet in een percentage van het totaal aantal personeelsleden.

PERONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017

Personeelstewerkstelling	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
	<ul style="list-style-type: none"> . ten opzichte van 1-2-2014 . ten opzichte van 1-2-2015 . ten opzichte van 1-2-2016 . ten opzichte van 1-2-2017 	<i>(procentueel aandeel per categorie)</i>			
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	19,72 %	20,39 %	20,70 %	20,97 %	20,71 %
Integratiekader onderwijzend personeel	4,45 %	3,57 %	3,13 %	2,78 %	2,48 %
Wetenschappelijk personeel	44,28 %	44,55 %	44,46 %	44,00 %	44,39 %
Administratief en technisch personeel	30,49 %	30,64 %	30,95 %	31,55 %	31,74 %
Integratiekader administratief en technisch personeel	1,06 %	0,85 %	0,76 %	0,70 %	0,68 %
Totale personeelstewerkstelling	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Meer dan 1/5 van het universiteitspersoneel behoort tot de categorie van het ZAP + AAP. Wanneer we daar het integratiekader OP bijtellen, wat gelet op de aard van dat personeel niet geheel onlogisch is, gaat het zelfs om meer dan 23%. Ruim 44% van het globale korps behoort tot het WP (dit blijft overduidelijk de grootste groep) en 31,74% is lid van het ATP (met het integratiekader erbij wordt dit meer dan 32%). Kleine verschuivingen niet te na gesproken blijven de verhoudingen sinds 1-2-2014 vrij stabiel.

5.2.1.2 Evolutie in hoofden

Hoewel de uitdrukking in VTE's uiteraard de meest correcte weergave van het tewerkgestelde personeel is, kan ook de evolutie van het aantal personeelsleden uitgedrukt in personen (= hoofden) interessante informatie opleveren.¹⁶

PERONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017 (absoluut)

Personeelstewerkstelling	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018	1/2/18-1/2/14	1/2/18-1/2/15	1/2/18-1/2/16	1/2/18-1/2/17
	<ul style="list-style-type: none"> . ten opzichte van 1-2-2014 . ten opzichte van 1-2-2015 . ten opzichte van 1-2-2016 . ten opzichte van 1-2-2017 	<i>(hoofden)</i>					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	8.195	8.558	8.777	8.948	9.050	+855	+492	+273	+102
Integratiekader onderwijzend personeel	1.492	1.256	1.104	995	907	-585	-349	-197	-88
Wetenschappelijk personeel	12.041	12.308	12.392	12.402	12.731	+690	+423	+339	+329
Administratief en technisch personeel	9.139	9.348	9.462	9.635	9.806	+667	+458	+344	+171
Integratiekader administratief en technisch personeel	290	250	223	214	208	-82	-42	-15	-6
Totale personeelstewerkstelling	31.157	31.720	31.958	32.194	32.702	+1.545	+982	+744	+508

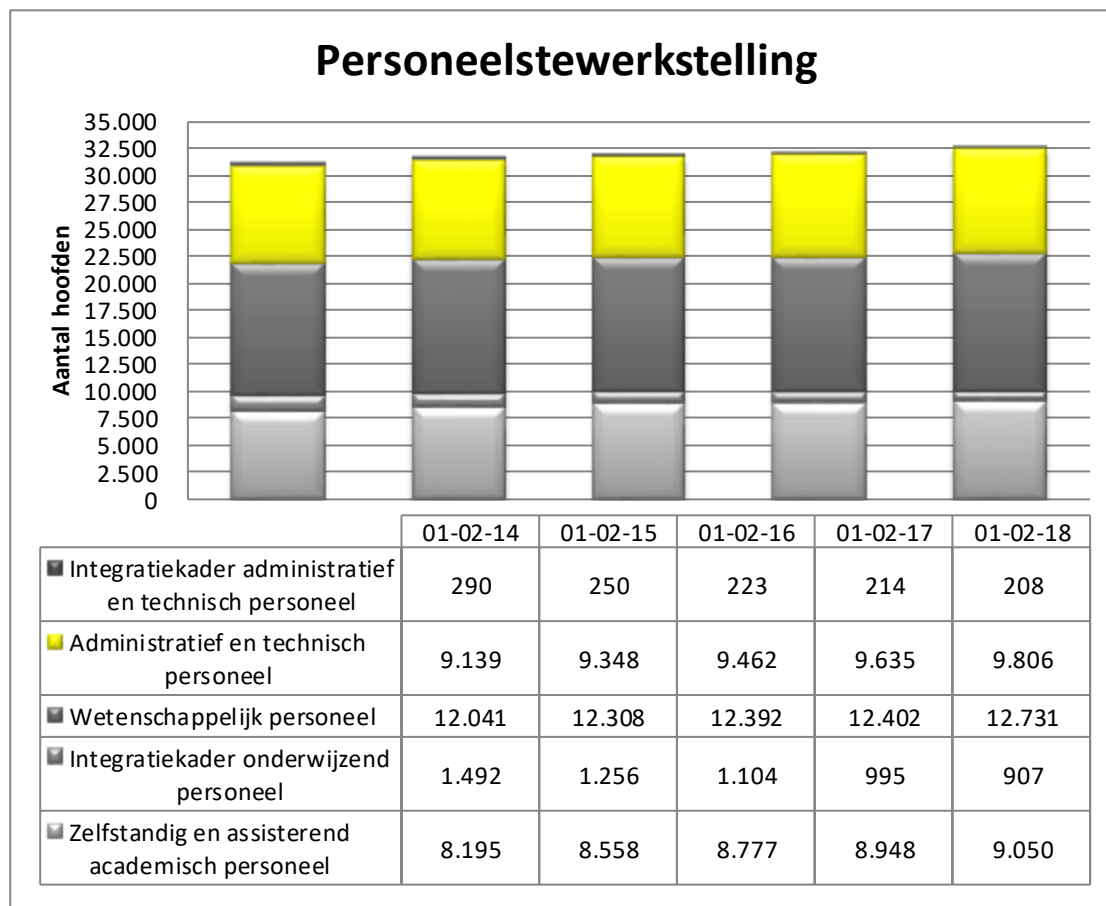
PERONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017 (relatief)

Personeelstewerkstelling	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018	1/2/18-1/2/14	1/2/18-1/2/15	1/2/18-1/2/16	1/2/18-1/2/17
	<ul style="list-style-type: none"> . ten opzichte van 1-2-2014 . ten opzichte van 1-2-2015 . ten opzichte van 1-2-2016 . ten opzichte van 1-2-2017 	<i>(hoofden)</i>					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	8.195	8.558	8.777	8.948	9.050	+10,43 %	+5,75 %	+3,11 %	+1,14 %
Integratiekader onderwijzend personeel	1.492	1.256	1.104	995	907	-39,21 %	-27,79 %	-17,84 %	-8,84 %
Wetenschappelijk personeel	12.041	12.308	12.392	12.402	12.731	+5,73 %	+3,44 %	+2,74 %	+2,65 %
Administratief en technisch personeel	9.139	9.348	9.462	9.635	9.806	+7,30 %	+4,90 %	+3,64 %	+1,77 %
Integratiekader administratief en technisch personeel	290	250	223	214	208	-28,28 %	-16,80 %	-6,73 %	-2,80 %
Totale personeelstewerkstelling	31.157	31.720	31.958	32.194	32.702	+4,96 %	+3,10 %	+2,33 %	+1,58 %

¹⁶ In de VLIR-statistieken werd een verschil van 2 hoofden vastgesteld in het ATP tussen de algemene tabel en de tabel met de leeftijdsgroepen. Het cijfer in de tabel met de leeftijdsgroepen bleek, na navraag bij de VLIR zelf, het correcte te zijn en is derhalve ook hier in het verslag opgenomen.

Zo zien we dat er op 1-2-2018 32.702 personen, hetzij voltijds, hetzij deeltijds tewerkgesteld waren. Ten opzichte van de vorige telling was er een globale stijging met 508 personen of 1,58%. Dit is meer dan een dubbel zo grote toename als bij het vorige telmoment. Met uitzondering van de integratiekaders geldt de stijging voor alle personeelscategorieën. De stijging in absolute termen is het grootst bij het WP (+329). Deze categorie is ook relatief het sterkst gegroeid, en dit met 2,65%.

Grafisch voorgesteld geven deze cijfers het volgende beeld:

5.2.1.3 Voltijdse versus deeltijdse personeelsleden / Gendergegevens

Het is interessant om na te gaan hoe de evolutie inzake voltijdse en deeltijdse arbeid eruit ziet en vervolgens de link te leggen met het gendergegevens. Meer bepaald wordt hier in kaart gebracht hoeveel personen (naderhand opgesplitst in mannen en vrouwen) er voltijds en hoeveel er deeltijds tewerkgesteld zijn. We hanteren hiervoor de cijfers in hoofden.

5.2.1.3.1 Evolutie van het voltijds personeel

PERSONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017 (absoluut)

Personeelstewerkingstelling	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018	1/2/18-1/2/14	1/2/18-1/2/15	1/2/18-1/2/16	1/2/18-1/2/17
<ul style="list-style-type: none"> · ten opzichte van 1-2-2014 · ten opzichte van 1-2-2015 · ten opzichte van 1-2-2016 · ten opzichte van 1-2-2017 	<i>(voltijds in hoofden)</i>					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	3.831	4.013	4.125	4.222	4.242	+411	+229	+117	+20
Integratiekader onderwijzend personeel	804	609	531	479	429	-375	-180	-102	-50
Wetenschappelijk personeel	10.029	10.213	10.213	10.276	10.552	+523	+339	+339	+276
Administratief en technisch personeel	5.321	5.323	5.359	5.604	5.776	+455	+453	+417	+172
Integratiekader administratief en technisch personeel	209	146	132	111	112	-97	-34	-20	+1
Totale personeelstewerkingstelling	20.194	20.304	20.360	20.692	21.111	+917	+807	+751	+419

PERSONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017 (relatief)

Personeelstewerkingstelling	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018	1/2/18-1/2/14	1/2/18-1/2/15	1/2/18-1/2/16	1/2/18-1/2/17
<ul style="list-style-type: none"> · ten opzichte van 1-2-2014 · ten opzichte van 1-2-2015 · ten opzichte van 1-2-2016 · ten opzichte van 1-2-2017 	<i>(voltijds in hoofden)</i>					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	3.831	4.013	4.125	4.222	4.242	+10,73 %	+5,71 %	+2,84 %	+0,47 %
Integratiekader onderwijzend personeel	804	609	531	479	429	-46,64 %	-29,56 %	-19,21 %	-10,44 %
Wetenschappelijk personeel	10.029	10.213	10.213	10.276	10.552	+5,21 %	+3,32 %	+3,32 %	+2,69 %
Administratief en technisch personeel	5.321	5.323	5.359	5.604	5.776	+8,55 %	+8,51 %	+7,78 %	+3,07 %
Integratiekader administratief en technisch personeel	209	146	132	111	112	-46,41 %	-23,29 %	-15,15 %	+0,90 %
Totale personeelstewerkingstelling	20.194	20.304	20.360	20.692	21.111	+4,54 %	+3,97 %	+3,69 %	+2,02 %

Over alle personeelscategorieën en statuten heen waren er 21.111 voltijdse personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2018. Het aantal voltijdse personeelsleden is sinds de telling van 1-2-2014 steeds toegenomen. De toename sinds de vorige telling bedraagt 419 personen of 2,02%. De categorie die het sterkst is gestegen in absolute termen, is het WP (met 276 personen) die daarmee haar grootste aantal ooit (10.552 personen) heeft bereikt. De piek geldt trouwens eveneens voor het ATP, dat in relatieve termen zelfs het sterkst is gestegen (met 3,07%). De toename van het ZAP+AAP (met 20 personen of 0,47%) is eveneens reëel, maar ook bescheiden. Enigszins opmerkelijk is de bijna status quo van het integratiekader ATP.

5.2.1.3.2 Evolutie van het deeltijds personeel

PERSONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017 (absoluut)

Personeelstewerkingstelling	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018	1/2/18-1/2/14	1/2/18-1/2/15	1/2/18-1/2/16	1/2/18-1/2/17
<ul style="list-style-type: none"> · ten opzichte van 1-2-2014 · ten opzichte van 1-2-2015 · ten opzichte van 1-2-2016 · ten opzichte van 1-2-2017 	<i>(deeltijds in hoofden)</i>					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	4.364	4.545	4.652	4.726	4.808	+444	+263	+156	+82
Integratiekader onderwijzend personeel	688	647	573	516	478	-210	-169	-95	-38
Wetenschappelijk personeel	2.012	2.095	2.179	2.126	2.179	+167	+84	+0	+53
Administratief en technisch personeel	3.818	4.025	4.103	4.031	4.030	+212	+5	-73	-1
Integratiekader administratief en technisch personeel	81	104	91	103	96	+15	-8	+5	-7
Totale personeelstewerkingstelling	10.963	11.416	11.598	11.502	11.591	+628	+175	+47	+89

PERSONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017 (relatief)

Personeelstewerkingstelling	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018	1/2/18-1/2/14	1/2/18-1/2/15	1/2/18-1/2/16	1/2/18-1/2/17
<ul style="list-style-type: none"> · ten opzichte van 1-2-2014 · ten opzichte van 1-2-2015 · ten opzichte van 1-2-2016 · ten opzichte van 1-2-2017 	<i>(deeltijds in hoofden)</i>					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	4.364	4.545	4.652	4.726	4.808	+10,17 %	+5,79 %	+3,35 %	+1,74 %
Integratiekader onderwijzend personeel	688	647	573	516	478	-30,52 %	-26,12 %	-16,58 %	-7,36 %
Wetenschappelijk personeel	2.012	2.095	2.179	2.126	2.179	+8,30 %	+4,01 %	+0,00 %	+2,49 %
Administratief en technisch personeel	3.818	4.025	4.103	4.031	4.030	+5,55 %	+0,12 %	-1,78 %	-0,02 %
Integratiekader administratief en technisch personeel	81	104	91	103	96	+18,52 %	-7,69 %	+5,49 %	-6,80 %
Totale personeelstewerkingstelling	10.963	11.416	11.598	11.502	11.591	+5,73 %	+1,53 %	-0,06 %	+0,77 %

Wat het deeltijds personeel betreft, kunnen we het volgende vaststellen: over alle personeelscategorieën en statuten heen waren er 11.591 deeltijdse personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2018, een stijging met 89 personen of 0,77% in vergelijking met een jaar eerder. De daling op 1-2-2017 blijkt voorlopig eenmalig te zijn geweest, al werd de piek van 1-2-2016 (11.598) op 1-2-2018 nog net niet geëvenaard.

Wanneer we per personeelscategorie gaan kijken is het beeld genuanceerd. Zowel het ZAP + AAP (+82 of 1,74%) als het WP (+53 of 2,49%) zijn op 1-2-2018 toegenomen. Het ZAP + AAP blijft met 4.808 personen de grootste groep deeltijdsen bevatten. Ook het ATP blijft talrijk, al daalde de groep op 1-2-2018 met één eenheid.

Wanneer we de voltijdse en deeltijds personeelsleden tegenover elkaar afzetten is er op 1-2-2018 opnieuw een heel lichte afname van deeltijdse arbeid zichtbaar. Waar er op 1-2-2017 35,73% van het globale personeelsbestand deeltijds werkte, is dit op 1-2-2018 nog 35,44%.

Evolutie deeltijdse arbeid	1-2-2014	1-2-2015	1-2-2016	1-2-2017	1-2-2018
Personeel globaal	35,19%	35,99%	36,29%	35,73%	35,44%

Per personeelscategorie lopen de percentages deeltijdse arbeid traditioneel sterk uiteen, gaande van 53,13% bij het AP tot 17,12% bij het WP, maar zijn ze de jongste jaren ook nauwelijks geëvolueerd. De deeltijdse arbeid in het ATP (nog goed 41%) zakt licht, maar blijft sterk aanwezig. Buitenbeentje is nog steeds het WP met zijn gering aantal deeltijdse personeelsleden.

5.2.1.3.3 Evolutie op basis van gender

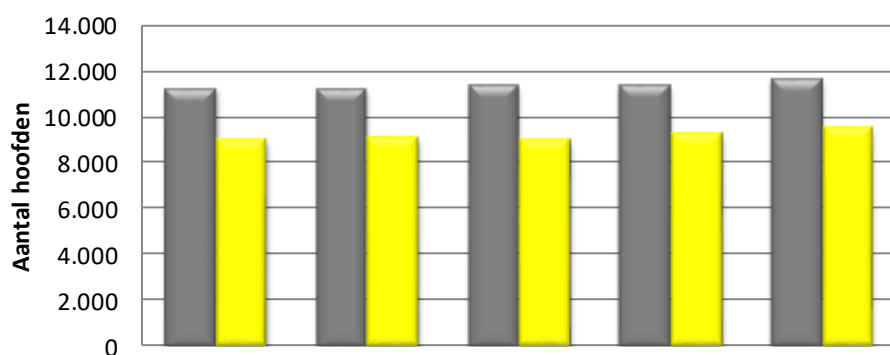
In de tabellen en grafieken hierna kan men aflezen hoe het aantal mannen en vrouwen in hoofden tussen 1-2-2014 en 1-2-2018 is geëvolueerd, respectievelijk bij het voltijds en het deeltijds werkende personeel.¹⁷

PERONEELSTEWERKSTELLING VOLTIJDS PERSONEEL NAAR GENDER - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017

Personeelstewerking . ten opzichte van 1-2-2014 . ten opzichte van 1-2-2015 . ten opzichte van 1-2-2016 . ten opzichte van 1-2-2017	1 februari 2014		1 februari 2015		1 februari 2016		1 februari 2017		1 februari 2018	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	2.490	1.341	2.613	1.400	2.674	1.451	2.715	1.507	2.735	1.507
Integriekader onderwijzend personeel	522	282	392	217	348	183	302	177	271	158
Wetenschappelijk personeel	5.662	4.367	5.745	4.468	5.818	4.395	5.799	4.477	5.912	4.639
Administratief en technisch personeel	2.482	2.839	2.462	2.861	2.482	2.877	2.574	3.030	2.657	3.119
Integriekader administratief en technisch personeel	64	145	51	95	47	85	43	68	40	72
Totale personeelstewerking	11.220	8.974	11.263	9.041	11.369	8.991	11.433	9.259	11.615	9.495

¹⁷ In de cijfers van de VLIR werd één personeelslid bij de telling op 1-2-2018 als "x" gecatalogeerd. Omdat het maar over één persoon gaat en dit statistisch niet relevant is, werd dit niet apart opgenomen in de tabellen van het regeringscommissariaat. Hierdoor ligt de optelling van het aantal voltijdse mannen en vrouwen natuurlijk één eenheid lager dan het totale aantal WP-leden dat in de globale tabellen werd opgenomen.

Personeelstewerkstelling voltijds naar gender

	01-02-14	01-02-15	01-02-16	01-02-17	01-02-18
■ Mannen	11.220	11.263	11.369	11.433	11.615
■ Vrouwen	8.974	9.041	8.991	9.259	9.495

Bij het **voltijds** werkende personeel ziet men opnieuw een aangroei van zowel de mannen als de vrouwen. Het aantal mannen is sinds 1-2-2014 ieder jaar, zij het soms in geringe mate, toegenomen. Bij de vrouwen was er op 1-2-2016 een lichte daling, maar ook hun aantal zit sinds 1-2-2017 opnieuw in de lift. De respectieve toenames op 1-2-2018 zijn + 182 voor de mannen en + 236 voor de vrouwen. Hieruit blijkt dat het verschil tussen beide seksen opnieuw iets kleiner is geworden (2.120 i.p.v. 2.174), maar de (voltijdse) mannen blijven globaal wel duidelijk in de meerderheid. Er waren op 1-2-2018 11.615 voltijds werkende mannen en 9.495 voltijds werkende vrouwen.

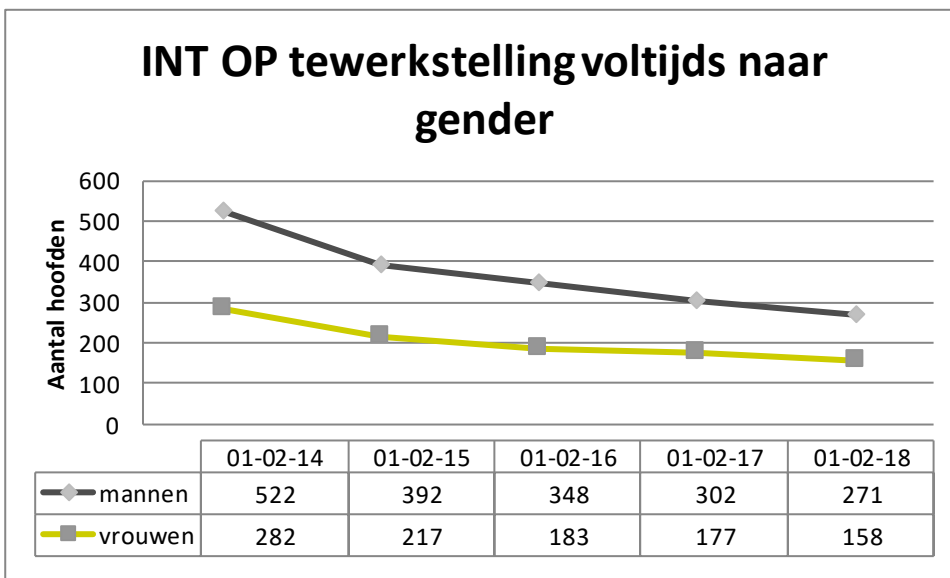
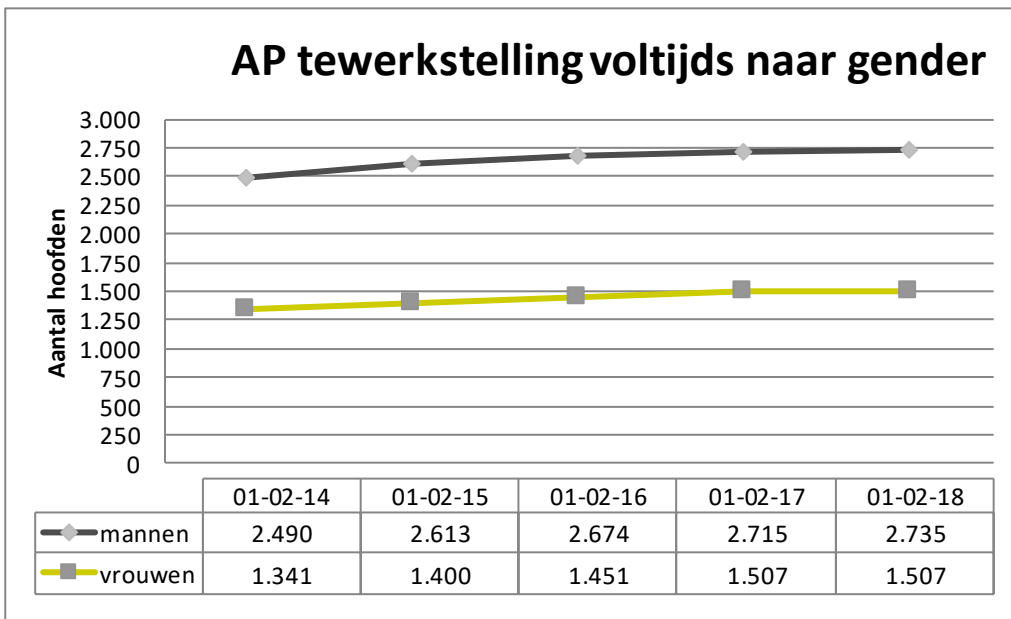
Wanneer men gaat onderverdelen naar personeelscategorie kan het volgende worden vastgesteld. Binnen het AP is er op 1-2-2018 een kleine divergentie tussen beide groepen. Het verschil tussen het aantal voltijds werkende mannen en vrouwen bedraagt nu 1.228 i.p.v. 1.208. De mannen zijn gestegen van 2.715 naar 2.735 terwijl het aantal vrouwen status quo is gebleven op 1.507.

Bij het WP zien we een convergentie. Beide groepen zijn weliswaar toegenomen, maar de toename van het aantal voltijdse mannen op 1-2-2018 was beperkter dan bij de voltijdse vrouwen (van 5.799 naar 5.912 of + 113 versus van 4.477 naar 4.639 of + 162). Hierdoor is het verschil tussen beide groepen op 1-2-2018 verminderd van 1.322 naar 1.273. De mannen blijven dus in de meerderheid. Bij beide groepen zien we het hoogste aantal voltijdsen in de categorie WP sinds 1-2-2014.

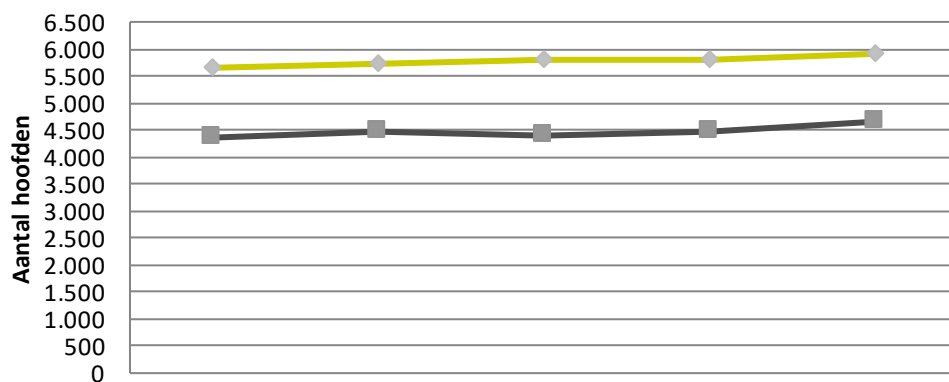
Geheel anders is het gesteld met het ATP-personeel waar de vrouwen traditioneel in de meerderheid zijn. Dat was ook het geval op 1-2-2018. Het verschil tussen beide is zelfs nog wat toegenomen. Het aantal voltijdse mannen steeg van 2.574 naar 2.657 personen terwijl het aantal voltijdse vrouwen toenam van 3.030 naar 3.119 personen, wat een verschil maakt van 462 meer vrouwen.

Bij de integratiekaders zien we overwegend een logische verdere afbouw bij de beide seksen. Afwijkend is dat het aantal voltijdse vrouwen bij het integratiekader ATP weer is toegenomen, al heeft dit vooral te maken met een verschuiving voltijdsen / deeltijdsen binnen dit integratiekader. De mannen blijven het talrijkst bij het integratiekader OP, de vrouwen bij dat van het ATP.

Hieronder zijn de aantallen per personeelscategorie (AP, INT OP, WP, ATP en INT ATP) wat aanschouwelijker voorgesteld door middel van lijndiagrammen.

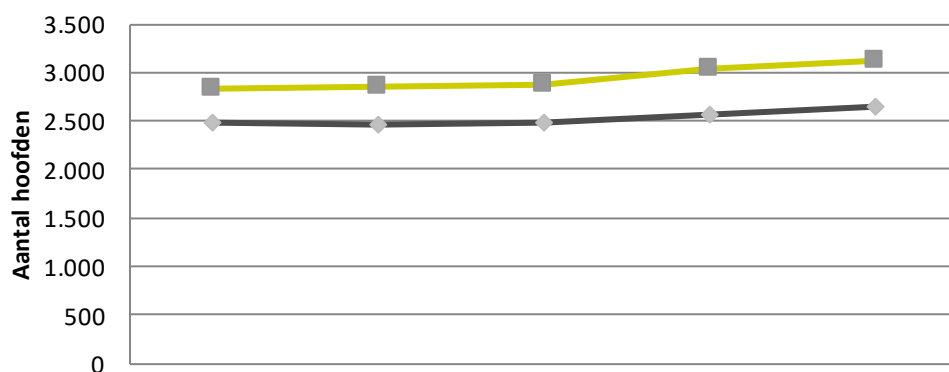

WP tewerkstelling voltijds naar gender

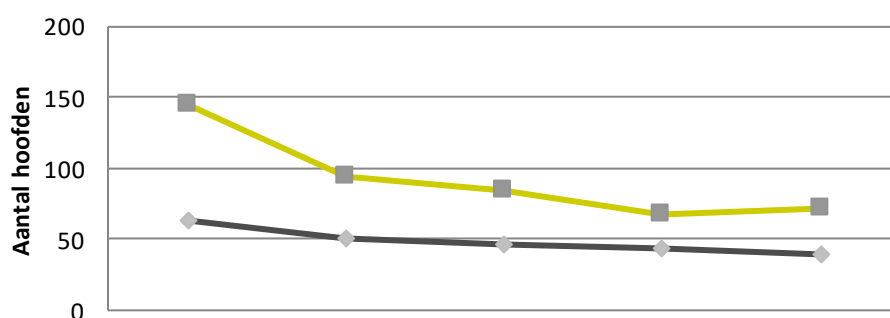
	01-02-14	01-02-15	01-02-16	01-02-17	01-02-18
—◆— mannen	5.662	5.745	5.818	5.799	5.912
—■— vrouwen	4.367	4.468	4.395	4.477	4.639

ATP tewerkstelling voltijds naar gender

	01-02-14	01-02-15	01-02-16	01-02-17	01-02-18
—◆— mannen	2.482	2.462	2.482	2.574	2.657
—■— vrouwen	2.839	2.861	2.877	3.030	3.119

INT ATP tewerkstelling voltijds naar gender

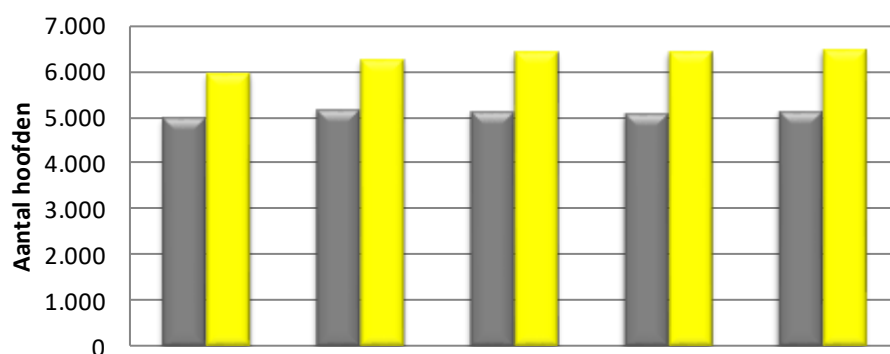

	01-02-14	01-02-15	01-02-16	01-02-17	01-02-18
—◆— mannen	64	51	47	43	40
—■— vrouwen	145	95	85	68	72

PERONEELSTEWERKSTELLING DEELTIJDS PERSONEEL NAAR GENDER - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017

Personeelstewerking · ten opzichte van 1-2-2014 · ten opzichte van 1-2-2015 · ten opzichte van 1-2-2016 · ten opzichte van 1-2-2017	1 februari 2014		1 februari 2015		1 februari 2016		1 februari 2017		1 februari 2018	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	2.751	1.613	2.829	1.716	2.872	1.780	2.871	1.855	2.915	1.893
Integriekader onderwijsend personeel	446	242	418	229	360	213	324	192	294	184
Wetenschappelijk personeel	1.021	991	1.043	1.052	1.047	1.132	1.042	1.084	1.060	1.119
Administratief en technisch personeel	782	3.036	860	3.165	854	3.249	833	3.198	830	3.200
Integriekader administratief en technisch personeel	9	72	9	95	11	80	13	90	12	84
Totale personeelstewerking	5.009	5.954	5.159	6.257	5.144	6.454	5.083	6.419	5.111	6.480

Personeelstewerking deeltijds naar gender

	01-02-14	01-02-15	01-02-16	01-02-17	01-02-18
■ mannen	5.009	5.159	5.144	5.083	5.111
■ vrouwen	5.954	6.257	6.454	6.419	6.480

Bij het **deeltijds** werkende personeel krijgen we zoals de vorige jaren een totaal ander beeld, maar blijft de situatie ook sterk verschillend tussen de personeelscategorieën. Het wekt geen verbazing dat het vrouwelijk korps in de meerderheid is. Het globale verschil is op 1-2-2018 in vergelijking met de vorige telling zelfs nog toegenomen (1.369 i.p.v. 1.336). Beide groepen gaan er overigens op vooruit. In het geval van de vrouwen gaat het om het hoogste aantal deeltijdse personeelsleden ooit.

Op het niveau van personeelscategorie zijn de vrouwen enkel in de meerderheid bij het WP, ATP en integratiekader ATP. Bij deze laatste twee groepen is dit zeer uitgesproken.

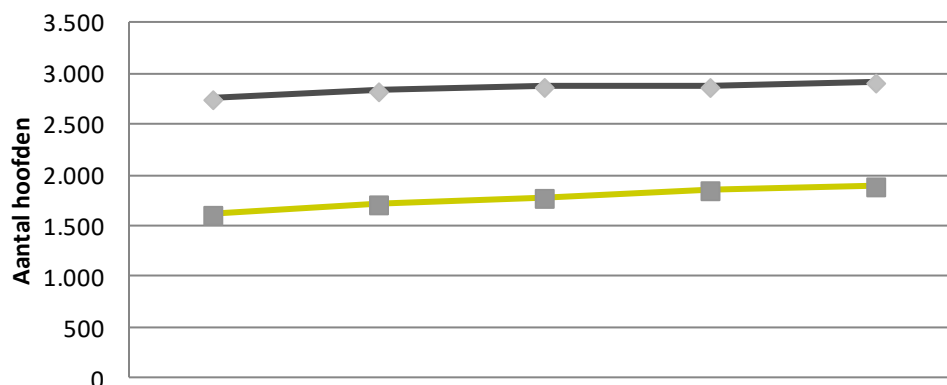
Binnen de **seksen** stellen we de volgende (kleine) evoluties vast. Bij de mannen neemt verhoudingsgewijs de voltijdse arbeid net als de vorige keer opnieuw heel licht toe (69,44% op 1-2-2018 tegenover 69,22% op 1-2-2017). Een stijging van 0,22% is op zich natuurlijk verwaarloosbaar, maar het zet wel de trend verder die op 1-2-2016 was ingezet. De deeltijdse arbeid is er logischer wijze gezakt van 30,78% naar 30,56%. Bij de vrouwen is de deeltijdse arbeid – die er traditioneel altijd groter is dan bij de mannen – ook lichtjes verminderd. Het aantal voltijdsen steeg van 59,06% naar 59,44% terwijl het aantal deeltijdsen daalde van 40,94% naar 40,56%, of een vermindering van 0,40%. De daling is weliswaar beperkt, maar illustreert niettemin de trend van de laatste jaren.

Het verhoudingsgewijs hoger aantal deeltijds werkende vrouwen vindt zijn oorsprong nog steeds vooral binnen het ATP waar er 3,86 keer zoveel deeltijdse vrouwen als mannen zijn. In het integratiekader ATP zijn er zelfs 7 keer zoveel deeltijdsen bij de vrouwen als bij de mannen. Maar daar gaat het natuurlijk om een zeer beperkte groep. Bij het AP en het integratiekader OP blijft het aantal deeltijds werkende mannen ruim in de meerderheid ten opzichte van de vrouwen (+1.132 voor de mannen voor beide categorieën samen). Bij het WP is dit dan weer licht andersom (+59 voor de vrouwen). Dit alles hangt natuurlijk ook samen met het feit dat het AP nog altijd hoofdzakelijk bestaat uit mannen terwijl dit bij het ATP overduidelijk niet zo is. Bij het WP is er veel meer evenwicht.

Met betrekking tot het deeltijds werken mogen we ook niet uit het oog verliezen dat deze cijfers enkel iets zeggen over de beroepsactiviteiten uitgeoefend bij de universiteiten. Ongetwijfeld hebben heel wat deeltijds werkende personeelsleden, zeker bij het AP en WP, nog andere beroepsbezigheden, wat verregaande conclusies uit deze cijfers niet wenselijk of zelfs onmogelijk maakt.

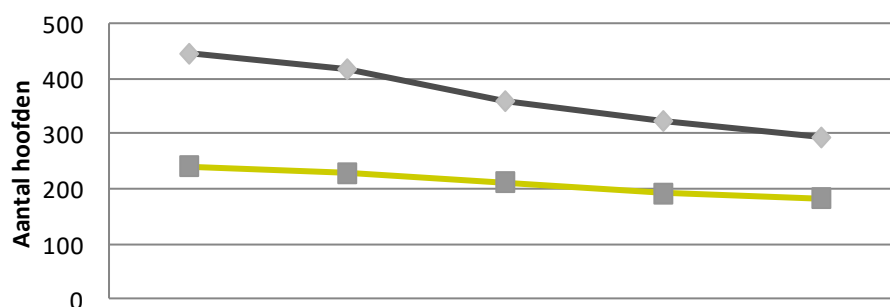
Ook voor de deeltijds werkende personeelsleden worden de aantallen hieronder per personeelscategorie wat aanschouwelijker voorgesteld door middel van lijndiagrammen.

AP tewerkstelling deeltijds naar gender

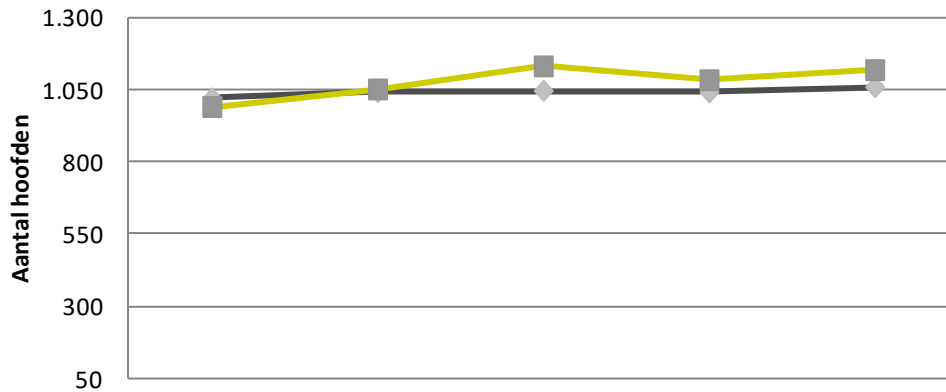
	01-02-14	01-02-15	01-02-16	01-02-17	01-02-18
—◆— mannen	2.751	2.829	2.872	2.871	2.915
—■— vrouwen	1.613	1.716	1.780	1.855	1.893

INT OP tewerkstelling deeltijds naar gender

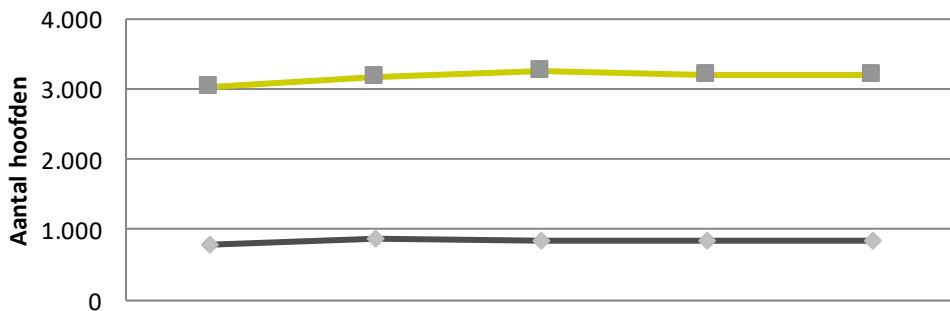
	01-02-14	01-02-15	01-02-16	01-02-17	01-02-18
—◆— mannen	446	418	360	324	294
—■— vrouwen	242	229	213	192	184

WP tewerkstelling deeltijds naar gender

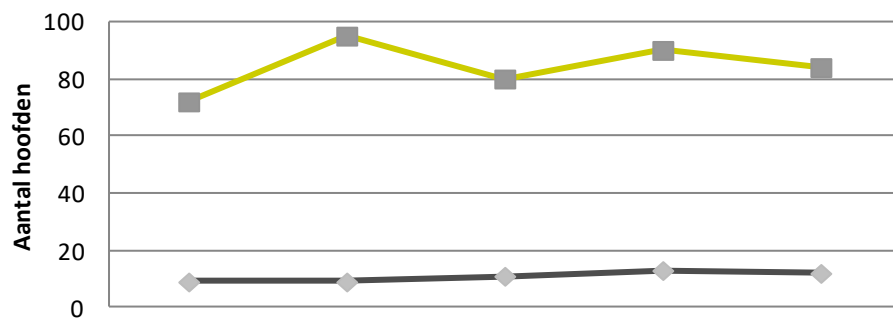
	01-02-14	01-02-15	01-02-16	01-02-17	01-02-18
—◆— mannen	1.021	1.043	1.047	1.042	1.060
—■— vrouwen	991	1.052	1.132	1.084	1.119

ATP tewerkstelling deeltijds naar gender

	01-02-14	01-02-15	01-02-16	01-02-17	01-02-18
—◆— mannen	782	860	854	833	830
—■— vrouwen	3.036	3.165	3.249	3.198	3.200

INT ATP tewerkstelling deeltijds naar gender

	01-02-14	01-02-15	01-02-16	01-02-17	01-02-18
—◆— mannen	9	9	11	13	12
—■— vrouwen	72	95	80	90	84

Als besluit kunnen we stellen dat er op 1-2-2018 opnieuw een zeer beperkte afname van deeltijdse arbeid is en dat er nog steeds meer vrouwen dan mannen deeltijds werken.

We kunnen het globale personeelsbestand van de universiteiten ook nog anders voorstellen en opdelen in personeel bezoldigd lastens de werkingsmiddelen en personeel bezoldigd lastens andere financieringsbronnen dan de werking. Dit levert inzake VTE's de volgende tabellen op.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017 (absoluut)

Personeelstewerkstelling · ten opzichte van 1-2-2014 · ten opzichte van 1-2-2015 · ten opzichte van 1-2-2016 · ten opzichte van 1-2-2017	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018	1/2/18-1/2/14	1/2/18-1/2/15	1/2/18-1/2/16	1/2/18-1/2/17
	<i>(voltijdse eenheden)</i>					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Personeel bezoldigd lastens de werking	10.568,92	10.652,14	10.679,74	10.776,49	10.849,83	+280,91	+197,69	+170,09	+73,34
Personeel niet bezoldigd lastens de werking	14.112,06	14.351,19	14.440,45	14.665,26	15.056,06	+944,00	+704,87	+615,61	+390,80
Totale personeelstewerkstelling	24.680,98	25.003,33	25.120,19	25.441,75	25.905,89	+1.224,91	+902,56	+785,70	+464,14

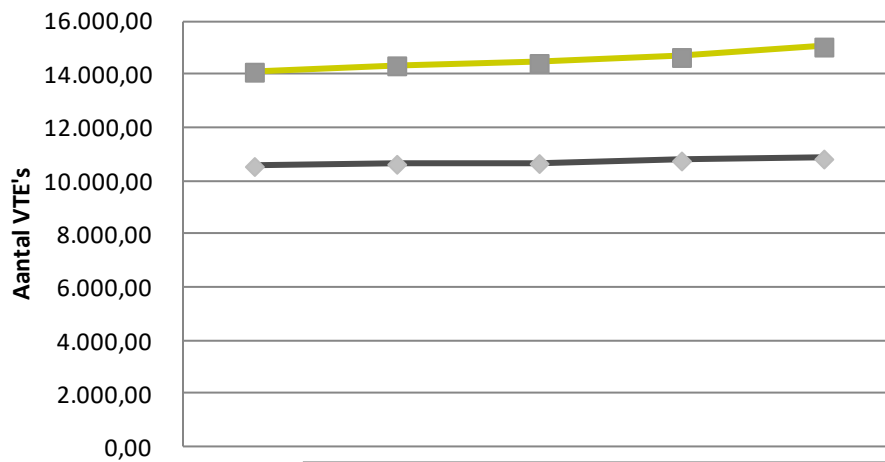
PERSONEELSTEWERKSTELLING - Evolutie ten opzichte van 1-2-2014, 1-2-2015, 1-2-2016 en 1-2-2017 (relatief)

Personeelstewerkstelling · ten opzichte van 1-2-2014 · ten opzichte van 1-2-2015 · ten opzichte van 1-2-2016 · ten opzichte van 1-2-2017	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018	1/2/18-1/2/14	1/2/18-1/2/15	1/2/18-1/2/16	1/2/18-1/2/17
	<i>(voltijdse eenheden)</i>					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Personeel bezoldigd lastens de werking	10.568,92	10.652,14	10.679,74	10.776,49	10.849,83	+2,66 %	+1,86 %	+1,59 %	+0,69 %
Personeel niet bezoldigd lastens de werking	14.112,06	14.351,19	14.440,45	14.665,26	15.056,06	+6,69 %	+4,91 %	+4,26 %	+2,67 %
Totale personeelstewerkstelling	24.680,98	25.003,33	25.120,19	25.441,75	25.905,89	+4,96 %	+3,61 %	+3,13 %	+1,83 %

Traditioneel ligt het aantal personeelsleden dat bezoldigd wordt via andere financieringsbronnen significant hoger dan het aantal personeelsleden dat via de werking wordt betaald. Beide groepen zijn overhand toegenomen in de periode 1-2-2014 tot 1-2-2018, maar niet steeds in dezelfde mate. Sinds 1-2-2015 neemt het verschil opnieuw toe. Op 1-2-2018 bedroeg het 4.206,23 VTE's (10.849,83 versus 15.056,06 VTE's).

Het hoge aantal niet via de werkingskosten bezoldigde personeelsleden kan o.m. verklaard worden door het feit dat de universiteiten ten aanzien van dit personeel een veel flexibeler beleid kunnen hanteren en niet of minder aan (decreta) regels gebonden zijn. Wellicht speelt ook de beperking inzake overheidsmiddelen een rol. De grafiek hierna toont de evolutie sinds 1-2-2014.

Personeelstewerkstelling (naar financieringsbron)

	01-02-14	01-02-15	01-02-16	01-02-17	01-02-18
—◆— Bezoldigd lastens de werking	10.568,92	10.652,14	10.679,74	10.776,49	10.849,83
—■— Bezoldigd via andere financieringsbronnen	14.112,06	14.351,19	14.440,45	14.665,26	15.056,06

In de tabel hierna kan men de aandelen via werking / via andere financieringsbronnen in percentages aflezen sinds 1-2-2014. Hieruit blijkt duidelijk dat het verschil tussen beide sinds 1-2-2015 licht maar stelselmatig toegenomen is.

Telmoment	Werkling	Andere financieringsbronnen
01-02-14	42,82%	57,18%
01-02-15	42,60%	57,40%
01-02-16	42,51%	57,49%
01-02-17	42,36%	57,64%
01-02-18	41,88%	58,12%

5.2.2 Personeel op werkingsuitkeringen: gerealiseerde tewerkstelling¹⁸

5.2.2.1 Zelfstandig en assisterend academisch personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2018 en vergelijking met vorige jaren per graad

De hiernavolgende tabel toont de geaggregeerde personeelsformatie voor het academisch personeel op het niveau van de tewerkstelling per graad op 1-2-2018 en laat ook de aantallen zien op de 4 vorige telmomenten. Opgemerkt dient te worden dat er sinds 1-2-2014 een opsplitsing wordt gemaakt tussen docenten en tenure track docenten¹⁹. Aangezien we steeds 5 jaar teruggaan, zien de kolommen er op dit vlak voor het eerst gelijkvormig uit. Anderzijds bestaat de graad van buitengewoon hoogleraar niet meer sinds 1-9-2015 en is er voor die graad nog een verschil tussen de tellingen tot en met 1-2-2015 en de tellingen daarna.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - ACADEMISCH PERSONEEL (AP) per GRAAD

Graad	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
ZAP					
a. ZAP in strikte zin	2.849,05	3.038,19	3.142,50	3.220,30	3.273,50
1. buitengewoon hoogleraar	52,65	57,10			
2. gewoon hoogleraar	774,20	798,60	869,60	849,05	865,30
3. hoogleraar	551,95	587,75	603,75	609,90	659,50
4. hoofddocent	812,85	864,39	919,20	992,25	995,45
5. docent	314,70	338,05	317,05	294,95	261,35
6. tenure track docent	342,70	392,30	432,90	474,15	491,90
b. Ander zelfstandig academisch personeel	158,65	158,90	160,57	164,58	170,78
7. hoofdbibliothecaris, faculteitsgeaggregeerde en geaggregeerd conservator, werkleider en conservator, e.a. assistent en bibliothecaris, vastbenoemd assistent	10,20	10,20	9,70	8,00	6,00
8. gastprofessor	141,35	143,60	144,17	150,28	160,88
9. gepensioneerd ZAP-lid, verder werkend in het kader van art. V.44.§2 CHO	7,10	5,10	6,70	6,30	3,90
Totaal ZAP	3.007,70	3.197,09	3.303,07	3.384,88	3.444,28
AAP					
a. AAP in strikte zin	1.831,86	1.878,51	1.876,05	1.926,20	1.904,00
10. assistent (uitgezonderd praktijkassistent)	908,00	910,00	933,40	931,35	954,75
11. praktijkassistent	574,11	580,86	567,30	592,50	565,00
12. doctor-assistent	349,75	387,65	375,35	402,35	384,25
b. Ander assisterend academisch personeel	26,85	23,15	20,35	24,70	17,20
13. tijdelijk pedagogisch en wetenschappelijk medewerker	26,85	23,15	20,35	24,70	17,20
Totaal AAP	1.858,71	1.901,66	1.896,40	1.950,90	1.921,20
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	4.866,41	5.098,75	5.199,47	5.335,78	5.365,48

Op 1-2-2018 waren er 5.365,48 VTE's academisch personeel aan de slag in de Vlaamse universiteiten, of het hoogste aantal sinds de telling van 1-2-2014.

Binnen het AP vormt het ZAP zoals altijd duidelijk de grootste groep. Het aantal ZAP-leden is sinds 1-2-2014 steeds toegenomen en stond bij de jongste telling op zijn hoogtepunt met 3.444,28 VTE's of ruim 64,20 % van het totale AP. De curve van het AAP over de voorbije 5 jaar heen verloopt eerder onregelmatig en is op 1-2-2018 licht gedaald, en dit tot 1.921,20 VTE's, wat nog altijd het tweede hoogste aantal sinds 1-2-2014 is.²⁰ Beide groepen divergeren dus.

¹⁸ In dit hoofdstuk worden de gegevens in VTE weergegeven, behoudens waar expliciet vermeld.

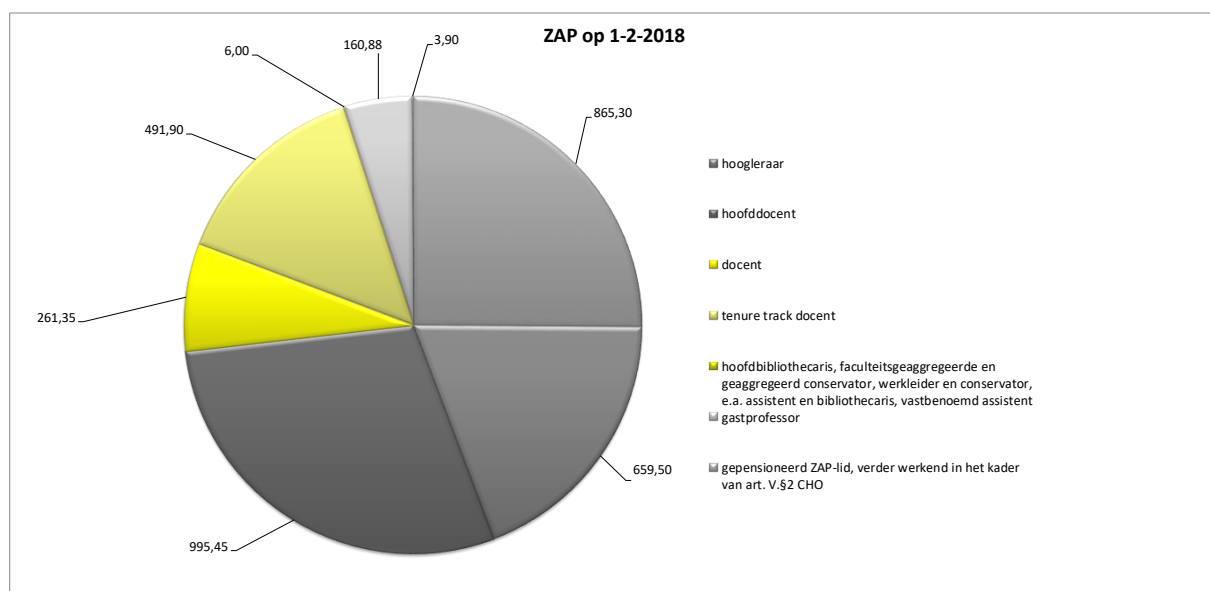
¹⁹ Tenure-trackdocenten zijn docenten aangesteld voor een termijn van 5 jaar. Indien het universiteitsbestuur aan het einde van die termijn de prestaties van een docent gunstig beoordeelt, wordt het betrokken personeelslid zonder nieuwe vacature benoemd in de graad van hoofddocent.

²⁰ De rubricering van tijdelijk pedagogisch en wetenschappelijk medewerker als 'ander assisterend academisch personeel' is conform de gegevens in de VLIR-statistieken, maar verdient enige nuancering. Bedoeld zijn de personeelsleden vermeld in artikel IV.18, 3de lid van de CHO waarvan in het vijfde lid van hetzelfde artikel enkel wordt gezegd dat ze de salarisschalen genieten van het assisterend academisch personeel.

Wat de graden van het ZAP betreft, nemen de hoofddocenten net zoals de jongste jaren het belangrijkste aandeel in. Dit ondanks het feit dat de groep ‘gewoon hoogleraar’ al een paar jaar het gezelschap heeft gekregen van de “voormalige” buitengewoon hoogleraar. Zoals gezegd bestaat de graad van buitengewoon hoogleraar sinds 1-9-2015 immers niet meer²¹: Per 1-2-2016 worden ze meegeteld bij de gewoon hoogleraar. De hoofddocenten piekten op 1-2-2018 met 995,45 VTE’s, een bescheiden 3,20 eenheden meer dan bij de vorige telling. De gewoon hoogleraar stijgen opnieuw lichtjes naar 865,30 VTE’s en blijven daarmee net onder de piek van 1-2-2016. Maar sterkst gestegen personeelscategorie is die van de hoogleraar (+ 49,60 VTE’s).

Bij de docenten is er zoals de vorige keer enkel een toename bij de tenure track docenten. Bij de categorieën binnen het ander zelfstandig academisch personeel valt vooral de blijvende stijging, ook nu op 1-2-2018 weer, van het aantal gastprofessoren op. De subgroep telt nu 160,88 VTE’s (of een stijging van 10,60 VTE’s in vergelijking met 1-2-2017).

Het hiernavolgende cirkeldiagram biedt een visuele voorstelling van de personeelsaantallen per graad binnen het ZAP.

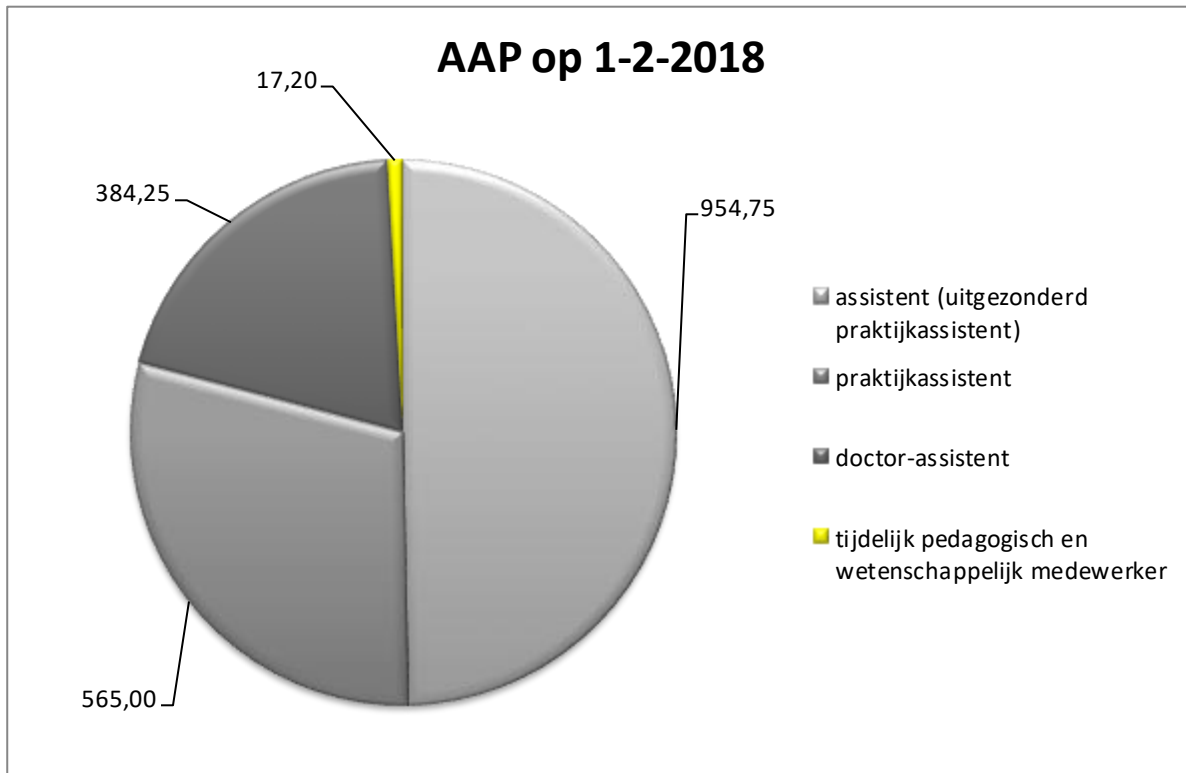
Binnen het AAP zijn de assistenten (ook wel mandaat-assistenten genoemd) nog steeds het talrijkst. Het verschil met de andere groepen is zelfs nog iets groter geworden. Het aantal assistenten is met 23,40 VTE’s gegroeid naar 954,75 VTE’s, terwijl de andere groepen licht zijn gedaald.

In zeker opzicht kan men de praktijkassistenten trouwens ook nog meenemen met de hoofdschubgroep. Zij zijn immers evenzeer assistenten, zij het dat ze in hoofdzaak belast worden met praktijkgebonden onderwijs²². Dergelijke personeelsleden kunnen van hun universiteitsbestuur ook de titel van praktijklector krijgen.

²¹ Art. V.24 van de CHO.

²² Art. V.7 van de CHO.

Het hiernavolgend cirkeldiagram biedt een visuele voorstelling van de aantallen per graad binnen het AAP.

De hiernavolgende tabel biedt nog een andere kijk op de verdeling van het AP-korps en toont het procentuele aandeel van de verschillende subgroepen.

PERONEELSTEWERKSTELLING ACADEMISCH PERSONEEL (AP) per GRAAD - PROCENTUEEL AANDEEL					
Graad	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
ZAP					
<i>a. ZAP in strikte zin</i>	55,40 %	59,59 %	60,44 %	60,35 %	61,01 %
1. buitengewoon hoogleraar	1,16 %	1,12 %			
2. gewoon hoogleraar	17,11 %	15,66 %	16,72 %	15,91 %	16,13 %
3. hoogleraar	12,20 %	11,53 %	11,61 %	11,43 %	12,29 %
4. hoofddocent	17,97 %	16,95 %	17,68 %	18,60 %	18,55 %
5. docent	6,96 %			5,53 %	4,87 %
6. tenure track docent	7,58 %	6,63 %	6,10 %	8,89 %	9,16 %
<i>b. Ander zelfstandig academisch personeel</i>	3,51 %	3,12 %	3,09 %	3,08 %	3,18 %
7. hoofdbibliothecaris, faculteitsgeaggregeerde en geaggregeerd conservator, werkleider en conservator, e.a. assistent en bibliothecaris, vastbenoemd assistent	0,23 %	0,20 %	0,19 %	0,15 %	0,11 %
8. gastprofessor	3,12 %	2,82 %	2,77 %	2,82 %	3,00 %
9. gepensioneerd ZAP-lid, verder werkend in het kader van art. V.44.§2 CHO	0,16 %	0,10 %	0,13 %	0,12 %	0,07 %
Totaal ZAP	58,91 %	62,70 %	63,53 %	63,44 %	64,19 %
AAP					
<i>a. AAP in strikte zin</i>	40,49 %	36,84 %	36,08 %	36,10 %	35,49 %
10. assistent (uitgezonderd praktijkassistent)	20,07 %	17,85 %	17,95 %	17,45 %	17,80 %
11. praktijkassistent	12,69 %	11,39 %	10,91 %	11,10 %	10,53 %
12. doctor-assistent	7,73 %	7,60 %	7,22 %	7,54 %	7,16 %
<i>b. Ander assistierend academisch personeel</i>	0,59 %	0,45 %	0,39 %	0,46 %	0,32 %
13. tijdelijk pedagogisch en wetenschappelijk medewerker	0,59 %	0,45 %	0,39 %	0,46 %	0,32 %
Totaal AAP	41,09 %	37,30 %	36,47 %	36,56 %	35,81 %
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het academisch personeel op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

PERSONEELTEWERKSTELLING - ACADEMISCH PERSONEEL (AP) per LEEFTIJDGROEP					
Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
ZAP					
<25	1	0	2	2	2
25-29	48	49	41	44	46
30-34	395	390	406	371	337
35-39	834	885	906	898	888
40-44	853	914	941	1.005	1.045
45-49	836	837	866	898	935
50-54	821	847	865	882	882
55-59	753	822	829	848	862
60-64	557	574	602	620	624
65 en +	57	66	91	89	121
Totaal	5.155	5.384	5.549	5.657	5.742
AAP					
<25	257	245	248	233	245
25-29	1.034	1.074	1.082	1.091	1.062
30-34	698	731	769	814	792
35-39	396	419	428	451	461
40-44	231	246	245	251	278
45-49	151	161	155	153	170
50-54	116	130	138	140	138
55-59	99	98	94	102	105
60-64	53	67	61	54	56
65 en +	5	3	8	2	1
Totaal	3.040	3.174	3.228	3.291	3.308
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	8.195	8.558	8.777	8.948	9.050

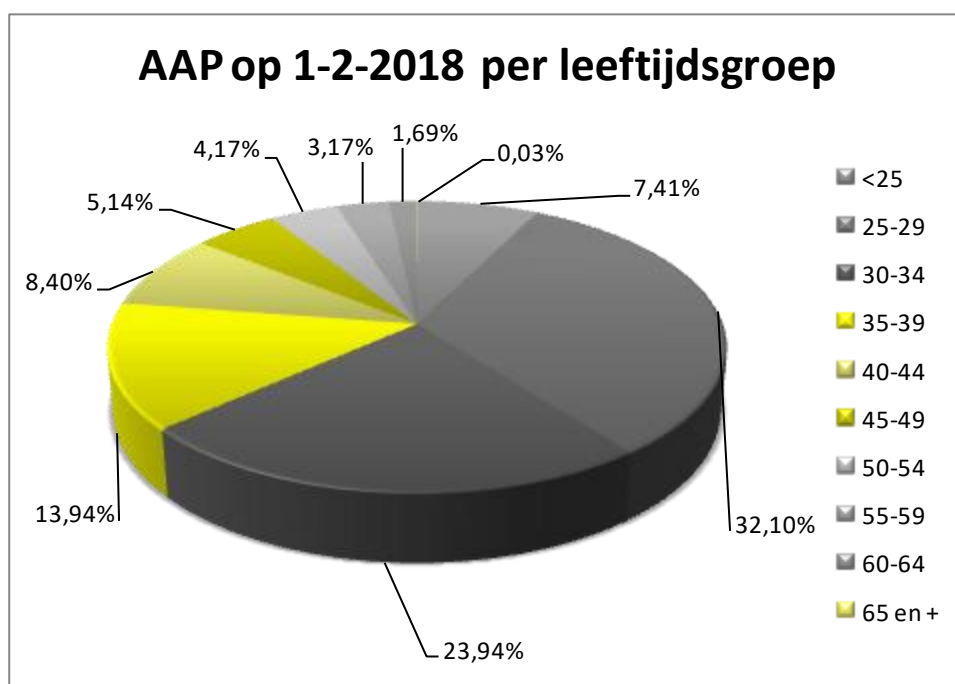
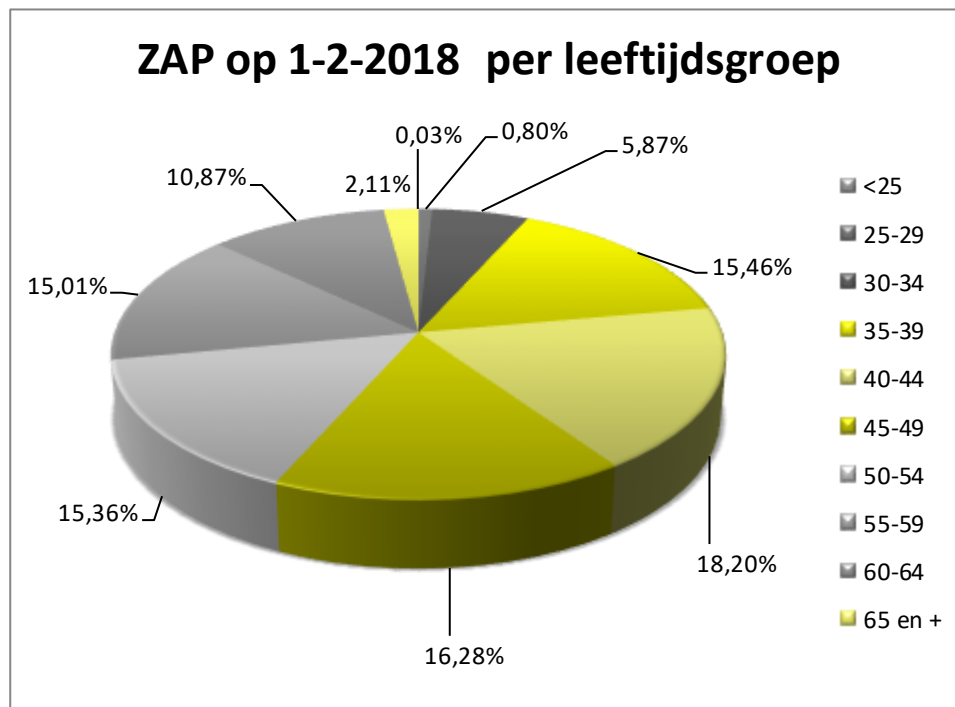
De reeds eerder vastgestelde stijging in hoofden van het globaal aantal leden van het academisch personeel op 1-2-2018 kan men ook doortrekken naar 60% van de leeftijdsgroepen.

Bij het ZAP is er enkel een achteruitgang bij de 30-39 jarigen. De grootste stijging zien we bij de 40-44 jarigen (+40). De uiterste leeftijdsgroepen (jonger dan 30 enerzijds en 65 of ouder anderzijds) zijn nog steeds de kleinste. Om tot een graad in het ZAP te kunnen toetreden, dient men immers eerst een doctoraat te behalen, dit kan niet op zeer jonge leeftijd. Dat de groep 65 en + na de stagnatie van vorig jaar opnieuw toeneemt, spoort met de wetenschap dat men langer moet en gaat werken.

Binnen het AAP lopen de groepen die vooruit en achteruit gaan meer door elkaar. De grootste toename zien we dit keer in de groep 40-44 jarigen (+27), de grootste daling in de groep 25-29 jarigen (-29). Deze laatste is wel nog steeds de grootste en dit blijft een opmerkelijke vaststelling. De groep vormt de exponent bij uitstrek van het overwegend jonge karakter van het AAP. Logischer wijze is dit bij het ZAP veel minder het geval. Oudere AAP-leden zijn meestal praktijkassistenten.

Wanneer we de evolutie in de verschillende leeftijdsgroepen over meerdere jaren bekijken, stellen we het volgende vast sinds 1-2-2014. Bij het ZAP zijn de leeftijdscategorieën tussen 40 en 50 jaar permanent, hoewel soms gering, in aantal toegenomen. Voor het AAP geldt dit enkel voor de leeftijdscategorie 35-39 en zo goed als voor de groep 40-44 jarigen, een verwaarloosbare daling op 1-2-2016 met één persoon niet te na gesproken.

In de taartdiagrammen hierna kan men aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2018 procentueel vertegenwoordigd zijn binnen het ZAP en het AAP.

Wanneer men de cijfers wil bekijken volgens het aandeel dat iedere leeftijdsgroep in het geheel heeft en dit over een langere periode, levert onderstaande tabel daartoe nuttige informatie op.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - ACADEMISCH PERSONEEL (AP) per LEEFTIJDGROEP (PROCENTUEEL)

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
ZAP					
<25	0,02 %	0,00 %	0,04 %	0,04 %	0,03 %
25-29	0,93 %	0,91 %	0,74 %	0,78 %	0,80 %
30-34	7,66 %	7,24 %	7,32 %	6,56 %	5,87 %
35-39	16,18 %	16,44 %	16,33 %	15,87 %	15,46 %
40-44	16,55 %	16,98 %	16,96 %	17,77 %	18,20 %
45-49	16,22 %	15,55 %	15,61 %	15,87 %	16,28 %
50-54	15,93 %	15,73 %	15,59 %	15,59 %	15,36 %
55-59	14,61 %	15,27 %	14,94 %	14,99 %	15,01 %
60-64	10,81 %	10,66 %	10,85 %	10,96 %	10,87 %
65 en +	1,11 %	1,23 %	1,64 %	1,57 %	2,11 %
Totaal	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
AAP					
<25	8,45 %	7,72 %	7,68 %	7,08 %	7,41 %
25-29	34,01 %	33,84 %	33,52 %	33,15 %	32,10 %
30-34	22,96 %	23,03 %	23,82 %	24,73 %	23,94 %
35-39	13,03 %	13,20 %	13,26 %	13,70 %	13,94 %
40-44	7,60 %	7,75 %	7,59 %	7,63 %	8,40 %
45-49	4,97 %	5,07 %	4,80 %	4,65 %	5,14 %
50-54	3,82 %	4,10 %	4,28 %	4,25 %	4,17 %
55-59	3,26 %	3,09 %	2,91 %	3,10 %	3,17 %
60-64	1,74 %	2,11 %	1,89 %	1,64 %	1,69 %
65 en +	0,16 %	0,09 %	0,25 %	0,06 %	0,03 %
Totaal	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

5.2.2.2 Integratiekader onderwijzend personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2018 en vergelijking met vorige jaren per ambt

De hiernavolgende tabel toont de geaggregeerde personeelsformatie voor het integratiekader onderwijzend personeel op het niveau van de tewerkstelling per ambt. De integratie van de academische hogeschoolopleidingen werd afgerond met ingang van het academiejaar 2013-2014. Er zijn nu dus voor het eerst cijfers beschikbaar voor alle 5 de telmomenten.

Het is verdedigbaar om binnen het integratiekader OP een onderscheid te maken enerzijds het OP3, dat nauwer aansluit bij het ZAP, en anderzijds het OP2, dat nauwer aansluit bij het AAP, en ten slotte het OP1 dat een heel aparte categorie vormt die voorheen uitsluitend voorkwam in de hogescholen²³.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - INTEGRATIEKADER ONDERWIJZEND PERSONEEL (OP) per AMBT

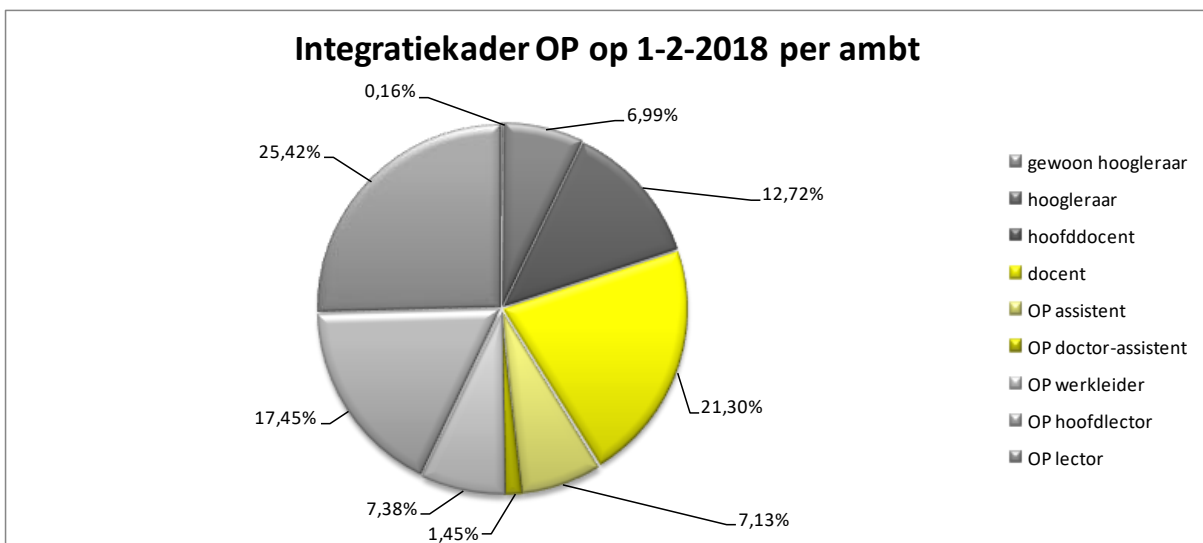
Ambt	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
Integratiekader OP3					
1. gewoon hoogleraar	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
2. hoogleraar	90,10	72,65	62,15	52,60	44,90
3. hoofddocent	85,55	55,15	62,85	68,25	81,65
4. docent	320,30	238,70	205,45	183,55	136,75
Totaal	496,95	367,50	331,45	305,40	264,30
Integratiekader OP1 en OP2					
a. Integratiekader OP2	315,15	217,10	162,35	119,80	102,50
5. OP assistent	181,15	118,35	87,65	57,95	45,80
6. OP doctor-assistent	45,25	29,20	14,60	12,60	9,30
7. OP werkleider	88,75	69,55	60,10	49,25	47,40
b. Integratiekader OP1	286,65	308,60	293,45	282,40	275,20
8. OP hoofdlector	48,20	61,00	83,80	97,85	112,00
9. OP lector	238,45	247,60	209,65	184,55	163,20
Totaal	601,80	525,70	455,80	402,20	377,70
TOTAAL INTEGRATIEKADER ONDERWIJZEND PERSONEEL	1.098,75	893,20	787,25	707,60	642,00

²³ In de VLIR-publicatie maakt men eerder een onderscheid tussen OP3 aan de ene kant en OP2 + OP1 aan de andere kant.

Op 1-2-2018 waren er nog 642,00 VTE's aan de slag in het integratiekader OP van de Vlaamse universiteiten. Dit betekent opnieuw een daling, namelijk met 65,60 VTE's in vergelijking met een jaar eerder. Een verklaring hiervoor werd eerder in dit verslag al gegeven. Afwijkend maar verklaarbaar is wel dat binnen het OP3 het aantal hoofddocenten en binnen het OP1 het aantal hoofdlectoren toch nog is toegenomen. Dit heeft hoofdzakelijk te maken met het feit dat het hier om bevorderingsambten vanuit de docenten respectievelijk de lectoren gaat. Het is niet uitgesloten dat er ook nog enkele personeelsleden met toepassing van artikel V.220, § 2, van de CHO overgedragen zijn naar het integratiekader OP.

Binnen dit integratiekader vormt het OP3 nog steeds, hoewel iets minder uitdrukkelijk, de grootste subgroep en neemt het ruim 41% in van het globale integratiekader OP. Net zoals de vorige jaren spannen de lectoren de kroon met een aandeel van bijna 25,5%. Ook de docenten halen nog ruim 21%. Aan de andere zijde bevindt zich de subgroep doctor-assistent die amper 1,45% van het globale integratiekader OP uitmaakt, maar het kleinst blijft de categorie gewoon hoogleraar waar nog steeds één VTE tot het integratiekader OP behoort.

In het cirkeldiagram hierna kan men procentueel aflezen in welke mate de verschillende ambten op 1-2-2018 vertegenwoordigd zijn binnen het integratiekader OP.

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het integratiekader onderwijzend personeel op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

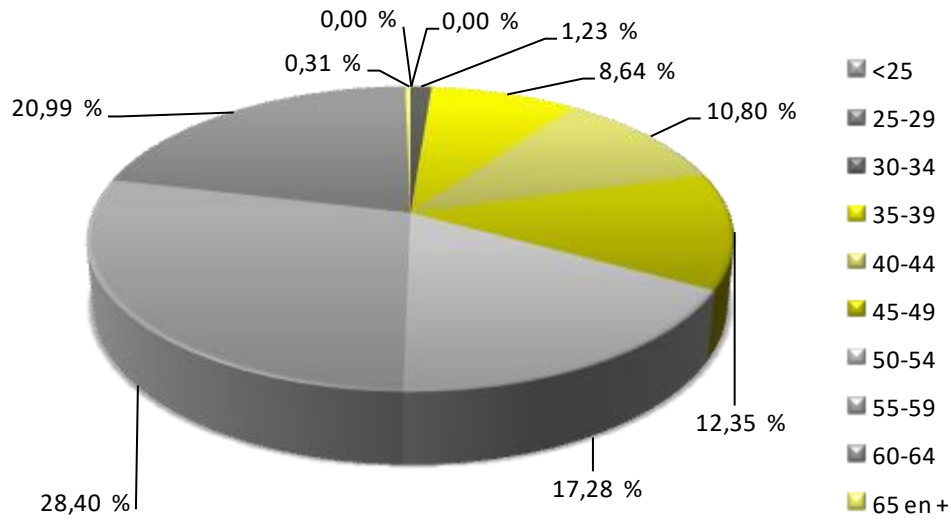
PERSONEELSTEWERKSTELLING - INTEGRATIEKADER ONDERWIJZEND PERSONEEL (OP) per LEEFTIJDGROEP

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
Integratiekader OP3					
<25	0	0	0	0	0
25-29	4	0	0	0	0
30-34	53	7	11	7	4
35-39	87	39	47	39	28
40-44	69	36	38	36	35
45-49	86	52	64	52	40
50-54	98	63	63	63	56
55-59	134	113	118	113	92
60-64	70	57	58	57	68
65 en +	0	1	2	1	1
Totaal	601	368	401	368	324
Integratiekader OP2					
<25	3	0	0	0	0
25-29	74	13	25	13	8
30-34	95	27	45	27	21
35-39	46	32	39	32	21
40-44	29	14	16	14	13
45-49	26	6	8	6	5
50-54	59	13	23	13	9
55-59	104	69	78	69	52
60-64	15	22	20	22	37
65 en +	0	1	2	1	0
Totaal	451	197	256	197	166
Integratiekader OP1					
<25	0	0	0	0	0
25-29	10	3	4	3	2
30-34	35	16	22	16	8
35-39	63	39	47	39	33
40-44	55	58	56	58	62
45-49	65	55	55	55	52
50-54	119	100	116	100	77
55-59	75	121	113	121	127
60-64	18	38	33	38	56
65 en +	0	0	1	0	0
Totaal	440	430	447	430	417
TOTAAL INTEGRATIEKADER ONDERWIJZEND PERSONEEL	1.492	995	1.104	995	907

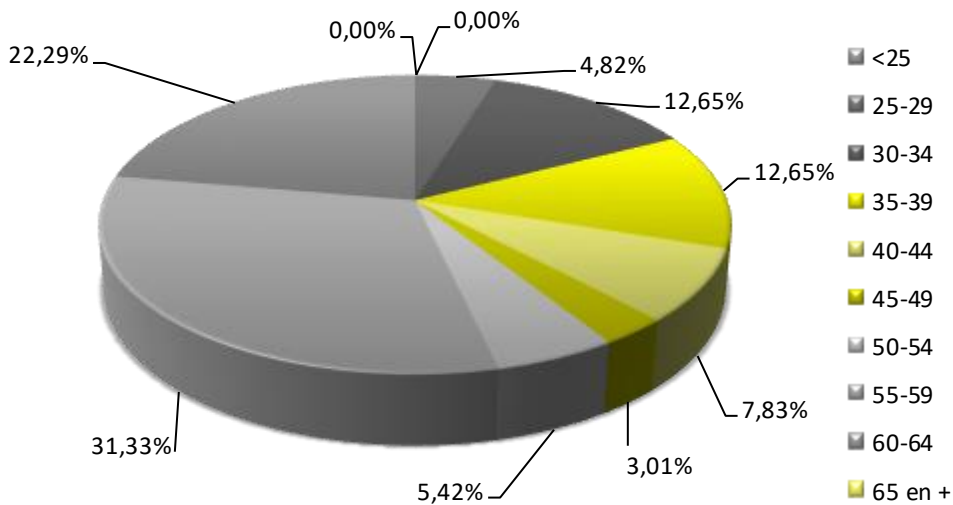
Wanneer men de aantallen per leeftijdscategorie bekijkt, zijn die op 1-2-2018 het grootst bij de leeftijden van 55 tot 59. De toevoer vanuit de geïntegreerde academische hogeschoolopleidingen had immers voor een groot deel betrekking op een eerder ouder contingent en dit voor het gros van de subgroepen. De allerjongste (minder dan 25) en alleroudste (65 en +) personeelsleden vormen nog steeds de kleinste groepen. Voor de eerste groep zal daar uiteraard geen verandering meer in komen.

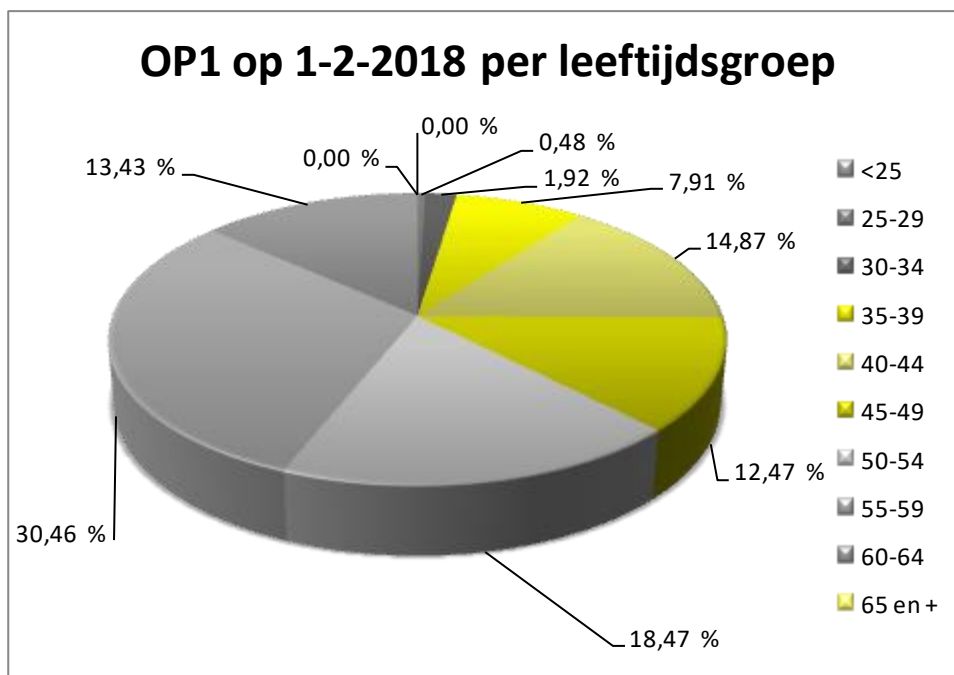
In de taartdiagrammen hierna kan men aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2018 vertegenwoordigd zijn binnen het integratiekader OP3, OP2 en OP1.

OP3 op 1-2-2018 per leeftijdsgroep

OP2 op 1-2-2018 per leeftijdsgroep

5.2.2.3 Administratief en technisch personeel (I): gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2018 en vergelijking met vorige jaren per niveau

De hiernavolgende tabel geeft de geaggregeerde personeelsformatie weer voor het administratief en technisch personeel (I) op het niveau van de tewerkstelling op 1-2-2018 en laat ook de aantallen zien op de 4 vorige telmomenten. Er is een opdeling naar niveau en binnen het niveau naar graad/graden.

Het integratiekader ATP is apart gehouden en vindt men dus niet terug in dit subhoofdstukje, maar onder punt 5.2.2.4. Er is wel een minimaal aantal "andere" personeelsleden opgenomen. Dit zijn geen statutairen en ze behoren dus niet tot het integratiekader, maar het gaat eveneens om personeelsleden die van de hogescholen zijn overgekomen, weliswaar zeer beperkt in aantal.

PERONEELSTEWERKSTELLING - ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL I (ATP I) per NIVEAU

Niveau / Graad	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
Niveau A					
1. beheerder, graad 7 t.e.m. graad 17	1.503,93	1.599,10	1.655,01	1.717,18	1.799,03
2. andere	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Totaal	1.505,93	1.601,10	1.657,01	1.719,18	1.801,03
Niveau B					
1. graad 4 t.e.m. graad 6	2.335,58	2.383,24	2.399,26	2.429,08	2.491,02
2. andere	4,80	0,50	0,50	0,50	0,50
Totaal	2.340,38	2.383,74	2.399,76	2.429,58	2.491,52
Niveau C					
1. graad 3	422,70	389,20	380,55	345,85	319,75
Totaal	422,70	389,20	380,55	345,85	319,75
Niveau D					
1. graden 1 en 2	73,30	73,50	65,00	60,45	53,50
Totaal	73,30	73,50	65,00	60,45	53,50
TOTAAL ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL (I)	4.342,31	4.447,54	4.502,32	4.555,06	4.665,80

Op 1-2-2018 waren er 4.665,80 VTE's ATP (I) tewerkgesteld in de Vlaamse universiteiten of het hoogste aantal sinds de telling van 1-2-2014. Globaal is deze groep binnen het ATP steeds talrijker geworden. De aangroei is bij de jongste telling zelfs weer wat in intensiteit toegenomen. Op 1-2-2018 bedroeg die in vergelijking met een jaar eerder 110,74 VTE's. Overigens zet een andere tendens zich onverstoort verder. De toename is uitsluitend het gevolg van de stijging van het aantal personeelsleden in niveau A en niveau B. Niveau C neemt opnieuw lichtjes af en niveau D dooft verder uit.

De upgradering van het ATP lastens de werking zet zich dus verder door. Binnen dit type ATP blijft de groep van niveau B ontegensprekelijk het talrijkst. De niveaus A en B samen maken op 1-2-2018 92% uit van het globale ATP (I). Hun aandeel was nooit eerder zo groot.

De hiernavolgende tabel toont het procentuele aandeel van de verschillende subgroepen door de jaren heen.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL (ATP I) per NIVEAU					
Niveau / Graad	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
Niveau A					
1. beheerder, graad 7 t.e.m. graad 17	34,63 %	35,95 %	36,76 %	37,70 %	38,56 %
3. andere		0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %
Totaal	34,68 %	36,00 %	36,80 %	37,74 %	38,60 %
Niveau B					
1. graad 4 t.e.m. graad 6	53,79 %	53,59 %	53,29 %	53,33 %	53,39 %
3. andere		0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %
Totaal	53,90 %	53,60 %	53,30 %	53,34 %	53,40 %
Niveau C					
1. graad 3	9,73 %	8,75 %	8,45 %	7,59 %	6,85 %
Totaal	9,73 %	8,75 %	8,45 %	7,59 %	6,85 %
Niveau D					
1. graden 1 en 2	1,69 %	1,65 %	1,44 %	1,33 %	1,15 %
Totaal	1,69 %	1,65 %	1,44 %	1,33 %	1,15 %
TOTAAL ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL (I)	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

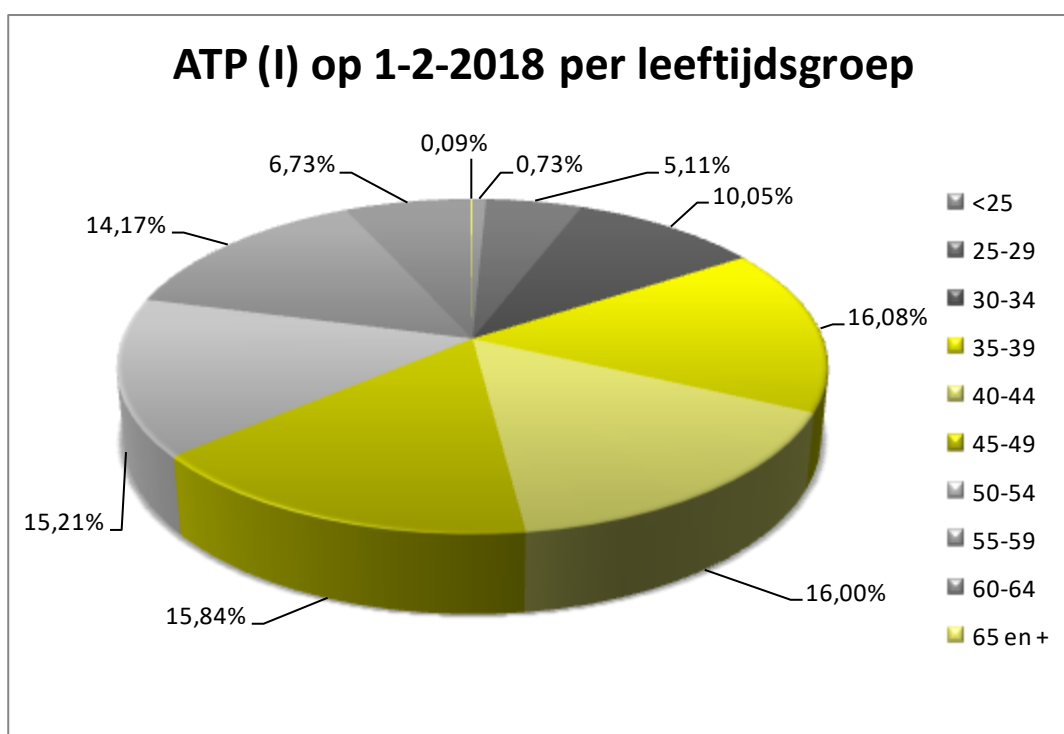
In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het administratief en technisch personeel ten laste van de werkingsuitkeringen op het niveau van de tewerkstelling in hoofden. Aangezien er in de statistieken van de VLIR wat de leeftijd betreft, geen aparte vermelding is van de leden van het integratiekader is er ook in dit rapport geen afsplitsing mogelijk. Het betreft dus het volledige ATP (I).

PERSONEELSTEWERKSTELLING - ADMINISTRATIEF PERSONEEL I (ATP I) per LEEFTIJDGROEP

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
ATP (I)					
<25	73	75	55	53	41
25-29	376	366	342	310	288
30-34	728	723	676	599	566
35-39	814	859	917	919	906
40-44	838	862	857	868	901
45-49	813	844	862	838	892
50-54	803	821	856	862	857
55-59	651	684	706	738	798
60-64	298	292	329	370	379
65 en +	4	6	6	3	5
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (I)	5.398	5.532	5.606	5.560	5.633

Het aantal hoofdelijke leden van het ATP (I) dat bij de vorige telling even was gedaald, zit op 1-2-2018 opnieuw in de lift en kent zijn hoogste score ooit, met 5.633. Dit is 73 personen meer dan een jaar eerder. Per leeftijdscategorie is het beeld genuanceerd en zijn grosso modo de jongere groepen dalend terwijl de oudere groepen in aantal toenemen. Meer bepaald zien we tot de leeftijd van 39 jaar een daling, terwijl de oudere leeftijdsgroepen, met uitzondering van de 50-54 jarigen, allemaal stijgen. De terugval in de jongste categorieën die nu al enkele jaren aanhoudt, blijft wel opmerkelijk.

In het taartdiagram hierna kan men verhoudingsgewijs aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2018 vertegenwoordigd waren binnen het ATP (I).

5.2.2.4 Integratiekader administratief en technisch personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2018 en vergelijking met vorige jaren per niveau

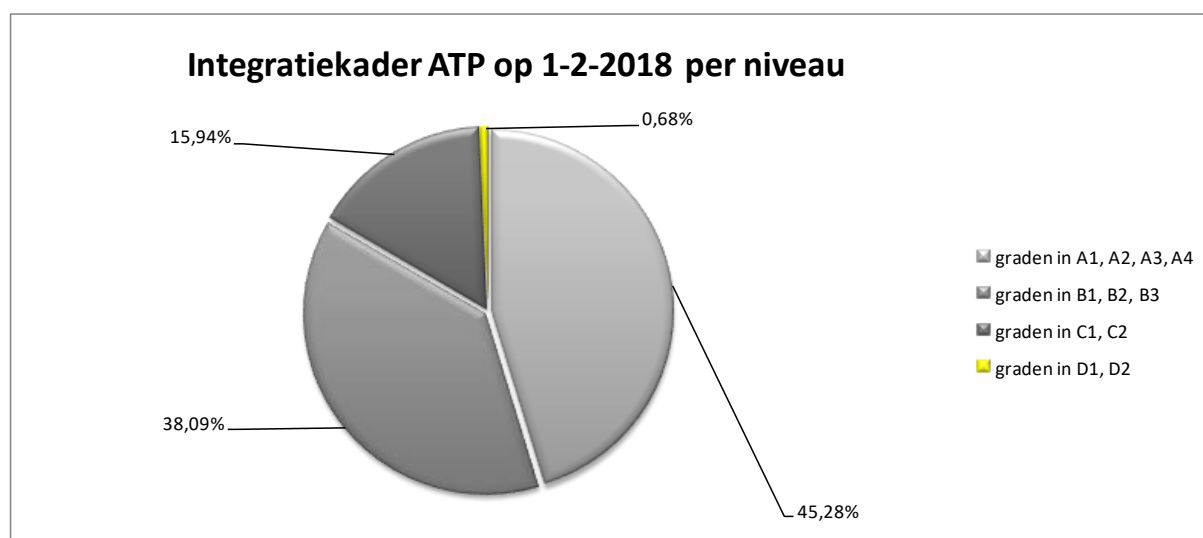
De volgende tabel toont de geaggregeerde personeelsformatie van het integratiekader administratief en technisch personeel op het niveau van de tewerkstelling per niveau. De integratie van de academische hogeschoolopleidingen werd afgerond met ingang van het academiejaar 2013-2014. Er zijn nu dus voor het eerst cijfers beschikbaar voor alle 5 de telmomenten.

PERSONEELTEWERKSTELLING - INTEGRATIEKADER AT-PERSONEEL (ATP) per NIVEAU					
Niveau / Graad	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	2 februari 2018
Niveau A					
1. graden in A1, A2, A3, A4	101,80	89,45	85,70	78,45	79,95
Totaal	101,80	89,45	85,70	78,45	79,95
Niveau B					
2. graden in B1, B2, B3	95,50	77,15	68,85	65,45	67,25
Totaal	95,50	77,15	68,85	65,45	67,25
Niveau C					
3. graden in C1, C2, (C3)	61,45	43,45	34,95	32,95	28,15
Totaal	61,45	43,45	34,95	32,95	28,15
Niveau D					
4. graden in D1, D2	2,70	2,20	1,20	1,20	1,20
Totaal	2,70	2,20	1,20	1,20	1,20
TOTAAL INTEGRATIEKADER AT-PERSONEEL	261,45	212,25	190,70	178,05	176,55

Op 1-2-2018 waren er nog 176,55 VTE's aan de slag in het integratiekader ATP van de Vlaamse universiteiten, of 1,50 VTE's minder dan een jaar eerder. De trend blijft een daling die reeds eerder verklaard werd. Dat het aantal nu even lijkt te stabiliseren, heeft wellicht vooral met leeftijdscohorten te maken.

Binnen dit integratiekader vormt niveau A nog steeds de grootste subgroep met een aandeel van ruim 45%, gevolgd door niveau B met ruim 38%. Niveau C heeft nog een aandeel van bijna 16% terwijl niveau D bijna helemaal verdwenen is.

Men vindt de resterende percentages visueel voorgesteld in de hiernavolgende grafiek.

5.2.3 Personeel bezoldigd ten laste van andere financieringsbronnen: gerealiseerde tewerkstelling²⁴

5.2.3.1 Wetenschappelijk personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2018 en vergelijking met vorige jaren

De hiernavolgende tabel geeft een overzicht van het wetenschappelijk personeel op het niveau van de tewerkstelling op 1-2-2018 en laat ook de aantallen zien op de 4 vorige telmomenten. Hier wordt een onderscheid gemaakt naar contract(duur) toe: bepaalde duur of onbepaalde duur, en naar niveau: doctoraal of post-doctoraal.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL (WP)					
Contract / Niveau	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
Onbepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	311,60	279,95	267,74	245,89	262,65
2. Post-doctoraal niveau	506,10	524,86	575,02	592,16	621,83
Totaal	817,70	804,81	842,76	838,05	884,48
Bepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	1.428,24	1.352,15	1.423,11	1.454,56	1.475,35
2. Post-doctoraal niveau	1.860,62	2.043,45	2.000,50	1.996,90	2.120,90
Totaal	3.288,86	3.395,60	3.423,61	3.451,46	3.596,25
Bursalen					
1. Doctoraal niveau	6.358,73	6.464,25	6.448,02	6.418,70	6.492,10
2. Post-doctoraal niveau	464,01	473,40	453,02	485,50	525,50
Totaal	6.822,74	6.937,65	6.901,04	6.904,20	7.017,60
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	10.929,30	11.138,06	11.167,41	11.193,71	11.498,33

Op 1-2-2018 waren er 11.498,33 personeelsleden WP tewerkgesteld aan de universiteiten, d.i. in vergelijking met het vorige telmoment opnieuw een grotere toename, dit keer met 304,62 VTE's²⁵. De toename manifesteert zich dit keer bij alle contractsoorten. In alle drie de hoofdgroepen worden de historische piekaantallen verbeterd.

De bursalen blijven met 7.017,60 VTE's veruit het talrijkst binnen het WP. Hun aandeel bedraagt ruim 61% van het globaal wetenschappelijk personeel. Dit hoge cijfer is ongetwijfeld toe te schrijven aan de aanzienlijk lagere loonlast²⁶. Binnen de groep bursalen vormen deze op doctoraal niveau met 6.492,10 VTE's nog steeds veruit de grootste subgroep binnen het WP. Hun aantal is zelfs nog toegenomen. Dit is logisch aangezien het precies de (goedkopere) doctoraatsbursalen zijn die nog moeten doctoreren. Bursalen op post-doctoraal niveau hebben betrekking op heel specifieke of gespecialiseerde opdrachten en zijn daarom veel minder frequent.

De twee andere hoofdgroepen zijn verhoudingsgewijs een stuk kleiner (contracten bepaalde duur met een aandeel van iets meer dan 31%) of zelfs minimaal (contracten onbepaalde duur met een aandeel van ruim 7,5%). In beide groepen blijven de postdocs het talrijkst.

²⁴ Ook in dit hoofdstuk worden de gegevens in VTE weergegeven, behoudens waar expliciet vermeld.

²⁵ Hier zitten ook een aantal niet-statutaire onderzoekers afkomstig van de hogescholen in (cfr. de integratie van de academische hogeschoolopleidingen), maar deze zijn niet apart herkenbaar in de VLIR-statistieken en dus ook niet in dit rapport.

²⁶ Voor bursalen dient er geen bedrijfsvoorheffing te worden betaald.

De hiernavolgende tabel toont het procentuele aandeel van de verschillende subgroepen door de jaren heen.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL (WP)					
Contract / Niveau	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
Onbepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	2,85 %	2,51 %	2,40 %	2,20 %	2,28 %
2. Post-doctoraal niveau	4,63 %	4,71 %	5,15 %	5,29 %	5,41 %
Totaal	7,48 %	7,23 %	7,55 %	7,49 %	7,69 %
Bepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	13,07 %	12,14 %	12,74 %	12,99 %	12,83 %
2. Post-doctoraal niveau	17,02 %	18,35 %	17,91 %	17,84 %	18,45 %
Totaal	30,09 %	30,49 %	30,66 %	30,83 %	31,28 %
Bursalen					
1. Doctoraal niveau	58,18 %	57,90 %	57,74 %	57,34 %	56,46 %
2. Post-doctoraal niveau	4,25 %	4,25 %	4,06 %	4,34 %	4,57 %
Totaal	62,43 %	62,29 %	61,80 %	61,68 %	61,03 %
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Omdat het bij het WP toch over een zeer groot en gediversifieerd aantal personeelsleden gaat, kijken we voor wat 1-2-2018 betreft tot op het niveau van de nationale en internationale programma's binnen de verschillende contracttypes. Aldus ontstaat de volgende top 10 inzake aantal vte's. Bij de contracten van onbepaalde duur zijn er geen uitschieters, vandaar dat ze niet opduiken in de hiernavolgende tabel.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL (WP)	
Programma's in VTE per contract	1 februari 2018
Bepaalde duur	
1. Internationale en Europese programma's (<i>Doctoraal niveau</i>)	250,65
2. Internationale en Europese programma's (<i>Post-doctoraal niveau</i>)	220,13
3. FWO (<i>Post-doctoraal niveau</i>)	806,00
Bursalen	
1. Internationale en Europese programma's (<i>Doctoraal niveau</i>)	442,33
2. FWO (<i>Doctoraal niveau</i>)	890,00
3. Onderzoeksprojecten FWO (<i>Doctoraal niveau</i>)	917,35
4. FWO toegepast (voorheen deel van IWT) (<i>Doctoraal niveau</i>)	597,00
5. Subsidies toegepast onderzoek FWO/VLAIO (voorheen fondsen IWT) (<i>Doctoraal niveau</i>)	259,16
6. BOF (<i>Doctoraal niveau</i>)	1.654,01
7. Patrimonium (<i>Doctoraal niveau</i>)	368,31

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het wetenschappelijk personeel op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

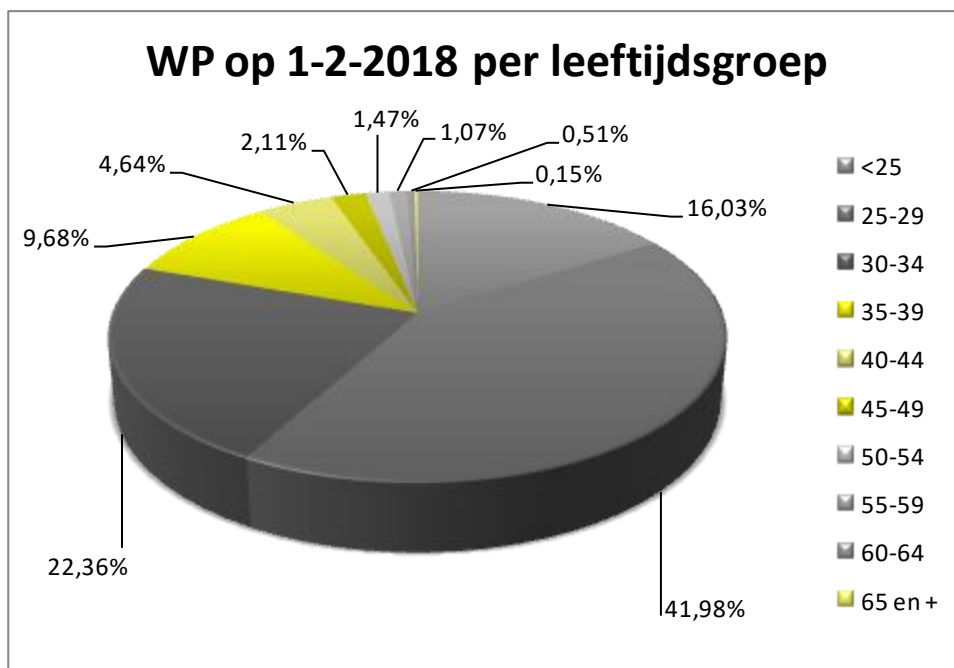
PERSONEELSTEWERKSTELLING - WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL (WP) per LEEFTIJDGROEP

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
WP					
<25	1.950	1.842	1.733	1.679	2.041
25-29	5.238	5.460	5.497	5.526	5.344
30-34	2.680	2.702	2.756	2.752	2.847
35-39	1.118	1.200	1.233	1.229	1.232
40-44	419	451	499	548	591
45-49	259	253	249	243	269
50-54	196	201	218	202	187
55-59	103	120	132	137	136
60-64	65	57	59	64	65
65 en +	13	22	16	22	19
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	12.041	12.308	12.392	12.402	12.731

Het aantal leden wetenschappelijk personeel uitgedrukt in hoofden blijft ieder jaar stijgen, op 1-2-2018 is de toename zelfs nog iets groter dan een jaar eerder. Dit sluit aan bij de vaststelling inzake het aantal VTE's. Zo waren er op 1-2-2018 329 personen meer in het WP tewerkgesteld dan een jaar eerder. Het vorige jaar ging het slechts om +10. De stijging op 1-2-2018 geldt voor 6 van de 10 leeftijdsgroepen, en is ook verspreid over deze leeftijdsgroepen. Meestal is de schommeling, hetzij in plus of in min, echter vooral beperkt. Uitschieter is de toename in de jongste categorie, namelijk van 362 personen bij de <25-jarigen, daar waar er de vorige jaren telkens een (lichte) afname was in deze subgroep. In de subgroep daar net boven (25-29 jarigen) doet zich het omgekeerde voor.

Globaal blijft de traditionele vaststelling overeind dat het WP in tegenstelling tot het AP en ATP een groot contingent aan jonge personeelsleden (minder dan 30 jaar oud) telt. Met 7.385 personeelsleden op een totaal van 12.731 maakte deze subgroep net als de vorige keer 58% uit van het gehele WP. Wanneer men uitbreidt tot de groep <40-jarigen komt men zelfs aan ruim 90%. Jonge wetenschappers blijven alle kansen krijgen. De vaststelling dat het aantal WP-leden grosso modo met de leeftijd afneemt (40 jaar en ouder), blijft ook bij de telling van 1-2-2018 volledig overeind.

In het taartdiagram hierna kan men verhoudingsgewijs aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2018 vertegenwoordigd zijn binnen het WP.

5.2.3.2 Administratief en technisch personeel (II): gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2018 en vergelijking met vorige jaren

De hiernavolgende tabel geeft een overzicht van het administratief en technisch personeel (II). Het gaat hier dus over het ATP ten laste van andere financieringsbronnen dan de werkingsmiddelen, op het niveau van de tewerkstelling op 1-2-2018 en aangevuld met de aantallen op de vorige 4 telmomenten. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt naar contract(duur) toe, maar hierbinnen wordt niet verder gediversifieerd.

PERSONEELTEWERKSTELLING - ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL II (ATP II)

Contract	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
Onbepaalde duur	1.954,90	2.027,37	2.168,00	2.873,81	3.119,51
Bepaalde duur	1.227,86	1.185,76	1.105,04	597,74	438,22
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (II)	3.182,76	3.213,13	3.273,04	3.471,55	3.557,73

Op 1-2-2018 waren er 3.557,73 personeelsleden ATP (II) tewerkgesteld op de universiteiten. Dit zijn er 86,18 meer dan een jaar eerder, opnieuw een toename dus, zij het dit keer een vrij beperkte. De vaststelling dat de toename zich uitsluitend manifesteert in de groep van de contracten van onbepaalde duur blijft onverminderd gelden. Bij de jongste telling zijn er hier opnieuw 245,70 VTE's bij gekomen. Bij de contracten van bepaalde duur zien we precies de omgekeerde evolutie (op 1-2-2018 was er opnieuw een daling met 159,52 VTE's). Het verschil tussen beide neemt dus overhand toe. Zoals blijkt uit de hiernavolgende tabel waarin het procentuele aandeel van de twee contracttypes sinds 1-2-2014 wordt weergegeven, is de verhouding thans 87,68% onbepaalde versus 12,32% bepaalde duur. Op deze wijze wordt duidelijk meer werkzekerheid en continuïteit gegeven aan het ATP (II).

PERONEELSTEWERKSTELLING - ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL II (ATP II)

Contract	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
Onbepaalde duur	61,42 %	63,10 %	66,24 %	82,78 %	87,68 %
Bepaalde duur	38,58 %	36,90 %	33,76 %	17,22 %	12,32 %
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (II)	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het administratief en technisch personeel dat niet ten laste is van de werkingsuitkeringen op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

PERONEELSTEWERKSTELLING - ADMINISTRATIEF PERSONEEL II (ATP II) per LEEFTIJDGROEP

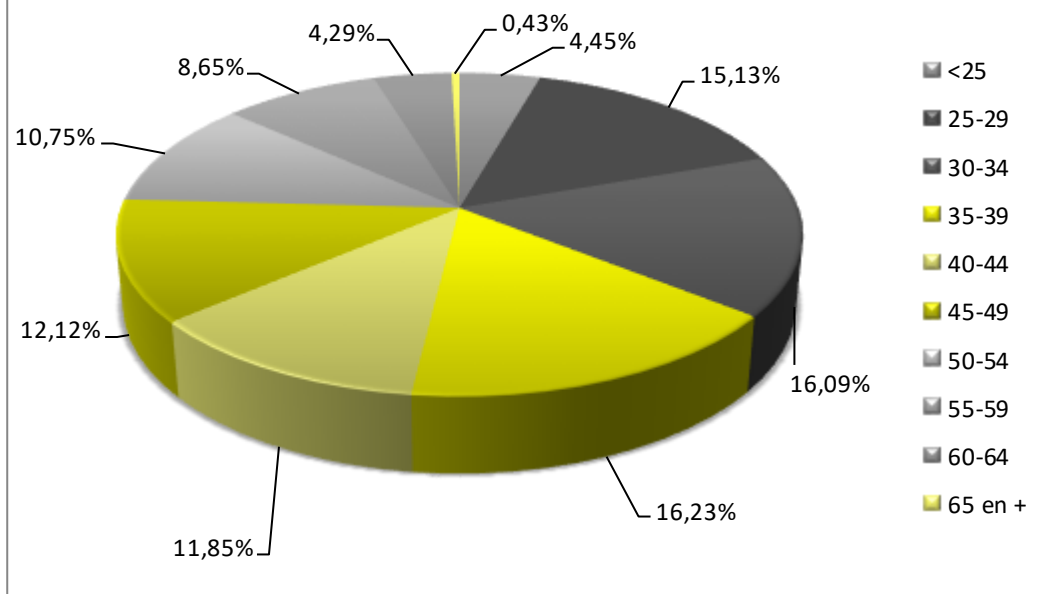
Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2014	1 februari 2015	1 februari 2016	1 februari 2017	1 februari 2018
ATP (II)					
<25	256	252	244	208	195
25-29	715	706	676	671	663
30-34	693	688	677	726	705
35-39	525	549	572	675	711
40-44	519	527	482	489	519
45-49	504	503	524	538	531
50-54	401	409	425	452	471
55-59	292	296	320	351	379
60-64	115	118	141	159	188
65 en +	11	18	18	20	19
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (II)	4.031	4.066	4.079	4.289	4.381

Het aantal ATP (II)-leden uitgedrukt in hoofden blijft ook ieder jaar stijgen, op 1-2-2018 met 92 personen. Dit is minder spectaculair dan een jaar eerder, maar toen leek dit op een compensatie voor het dalende aantal ATP (I)-leden. Nu is er een stijging in beide geledingen van het ATP.

Naar leeftijdsgroepen toe is het beeld wel heterogeen. In de helft ervan is er een stijging en dit behoorlijk verspreid over de hele leeftijdspiramide. We vestigen nogmaals de bijzondere aandacht op de allerjongste categorie, de <25-jarigen. De consequente daling sinds 1-2-2014 blijft zich manifesteren (-13 in vergelijking met 1-2-2017). De grootste aantallen situeren zich in de groepen 25 tot 39 jaar, samen goed voor 2.079 personen. Het blijft een trend dat er binnen het ATP (II) minder ruimte (of keuze) is voor de rekrutering van zeer jonge elementen.

In het taartdiagram hierna kan men verhoudingsgewijs aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2018 vertegenwoordigd zijn binnen het ATP (II).

ATP (II) op 1-2-2018 per leeftijdsgroep

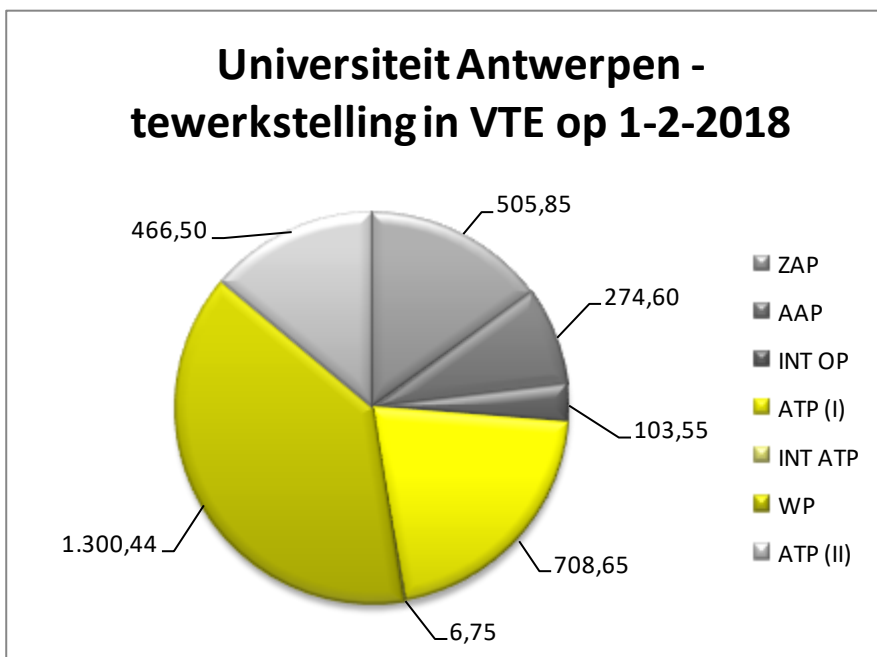
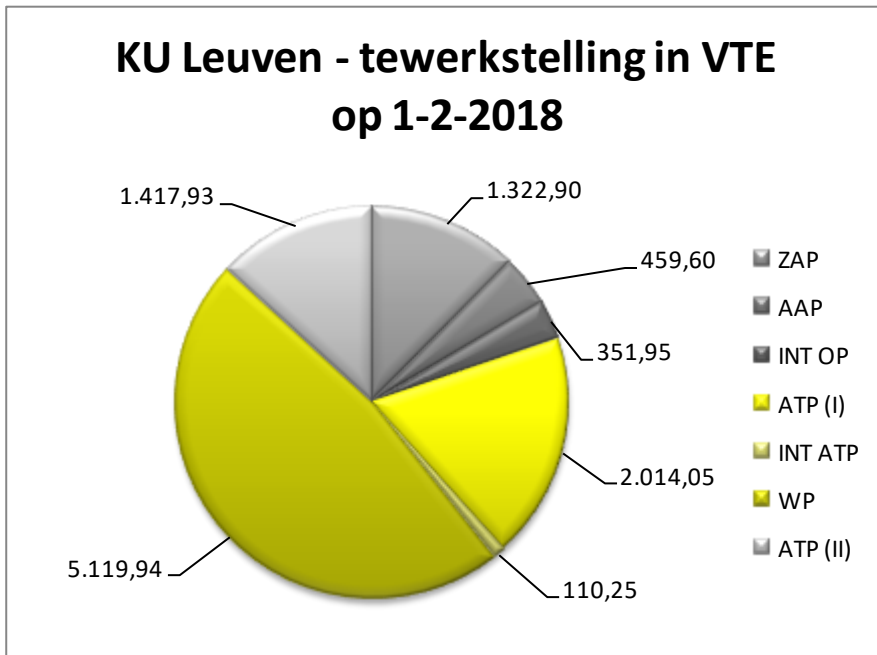
5.2.4 Voltijdse eenheden personeel per subcategorie per universiteit

De tabel hierna geeft per universiteit een overzicht van het aantal VTE's personeelsleden op 1-2-2018, opgedeeld naar bezoldiging op werking en op andere financieringsbronnen met de respectieve subcategorieën ZAP, AAP, integratiekader OP, ATP (I), integratiekader ATP, WP en ATP (II).

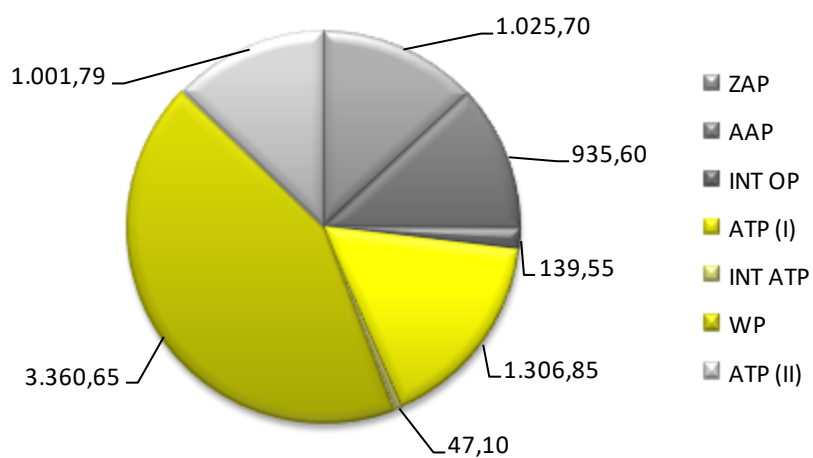
PERSONEELSTEWERKSTELLING - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerking per categorie (aantal VTE)	1-2-2018									
	Bezoldigd ten laste van de werkmiddelen						Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	Integratiekader OP	ATP (I)	Integratiekader ATP	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
KU Leuven	1.322,90	459,60	351,95	2.014,05	110,25	4.258,75	5.119,94	1.417,93	6.537,87	10.796,62
Universiteit Antwerpen	505,85	274,60	103,55	708,65	6,75	1.599,40	1.300,44	466,50	1.766,94	3.366,34
Universiteit Gent	1.025,70	935,60	139,55	1.306,85	47,10	3.454,80	3.360,65	1.001,79	4.362,44	7.817,24
Universiteit Hasselt	170,00	111,50	33,30	169,71	7,70	492,21	472,10	159,87	631,97	1.124,18
Vrije Universiteit Brussel	419,83	139,90	13,65	466,54	4,75	1.044,67	1.245,20	511,64	1.756,84	2.801,51
Totaal	3.444,28	1.921,20	642,00	4.665,80	176,55	10.849,83	11.498,33	3.557,73	15.056,06	25.905,89

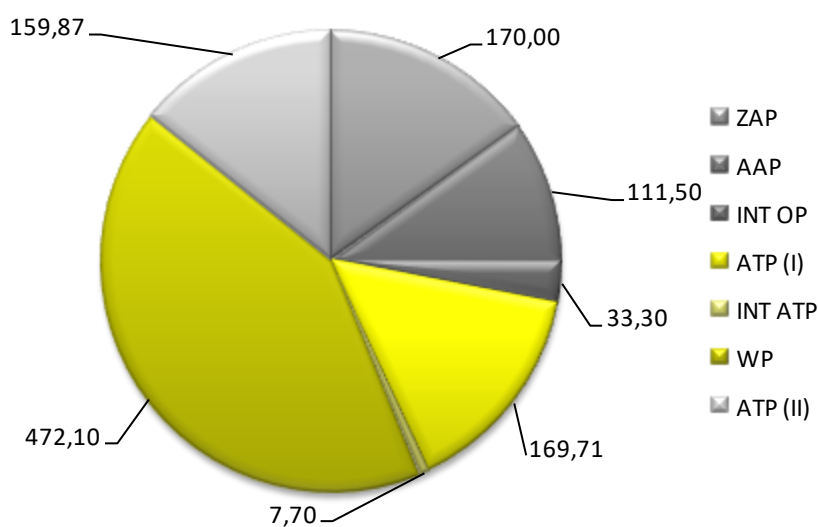
Grafisch voorgesteld levert dit per universiteit het volgende beeld op.

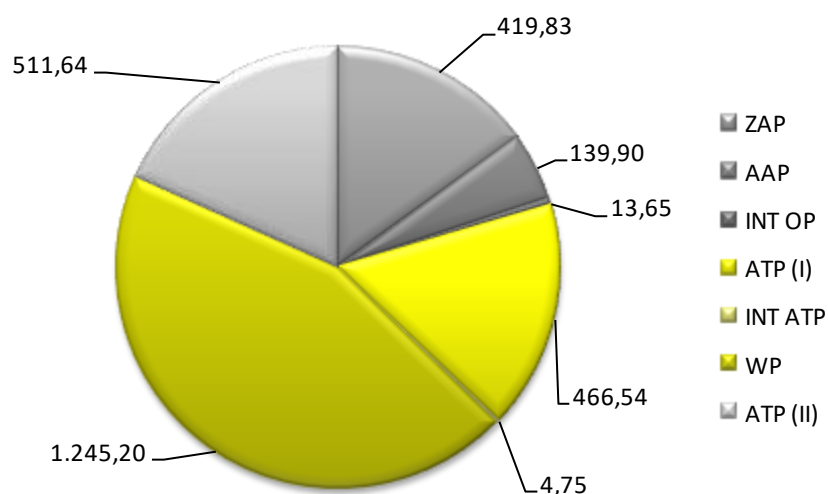
Universiteit Gent - tewerkstelling in VTE op 1-2-2018

Universiteit Hasselt - tewerkstelling in VTE op 1-2-2018

Vrije Universiteit Brussel - tewerkstelling in VTE op 1-2-2018

Voor de volledigheid volgen hierna ook nog de tabellen op basis van de 4 vorige telmomenten.

PERSONEELSTEWERKSTELLING - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2014									
	Bezoldigd ten laste van de werkingsmiddelen						Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	integratiekader OP	ATP (I)	integratiekader ATP	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
KU Leuven	1.108,15	475,15	621,25	1.795,60	127,95	4.128,10	4.775,28	1.294,37	6.069,65	10.197,75
Universiteit Antwerpen	481,94	238,50	157,90	599,63	54,20	1.532,17	1.184,03	431,96	1.615,99	3.148,16
Universiteit Gent	900,45	913,80	218,75	1.302,11	52,95	3.388,06	3.331,82	924,25	4.256,07	7.644,13
Universiteit Hasselt	152,30	77,21	60,75	150,75	21,60	462,61	413,60	119,80	533,40	996,01
Vrije Universiteit Brussel	364,86	154,05	40,10	494,22	4,75	1.057,98	1.224,57	412,38	1.636,95	2.694,93
Totaal	3.007,70	1.858,71	1.098,75	4.342,31	261,45	10.568,92	10.929,30	3.182,76	14.112,06	24.680,98

PERONEELSTEWERKSTELLING - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkingstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2015									
	Bezoldigd ten laste van de werkmiddelen						Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	integratiekader OP	ATP (I)	integratiekader ATP	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
KU Leuven	1.242,80	471,20	496,00	1.810,20	114,75	4.134,95	4.873,84	1.314,51	6.188,35	10.323,30
Universiteit Antwerpen	490,60	235,85	141,00	654,07	18,25	1.539,77	1.223,15	420,16	1.643,31	3.183,08
Universiteit Gent	920,39	961,50	184,60	1.354,78	51,90	3.473,17	3.318,72	921,86	4.240,58	7.713,75
Universiteit Hasselt	158,35	79,96	48,40	141,50	22,00	450,21	451,75	137,85	589,60	1.039,81
Vrije Universiteit Brussel	384,95	153,15	23,20	486,99	5,75	1.054,04	1.270,60	418,75	1.689,35	2.743,39
Totaal	3.197,09	1.901,66	893,20	4.447,54	212,65	10.652,14	11.138,06	3.213,13	14.351,19	25.003,33

PERONEELSTEWERKSTELLING - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkingstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2016									
	Bezoldigd ten laste van de werkmiddelen						Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	integratiekader OP	ATP (I)	integratiekader ATP	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
KU Leuven	1.272,55	471,00	445,80	1.845,75	114,95	4.150,05	4.896,51	1.347,90	6.244,41	10.394,46
Universiteit Antwerpen	507,50	241,35	126,65	655,43	11,05	1.541,98	1.277,43	430,16	1.707,59	3.249,57
Universiteit Gent	960,95	948,60	158,20	1.375,70	49,25	3.492,70	3.308,44	903,35	4.211,79	7.704,49
Universiteit Hasselt	160,85	96,20	40,00	154,25	9,70	461,00	450,08	144,51	594,59	1.055,59
Vrije Universiteit Brussel	401,22	139,25	16,60	471,19	5,75	1.034,01	1.234,95	447,12	1.682,07	2.716,08
Totaal	3.303,07	1.896,40	787,25	4.502,32	190,70	10.679,74	11.167,41	3.273,04	14.440,45	25.120,19

PERONEELSTEWERKSTELLING - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkingstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2017									
	Bezoldigd ten laste van de werkmiddelen						Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	integratiekader OP	ATP (I)	integratiekader ATP	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
KU Leuven	1.289,70	479,05	391,50	1.949,45	106,95	4.216,65	4.934,10	1.377,89	6.311,99	10.528,64
Universiteit Antwerpen	501,85	252,15	117,55	693,61	9,05	1.574,21	1.306,30	438,75	1.745,05	3.319,26
Universiteit Gent	1.007,05	963,35	148,55	1.280,80	48,50	3.448,25	3.309,40	1.045,43	4.354,83	7.803,08
Universiteit Hasselt	165,65	109,90	35,10	168,56	7,80	487,01	432,81	143,20	576,01	1.063,02
Vrije Universiteit Brussel	420,63	146,45	14,90	462,64	5,75	1.050,37	1.211,10	466,28	1.677,38	2.727,75
Totaal	3.384,88	1.950,90	707,60	4.555,06	178,05	10.776,49	11.193,71	3.471,55	14.665,26	25.441,75

5.2.5 Enkele gendergegevens per universiteit (op 1-2-2018)²⁷

De tabel hierna geeft per universiteit²⁸ een overzicht van het aantal VTE's personeelsleden op 1-2-2017, met per subcategorie een opdeling in mannen en vrouwen. Op deze wijze krijgt men een algemeen beeld van het aantal personeelsleden naar gender in het ZAP, AAP, integratiekader OP, ATP (I), integratiekader ATP, WP en ATP (II).

PERONEELSTEWERKSTELLING NAAR GENDER - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE) naar gender	1-2-2018														Totaal
	ZAP		AAP		Integratiekader OP		ATP (I)		Integratiekader ATP		WP		ATP (II)		
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	
KU Leuven	963,55	359,35	191,70	267,90	225,90	126,05	861,35	1.152,70	31,10	79,15	2.894,89	2.225,05	471,86	946,07	10.796,62
Universiteit Antwerpen	366,25	139,60	129,55	145,05	67,85	35,70	278,70	429,95	2,00	4,75	655,82	643,62	136,95	329,55	3.366,34
Universiteit Gent	750,60	275,10	427,80	507,80	79,05	60,50	561,47	745,38	9,70	37,40	1.854,60	1.506,05	324,20	677,59	7.817,24
Universiteit Hasselt	118,60	51,40	46,80	64,70	17,90	15,40	60,00	109,71	5,40	2,30	249,05	223,05	40,75	119,12	1.124,18
Vrije Universiteit Brussel	295,04	124,79	57,20	82,70	6,50	7,15	211,60	254,94	0,25	4,50	706,60	538,60	190,62	321,02	2.801,51

In percentages geeft dit het volgende per subcategorie.

PERONEELSTEWERKSTELLING NAAR GENDER - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (percentage VTE) naar gender	1-2-2018													
	ZAP		AAP		Integratiekader OP		ATP (I)		Integratiekader ATP		WP		ATP (II)	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
KU Leuven	72,84 %	27,16 %	41,71 %	58,29 %	64,19 %	35,81 %	42,77 %	57,23 %	28,21 %	71,79 %	56,54 %	43,46 %	33,28 %	66,72 %
Universiteit Antwerpen	72,40 %	27,60 %	47,18 %	52,82 %	65,52 %	34,48 %	39,33 %	60,67 %	29,63 %	70,37 %	50,47 %	49,53 %	29,36 %	70,64 %
Universiteit Gent	73,18 %	26,82 %	45,72 %	54,28 %	56,65 %	43,35 %	42,96 %	57,04 %	20,59 %	79,41 %	55,19 %	44,81 %	32,36 %	67,64 %
Universiteit Hasselt	69,76 %	30,24 %	41,97 %	58,03 %	53,75 %	46,25 %	35,35 %	64,65 %	70,13 %	29,87 %	52,75 %	47,25 %	25,49 %	74,51 %
Vrije Universiteit Brussel	70,28 %	29,72 %	40,89 %	59,11 %	47,62 %	52,38 %	46,36 %	54,64 %	5,26 %	94,74 %	56,75 %	43,25 %	37,26 %	62,74 %

Vooreerst valt op dat er voor alle universiteiten een zeer gelijklopend patroon opduikt. De vaststelling dat de mannen talrijker vertegenwoordigd zijn in het ZAP, het integratiekader OP en het WP, terwijl het AAP, ATP (I) en (II) en het integratiekader ATP meer door vrouwen wordt bevolkt, geldt voor nagenoeg alle universiteiten. Al dient gezegd dat de meerderheid inzake mannelijk WP aan de UA en UH zeer krap is. We vinden slechts 2 echte uitzonderingen op de algemene vaststelling: bij het integratiekader OP aan de VUB waar er een meerderheid vrouwen is en bij het integratiekader ATP aan de UH waar er een meerderheid mannen is. In beide gevallen gaat het wel telkens om zeer kleine aantallen. Hoe dan ook lijkt het er, net als vorig jaar trouwens, sterk op dat vooral de UH voor afwijkingen op de algemene regel zorgt.

²⁷ De optelsom van de verschillende subgroepen bij de Universiteit Antwerpen verschilt in één eenheid met het totale personeelsaantal van deze universiteit omdat één personeelslid met geslacht "X" werd geregistreerd. Zie ook voetnoot 10.

²⁸ KU Leuven (KU Leuven), Universiteit Antwerpen (UA), Universiteit Gent (UGent), Universiteit Hasselt (UH) en Vrije Universiteit Brussel (VUB).

Los van deze globale vaststelling zijn ook de volgende zaken opvallend. Het verschil in aantal mannen en vrouwen bij het ZAP is in iedere universiteit nog zeer groot. De UGent spant de kroon met 73,18% mannen, maar ook daar waar het aantal mannen het laagst is, in de UH, gaat het nog steeds om 69,76% wat eveneens een hoog percentage is.

Ook bij het enigszins vergelijkbare integratiekader OP zien we, vooral bij de KU Leuven en de UA, een grote meerderheid aan mannen. Dit is minder uitgesproken bij de overige universiteiten en zoals vermeld andersom bij de VUB.

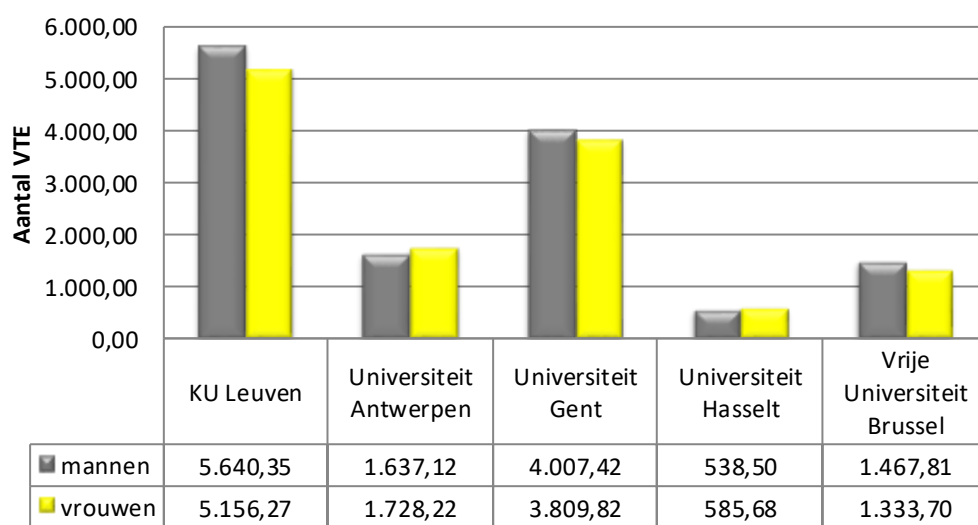
Bij het WP is er doorgaans meer evenwicht met een verhouding variërend van ongeveer 50,5% tot bijna 57% mannen tegenover een goede 49% tot ruim 43% vrouwen. Ook bij de UGent is de situatie, in tegenstelling tot de vorige telling, vergelijkbaar.

In het AAP zijn de vrouwen dan weer in de meerderheid. Een verklaring hiervoor zou o.m. kunnen zijn dat hier meer jonge personeelsleden aan het werk zijn dan in het ZAP. Bij de VUB gaat het zelfs om ruim 59% vrouwen.

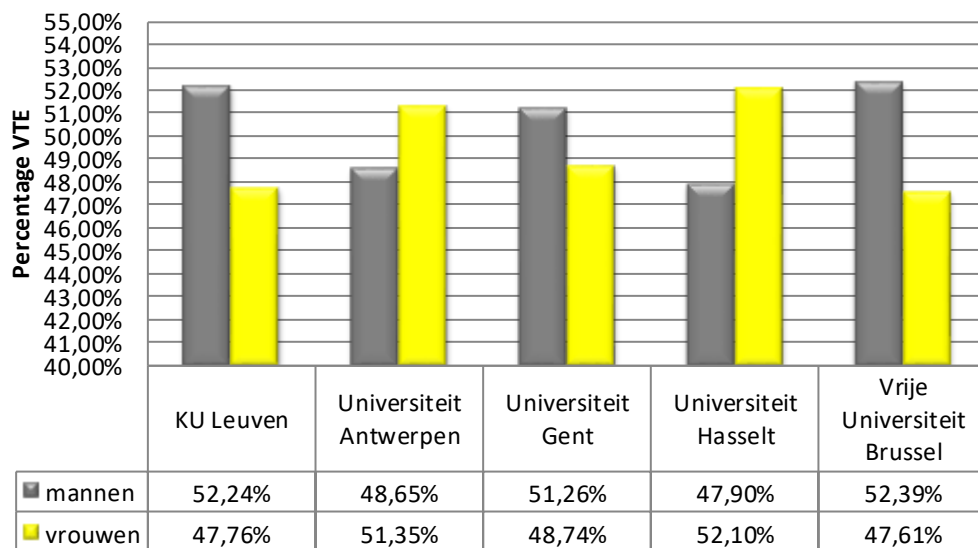
In de categorieën van het ATP is deze meerderheid er ook. Ze is het duidelijkst bij het integratiekader ATP waar met uitzondering van de UH in iedere universiteit de vrouwen 70% of meer van de dienst uitmaken. Zoals bekend gaat het hier wel om kleine personeelsaantallen. Ook bij het ATP (II) is het verschil vrij groot met minimaal ruim 62,5% vrouwen en in sommige universiteiten meer dan 70,5% (UA) tot zelfs 74,5% (UH). Bij het ATP (I) is hun overwicht niet altijd even uitgesproken, al halen ze met name aan de UH toch meer dan 64,5%.

In de grafieken hierna ziet men de globale verdeling in mannen / vrouwen bij de verschillende universiteiten, respectievelijk in aantallen en percentages. Hieruit blijkt dat de percentages weliswaar niet extreem ver uit elkaar liggen, maar dat er toch een onderscheid is tussen de UA en de UH enerzijds en de KU Leuven, de UGent en de VUB anderzijds. UA en UH blijken de meest vrouwvriendelijke universiteiten, met allebei meer vrouwen dan mannen in hun personeelskorps (51,35% bij de UA en 52,10% in het geval van de UH). Bij de andere 3 universiteiten is het andersom. Wel dient er te worden opgemerkt dat de uitschieter bij UGent met bijna 60% mannen op 1-2-2017 verdwenen is. Met 51,26% mannen op 1-2-2018 bevindt de UGent zich in dezelfde zone als de KU Leuven en de VUB.

Personeel op 1-2-2018 per universiteit (naar gender)

Personeel op 1-2-2018 per universiteit (naar gender)

5.3 INSCHRIJVINGEN EN PERSONEELSTEWERKSTELLING

Sinds het jaarverslag over 2010 bevat dit rapport ook een luik waarin de evolutie van het aantal studenten tegenover de evolutie van het aantal personeelsleden wordt geplaatst. Dit levert een indicatie op van de evolutie van de werkdruk.

De cijfers van de gebruikte studentenaantallen zijn afkomstig van AHOVOKS. Het betreft de unieke studenten (fysieke personen) per universiteit onder diplomacontract voor de periode academiejaar 2012-2013 tot en met academiejaar 2016-2017 zoals ze uit de Databank Hoger Onderwijs zijn gehaald. Voor het boekjaar t zijn de inschrijvingscijfers van het academiejaar t-1/t gehanteerd omdat ze voor ¾ (9 maanden) de taakbelasting van het boekjaar bepalen.²⁹

De unieke studenten zijn gebaseerd op alle actieve en uitgeschreven studenten onder diplomacontract die (nog) financiering gegenereerd hebben. De student die uitgeschreven is voor de opleiding én voor alle opleidingsonderdelen komt dus niet voor in de tabel. Voor gezamenlijk georganiseerde opleidingen werden de studenten aan de betrokken universiteiten toegewezen met toepassing van de in de overeenkomst vastgelegde verdeelsleutel.

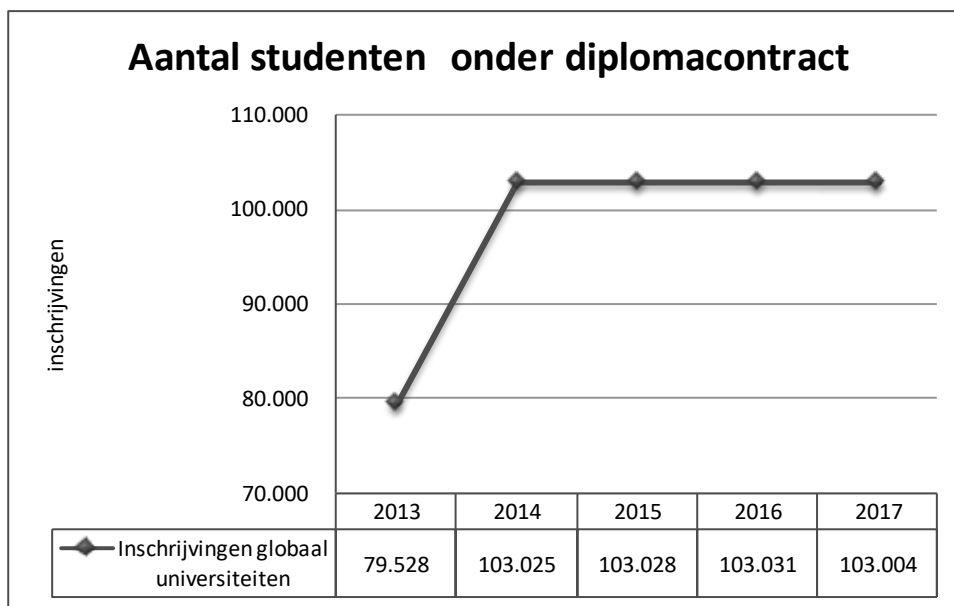
De keuze voor het aantal actieve inschrijvingen onder diplomacontract sluit aan bij de rapporteringswijze van AHOVOKS in hun jaarlijkse publicatie "Hoger onderwijs in cijfers" bij de aanvang van het academiejaar.

5.3.1 Evolutie inschrijvingen periode 2013 tot en met 2017

De hiernavolgende tabel geeft het aantal unieke studenten per universiteit onder diplomacontract weer omgezet naar boekjaren (2013-2017) volgens voormeld principe.

STUDENTEN UNIVERSITEITEN					
Aantal studenten onder diplomacontract	2013	2014	2015	2016	2017
HUB-KU Brussel	245				
KU Leuven	30.222	41.592	41.817	41.214	40.762
Universiteit Antwerpen	11.123	15.344	15.169	15.117	15.098
Universiteit Gent	27.346	32.585	32.505	32.543	32.763
Universiteit Hasselt	1.428	3.546	3.580	3.918	3.868
Vrije Universiteit Brussel	9.164	9.958	9.957	10.239	10.513
Alle universiteiten	79.528	103.025	103.028	103.031	103.004

²⁹ 2013: academiejaar 2012-2013/ 2014: academiejaar 2013-2014/ 2015: academiejaar 2014-2015/ 2016: academiejaar 2015-2016/2017: academiejaar 2016-2017.

In 2014 kon een explosie van de studentaantallen worden vastgesteld. Dit had voor het overgrote deel te maken met de integratie van de academische hogeschoolopleidingen. De jaren daarvoor was er ook wel een stijging, maar in veel geringere mate en afnemend in intensiteit. In 2015 en in 2016 zagen we ongeveer een status quo ten opzichte van 2014. In 2017 zien we voor het eerst een lichte daling tot een cijfer dat zelfs lager is dan dat van 2014 (103.004 vs. 103.025), zodat 2016 als voorlopige piek blijft gelden.

Concreet is het aantal inschrijvingen van het aantal studenten onder diplomacontract sinds 2013 van jaar tot jaar met de volgende percentages geëvolueerd.

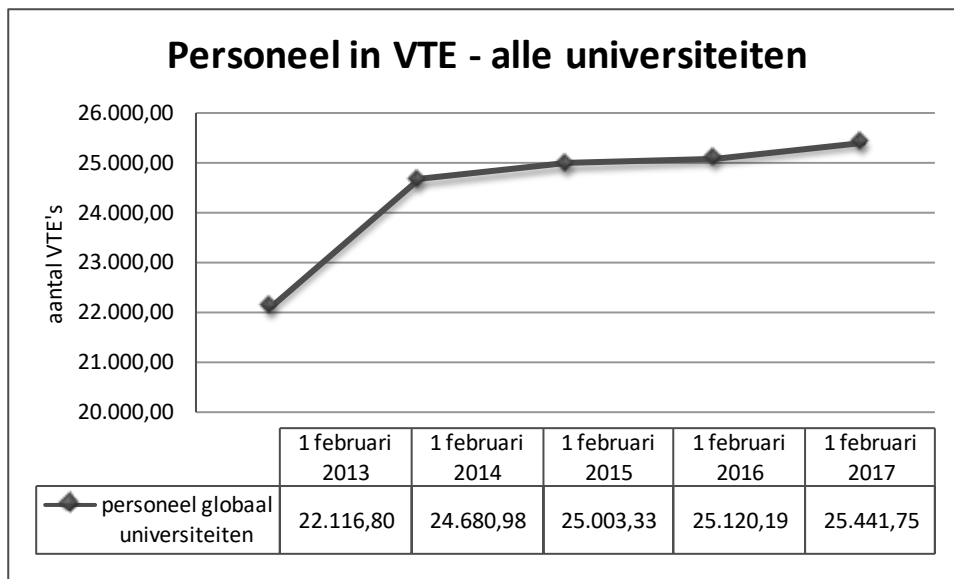
Jaar	Procentuele toename/afname
2013	-
2014	+ 29,55 %
2015	+ 0,003 %
2016	+ 0,003 %
2017	- 0,03 %

5.3.2 Evolutie geaggregeerde personeelstewerkstelling 1-2-2013 tot en met 1-2-2017³⁰

De historische evolutie van het aantal VTE's inzake personeelstewerkstelling tussen de beide telmomenten over alle universiteiten wordt hierna grafisch weergegeven. Aangezien deze aantallen bedoeld zijn om de ratio inschrijvingen student / VTE's personeel te bepalen en er in de

³⁰ Omdat de studiecijfers, met name in 2017, zoals hiervoor uiteengezet eigenlijk betrekking hebben op het academiejaar 2016-2017, en we de teldatum voor het personeel vanzelfsprekend in het desbetreffende academiejaar willen plaatsen, nemen we alleen in dit hoofdstuk 1-2-2017 als vergelijkingsbasis voor de studenten van 2017 (2016-2017).

studentcijfers rekening werd gehouden met het integratiekader nemen we ook voor de personeelsgegevens de aantallen inclusief het integratiekader. Deze evolutie vertoont zoals bekend een stijgende lijn en is om dezelfde reden als bij de studenten het meest uitgesproken op 1-2-2014.

De toename van ca 320 VTE's op 1-2-2015 en op 1-2-2017 ligt in de lijn van de evolutie vóór de integratie (of zonder de integratie mee te tellen). Enkel op 1-2-2016 was de toename minder uitgesproken. Concreet is het aantal VTE's sinds 1-2-2013 van telmoment tot telmoment met de volgende percentages toegenomen.

Telmoment	Procentuele toename
01-02-13	-
01-02-14	+ 11,59 %
01-02-15	+ 1,31 %
01-02-16	+ 0,47 %
01-02-17	+ 1,28 %

5.3.3 Evolutie inschrijvingen versus evolutie geaggregeerde tewerkstelling

De gegevens m.b.t. de inschrijvingen hebben, zoals vermeld in de inleiding van punt 5.3, in wezen betrekking op academiejaren. De gegevens inzake personeelsaantallen, zoals gegenereerd in de VLIR-statistieken, hebben betrekking op momentopnames, namelijk telkens 1 februari van een bepaald jaar. Dit betekent dat er geen één op één vergelijking mogelijk is, doch slechts een indicatie kan worden gegeven van beide evoluties en van de manier waarop de universiteiten in hun personeelsbeleid zijn omgegaan met de wijzigende omstandigheden als onderwijsverstrekker, in casu in het licht van de evolutie van de studentenpopulatie.

Wanneer de evolutie van de VTE's personeelstewerkstelling geplaatst wordt tegenover de evolutie van de studenteninschrijvingen (diplomacontracten) in de periode 2013 – 2017 worden de volgende percentages verkregen.

Evolutie VTE's personeel - inschrijvingen studenten	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017	Evolutie in beschouwde periode
VTE's personeel	22.116,80	24.680,98	25.003,00	25.120,19	25.441,75	15,03 %
studenten onder diplomacontract	79.528	103.025	103.028	103.031	103.004	29,52 %

De VTE's tewerkstelling zijn jaarlijks toegenomen, in 2014 om de bekende reden explosief, vanaf 2015 eerder beperkt. De evolutie van het aantal studenten onder diplomacontract verloopt parallel, met uitzondering van 2017 waarin we voor het eerst sinds het bestaan van dit verslag een lichte daling vaststellen (27 studenten minder). Het dient gezegd dat ook de vorige 2 jaren de aangroei al bijna tot stilstand was gekomen. Over de 5 beschouwde "jaren" steeg de tewerkstelling inzake VTE personeel met 15,03%. Het aantal inschrijvingen zoals in dit verslag gedefinieerd nam toe met 29,52%.

De volgende tabel plaatst de jaarlijkse procentuele wijziging van de VTE's personeelstewerkstelling tegenover deze van de studenteninschrijvingen.

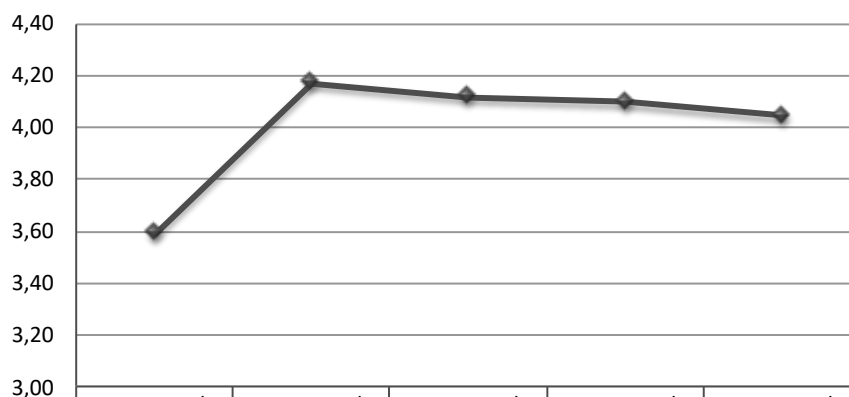
Evolutie VTE's personeel - inschrijvingen studenten	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017
VTE's personeel	0,00	11,59 %	1,31 %	0,47 %	1,28 %
studenten onder diplomacontract	0,00	29,55 %	0,003 %	0,003 %	- 0,026 %

Een interessante vaststelling is dus dat in 2017 een toename van het personeelskorps staat tegenover een lichte daling van de studenteninschrijvingen. Dit is wel de voortzetting van een tendens die al aanwezig was de voorgaande jaren, namelijk een grotere toename van personeel gepaard gaand met een kleinere toename van het studentenaantal. De details daarvan worden weergegeven in het volgende luikje.

5.3.4 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling

De voorgaande cijfers rond inschrijvingen en VTE's personeel kunnen worden samengebracht in één grafiek door het aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling te berekenen.

Aantal inschrijvingen per VTE personeel tewerkstelling

◆ Aantal inschrijvingen per vte tewerkstelling

	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017
Aantal inschrijvingen per vte tewerkstelling	3,60	4,17	4,12	4,10	4,05

In de beschouwde periode is deze ratio met 0,45 inschrijvingen per VTE gestegen. Wanneer de ratio stijgt, betekent dit dat de aangroei van het aantal personeelsleden relatief minder hoog is dan de toename van het aantal studenteninschrijvingen. Door de jaren heen zien we wel een wisselend parcours. In 2014 steeg de ratio terwijl hij sinds 2015 steeds is gedaald. Dit wijst er dus op dat er in de laatste jaren een lichte convergentie is tussen het aantal studenten en het aantal beschikbare personeelsleden om hen onderwijs te verstrekken. Tot en met 2016 uitte dit zich in een kleinere toename inzake studenten dan inzake personeel. In 2017 uit zich dit nog iets duidelijker: een blijvende toename inzake personeel versus een kleine daling van het studentenaantal. Maar de (geringe) convergentie blijft ongeveer dezelfde.

Ter vergelijking, bij de hogescholen ligt deze ratio een stuk hoger, namelijk 12,48 in 2017. In vergelijking met 2016 zien we ook daar een daling, namelijk met 0,04 studenten per VTE personeel.³¹

Jaarlijkse relatieve wijziging	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017	Evolutie in beschouwde periode
Ratio inschrijvingen student/VTE's personeel	16,09 %	- 1,29 %	- 0,46 %	- 1,29 %	12,59 %

Na de enorme stijging in 2014 met maar liefst 16,09%, hoofdzakelijk ingevolge de integratie van de academische hogeschoolopleidingen, zien we vervolgens een lichte daling, in 2015 met 1,29%, in 2016 met 0,46% en in 2017 opnieuw met 1,29%. Deze daling is vergelijkbaar met de situatie net voor de integratieoperatie.

Eén en ander betekent dat over de volledige beschouwde periode (2014-2017) het aantal studenten per VTE personeel met 12,59% gestegen is. Dankzij de nieuwe, weliswaar bescheiden, convergentie in 2017 is dit dus iets gunstiger dan de situatie een jaar eerder (periode 2013-2016) toen dit 12,77% was.

³¹ Zie Deel 1: Sector hogescholen, p. 73.

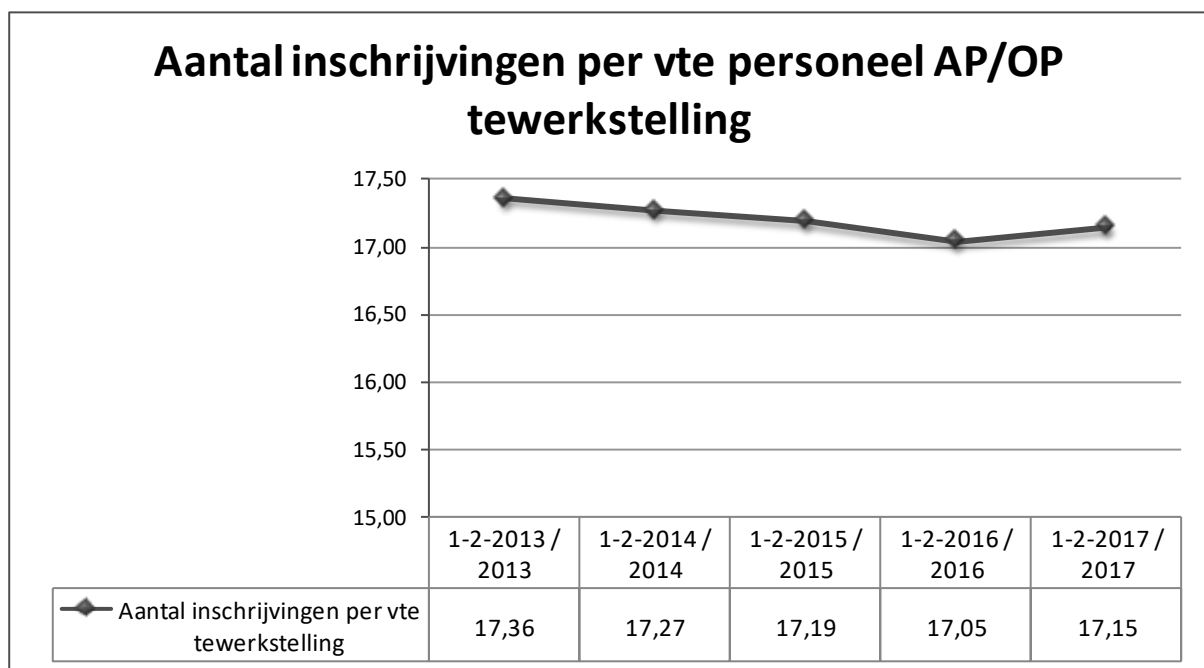
5.3.5 Evolutie inschrijvingen per VTE AP/OP tewerkstelling

Veruit het gros van de onderwijsopdrachten situeert zich bij het academisch personeel. Daarom is het nuttig om ook voor het ZAP/AAP (aangevuld met het integratiekader OP dat evenzeer vooral gericht is op onderwijstaken) dezelfde oefening te doen als voor het voltallige personeel.

Evolutie VTE's personeel AP/OP - inschrijvingen studenten	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017	Evolutie in beschouwde periode
VTE's personeel	4.580,55	5.965,16	5.991,95	6.043,38	6.007,48	31,15 %
studenten onder diplomacontract	79.528	103.025	103.028	103.031	103.004	29,52 %

Evolutie VTE's personeel AP/OP - inschrijvingen studenten	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017
VTE's personeel	0,00	30,23 %	0,45 %	0,86 %	- 0,59 %
studenten onder diplomacontract	0,00	29,55 %	0,00 %	0,003 %	- 0,026 %

Wanneer men de gegevens van bovenstaande twee tabellen samenbrengt, verkrijgt men volgende grafiek.

Deze ratio (17,15 in 2017) ligt vanzelfsprekend heel wat hoger dan wanneer we het gehele personeelskorps (4,05 in 2017) in aanmerking nemen. Na gedurende enkele jaren licht te zijn afgenomen, is de ratio in 2017 opnieuw wat toegenomen: 17,15 i.p.v. 17,05. Toch is dit nog altijd de tweede laagste sinds 2013. De (lichte) convergentie tussen de categorie die het grootst aantal eigenlijke lesgevers bevat en het aantal inschrijvingen zet zich hiermee wel niet echt door. We kunnen eerder van een stagnering spreken. Opmerkelijk is dat de vergelijkbare ratio bij de hogescholen (OP versus studenten) nu wel ongeveer even hoog is als bij de universiteiten, namelijk 17,83 in het jaar 2017.³²

³² Zie Deel 1: Sector hogescholen, p. 73.

Over het geheel van de beschouwde periode (2013-2016) is deze ratio bij de universiteiten toch nog altijd afgenomen met 0,21 inschrijvingen per VTE ZAP + AAP (+ integratiekader OP).

In de hiernavolgende tabel ziet men de jaarlijkse relatieve wijziging van de ratio.

Jaarlijkse relatieve wijziging	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017	Evolutie in beschouwde periode
Ratio inschrijvingen student/VTE's personeel	- 0,52 %	- 0,44 %	- 0,85 %	0,57 %	- 1,24 %

De tendens die hier valt af te lezen is vrij consequent tot 2017, ieder jaar was er een lichte negatieve wijziging. In 2017 steeg de ratio echter weer lichtjes met 0,57%. Geaggregeerd voor de gehele beschouwde periode (2014-2017) stellen we een kleine daling vast van 1,24%. Eerdere periodes (over 2012-2015 en over 2013-2016) leverden nog een stijging van 2,26% respectievelijk een daling van 0,32% op.

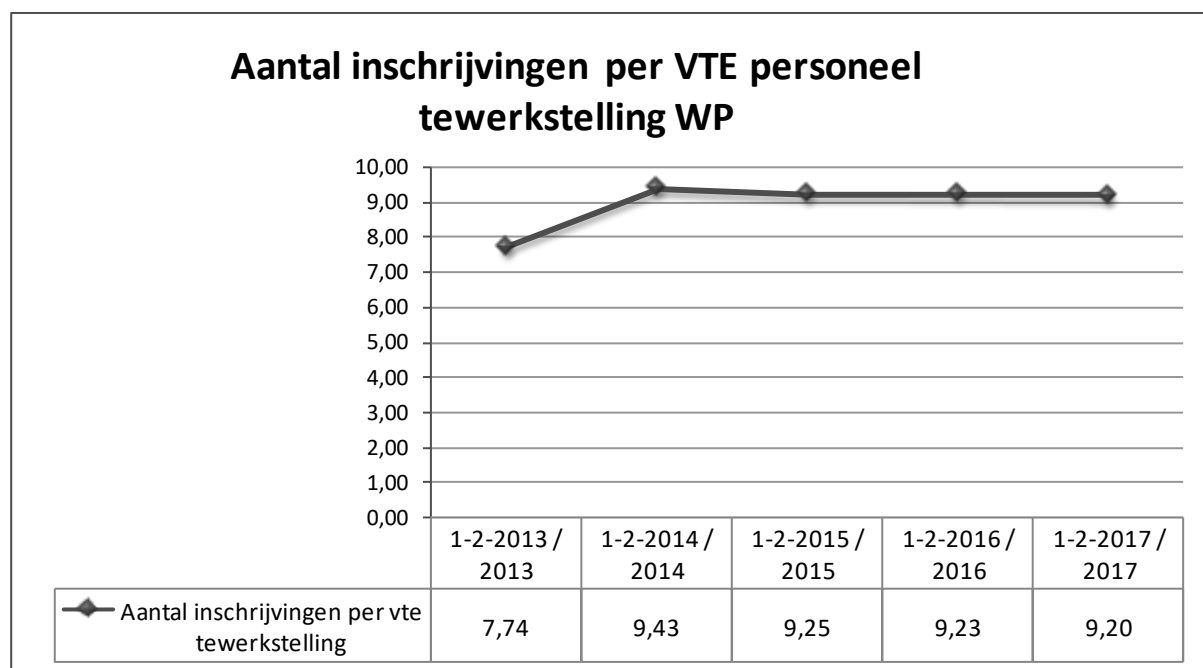
5.3.6 Evolutie inschrijvingen per VTE WP tewerkstelling

We kunnen dezelfde oefening doen voor het WP.

Evolutie VTE's personeel WP - inschrijvingen studenten	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017	Evolutie in beschouwde periode
VTE's personeel	10.272,69	10.929,30	11.138,06	11.167,41	11.193,71	8,97 %
studenten onder diplomacontract	79.528	103.025	103.028	103.031	103.004	29,52 %

Evolutie VTE's personeel WP - inschrijvingen studenten	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017
VTE's personeel	0,00	6,39 %	1,91 %	0,26 %	0,24 %
studenten onder diplomacontract	0,00	29,55 %	0,00 %	0,003 %	- 0,026 %

Wanneer men de gegevens van bovenstaande twee tabellen samenbrengt, verkrijgt men volgende grafiek.

Deze ratio (9,20 in 2017) houdt logischer wijze het midden tussen de situatie met het voltallige personeel en die met het AP + INT OP, aangezien het aantal personeelsleden WP ook het midden houdt tussen het totaal aantal personeelsleden en het aantal leden AP + INT OP. Hier zien we – en dat is belangrijker – dat de ratio afneemt, en dit voor het derde opeenvolgende jaar. Een vergelijking met de hogescholen is hier niet mogelijk omdat men er geen specifieke categorie WP heeft.

Over het geheel van de beschouwde periode is deze ratio bij de universiteiten wel nog toegenomen met 1,46 inschrijvingen per VTE WP. Dit komt vooral omdat er in het begin van deze periode een uitzonderlijk lage ratio was.

In de hiernavolgende tabel ziet men de jaarlijkse relatieve wijziging van de ratio.

Jaarlijkse relatieve wijziging	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017	Evolutie in beschouwde periode
Ratio inschrijvingen student/VTE's personeel	21,76 %	- 1,87 %	- 0,26 %	- 0,26 %	18,86 %

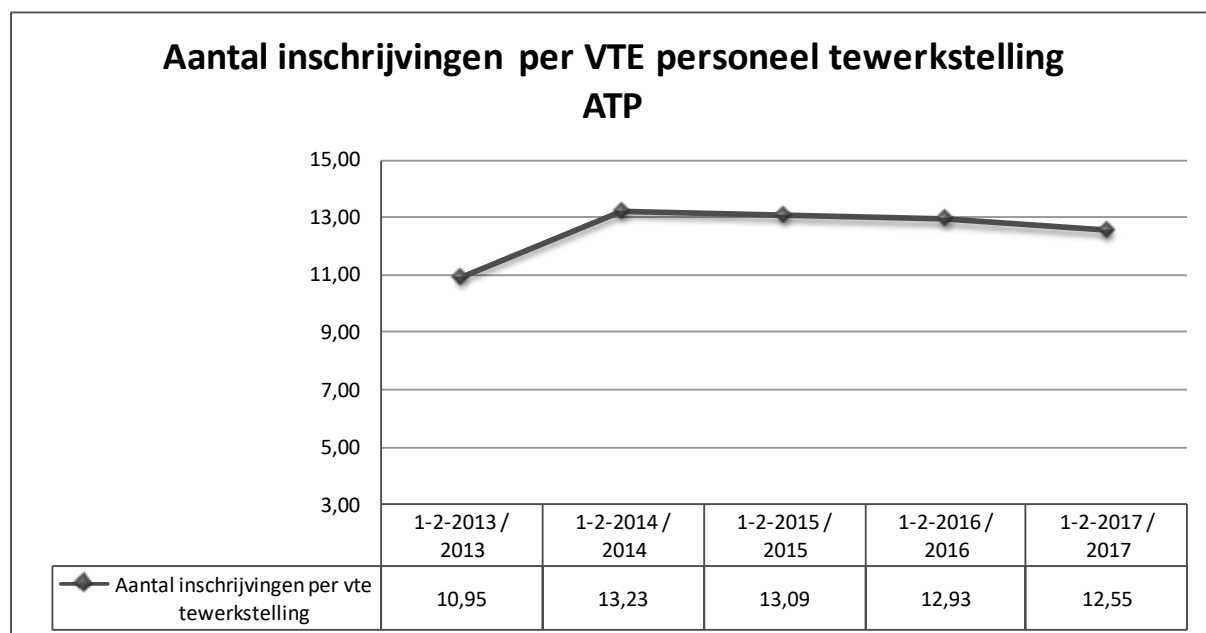
5.3.7 Evolutie inschrijvingen per VTE ATP tewerkstelling

Voor de volledigheid maken we ten slotte ook nog de oefening voor het ATP.

Evolutie VTE's personeel - inschrijvingen studenten	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017	Evolutie in beschouwde periode
VTE's personeel	7.263,56	7.786,52	7.873,32	7.966,06	8.204,66	12,96 %
studenten onder diplomacontract	79.528	103.025	103.028	103.031	103.004	29,52 %

Evolutie VTE's personeel - inschrijvingen studenten	1-2-2013 / 2013	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017
VTE's personeel	0,00	7,20 %	1,11 %	1,18 %	3,00 %
studenten onder diplomacontract	0,00	29,55 %	0,003 %	0,003 %	- 0,026 %

Wanneer de gegevens van deze twee tabellen worden samengebracht, verkrijgt men volgende grafiek.

Hier is de ratio 12,55 voor 2017. Ook hier is er voor het derde opeenvolgende jaar een convergentie tussen personeelscategorie en studenten. Ter vergelijking, bij de hogescholen bedraagt de ratio in 2017 41,60. Dit is een zeer opmerkelijk verschil.³³

In de hiernavolgende tabel ziet men nog de jaarlijkse relatieve wijziging van de ratio.

Jaarlijkse relatieve wijziging	1-2-2014 / 2014	1-2-2015 / 2015	1-2-2016 / 2016	1-2-2017 / 2017	Evolutie in beschouwde periode
Ratio inschrijvingen student/VTE's personeel	20,85 %	- 1,10 %	- 1,16 %	- 2,93 %	14,66 %

Dit alles kan er op wijzen dat er in de meeste personeelscategorieën een lichte inhaalbeweging op gang is gekomen als antwoord op de veelgehoorde opmerking dat het personeelskorps in aantal niet is mee geëvolueerd met de studentenaantallen aan de universiteiten. Enkel in het AP/integratiekader OP is er een zeer beperkte omgekeerde beweging in 2017. Vastgesteld wordt dat dit wel de groep is die het meest bij het verstrekken van onderwijs betrokken is.

³³ Zie Deel 1: Sector hogescholen, p. 74.

6 CONCLUSIES

6.1 FINANCIEEL LUIK

- De inkomsten die door de universiteiten gegenereerd worden via verschillende geldstromen worden niet door alle instellingen op dezelfde wijze geboekt.
- In 2017 liggen de **geaggregeerde bedrijfsopbrengsten** 1,41% hoger dan in 2016. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 31.392.530 EUR.

De universiteiten realiseren de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten in 2016 voor 94,32% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening. De basisfinanciering door de overheid is hierbij de belangrijkste opbrengstenbron. Giften, schenkingen en legaten vormen slechts 0,88% van de totale bedrijfsopbrengsten.

In 2017 realiseren de universiteiten de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten voor 94,70% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Dit is iets meer dan in 2016. De basisfinanciering door de overheid blijft de belangrijkste opbrengstenbron. Giften, schenkingen en legaten stijgen tot 1,00% van de totale bedrijfsopbrengsten.

We stellen vast dat in 2017 de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten 3,36% hoger liggen dan de gebudgetteerde bedrijfsopbrengsten. De opbrengsten werden dus onderschat bij de begrotingsopmaak. Deze afwijking is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de aanzienlijke meeropbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

Uit de verticale analyse blijkt dat de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2017 de begrote structuur vrij goed benadert.

- In 2017 liggen de **geaggregeerde bedrijfskosten** 0,47% hoger dan in 2016. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meerkost van 10.268.266 EUR.

Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen maken in 2016 niet minder dan 63,92% van het totale kostenplaatje uit, gevolgd door diensten en diverse goederen met 25,28%.

In 2017 nemen de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen 65,77% voor hun rekening en de diensten en diverse goederen 25,67%.

De reële bedrijfskosten liggen net onder het begrote niveau in 2017. Het werkelijke kostenbedrag is 0,57% lager dan het geraamde bedrag. In een absoluut cijfer stemt dit overeen met een minkost van 12.514.027 EUR. Onderbesteding van de voorziene budgetten is in absolute cijfers het grootst bij de rubriek 'diensten en diverse goederen' met 21.739.097 EUR, gevolgd door de rubriek 'aankoop goederen' met 19.389.483 EUR. Een budgetoverschrijding situeert zich echter in 5 van de 7 rubrieken van de bedrijfskosten. In absolute cijfers is zij het grootst voor de rubriek 'voorzieningen voor risico's en kosten' met 17.311.324 EUR, gevolgd door de rubriek 'andere bedrijfskosten' met 6.203.246 EUR.

Uit de verticale analyse blijkt dat de begrote structuur van de bedrijfskosten van het boekjaar 2017 goed aansluit bij de werkelijke kostenstructuur. De uitvoering van de begroting heeft geen fundamentele verschuivingen in de structuur van de bedrijfskosten veroorzaakt.

- In het boekjaar 2016 realiseerde de sector een **bedrijfsoverschot** van 53.752.343 EUR. In het boekjaar 2017 zien we het bedrijfsoverschot met 39,30% stijgen naar 74.876.607 EUR.

Ten opzichte van de begroting 2017 valt het effectief gerealiseerde bedrijfsoverschot in 2017 gunstig uit. Met een afwijking van 86.183.753 EUR of 762,21% doet de sector het heel wat beter dan voorzien. De bedrijfsopbrengsten werden in de begroting met 3,36% onderschat.

- In 2017 stijgen de financiële opbrengsten met 16,90% en de financiële kosten stijgen met 102,36%. Het geaggregeerd **financieel resultaat** vertoonde in 2017 een stijging met 6,47% t.o.v. 2016.

Ten opzichte van de begroting 2017 valt het effectief geaggregeerd financieel resultaat hoger uit. De onderschatting van het financieel resultaat in 2017 bedraagt 8.883.818 EUR of 33,27%.

- In 2017 realiseerden de universiteiten samen een **uitzonderlijk resultaat** dat 6.521,87% hoger ligt dan in 2016.
- Het **geaggregeerd resultaat van het boekjaar** dat de universiteiten behalen uit al hun activiteiten, is positief. Zowel in 2016 als in 2017 kunnen ze hun boekjaar samen afsluiten met een overschot.

Dit **overschot van het boekjaar** is opgebouwd uit 3 componenten: het bedrijfsoverschot (70/64), het financieel resultaat (75/65) en het uitzonderlijk resultaat (76/66).

Aangezien zowel het bedrijfsoverschot, het financieel resultaat als het uitzonderlijk resultaat gestegen is stellen we in 2017 een vooruitgang vast van het geaggregeerd resultaat met 51,23%.

Het positieve resultaat dat de universiteiten in 2017 behaalden is veel gunstiger dan in de begroting 2017 werd voorzien. Het effectief gerealiseerde resultaat ligt namelijk 786,78% hoger dan begroot. Zowel het bedrijfsoverschot, het financieel resultaat als het uitzonderlijk resultaat liggen substantieel hoger dan voorzien.

- De universiteiten investeerden tijdens het boekjaar 2017 samen 208.417.306 EUR. Dit is een stijging van de **geaggregeerde investeringen** met 5,37% t.o.v. het boekjaar 2016. De toename van de investeringen is in absolute cijfers het grootst bij de financiële vaste activa. Bij de materiële vaste activa zien we een lichte daling en dit respectievelijk in de rubriek 'installaties, machines en uitrusting', 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen', 'overige materiële vaste activa' en 'leasing en soortgelijke rechten'. De investeringen stijgen in de rubriek 'terreinen en gebouwen' en 'meubilair en rollend materieel'.

De universiteiten hadden samen voor het boekjaar 2017 een bedrag aan investeringen begroot van 226.334.312 EUR. In werkelijkheid werd er echter voor 208.417.306 EUR geïnvesteerd. Dit is 7,92% minder dan begroot. De posten waar de meest significante afwijkingen werden vastgesteld tussen de begrote bedragen voor 2017 en de effectief geboekte bedragen zijn enerzijds 'terreinen en gebouwen' en anderzijds 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen'. Er werd in realiteit veel minder geïnvesteerd in 'terreinen en gebouwen' (-75.957.705 EUR) dan initieel werd begroot en veel meer in 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (+34.175.365 EUR).

Tijdens het boekjaar 2016 had 57,76% van de investeringen betrekking op onroerende goederen. Om tot dit percentage te komen werd de som gemaakt van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (24,02%), 'overige materiële vaste activa' (6,82%) en 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (26,92%). Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 34,90%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 2,47%.

Na het maken van de som van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (30,17%), 'overige materiële vaste activa' (4,84%) en 'activa in aanbouw en vooruitbetaling' (23,41%) blijkt dat tijdens het boekjaar 2017 de investeringen die betrekking hadden op onroerende goederen gestegen zijn naar 58,42%. Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 27,97%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 3,33%.

De universiteiten financieren in 2017 het leeuwenaandeel van hun investeringen met eigen middelen (76,45%) en met kapitaalsubsidies (11,20%). Alleen door de VUB werd er in 2017 een beroep gedaan op vreemde middelen. De vroeger opgebouwde financiële reserves (geldbeleggingen en liquide middelen) worden nog steeds eerst aangesproken om de investeringen te financieren.

Ten opzichte van 2016 is de financiering van de investeringen met eigen middelen gedaald met 727.660 EUR of 0,45%. De financiering met kapitaalsubsidies is gestegen met 2.775.332 EUR of 13,49%.

Zowel in het boekjaar 2016 als in het boekjaar 2017 gebruikten alle universiteiten eigen middelen voor de financiering van hun investeringen.

In 2016 deed alleen de VUB een beroep op vreemde middelen, in 2017 was dit eveneens alleen de VUB.

In 2016 wenden vier universiteiten kapitaalsubsidies aan. Alleen de VUB doet dit niet. In 2017 financierden alle universiteiten hiermee hun investeringen. De UHasselt financierde hiermee niet minder dan 56,24% van haar investeringsvolume, gevolgd door de KU Leuven met 16,26%, de VUB met 10,00%, de UA met 4,13% en ten slotte de UGent met 0,42%.

In 2016 doen alleen de KU Leuven, de UHasselt en de VUB een beroep op andere financieringsmiddelen. In 2017 alleen de KU Leuven en de UHasselt.

- De **totale balanswaarde** van alle universiteiten samen bedraagt eind 2017 de som van 4.286.283.145 EUR tegenover 4.041.311.313 EUR op 31 december 2016. Dit is een stijging met 244.971.831 EUR of 6,06%. Zowel de vaste activa als de vlottende activa leverden een bijdrage aan deze groei.

De **geaggregeerde vaste activa** bedragen op 31 december 2017 de som van 1.659.841.484 EUR. Dit is een stijging t.o.v. 2016 met 55.547.413 EUR of 3,46%. Deze stijging is te verklaren door een substantiële toename van de materiële vaste activa en een kleine toename van de financiële vaste activa en de immateriële vaste activa.

Binnen de geaggregeerde materiële vaste activa is er een opvallende toename in absolute cijfers van de post 'terreinen en gebouwen' met 54.531.513 EUR. Er is eveneens een toename van de post 'installaties, machines en uitrusting' met 4.764.346 EUR en van de post 'meubilair en rollend materieel' met 4.641.666 EUR.

Opvallend binnen de **geaggregeerde vlottende activa** is het grote bedrag aan geldbeleggingen en liquide middelen. De som van de geldbeleggingen en liquide middelen bedraagt in 2016 op geaggregeerd niveau 2.170.311.648 EUR en stijgt in 2017 met 202.002.169 EUR of 9,31% naar 2.372.313.817 EUR.

In de begroting 2017 stellen we voor de geaggregeerde vaste activa een overschatting met 19.493.346 EUR of 1,16% vast. De geaggregeerde materiële vaste activa werden namelijk met 16.959.425 EUR overbegroot. De geaggregeerde vlottende activa werden in de begroting 2017 onderschat en dit ter waarde van 305.967.938 EUR of 13,19%.

De vaste activa bedragen 39,70% van het balanstotaal in de jaarrekening 2016 en 38,72% van het balanstotaal in de jaarrekening 2017. De vlottende activa bedragen 60,30% in 2016 en 61,28% in 2017. De verhouding vast/vlottend blijft dus ongeveer dezelfde.

Bij de vaste activa valt het grote aandeel op van de materiële vaste activa. Vooral de component 'terreinen en gebouwen' is hiervoor verantwoordelijk. Bij de vlottende activa springt het grote aandeel van de 'geldbeleggingen' in het oog.

De begrote balansstructuur wijkt enigszins af van wat effectief in 2017 gerealiseerd werd. In de begroting 2017 was een verschuiving van vlottende naar vaste activa voorzien. In realiteit zien we de omgekeerde beweging.

Het **geaggregeerde eigen vermogen** van de sector bedraagt 2.972.806.959 EUR in 2016 en stijgt met 5,41% naar 3.133.604.255 EUR in 2017. Bij het opstellen van de begroting 2017 werd het geaggregeerde eigen vermogen onderschat met 5,89%.

De **geaggregeerde voorzieningen** voor risico's en kosten stijgen in 2017 met 1,96%. Ze werden onderbegroot met 8,59%.

De **geaggregeerde schulden** liggen 10,13% hoger in 2017 dan in 2016. De geaggregeerde schulden vallen in de realiteit 11,59% hoger uit dan begroot in 2017.

In 2016 bestaan de passiva voor 73,56% uit eigen vermogen, 7,30% uit voorzieningen en 19,14% uit schulden. De structuuranalyse van de passiva in 2017 toont kleine verschuivingen met 73,11% eigen vermogen, 7,01% voorzieningen en 19,88% schulden. Ondanks de lichte daling blijft het eigen vermogen van de sector dus aanzienlijk en de financiële onafhankelijkheid groot.

- De geaggregeerde netto-werkingsmiddelen van de universiteiten bedragen 1.936.160.632 EUR voor het boekjaar 2017 ten opzichte van 1.808.063.525 EUR in 2016. Dit betekent een stijging met 128.097.107 EUR of 7,08%. De sector beschikt dus over een stevige buffer om een eventuele vertraging in de inning van de kortetermijnvorderingen op te vangen zonder dat dit de betaling van de kortetermijnverbindtenissen in gevaar brengt. De bekomen waarde duidt op een stevige liquiditeitspositie. De berekening van de netto-werkingsmiddelen leverde voor alle universiteiten een positief resultaat op.
- Er waren eind 2017 voldoende middelen voorhanden om 3,94 maal de lopende kortetermijnverplichtingen te dekken. Dit is een sterke quick ratio. De reële noden werden dus ruimschoots gedekt voor de sector in zijn geheel. Bij gepaste financiering van de geplande investeringen hoeft de sector in de nabije toekomst geen betalingsproblemen te vrezen.
- Het aantal dagen leverancierskrediet voor de sector bedraagt 59 in het boekjaar 2017 tegenover 64 in het boekjaar 2016. Het kortere betalingsuitstel kan geïnterpreteerd worden als een blijk van dalend vertrouwen van de leveranciers in de universiteiten.
- In het boekjaar 2017 financieren de universiteiten zich samen voor 73,11% met eigen vermogen. De sector is dus slechts voor 26,89% afhankelijk van vreemd vermogen en beschikt dus over een sterke financiële onafhankelijkheid.
- Berekend op de geaggregeerde balansgegevens toont de algemene schuldgraad aan dat in de jaarrekening 2017 tegenover elke 100 EUR eigen vermogen er 36,78 EUR schulden staan. De gemiddelde algemene schuldgraad bedraagt 34,25%.

- De geaggregeerde netto-marges geven een positief beeld. De rentabiliteitspositie voor het boekjaar 2017 van de individuele universiteiten is echter niet onverdeeld positief.
- In bijkomende orde merken we op dat voor het IJS en het IOB zowel de inkomsten als de uitgaven opgenomen zijn in de exploitatierekeningen van de initiërende universiteit. Voor het IES is dit niet het geval. Een uniforme benadering is in de toekomst aangewezen.

6.2 PERSONEELSBESTAND

- De gegevens in het hoofdstuk over de analyse van de evolutie van het personeelsbestand hebben in de eerste plaats betrekking op de telling van 1 februari 2018 en worden vergeleken met deze van 1 februari 2014, 1 februari 2015, 1 februari 2016 en 1 februari 2017. Enkel voor het luikje over de student-personeelratio gaat het over de tellingen van 1 februari 2013 tot en met 1 februari 2017. De personeelsgegevens hebben als bron de jaarlijkse VLIR-publicatie “Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten” waarbij ook de terminologie van de VLIR-publicatie zoveel mogelijk wordt gebruikt.
- Op 1-2-2018 waren er aan de Vlaamse universiteiten over alle personeelscategorieën en statuten heen 25.905,89 **VTE's** tewerkgesteld. Sinds de telling van 1-2-2014 is het globale personeelsaantal telkens toegenomen, weliswaar niet elk jaar in dezelfde mate. Ten opzichte van de vorige telling was er op 1-2-2018 wel weer een meer uitgesproken stijging met 464,14 VTE's of 1,82%. Zowel het AP, het WP als het ATP zijn nogmaals (licht) in aantal toegenomen, waarbij het WP het sterkst groeide. Het integratiekader is zowel bij het OP als het ATP gedaald, maar dit is logisch aangezien dit kader uitdovend is. Bovendien heeft een aantal van deze personeelsleden inmiddels een plaats op het kader van de universiteiten zelf heeft gekregen. In deze zin fungeren de verschillende groepen ten dele als communicerende vaten.
- Op 1-2-2018 bedroeg het aantal AP-leden 5.365,48 VTE's. Hiermee steeg deze groep ten opzichte van het jaar voordien nog eens licht met 29,70 VTE's of 0,56%. In vergelijking met de vorige telling nam de groep van het WP vrij sterk toe met 304,62 VTE's of 2,72% en de groep van het ATP iets minder uitgesproken met 196,92 VTE's of 2,45%. De personeelsaantallen in al deze groepen waren sinds de telling van 1 februari 2014 nooit eerder zo hoog. Het integratiekader (OP) was op 1-2-2018 nog goed voor 642 VTE's en het integratiekader (ATP) telde nog 176,55 VTE's.

Meer dan 23% van het universiteitspersoneel behoort tot de categorie van het ZAP of AAP (inclusief integratiekader OP). Ruim 44% van het globale korps behoort tot het WP – dit is dus de grootste groep – en meer dan 32% is lid van het ATP (inclusief integratiekader ATP).

- Naar **hoofden** waren er op 1-2-2018 32.702 personen, hetzij voltijds, hetzij deeltijds tewerkgesteld. Ten opzichte van de vorige telling was er een globale stijging met 508 personen of 1,58%. De stijging is bijna dubbel zo groot als de vorige keer en geldt opnieuw (soms licht) voor alle personeelscategorieën (met uitzondering van het integratiekader).

Over alle personeelscategorieën en statuten heen waren er 21.111 **voltijdse personeelsleden** tewerkgesteld op 1-2-2018. Het aantal voltijdse personeelsleden is sinds de telling van 1-2-2014 steeds – hoewel niet altijd in dezelfde mate – toegenomen. De stijging op 1-2-2018 bedroeg 419 personen of 2,02% in vergelijking met de telling op 1-2-2017.

- Wat het **deeltijds personeel** betreft, waren er over alle personeelscategorieën en statuten heen 11.591 personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2018, een stijging met 89 personen of 0,77% in vergelijking met een jaar eerder. Niet indrukwekkend, maar de daling op 1-2-2017 blijkt voorlopig toch eenmalig te zijn geweest. Per personeelscategorie is de situatie genuanceerder. Zowel het ZAP + AP, tevens de grootste groep, als het WP bevatten meer deeltijdse personeelsleden dan de vorige keer. Het ATP is dan weer in aantal gedaald, zij het met slechts één persoon.

Wanneer we de voltijdse en deeltijdse personeelsleden tegenover elkaar afzetten is er op 1-2-2018 opnieuw een zeer lichte afname van deeltijdse arbeid zichtbaar. Waar er op 1-2-2017 35,73% van het globale personeelsbestand deeltijds werkte, is dit op 1-2-2018 nog 35,44%. Het deeltijds werken varieert wel zeer sterk per personeelscategorie, nl. van 53,13% (AP) tot 17,12% (WP). De cijfers zeggen natuurlijk niets over eventueel andere beroepsactiviteiten buiten het onderwijs die een aantal personeelsleden ongetwijfeld zullen (gehad) hebben.

- Bij het voltijds werkende personeel ziet men opnieuw een aangroei van zowel de mannen (naar 11.615) als de vrouwen (naar 9.495). In vergelijking met de daaraan voorafgaande telling steeg het **mannelijk personeel** op 1-2-2018 met 182 leden. Het **vrouwelijk personeel** nam toe met 236 leden. De mannen blijven globaal in de meerderheid, maar het verschil tussen beide seksen is op 1-2-2018 dus iets gedaald, van 2.174 naar 2.120.

Per personeelscategorie kan het volgende worden vastgesteld. Bij het AP is er een kleine divergentie tussen het aantal voltijds werkende mannen en vrouwen: op 1-2-2018 telden we 1.228 meer mannen dan vrouwen (op 1-2-2017 bedroeg het verschil 1.208). Dit komt volledig op het conto van de mannen aangezien het aantal vrouwen exact hetzelfde bleef. Bij het WP is er een lichte convergentie. Het verschil tussen beide groepen is op 1-2-2018 verminderd van 1.322 naar 1.273, steeds in het voordeel van de mannen.

Bij het ATP is de situatie geheel anders. De vrouwen zijn er traditioneel in de meerderheid. Het verschil is op 1-2-2018 zelfs nog heel licht toegenomen (+462 i.p.v. +456 in het voordeel van de vrouwen). De enigszins verrassende toename van het aantal voltijdse vrouwen in het integratiekader ATP heeft vooral met een verschuiving voltijdsen / deeltijdsen te maken.

Wat het deeltijds werkende personeel betreft, wekt het ook nu geen verbazing dat over het algemeen het vrouwelijk korps in de meerderheid is. Op 1-2-2018 waren er 1.369 meer deeltijds werkende vrouwen dan mannen. Het verschil is sinds de vorige telling zelfs nog licht toegenomen (toen +1.336). De algemene vaststelling dat de deeltijdse arbeid op 1-2-2018 verhoudingsgewijs opnieuw zeer licht is afgenomen, wordt wel bevestigd aangezien de deeltijdse arbeid bij beide seksen daalt.

Het verhoudingsgewijs hoger aantal deeltijds werkende vrouwen dan mannen vindt zijn oorsprong nog steeds in de categorie van het ATP, waar het aantal vrouwelijke deeltijdse personeelsleden bijna 3,9 keer zo hoog ligt als bij de mannen. Bij het integratiekader ATP is de verhouding zelfs 1 op 7.

Uit dit alles blijkt enerzijds een lichte afname van het deeltijds werken en anderzijds dat er op 1-2-2018 nog steeds meer vrouwen dan mannen deeltijds werkten, zij het niet in alle personeelscategorieën.

- Het aandeel van het personeel bezoldigd ten laste van de werking bleek op 1-2-2018, geheel in de lijn van de vorige jaren, een stuk kleiner dan dat van het personeel bezoldigd via andere **financieringsbronnen**. Beide personeelsgroepen zijn overhand toegenomen in de periode 1-2-2014 tot 1-2-2018. Op deze laatste teldatum werden 10.849,83 VTE's van het globale personeel van de universiteiten bezoldigd via de werking en 15.056,06 VTE's via andere financieringsbronnen. Het verschil tussen beide groepen is, na een kortstondige daling, sinds 1-2-2015 opnieuw gestegen. Op 1-2-2018 bedroeg het 4.206,23 VTE's in het voordeel van het deel niet-werking. Het groter aantal personeelsleden ten laste van andere financieringsbronnen dan deze op werking is vooral toe te schrijven aan het feit dat de universiteiten ten aanzien van dit personeel een veel flexibeler beleid kunnen hanteren en niet of minder aan (decreta) regels gebonden zijn. Wellicht speelt ook de beperking qua overheidsmiddelen een rol.
- Op 1-2-2018 waren er 5.365,48 VTE's **academisch personeel** aan de slag in de Vlaamse universiteiten. Binnen het AP vormde het ZAP traditioneel de grootste groep: met 3.444,28 VTE's (het hoogste ooit) maakt het ZAP op 1-2-2018 ruim 64% van het globaal AP uit. Tot het AAP behoorden 1.921,20 VTE's (een lichte daling), of iets minder dan 36% van het totale AP. Binnen het ZAP namen de hoofddocenten met 995,45 VTE's opnieuw het grootste aandeel voor hun rekening, terwijl bij het AAP de assistenten met 954,75 VTE's nog steeds het talrijkst bleken te zijn.

De sterkst gestegen personeelscategorie in VTE's situeert zich binnen het ZAP, en meer bepaald bij de hoogleraar (+ 49,60 VTE's).

De vastgestelde stijging in hoofden van het globaal aantal leden van het academisch personeel op 1-2-2018 kan men doortrekken naar 60% van de leeftijdsgroepen.

Binnen het ZAP vormden de uiterste leeftijden (jonger dan 30 enerzijds en 65 of ouder anderzijds) de kleinste groepen. Om tot een graad in het ZAP te kunnen toetreden, dient men immers eerst een doctoraat te behalen. Binnen de groep 65+ merken we op 1-2-2018 opnieuw een stijging, wat volledig spoort met het feit dat men langer gaat werken.

De jongste vertegenwoordigers waren nog steeds veel talrijker in het AAP dan in het ZAP. Hoewel licht dalend blijft daarin de groep 25 tot 29 jarigen met 1.062 personen opmerkelijk en uitgesproken de grootste.

- Op 1-2-2018 waren er nog 642,60 VTE's tewerkgesteld in het **integratiekader OP**, afkomstig uit de geïntegreerde academische hogeschoolopleidingen. Dit is 65,60 VTE's minder dan een jaar eerder. Het uitdovend karakter van het integratiekader is hiervoor de belangrijkste verklaring. Het zogeheten OP3 (gewoon hoogleraar, hoogleraar, hoofddocent en docent) was met ruim 41% van de leden nog steeds het talrijkst. De lectoren spanden op 1-2-2018 nog de kroon met bijna 25,5% van het totale integratiekader van het OP. Atypisch lijkt de toename van 2 categorieën. Het betreft evenwel de bevorderingsambten hoofddocent en hoofdlector. Logischer wijze is het aantal docenten en lectoren dan ook afgenomen.

De groep 55 tot 59 jarigen bleek het talrijkst in het integratiekader OP. De toevoer van de geïntegreerde academische hogeschoolopleidingen had immers voor een groot deel betrekking op een eerder ouder personeelscontingent.

- Op 1-2-2018 waren er 4.665,80 VTE's **administratief en technisch personeel (type I)** (exclusief integratiekader) tewerkgesteld in de universiteiten.

Globaal is het ATP (I) tussen 1-2-2014 en 1-2-2018 steeds in aantal VTE's toegenomen. De aangroei is bij de jongste telling op 1-2-2018 zelfs weer wat toegenomen, met 110,74 VTE's.

De upgrading van het ATP lastens de werking zet zich verder door. Zowel de personeelsaantallen in niveau A als in niveau B zijn tussen 1-2-2014 en 1-2-2018 overhand toegenomen. Samen maken de personeelsleden van niveau A en B op 1-2-2018 92% van het globale ATP (I) uit, dit is zonder meer indrukwekkend. Hierbinnen spant niveau B nog eens de kroon met ruim 53% van het totale ATP (I).

Het aantal hoofdelijke leden van het ATP (I) (inclusief integratiekader) dat de vorige keer licht was teruggevallen, is op 1-2-2018 weer gestegen naar 5.633, het hoogste aantal ooit. De terugval in de jongste categorieën blijft wel bevestigd en opmerkelijk.

- Ook het integratiekader ATP bestaat hoofdzakelijk uit personeelsleden van niveau A en B (samen een aandeel van ruim 83%). Niveau A is met 79,95 VTE's daarbij nog steeds het talrijkst.
- Op 1-2-2018 waren er 11.498,33 VTE's **wetenschappelijk personeel** tewerkgesteld in de universiteiten. In vergelijking met het vorige telmoment is het globaal aantal WP-leden op 1-2-2018 opnieuw wat sterker toegenomen met 304,62 VTE's.

De groep bursalen vormt nog steeds de grootste groep binnen het WP. Hun aantal is op 1-2-2018 met 7.017,60 VTE's goed voor ruim 61,% van het totale WP. Het hoge aantal bursalen is ongetwijfeld toe te schrijven aan de aanzienlijk lagere loonlast (er dient geen bedrijfsvoorheffing te worden betaald). De twee andere subgroepen zijn verhoudingsgewijs kleiner (contracten bepaalde duur met een aandeel van iets meer dan 31%) of minimaal (contracten onbepaalde duur met een aandeel van ruim 7,5%). Terwijl bij de bursalen de contracten op doctoraal niveau het talrijkst zijn, bleken dit bij de andere 2 subgroepen de postdocs te zijn.

Op het niveau van de nationale en internationale programma's binnen de contracttypes manifesteren de hoogste personeelsaantallen zich dan ook logischer wijze bij de bursalen op doctoraal niveau. Programma's in het kader van het FWO en het BOF zijn daarbij nog eens uitschieters.

Het aantal leden wetenschappelijk personeel uitgedrukt in hoofden blijft ieder jaar stijgen. Zo waren er op 1-2-2018 met 12.731 personen, in vergelijking met een jaar eerder, 329 personen meer tewerkgesteld. De stijging geldt voor 6 van de 10 leeftijdsgroepen. Het wetenschappelijk personeel bleef, in tegenstelling tot het AP en het ATP, een zeer groot contingent aan jonge personeelsleden tellen.

Zo zien we dat de <40-jarigen op 1-2-2018 meer dan 90% van het totale WP uitmaken. Jonge wetenschappers blijven dus alle kansen krijgen.

- Op 1-2-2018 waren er 3.557,73 personeelsleden **administratief en technisch personeel (type II)** tewerkgesteld in de universiteiten. Dat betekende in vergelijking met de voorgaande telling een kleine toename met 86,18 VTE's. De groep contracten met onbepaalde duur bleek daarbij meer dan ooit in de meerderheid. Met 3.119,51 VTE's nam deze subgroep ruim 87,5% van het ATP (II) voor haar rekening. Op deze wijze wordt in deze subgroep duidelijk meer werkzekerheid en continuïteit geboden.

Het aantal ATP (II)-leden uitgedrukt in hoofden blijft ook ieder jaar stijgen. Op 1-2-2018 met 92 personen. Dat is minder spectaculair dan een jaar eerder, maar toen leek dit eerder op een compensatie voor het dalende aantal ATP (I)-leden. Bij het ATP (II) bleek er in 5 van de 10 leeftijdsgroepen een toename. Traditioneel niet in de jongste categorieën (tot 34 jaar). Dit lijkt er opnieuw op te wijzen dat er in deze groep minder ruimte (of keuze) is voor de rekrutering van (zeer) jonge elementen.

- Wat de gegevens **per universiteit** betreft, beperken wij ons in de conclusies tot een korte beschouwing van de genderproblematiek, een gegeven waaraan de regeringscommissarissen de jongste jaren extra aandacht hebben besteed. Zoals de vorige jaren komt het patroon "meer mannen bij ZAP, WP en integratiekader OP" en "meer vrouwen bij AAP, ATP en integratiekader ATP" zowat bij iedere universiteit terug. Al dient gezegd dat de meerderheid inzake mannelijk WP aan de UA en UH zeer krap is. Op 1-2-2018 golden als enige echte uitzonderingen het integratiekader OP aan de VUB waar er een meerderheid vrouwen was en het integratiekader ATP aan de UH waar er een meerderheid mannen was.

Wat het aantal personeelsleden betreft, blijkt dat de UA en de UH op 1-2-2018 opnieuw de meest "vrouwvriendelijke" universiteiten waren, met net meer vrouwen in hun personeelskorps dan mannen (respectievelijk 51,35% en 52,10%). Opmerkelijk – en dat is anders dan vorig jaar – bij de UGent blijkt het evenwicht tussen mannen en vrouwen (51,26% respectievelijk 48,74%) zo goed als hersteld.

- Tot op zekere hoogte kan de **vergelijking** van het aantal **inschrijvingen** (van 2013 tot en met 2017) met het evoluerend aantal **personeelsleden** (volgens de tellingen van 1 februari 2013, 2014, 2015, 2016 en 2017) een beperkte indicatie geven over de wijze waarop de universiteiten in hun personeelsbeleid zijn omgegaan met de wijzigende omstandigheden als onderwijsverstrekker. Er werd opnieuw gewerkt met de “unieke studenten (fysieke personen) per universiteit onder diplomacontract zoals ze uit de databank Hoger Onderwijs werden gehaald³⁴.

Zo leren we dat in de beschouwde periode het personeelskorps achtereenvolgens met 11,59%, met 1,31%, met 0,47% en ten slotte met 1,28% is toegenomen, terwijl het aantal inschrijvingen achtereenvolgens is gestegen met 29,55% (2014), met 0,003% (2015), nogmaals met 0,003% (2016), maar gedaald is met 0,03% in 2017. De uitzonderlijke stijging in 2014 had hoofdzakelijk te maken met de integratie van de academische hogeschoolopleidingen. De geringe stijging in 2015 en 2016 duidt erop dat er zowel inzake personeel als inzake studenteninschrijvingen een zekere stagnatie is opgetreden. Dit werd bevestigd in 2017 waar we zelfs een daling zien van het studentenaantal. Hieruit kan een ratio student/personeel worden afgeleid die 3,60 (voor 2013), 4,17 (voor 2014), 4,12 (voor 2015), 4,10 (voor 2016) en 4,05 (voor 2017) is. De ratio, die over de hele periode met 0,45 inschrijvingen per VTE personeel is gestegen, neemt dus de jongste jaren lichtjes af.

Over de volledige beschouwde periode (2014-2017) is het aantal studenten per VTE personeel met 12,59% gestegen. Dankzij de nieuwe convergentie in 2017 is dit dus iets gunstiger dan de situatie een jaar eerder (periode 2013-2016) toen dit 12,77% was.

Wanneer we de ratio enkel toepassen op het ZAP + AAP (inclusief integratiekader OP) krijgen we natuurlijk een veel hoger getal. Na gedurende enkele jaren licht te zijn afgenomen, is de ratio in 2017 opnieuw wat toegenomen: 17,15 i.p.v. 17,05. Toch is dit nog altijd de tweede laagste sinds 2013. Over de hele beschouwde periode is deze ratio met 0,21 inschrijvingen per VTE gedaald. De wijziging over de verschillende jaren evolueerde van -0,52%, -0,44% tot -0,85% tot +0,57%.

Indien de ratio wordt toegepast op het WP is de evolutie 7,74 (2013), 9,43 (2014), 9,25 (2015), 9,23 (2016) en 9,20 (2017). Over de hele periode is er een stijging van 1,46. Past men de ratio ten slotte toe op het ATP, dan is de evolutie 10,95 (2013), 13,23 (2014), 13,09 (2015), 12,93 (2016) en 12,55 (2017).

In de meeste personeelscategorieën lijkt er derhalve een lichte inhaalbeweging op gang te zijn gekomen als antwoord op de veelgehoorde opmerking dat het personeelskorps in aantal niet is mee geëvolueerd met de studentenaantallen aan de universiteiten. Enkel in het AP/integratiekader OP is er een zeer beperkte omgekeerde beweging in 2017. Vastgesteld wordt dat dit wel de “meest onderwijs gerichte” groep is.

³⁴ Voor het boekjaar t zijn de inschrijvingscijfers van het academiejaar t-1/t gehanteerd omdat ze voor ¾ (9 maanden) de taakbelasting van het boekjaar t bepalen.